



ΕΛΛΟΠΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ



Σ' αυτό το τεύχος:

- * Μπροστά στη «Νέα Εποχή»
- * Β. Ήπειρος και Εξωτερική Πολιτική
- * Δημογραφικό: Νο1 Εθνικό Πρόβλημα
- * Κυπριακό: Συμβάντα και Αναμενόμενα
- * Στρατηγική των Μ. Δυνάμεων
- * Ελλάδα και Ευρώ
- * Η Πυρηνικοποίηση της Τουρκίας

Τεύχος 42° (19°) Περίοδος Β'
Ιανουάριος - Φεβρουάριος 1999

Δρχ. 1.200

Κύπρος: 3,0 Λίρες

ΑΛΛΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Αντί πολλών άλλων θεμάτων για το ημερολόγιο επέλεξα ως θέμα τα κάποτε γεμάτα από μαθητές και ζωντανία σχολεία της επαρχίας που σήμερα είναι κλειστά και ερειπωμένα, για να προβληματιστούμε για το μέλλον της αυτής της ωραίας χώρας, της ΕΛΛΑΔΑΣ μας.

Εν καιρώ πολέμου, μία από τις στρατηγικές που εφαρμόζεται είναι να φύγει ο κόσμος από την περιοχή που εισβάλλει ο εχθρός, ορίζοντας μέχρι πια γραμμή γίνεται οπισθοχώρηση και από το σημείο εκείνο γίνεται η οργανωμένη αντεπίθεση έως την τελική Νίκη.

Τώρα η ύπαιθρος αδειάζει, ερημώνει, από πού έρχεται ο εχθρός; Και τη γραμμή "άμυνας" και "αντεπίθεσης" πόσο μακριά από την "ΕΛΛΗΝΙΚΗ" ΑΘΗΝΑ την έχουν ΚΑΘΟΡΙΣΕΙ;

Γιατί... από ΛΟΓΙΑ ότι "ΕΛΛΑΔΑ δεν είναι μόνο η ΑΘΗΝΑ" το έχουμε ακούσει πολλές φορές!!!

Ας αναλάβουν, επιτέλους, τις ευθύνες τους οι υπευθυνοανεύθυνοι κυβερνώντες, πριν να είναι πάρα πολύ ΑΡΓΑ για τον τόπο!!!

*Εύχομαι ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ σε όλους
με Υγεία και Ευτυχία!*

Θωμάς Καλογρίτσας

Σημείωση της Σύνταξης: Το καλαίσθητο ημερολόγιο του 1999 της επιχείρησης ΚΑΛΟΓΡΙΤΣΑΣ Α.Ε. περιλαμβάνει δώδεκα φωτογραφίες από ισάριθμα σχολεία χωριών του νομού Καρδίτσας. Τα κτίρια των σχολείων δεμένα με το πανέμορφο φυσικό τοπίο κάποτε σφύζανε από ζωή και προσέφεραν γνώση στα μικρά Ελληνόπουλα. Σήμερα είναι κλειστά, βουβά και μόνα περιμένοντας μοιρολατρικά το τέλος, αλλά διατηρώντας και μια μικρή ελπίδα ή το θάυμα.

Τα ονόματα των χωριών είναι: Ραχούλα, Νεραίδα, Καστανιά, Οξνά, Θερινό, Καρνά, Αμάραντος, Σαραντάπορος, Πετρωτό, Ανθηρός, Κουτσούρος και από δωρεά του Ανδρέα Συγγρού στην περιοχή του Δήμου Ιτάμου.

ΚΑΛΟΓΡΙΤΣΑΣ

ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 571, ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
ΤΗΛ.: 6014144-49

ΠΡΟΤΥΠΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	3
ΘΕΣΕΙΣ & ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ	
Μήνυμα προς τον ελληνικόν λαόν του τ. Προέδρου της Δημοκρατίας Κυρίου Χ. Σαρτζετάκη	5
Το Σκοπιανό και οι παρενέργειές του (του Γ. Βοσκόπουλου)	7
Δημογραφικό. Το Νο1 εθνικό πρόβλημα (του Στ. Σωτηρίου)	9
Νέο ξεκίνημα (του Necdet Buldan)	10
ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ	
Ο προσανατολισμός της ελληνικής πολιτικής. Η πολιτική ιδεολογία των υπουργών εξωτερικών και το Βορειοηπειρωτικό Ζήτημα (του Γρ. Γκιζέλη)	12
ΕΥΡΩΠΗ	
Μπροστά στη Νέα Εποχή. Διάλογος Ιστορικού και Στρατιωτικού (του Φ. Μεταλληνού & του Ν. Ψυρούκη)	15
Ο ελληνισμός στην εποχή του Ευρώ (του Κ. Χολέβα)	18
ΤΟΥΡΚΙΑ	
Πυρηνικοποίηση της Τουρκίας: Το στρατηγικό πρόβλημα της Ελλάδας (του Γ. Βοσκόπουλου)	20
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	
Διπλωματία & στρατηγική των μεγάλων ευρωπαϊκών δυνάμεων, Γαλλίας, Γερμανίας, Μ. Βρετανίας (του Π. Ήφαιστου)	25
ΑΜΥΝΑ	
Η Κύπρος σώζεται μόνο με ισχυρές αεροναυτικές δυνάμεις (του Π. Διακουμάκου)	28
ΚΥΠΡΟΣ	
Κυπριακό. Συμβάντα, αναλύσεις & αναμενόμενα (του Γ. Καρούσου).....	35
ΘΡΑΚΗ	
Η ουσία της ανάπτυξης ισχύει στη Θράκη; (του Ε. Γαλούση).....	49
ΒΑΛΚΑΝΙΑ	
Η νατοϊκή Δύναμη Ταχείας Επέμβασης στα Σκόπια. Διλήμματα, στόχοι και επιλογές των εμπλεκομένων μερών (του Ν. Τσιφάκη).....	51
ΙΣΤΟΡΙΑ	
Στρώμνιτσα, η έπαλξη του ελληνικού βορρά (του Σ. Καρκαλέτσι)	54
Το "Δημόσιον Σήμα" (Β' μέρος) (της Σ. Καρούζου).....	57
ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ	59
ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	62
ΒΙΒΛΙΑ & ΕΝΤΥΠΑ	66
ΑΡΘΡΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ ΤΕΥΧΗ ΤΗΣ ΕΛΛΟΠΙΑΣ	68



ΕΛΛΟΠΙΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Τεύχος 42ο (19ο), Περίοδος Β'
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1999

*
ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ
Ελλάδα 1.200 δρχ.
Κύπρος 3,0 Λίρες

Εκδότης - Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο
Μπινιχάκης Θεόδωρος
25ης Μαρτίου 1 & Αναστάσεως
155 61 Χολαργός, τηλ. 65.19.728

ISSN 1107 - 1923

Γλωσσική Επιμέλεια
Νικόλαος Κωνσταντόπουλος

Διεύθυνση Αλληλογραφίας
Ταχ. Θυρίδα 78035
173 10 Αγ. Δημήτριος
Τηλεομοιότυπο (Τ.Ο.Τ.) 6519728

**«Ζεῦ ἄνα, Δωδωναίε Πελασγικέ...»
(Ίλιάς Π, 233)**

ΕΛΛΟΠΙΑ= "αρχαία ονομασία της κοιλάδας των Ιωαννίνων, όπου κατοικούσαν οι Έλλοπες, Ελλοί ή Σελλοί, ιερείς του Δωδωναίου Δία.

Η Δωδώνη της Ελλοπίας ήταν η χώρα των Μολοσσών*, έδρα του αρχαιότερου ελληνικού μαντείου που προφήτευε ερμηνεύοντας το θρόισμα των φύλλων της βελανιδιάς. Έλλοψ, γιός του Ίωνος, εγγονός του Έλληνας".

*πατρίδα της Ολυμπιάδας, μητέρας του Μ. Αλεξάνδρου.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

	6 τεύχη	12 τεύχη
ΕΛΛΑΔΑ*	6.000 δρχ.	2.000 δρχ.
ΚΥΠΡΟΣ	15 Λίρες	28 Λίρες
ΕΥΡΩΠΗ	9.000 δρχ.	18.000 δρχ.
ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ	10.000 δρχ.	20.000 δρχ.
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ-ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ-ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ	10.000 δρχ.	20.000 δρχ.
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	10.000 δρχ.	20.000 δρχ.

* Φοιτητές, πολύτεκνοι, στρατιώτες, χαμηλοσυνταξιούχοι, 3.000 δρχ. τα 6 τεύχη

ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Τις συνδρομές σας μπορείτε να τις στείλετε με ταχυδρομική επιταγή στη Διεύθυνση Αλληλογραφίας ή να τις καταθέσετε στον λογαριασμό της ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ 099-51510230 γράφοντας τ' όνομά σας στο έντυπο κατάθεσης.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

Βιβλιοπωλεία Αθηνών:
"ΚΟΚΚΙΝΗ ΜΗΛΙΑ"

25ης Μαρτίου 1 & Αναστάσεως
155 61 ΧΟΛΑΡΓΟΣ, Τηλ. 6519728

Βιβλιοπωλεία Θεσσαλονίκης:

Βασίλειος Χρήστου

Εκδόσεις ΚΥΡΟΜΑΝΟΣ

Πρ. Κορομηλιά 42 - Θεσ/νίκη, Τηλ. 282427

ΔΙΑΝΟΜΗ

-Στις παροικίες του Ελληνισμού

-Στην Κύπρο και στις επαρχιακές πόλεις

-Στους εφημεριδοπώλες της Αθήνας

Από το πρακτορείο Εφημερίδων Αθηναϊκού Τύπου Α.Ε.

Κολοκοτρώνη 8 - 105 61 ΑΘΗΝΑ

ΕΞΩΦΥΛΛΟ 42ου ΤΕΥΧΟΥΣ
Πύρρος, ο βασιλιάς της Ηπείρου. Έργο της
ζωγράφου και συγγραφέως Φρειδερίκης Παππά.

Σ' αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν:

Γεώργιος Βλάχος
Γεώργιος Βοσκόπουλος
Necdet Buldan
Ευάγγελος Γαλούσης
Γρηγόρης Γκιζέλης
Σπύρος Δημητρίου
Παναγιώτης Διακουμάκος
Παναγιώτης Ήφαιστος
Θωμάς Καλογρίτσας
Σταύρος Καρκαλέτσος
Γεώργιος Καρούσος
Κώστας Κατσάς
Νίκος Κωνσταντόπουλος
Αχιλλέας Λαζάρου
Ελίνα Μαστέλλου
Φώτης Μεταλληνός
Θεόδωρος Μπινιχάκης
Άγγελος Παπαϊωάννου
Φρειδερίκη Παππά
Γιάγκος Σιβτανίδης
Γιώργος Σκλαβούνος
Στέφανος Σωτηρίου
Νικόλαος Τζιφάκης
Κωνσταντίνος Χολέβας
Διονύσιος Ψιλόπουλος
Νίκος Ψυρούκης

* Η επιμέλεια της ύλης γίνεται από Συντακτική Ομάδα.

* Τα ενυπόγραφα κείμενα δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη την άποψη του συνόλου της Συντακτικής Ομάδας.

* Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

* Μερικές μόνο από τις διαφημίσεις έχουν εμπορικό χαρακτήρα.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Μία ακόμη χρονιά έφυγε και πέρασε στην ιστορία, αφήνοντας πίσω της μηνύματα τέτοια που, όσο κι αν εξωραϊσθούν, με όση αισιοδοξία κι αν ερμηνευτούν, φορτίζουν προκαταβολικά το έτος που αρχίζει. Όχι με οράματα, αλλά με προβληματισμούς. Η εγκατάλειψη, σε όλα τα μήκη και πλάτη, της πλατφόρμας πάνω στην οποία ορίζονται και τοποθετούνται τα εθνικά συμφέροντα της χώρας, οι μονομερείς υποχωρήσεις, η ανοχή απέναντι στις προκλήσεις γειτόνων, που καταντά εθνικός ενδοτισμός, ορίζουν το γκρίζο και, δυστυχώς, υπαρκτό παρονομαστή, που προδιαγράφει και υποθηκεύει το άμεσο μέλλον.

Ο Δεκέμβριος του 1998 θα μείνει ορόσημο στα ελληνικά - και όχι μόνο - πολιτικοδιπλωματικά χρονικά (υπόθεση S-300), καταδεικνύοντας πως οι ερασιτεχνικοί ακροβατισμοί καθίστανται σύνδρομο και φοβίες, οδηγώντας σε **διασυρμό** και **ταπείνωση**. Οι δύο τελευταίοι όροι, βαριοί εννοιολογικά, όμως ανεπαρκείς για να χωρέσουν το μέγεθος του εγκλήματος που διέπραξαν Αθήνα και Λευκωσία, ανταποκρίνονται στην κριτική όλων σχεδόν των μέσων ενημέρωσης, ακόμη και των φιλοκυβερνητικών. Όταν οι τελευταίες (και αξιόπιστες και έγκυρες) δημοσκοπήσεις παρουσιάζουν το 73% του κυπριακού ελληνισμού έτοιμο να επωμισθεί το βάρος της εγκατάστασης των πυραύλων (και τις πιθανές τουρκικές αντιδράσεις), η ελληνική κυβέρνηση ολοκλήρωσε τη «σύλληψη» και η κυπριακή προχωρούσε στην «ανακοίνωση» του θαψίματος της μόνης κίνησης στρατηγικής αποτροπής στο νησί από το 1964. Ενώ το αυτοαποκαλούμενο εθνικό κέντρο σάλπιζε «υποχώρηση», ο κος Κληρίδης όφειλε όχι να ευθυγραμμιστεί μα να καταγγείλει ανοικτά στο έθνος τις σημίτειες μεθοδεύσεις και τις διαχρονικές πρακτικές του αθηναϊσμού. Δεν το έπραξε όμως, στεγανοποιώντας την οδυνηρή πραγματικότητα: χώρα ανύπαρκτης εθνικής κυριαρχίας η Κύπρος, περιορισμένης η Ελλάδα. Κάτοχοι του θλιβερού και μοναδικού παγκοσμίως προνομίου να είναι οι χώρες εκείνες, που αγοράζουν τα οπλικά συστήματα **ΜΟΝΟ** που τους επιτρέπει αυτός που τις απειλεί. Οι πέραν κάθε ορίου προκλητικές δηλώσεις του Τούρκου υπουργού εξωτερικών περί ανάληψης στρατιωτικής δράσης όχι στην Κύπρο αλλά στην ... Κρήτη, αν εκεί εγκατασταθούν οι S-300, δείχνουν ότι το θέμα δεν έκλεισε. Τώρα ανοίγει... Ανοίγουν και οι ασκοί του Αιόλου στο αρχιπέλαγος του Αιγέα, αφού η διαπιστούμενη από την Άγκυρα αδυναμία μας θα καταστήσει την επιθετικότητά της ολιστική και ανεξέλεγκτη.

Το ομιχλώδες κλίμα βαραίνουν και οι λοιπές εξελίξεις. Ο Έλληνας Υπουργός Εξωτερικών μεταβαίνει στα Σκόπια, όπου του τίθεται ευθέως θέμα μειονότητας στη Βόρεια Ελλάδα και επιστροφής περιουσιών. Τα Τίρανα εκτονώνουν τον αλυτρωτισμό τους στο Κοσσυφοπέδιο, βλέποντας με ικανοποίηση τον άλλοτε ακμάζοντα βορειοηπειρωτικό ελληνισμό να έχει εγκαταλείψει τις πατρογονικές του εστίες, στοιβαζόμενος στις φτωχογειτονίες της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Και η ελλειμματική διπλωματία του κράτους μας αρνείται να συνειδητοποιήσει πως υπάρχει ελληνισμός και πέραν των συνόρων, ελληνισμός με μειωμένα ή και ανύπαρκτα δικαιώματα.

Παρενέργειες αναμένονται από την επικείμενη έκρηξη στο πλέον εύφλεκτο πεδίο, το Κοσσυφοπέδιο. Οι εμπόλεμοι ανασυντάσσονται και η σιωπή προμηνύει καταιγίδα. Ο εντοπισμός (από δυτικούς δημοσιογράφους) ισλαμιστών μουζαχεντίν στις τάξεις των Κοσσοβάρων ανταρτών (UCK) και η ορατή πλέον ανάμειξη της Τουρκίας στην κρίση (με χρήματα, δηλώσεις για ενισχυμένη αυτονομία, ξαφνική εμφάνιση «επιχειρηματιών», ακόμη και ... κοράνια, που κατά χιλιάδες κυκλοφορούν στο Κοσσυφοπέδιο), τεκμηριώνουν το πολυεπίπεδο της τουρκικής στρατηγικής, που εμφανίζεται αυτόκλητος προστάτης των ανά τα Βαλκάνια μουσουλμάνων, ενώ

την ίδια στιγμή καταφέρνει να μειώσει την ένταση του κουρδικού αγώνα.

Το θέμα αυτό αφορά όλους όσοι έχουν την ατυχία να συνορεύουν με την Τουρκία και πρωτίστως την Ελλάδα και την Κύπρο. Ο εξοστρακισμός του Αμπντουλάχ Οτζαλάν από την Ιταλία έκανε - προσωρινά τουλάχιστον - την ελπίδα να ξεθωριάσει. Παραμονή της κουρδικής ηγεσίας σε κάποια δυτική χώρα, κοντά στα κέντρα αποφάσεων και στους προβολείς της δημοσιότητας, με συνεχές θέσιμο του αγώνα τους στα διεθνή fora, θα οδηγούσε σταδιακά σ' αυτό που τρέμει η Άγκυρα: Διεθνή Διάσκεψη για το Κουρδικό. Διαφαίνεται και στην περίπτωση αυτή, με την αποπομπή του Κούρδου ηγέτη από τη Ρώμη, το δραστικό μα και πολυεπίπεδο της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής, καθώς και η βαρύτητα των απόψεων της Τουρκίας και ο σεβασμός που απολαμβάνει η χώρα αυτή.

Η αδυναμία μα και η έλλειψη διάθεσης της ελληνικής κυβέρνησης να παρακολουθήσει τα διαδραματιζόμενα, πιστοποιεί τη θρησκευτική και μέχρι αφέλειας προσήλωσή της στην ιδέα της Ενωμένης Ευρώπης. Μπορεί, όμως, να συμμετάσχει ισότιμα η Ελλάδα, όταν στερείται εγχωρίου οράματος και αξιοπρέπειας; Πώς θα αξιώσει αύριο την εταιρική συνδρομή, όταν πιεζόμενη σήμερα υποχωρεί και ενδίδει; Πώς θα ζητήσει βοήθεια σε τυχόν επίθεση, ενώ η ίδια ακυρώνει δικές της (βλέπε πάλι S-300) αποφάσεις;

Η κυβέρνηση του εκσυγχρονισμού αδυνατεί από την άλλη να συλλάβει το στίγμα απελπισίας όλο και μεγαλύτερων τμημάτων του ελληνικού λαού, που αδυνατούν να πληρώσουν το λογαριασμό στο πολυκατάστημα που λέγεται Ο.Ν.Ε. Η κοινωνική συνοχή διαρρηγνύεται, η ελληνική κοινωνία δυτικοποιείται ακατάσχετα: νεόπλουτοι, δυσπροσαρμόσιμοι, νεόπτωχοι, γκετοποιημένοι και δείκτες ευημερούντες. Αλλά όχι για όλους. Ο αναβρασμός που επικρατεί στον αγροτικό κόσμο της χώρας μα και στην εκπαίδευση δεν είναι τυχαίος. Οι μεν αγρότες εξωθούνται με την τοκογλυφική πολιτική της Αγροτικής Τράπεζας στην χρεωκοπία και την περαιτέρω ερήμωση της υπαίθρου με όλες τις συνέπειες, οι δε μαθητές ανοίγουν το δρόμο για την κοινωνική αντίδραση στις μεθοδευμένες επιλογές των εκάστοτε κυβερνώντων. Οι με κάθε κυβερνητική αλλαγή εκ νέου επιχειρούμενες τομές στην παιδεία θα οδηγήσουν στο αδιέξοδο που παρατηρείται σήμερα. Ο κατόπιν εορτής (νομοσχεδίου δηλαδή) διάλογος που προτείνει ο Υπουργός Παιδείας, αμφισβητείται από την εκπαιδευτική κοινότητα, όπως και η ειλικρίνεια των προθέσεων της κυβέρνησης. Ας θυμηθούμε εξάλλου, ότι ο νυν υπουργός, αποκληθείς στο παρελθόν και «τσάρος της οικονομίας», συνέπραξε στον εξωτερικό και εσωτερικό δανεισμό της χώρας μέχρι τα όρια της χρεωκοπίας, ενώ διετέλεσε και Υπουργός Εθνικής Αμύνης τόσο επί Ιμίων όσο και τη στιγμή που παραγγέλθηκαν τα ρωσικά συστήματα που ακόμα περιμένουμε, βεβαίως όχι στην Κύπρο.

Η εμμονή της κυβέρνησης να καταστήσει τα πάντα συμβατά προς τις Βρυξέλλες, ο ετσιθελισμός και η έλλειψη επικοινωνίας με τους κοινωνικούς φορείς, η οσφυοκαμψία στον κάθε Ντεμιρέλ και Τζεμ, η επίδειξη ισχύος και αλαζονείας προς τον ελληνικό λαό και ειδικά τις ασθενέστερες ομάδες του (του οποίου ελληνικού λαού τα συμφέροντα υποτίθεται ότι προστατεύει αυτή και η κάθε κυβέρνηση), όλα αυτά συνθέτουν ένα τοπίο που δε δικαιολογεί αισιοδοξία.

Το πιθανότερο και πλέον επικίνδυνο σενάριο δεν απαιτεί ισχυρές φαντασίας για να το προσεγγίσει κανείς: μία Ελλάδα στην είσοδο της τρίτης χιλιετίας, ενταγμένη ίσως στους ευρωπαϊκούς οικονομικούς και κοινωνικούς σχεδιασμούς, αλλά με ανύπαρκτη ίδια πολιτική και εθνικούς στόχους. Με κερδισμένο το στοίχημα της Ο.Ν.Ε. και χαμένο το Αιγαίο. Με επιδόσεις και αριθμούς «καλούς», αλλά πολίτες «σιωπηλούς». Όλα αυτά που έλαβαν χώρα στο τέλος της χρονιάς που διανύσαμε και όσα άλλα αναμένουν θέτουν σε δοκιμασία την συνολική αξιοπιστία του πολιτικού συστήματος της χώρας και την ετοιμότητά του να αποκρούσει τυχόν εθνικούς ακρωτηριασμούς (ανατολή) ή κοινωνική αλλοίωση και μετάλλαξη (δύση). Και μπορεί, πλέον, η δραχμή να μην υποτιμάται ... Υποτιμάται, όμως, η εθνική μας αξιοπρέπεια και αντοχή...

Ὁ τέως Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας Κύριος Χρήστος Α. Σαρτζετάκης ἀπήλυθε μὲ τὸν ἐρχομὸ τοῦ νέου ἔτους τὸ ἀκόλουθο μῆνυμα πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν:

« Ἄλλη μιὰ χρονιά ἐκύλησε μέσα στὴν παρακμή. Παρακμή, πού μεθοδικῶς καὶ συστηματικῶς ἀπεργάζονται ποικιλῶνμοι ξένοι ἐπιβουλοὶ καὶ πρακτικῶς προωθοῦν εὐτελεῖς ἐγχώριοι ὑπηρετές των. Καὶ πού ἀναφαινεται σὲ ὄλους σχεδὸν τοὺς τομεῖς τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς. Ἔτσι :

Α) Ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ πεδίου ἀρκεῖ νὰ σημειωθοῦν πρωτίστως τὸ χάος εἰς τὴν Παιδείαν, οἱ μὲ ἐκπλήσσοσαν ἀφέλειαν προγραμματιζόμενοι πειραματισμοὶ εἰς τὰς Ἐνόπλους Δυνάμεις, ἡ ἀπειλουμένη θεσμοποίησης ἀπροσχηματιστῶν ἐπεμβάσεων εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς Δικαιοσύνης.

α) Ἡ διαβρωτικὴ πολιτικὴ εἰς τὴν Παιδείαν ἐγκαινιάσθηκε μὲ τὴν νομοθετικὴν δολοφονίαν τῆς Ἑλληνικῆς μας γλώσσης. Ἡ κατάργησις τῆς συστηματικῆς διδασκαλίας τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς καὶ ἡ εἰσαγωγή ἰδιοτύπου σὲ πολλὰ δημοτικῆς, πού δὲν εἶχε μιληθῆ ποτέ, ἀφ' ἑνός, καὶ ἡ καθιέρωσις τοῦ ἀθλίου μονοτονικοῦ, κυριολεκτικῶς ἀτόνου καὶ ἀπνευματίστου συστήματος γραφῆς, ἀφ' ἑτέρου, συνετέλεσαν, ὥστε οἱ νέοι μας σήμερα, εἰς τὴν πλειονοψηφίαν των, νὰ μὴν ἔχουν πλέον νὰ ἔχουν πρόσβασι ὄχι μόνον εἰς τὰ ἀνεπανάληπτα κείμενα τῆς προγονικῆς μας σοφίας ἀλλὰ οὔτε καὶ σὲ κείμενα τῆς μέχρι περιπυρ καὶ τοῦ 1980 γραμματείας, ἐπιστημονικὰ ἢ καὶ λογοτεχνικὰ ! Καὶ συμπληρώθηκε μὲ τὴν βαθμιαία μετατροπὴ τῆς Παιδείας σὲ ἀνεθνική, διὰ τῆς ἀπαλειψῆς ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν καθὲ φρονηματιστικῆς διδασκαλίας καὶ ἀναφορὰς εἰς τὶς παραδοσιακὰς ἀξίες τοῦ Ἑλληνισμοῦ, σὲ μερικὰς δὲ περιπτώσεις καὶ σὲ ἀντεθνική, διὰ παραχαράξεως συγκεκριμένων ἱστορικῶν γεγονότων εἰς ἀπίστευτον βαθμὸν, μέχρι καὶ ἡρωοποίησης ἐθνοπροδοτῶν ! Ἔτσι, περιήλαμε πλέον σὲ κατάστασι ἀπολιτίστων, ἀφοῦ ξεκινᾶμε τώρα ὡς ἐθνικὴ κοινότης τὴν, μόνη χρησιμοποίησιμη, πνευματικὴ μας παραγωγή, χωρὶς δυνατότητα ἀναγωγῆς εἰς τὸ παρελθὸν καὶ χωρὶς ἀξίες ζωῆς, ἀπὸ τὸ μηδέν ! Συνακολούθησε ἡ θεσμοθέτησις οὐσιαστικῶς καθὲ ἀσυνείδητης εἰς τὴν ἐκπαιδεύσιν, ἀφοῦ μὲ τὴν ἀπαγόρευσιν εἰσόδου Ἐπιθεωρητοῦ (τοῦ ὁποίου καὶ ὁ τίτλος ἠλλάξεν εἰς "σχολικὸν σύμβουλον") εἰς τὴν αἴθουσαν διδασκαλίας, οἱ ἐκπαιδευτικοὶ ἔγιναν οἱ μόνον παντελῶς ἀνεξελέγκτως ἀπασχολούμενοι δημόσιοι ὑπάλληλοι ! Καὶ τώρα βλέπουμε τὸ χάος νὰ κυριαρχῆ εἰς τὴν Παιδείαν, μὲ τὶς ἐλεεινὰς κινητοποιήσεις ἐναντίον κατὰ πρότον, τοῦ ὀρθοτάτου μέτρου τῆς διὰ διαγωνισμοῦ προσλήψεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν, μὲ τὸ ὅποιον τίθεται ἐπὶ τέλους τέρμα εἰς τὴν θλιβεράν «ἐπετηρίδα» (τὴν χωρὶς διαγωνισμό πρόσληψη, μὲ τὴν χρονολογικὴ τῆς αἰτήσεως σειρά), τὴν ἀποθεῶσιν αὐτῆς τῆς ἀναξιοκρατίας, πού μόνον τὴν ἀγραμματωσύνην τῶν παιδιῶν μας ἐξησφάλιζεν (ὅπως ἀπέδειξε καὶ ὁ διενεργηθεὶς διαγωνισμὸς τοῦ Α.Σ.Ε.Π., μὲ τὰ τρομακτικὰ ποσοστὰ ἀποτυχίας τῶν ὑποψηφίων ἐκπαιδευτικῶν, 86% τῶν φιλολόγων, 79% τῶν μαθηματικῶν, 95%

τῶν διδασκάλων, κλπ.) καὶ κατὰ τὶς τρέχουσες ἡμέρες, ἐναντίον μέτρων, πού, παρὰ τὶς τυχόν ἐπὶ μέρους ἡσσονες ἐπιφυλάξεις, ἐμφανῶς ἀποσκοποῦν εἰς καλλιτέρευσιν τῆς στάθμης τῆς Παιδείας μας. Συμμέτοχοι δὲ εἰς τὸν συστηματικὸν αὐτὸν ἀρνητισμὸν, δυστυχῶς καὶ ἐκπαιδευτικοὶ ! Καὶ ἔτσι ἐξωθοῦνται οἱ μαθηταί, μὲ τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν ὀρμὴν τῆς νεότητος, ἡ ὁποία βεβαίως πολλὰ ἔμπορεῖ νὰ ἀποτολήσῃ, ἀλλὰ ἐλάχιστα εἰς τὶς ἀληθινὰς τῶν διαστάσεις ἀντιλαμβάνεται, - ἀπὸ ἀνευθύνους, ἐξωσχολικοὺς κυρίως, δημαγωγούς, πού ἀλλὰ ἐπιδιώκουν, εἰς τὰς καταλήψεις τῶν Σχολείων καὶ ἄλλας ἀξιοποίνους πράξεις, ἐναντίον ρυθμίσεων, πού ἐπὶ τέλους ἡ δημοκρατικῶς κατεστημένη πολιτικὴ ἐξουσία ἀποφασίζει. Θλιβερὸν μάθημα ἀνυπακοῆς, μὲ ἀνυπολόγιστες φυσικὰ ἐπιπτώσεις εἰς τὸ μέλλον καὶ δι' αὐτὴν τὴν λειτουργίαν τῆς Δημοκρατίας μας...

β) Αἱ Ἐνοπλίες Δυνάμεις, μετὰ τὰ βαρῦτατα ἀμαρτήματα τοῦ παρελθόντος, ὅταν μετεβάλλοντο εἰς θλιβερά ἐνεργούμενα συγκεκριμένων κομματικῶν ἐπιδιώξεων ἢ ἀκόμη καὶ εἰς ἀπροσχηματιστοὺς δυνάστας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, εἰσηλθὸν μεταπολεμικῶς εἰς τὴν μόνην συνταγματικῶς ἐπιτρεπτὴν ὁδὸν τοῦ σεβασμοῦ τῆς λαϊκῆς θελήσεως καὶ τῆς νομιμοφροσύνης. Καὶ ἔτσι ἀποτελοῦν ἤδη ἓνα ἀπὸ τὰ καλλίτερα ὀργανωμένα τμήματα τῆς ἐθνικῆς μας ἀνεξαρτησίας. Ὅμως, συντελεῖται καὶ τούτων ἡ διάβρωσις. Ἔτσι, ἐνῶ ἄλλοτε ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία ἀποτελοῦσε τιμὴν καὶ καύχημα διὰ κάθε Ἑλληνα πολίτην, δι' αὐτὸ καὶ μόνον κατάδικος διὰ βαρῦτατα ἐγκλήματα (ὅπως π.χ. ὁ νόμος περὶ ληστείας ὥριζε) ἀπεκλείοντο, ἐν εἶδει ποινῆς, ἐξ αὐτῆς, κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια ἡ ἀποφυγὴ τῆς στρατεύσεως καθήντησε νὰ γίνῃ σταθερὰ ἐπιδιώξις, τὴν ὁποίαν καὶ ἡ Πολιτεία ὑποθάλλει μὲ θεσπιζόμενες πολυπληθεῖς ἀπαλλαγῆς ἢ καὶ χρηματικῆς ἐξαγορῆς, μέτρα καταδήλως ἀντισυνταγματικά. Καὶ εἰς τὴν, ἀκόμη χειρότερον εἰς τὰς συνεπείας τῆς, νομοθετικὴν καθιέρωσιν τῆς ἀόπλου, δηθὲν «κοινωνικῆς», θητείας τῶν ἀσυνειδήτων «ἀντιρρησιῶν συνειδήσεως», μέτρον ἐπίσης καταδήλως ἀντισυνταγματικὸν (ἀντίθετον πρὸς τὰ ἄρθρα 4 § 6 καὶ 13 § 4 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος), προστίθενται ἤδη τὰ ἀκόμη χειρότερα καὶ πλέον ἐπιζήμια: ἡ καθιέρωσις «συνηγόρου τοῦ ὀπλίτου», ὡς καὶ ἡ προγραμματιζομένη σύστασις ἐπιτροπῶν στρατιωτῶν, γιὰ νὰ συμμετέχουν στὶς ἀποφάσεις, πού τοὺς ἀφοροῦν μέσα στὴν στρατιωτικὴ μονάδα, ὅπου ὑπηρετοῦν ! Πρέπει ἐπὶ τέλους οἱ ἀρμόδιοι νὰ ἀντιληφθοῦν, ὅτι ὁ στρατῶν δὲν εἶναι κατασκηνῶσις ἢ τόπος ἀναψυχῆς ἢ παραθερισμοῦ, διὰ νὰ ζητητῆ καὶ ἡ γνώμη τῶν διαβιούντων εἰς αὐτόν, οὔτε εἶναι νοητὴ ἢ ὑπαρξὶς οἰουδήποτε «συνηγόρου» εἰς σχηματισμοὺς τῶν ὁποίων ἡ μὲν ἱεραρχικὴ διάταξις ἀποτελεῖ ἐπαρκεστάτην ἐγγύησιν ἀποφυγῆς αὐθαιρέσιων, ἡ δὲ πρωτίστη ἀρετὴ, ἡ καὶ μόνη διασφαλίζουσα τὴν ἀποτελεσματικότητά των, εἶναι ἡ ἀνευ ἀντιρρήσεων ἐκτέλεσις τῶν ὑπὸ τῶν ἱεραρχικῶς προΐσταμένου ἐκάστοτε διατασσόμενων. Τέτοια μέτρα εἶναι καταφανῶς ἀπαράδεκτα, διότι, ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν ἀποκλείεται νὰ προκαλέσουν ἀπρόβλεπτες ἀντιδράσεις ἀκόμη καὶ ἄκρως νομοταγῶν μονίμων στελεχῶν, θὰ ἐπιφέρουν σὺν τῷ χρόνῳ ὀλοκληρωτικὴν κατάλυσιν τῆς ἀπαραιτήτου

στρατιωτικής πειθαρχίας και θα συντελέσουν έτσι αναποτρέπτως εις αυτήν την διάλυσιν των Ένόπλων μας Δυνάμεων. Συνέπεια, την όποιαν βεβαίως ουδείς επιθυμεί.

γ) Η Δικαιοσύνη, παρά την, διά του Συντάγματος ήδη του 1911, κατοχύρωσιν της θεσμικής ανεξαρτησίας της, δεν έπαυσε ποτέ να ύποφέρει από ξένας έπεμβάσεις, κυρίως της εκάστοτε πολιτικής εξουσίας, εις τας όποιās ανάξιοι ή όλιγόψυχοι λειτουργοί της εκάστοτε ένεδιδαν. Όμως ουδείς διενόθη, να δώση και νομοθετικόν έρεισμα εις την πρακτικήν των έπεμβάσεων, οι όποιες συνήθως υπό τó προσωπειον "συστάσεων" ή "αθώων όδηγιών" γίνονται. Δι' αυτό και είναι ευθέως **αντισυνταγματική** ή, παρά πάσαν λογικήν, απειλουμένη τώρα τοιαύτη ρύθμισις. Οι δικαστικοί και εισαγγελικοί λειτουργοί δεν έχουν ανάγκην των όδηγιών κανενός, πολύ δε όλιγώτερον του εκάστοτε Υπουργού Δικαιοσύνης, ό όποιος άλλωστε δεν αποκλείεται, με πολιτικά κριτήρια επιλεγόμενος, να μην είναι νομικός ή να έχη ανεπαρκή την νομικήν του παιδείαν. Τους άρκουν οι γνώσεις των και ή συναίσθησις του καθήκοντος και τó μόνον, που άξιοι, είναι, να μην έμποδιζονται καθ' οιονδήποτε τρόπον εις την έπιτέλεσιν αυτού. - Τό ίδιο άτυχεστάτη είναι και ή φαύλος σκέψις **αντισυνταγματικής** άναδείξεως των ύπηρετούντων τώρα Ειρηνοδικών εις Πρωτοδικας. Η σκοπούμενη κατάργησις των Ειρηνοδικειών, μέτρον καθ' έαυτό άστοχον, δύναται να έπιτευχθῆ σταδιακώς, διά της μη συμπληρώσεως των κενουμένων, διά συνταξιοδοτήσεως ή παραιτήσεως, θέσεων Ειρηνοδικών και ύποκαταστάσεως εις την άρμοδιότητα τούτων των οικείων Μονομελών Πρωτοδικειών, και όχι βεβαίως δι' αντισυνταγματικής μεταβαπίσεως των Ειρηνοδικών - δηλαδή συνήθως προσώπων, μη δυναθέντων να έπιτύχουν εις κανονικούς διαγωνισμούς ύποψηφίων Παρέδρων Πρωτοδικών, - εις Πρωτοδικας!

β) Και επί των έξωτερικών μας σχέσεων τά πράγματα βαίνουν προς τó χειρότερον. Δεν είναι μόνον, ότι ή **έθνική μας κυριαρχία έχει πλέον άπροσχηματίστως και ουσιαστικώς καταλυθῆ**, με τις ιταμώτατες παρεμβάσεις ξένων, όπως, για παράδειγμα, οι πρόσφατες μεταμεσονύκτιες άπειλές του Προέδρου των Η.Π.Α. Κλίντον προς τόν Έλληνα Πρωθυπουργόν, ή ή **έθνικώς άπαράδεκτη δρατηριότης του έδω, καθ' έπίσημον χαρακτηρισμόν, άνθυπάτου του, άναμιγνυομένου ενεργώς και εις τά έσωτερικά μας πράγματα, όπως με τó προς τó Έθνικόν Ραδιοτηλεοπτικόν Συμβούλιον έγγραφόν του ή με τις έπισκέψεις του εις δημοσίας ύπηρεσίας, άκόμη και την Ε.Υ.Π. ή και στρατιωτικάς μονάδας, χωρίς να εύρεθῆ δυστυχώς κανείς, να τού κλειση την θύραν και να τόν άνακαλέση εις την τάξιν, ύποδεικνύων τά κατά τó Διεθνές Δίκαιον μόνα δικαιώματά του, δηλαδή, εάν επιθυμη όιανδήποτε από δημοσίαν ύπηρεσίαν έννημέρωσιν, να την ζητη κάθε φορά αποκλειστικώς και μόνον διά του Υπουργείου μας των Έξωτερικών.**

Είναι και τó γεγονός, ότι **έπολλαπλασιάσθησαν οι εις βάρος της Πατρίδος μας προκλήσεις πανταχόθεν.** Σε όλες τις γειτονικές μας χώρες, την Άλβανία, τó θλιβερό άμερικανικό προτεκτοράτο των Σκοπίων, την

Βουλγαρία, την Τουρκία, εύρέως κυκλοφορούν και διαδίδονται παγκοσμίως, μέσω και του διαδικτύου (ίντερνέτ), **χάρτες**, περιλαμβάνοντες και τμήματα της Έλληνικής μας Έπικρατείας. Και όλοι **έφευρίσκουν άνύπαρκτες μειονότητες** (άλβανικήν, «σλαβομακεδονικήν», «βλαχικήν», κλπ.), διά λογαριασμόν των, εις την χώραν μας. **Έθνικά μας έδάφη άπεριφράστως διεκδικούνται**, νησιά μας από τούς Τούρκους, ή Μακεδονία μας από τούς Σκοπιανούς, ή Ήπειρος από τούς Άλβανούς. Οι παραβιάσεις του έθνικου έναερίου μας χώρου από τούς Τούρκους είναι καθημερινές (μόνον κατά τó πρώτον έννεάμηνον του 1998 άνήλθαν σε 772!). Ξένοι πράκτορες άνενόχλητοι λυμαίνονται τόν έλληνικό χώρο. Η έλληνική μας σημαία καταβιβάζεται από τόν Όλυμπον, από «άγνώστους»! Η τουρκική σημαία αναρτάται εις την Κάλυμνον από Τούρκους, τούς όποιους και έθελοδούλως άφίνουμε έλευθέρους! Και άκόμη, **άμφισβητείται και αυτό τó δικαίωμα προς ένίσχυσιν της έθνικής μας άμύνης**, όπως και της Κύπρου (διά των πυραύλων S 300). Και σε όλα αυτά άντιτάσσουμε συνήθως την αϊδημονα σιωπή μας!..

Οι περιστάσεις είναι όντως δύσκολες. Άλλά τά έθνη, που έπιθυμούν να ζήσουν, δεν κάμπτονται! Η πανεθνική έξέγερσις επιβάλλεται. Έχουμε χρέος ένώπιον της πανενδόξου Ιστορίας μας, ένώπιον της μνήμης των μυριάδων νεκρών, που μας έκληροδότησαν την Έλευθερία μας, να άντιτάξουμε εις τας προκλήσεις ένα σαφέστατο και άταλάντευτο ΟΧΙ. Να έκκαθαρίσουμε την χώρα μας από τούς ποικιλωνύμους ξένους πράκτορες. Και να διεκδικήσουμε την **ανά τούς αιώνες έλληνική, την άλύτρωτη Βόρειον Ήπειρον.** Να διακηρύξουμε την έλληνικότητα της Μακεδονίας και ότι όσοι θέλουν να **ονομάζονται Μακεδόνες** οι ίδιοι και ή χώρα των Μακεδονία **άνήκουν δικαιωματικώς εις την Ελλάδα.** Όπως άλλωστε και πολυετείς έρευναί τώρα και έπισημονικώς άποδεικνύουν, ότι δηλαδή τά 65% των κατοίκων του σημερινού κρατιδίου των Σκοπίων (όπως και τά 30% των σημερινών Τούρκων) είναι **έλληνογενείς** (άνακοινώσεις εις τó πρόσφατον συνεδριον της Έλληνικής Έταιρείας Δημογραφικών Μελετών). Να ένισχύσουμε με έργα τó δόγμα του ένιαίου άμυντικού χώρου Έλλάδος-Κύπρου και, έφ' όσον ύπάρχουν τουρκικά στρατεύματα κατοχής εις την Κύπρον, να άποστείλουμε και ιδικές μας στρατιωτικές μονάδες προς άμυναν του έλευθέρου τμήματός της. Να έμμεινουμε εις την άπόφασιν έγκαταστάσεως των πυραύλων S 300 εις την Κύπρον. **Επί τέλος, για να γίνῃ σε όλους, φίλους και έχθρους, συνείδησις**, ότι όχι μόνον δεν όφείλουμε τίποτε και εις κανένα, όχι άπλως δεν παραχωρούμε άπολύτως τίποτε, αλλά και ότι, **αντιθέτως, έμεις δικαιούμεθα να διεκδικήσουμε πολλά.**

Την υπερήφανον αυτήν έλληνικήν στάσιν και ευθείαν έναντι πάντων έξήγησιν αξιώνει από τούς ύπευθύνους ταγούς μας, με την εύκαιρία του νέου έτους, κάθε γνησία έθνική λαϊκή ψυχή. Με την άκράδαντη πεποίθησι ότι μόνον έτσι θα άποφύγουμε τόν έθνικόν μας όλεθρον και άκρωτηριασμόν και με την προσδοκίαν ένός καλλιτέρου έλληνικού μέλλοντος. ->

ΤΟ ΣΚΟΠΙΑΝΟ ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΡΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥ

Τελευταία, διαφαίνεται η πρόθεση της πολιτικής ηγεσίας να "κλείσει" το ζήτημα των Σκοπίων με αποδοχή όρων, οι οποίοι ούτε τη μακροβιότητα της λύσης εξασφαλίζουν, καθώς η χρήση του ονόματος "Μακεδονία" προσδίδει εθνικό χαρακτήρα στους κατοίκους των Σκοπίων, αλλά ούτε και την περιφερειακή ασφάλεια στα Βαλκάνια ενισχύει, καθώς παραμένει ανοικτή η κερκόπορτα του αλυτρωτισμού.

Θα πρέπει για πολλοστή φορά να υπενθυμίσουμε, ειδικά στους "διεθνολογούντες" και αγνοούντες θεμελιώδεις επιστημολογικούς κανόνες των Διεθνών Σχέσεων, ότι **το ζήτημα των Σκοπίων αποτελεί πρωτίστως πολιτική διαφορά** με τους βόρειους γείτονές μας και όχι μόνο ή απλώς ζήτημα ιστορικής ακρίβειας.

Βρετανός πανεπιστημιακός, εκπρόσωπος του Ο.Η.Ε. στις πρόσφατες εκλογές στα Σκόπια, επεσήμανε στο γράφοντά ότι η χρήση συμβόλων και η διαστρέβλωση της ιστορίας από πλευράς Σλαβομακεδόνων απετέλεσε μέγα ολίσθημα των Σκοπιανών ιθυνόντων στην προσπάθειά τους να απογαλακτισθούν από το Βελιγράδι και να "χτίσουν" την εθνική υπόσταση, που τόσο χρειαζόνταν προκειμένου να απαγκιστρωθούν από το καταρρέον γιουγκοσλαβικό άρμα.

Οστόσο, αυτό δεν μπορεί επ' ουδενί να γίνει σε βάρος όμορων χωρών, εκ των οποίων η Ελλάδα έχει στην επικράτειά της 51% της γεωγραφικής έκτασης της Μακεδονίας, έναντι 39% των Σκοπίων, 9,5% της Βουλγαρίας και 0,5% της Αλβανίας (στοιχεία από την επιστολή του Έλληνα ΥΠΕΞ Α. Σαμαρά προς τους ομολόγους του της Ε.Ε. στις 17-1-1992/ βλ. Γ. Βαλνάκης - Σ. Νταλής, Το Ζήτημα των Σκοπίων, Επίσημα Κείμενα 1990-96, Σιδέρης & ΕΛΙΑΜΕΠ, 1996, σελ. 80) Ο αλυτρωτισμός των Σκοπίων εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση και απειλή, όχι μόνο για την Ελλάδα, αλλά και για τη Βουλγαρία, η οποία πιθανόν να αντιδρούσε διαφορετικά, αν δε βρισκόταν περιθωριοποιημένη πολιτικά και εξοικονομικά.

Η ελληνική εξωτερική πολιτική απέτυχε μέχρι σήμερα να αντιμετωπίσει **τους άξονες του σκοπιανού αλυτρωτισμού**, οι οποίοι είναι η ονομασία και η υποτιθέμενη "μειονότητα" στην Ελλάδα (σύμφωνα με τη λογική των Σκοπιανών, όποιος ομιλεί μία δεύτερη γλώσσα στην Ελλάδα αποτελεί μειονότητα - αυτό όσον αφορά κάποιους συμπατριώτες μας, οι οποίοι τυγχάνουν να ομιλούν τη σλαβική).

Το μεν όνομα παραμένει ο κεντρικός άξονας του αναθεωρητισμού των γειτόνων, σε μία στιγμή κατά την οποία δειλά δειλά αφήνεται να διαρρεύσει προς τα έξω επικείμενο κλείσιμο του ζητήματος, με την υιοθέτηση του ονόματος "Δημοκρατία της Μακεδονίας-Σκόπια", το οποίο, αν τελικά υιοθετηθεί, δικαιώνει απόλυτα την πολιτική των Σκοπίων, ενώ εκθέτει την ελληνική πολιτική ηγεσία, αποδεικνύοντας ότι η υιοθετηθείσα από το 1990 μέχρι σήμερα πολιτική, συνυπολογιζόμενου και του κόστους των πολιτικών επιλογών, οι οποίες ενίοτε έφεραν τη χώρα σε πορεία μετωπικής σύγκρουσης με Ευρωπαίους και Αμερικανούς, εστερείτο παντελώς στόχων και στρατηγικής.

Όσον αφορά την υποτιθέμενη "μακεδονική μειονότητα" στην Ελλάδα, οι Σκοπιανοί εξακολουθούν προκλητικά και παρά τους χαμηλούς τόνους που κρατά η ελληνική πλευρά να διεκδικούν την πατρότητά της, παραβιάζοντας ουσιαστικά τα συμφωνημένα στην ενδιάμεση Συμφωνία της Νέας Υόρκης, περί μη ανάμειξης

στις εσωτερικές υποθέσεις της Ελλάδας.

Η πρόσφατη επίσκεψη Πάγκαλου στα Σκόπια (Δεκέμβριος 1998) και η επιμονή των γειτόνων στην αναγνώριση μειονότητας στην Ελλάδα αποδεικνύει ότι οι ελληνικές υποχωρήσεις συνετελέσθησαν χωρίς ουσιαστικά ανταλλάγματα. Ο σκοπιανός επεκτατισμός στοχεύει στο εξωπραγματικό όσο και εξωφρενικό όνειρο της εξόδου στο Αιγαίο.

Εν κατακλείδι, η αποδοχή του ονόματος "Μακεδονία" από την Ελλάδα θα αναγνωρίσει de facto και de jure "ιστορικά και πολιτιστικά δικαιώματα" των Σκοπίων σε ολόκληρο το γεωγραφικό χώρο της Μακεδονίας. Θα πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι η πλευρά των Σκοπίων δεν αναγνώρισε στο παρελθόν στην Ελλάδα το δικαίωμα χρήσης του ονόματος "Μακεδονία" για την ελληνική επικράτεια, υποστηρίζοντας ότι **"το όνομα Μακεδονία δε χρησιμοποιήθηκε ποτέ επίσημα στην Ελλάδα ως τον Αύγουστο του 1988... καθώς ... η βόρεια επαρχία της ονομαζόταν Βόρεια Ελλάδα... Τον Αύγουστο του 1988 με προεδρικό διάταγμα, αυτή η περιοχή άλλαξε την ονομασία της και ονομάστηκε Μακεδονία... συνεπώς η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται στην Ελλάδα εδώ και 4 χρόνια"** (από το μνημόνιο της ΠΓΔΜ για εισδοχή στον ΟΗΕ, 3-2-1993, βλ. Γ. Βαλνάκης - Σ. Νταλής [επιμ.], Το Ζήτημα των Σκοπίων, Επίσημα Κείμενα 1990-96, Σιδέρης & ΕΛΙΑΜΕΠ, 1996).

Ίδου ποιος είναι ο πραγματικός στόχος των Σκοπίων και τι θα σημαίνει για το σκοπιανό αλυτρωτισμό (ίσως η μεγαλύτερη μη στρατιωτική απειλή, την οποία αντιμετώπισε μέχρι σήμερα η Ελλάδα) η μονοπώληση του ονόματος "Μακεδονία" από τα Σκόπια. Μία τέτοια λύση υπονομεύει πρωτίστως την ασφάλεια στο βαλκανικό υποσύστημα και απειλεί τη συνοχή του, επιβραβεύοντας τον αλυτρωτισμό και ρεβιζιονισμό σε βάρος των χωρών, οι οποίες στηρίζουν το εδαφικό καθεστώς. Επιπλέον, δημιουργεί και άτυπο θεσμικό διαχωρισμό μεταξύ αναθεωρητικών και υπέρμαχων του εδαφικού καθεστώτος χωρών.

Η απόρριψη από τον ελληνικό λαό του όρου "Μακεδονία" στο όνομα των Σκοπίων, αν και αντανάκλαστικά απετέλεσε έκφραση δικαιολογημένης συναισθηματικής φόρτισης, λόγω της άμεσης αμφισβήτησης της ελληνικότητας της ελληνικής Μακεδονίας (ανησυχίες και ενστάσεις, οι οποίες αναγνωρίστηκαν και από το Βρετανό διαμεσολαβητή David Owen στο βιβλίο του "The Balkan Odyssey") δεν μπορεί να αποδοθεί με υπεραπλουστευτικές και αφοριστικές ερμηνείες σε δήθεν εθνικιστική έξαρση.

Ουδέποτε η Ελλάδα εξέφρασε αναθεωρητικές βλέψεις σε βάρος των Σκοπίων, τα οποία εξάλλου βρίσκονται στην άμεση οικονομική ζώνη της δραχμής.

Ουδέποτε η Ελλάδα αντιτάχθηκε στο δικαίωμα των βορείων γειτόνων να αυτοπροσδιοριστούν πολιτιστικά και να αποδεσμευτούν πολιτικά από το Βελιγράδι, εφόσον αυτή η διαδικασία αναγνώρισής τους ως νέου παίκτη στο βαλκανικό σύστημα κρατών δεν αμφισβητούσε το εδαφικό καθεστώς.

**ΑΛΙΚΗ ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΗ-ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ**

**ΚΥΠΡΟΥ 25, ΠΑΠΑΓΟΥ
ΔΕΧΕΤΑΙ ΜΕ ΡΑΝΤΕΒΟΥ**

ΤΗΛ.: 6512633 - 6518813

Ωστόσο, η μετά τη Νέα Υόρκη διαλλακτικότητα δεν απέφερε τα αναμενόμενα αποτελέσματα και ως εκ τούτου θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι υποχρέωση της ελληνικής πολιτικής ηγεσίας είναι να υπερασπιστεί τα νόμιμα συμφέροντα της χώρας πέραν προκαταλήψεων, ιδεαλιστικών στρεβλώσεων και υπό το βάρος της ένταξης στην Ο.Ν.Ε. Σε αντίθετη περίπτωση θα επιβεβαιωθούν οι πολιτικοί αναλυτές, οι οποίοι ομιλούν για ένταξη με πολιτικά και όχι οικονομικά κριτήρια. Ίδωμεν.

Γιώργος Βασκόπουλος

Απόφαση εγκαθέρχων ...

Ακούσαμε όλοι παγωμένοι από τα Μ.Μ.Ε. ότι οι S-300 δε θα εγκατασταθούν τελικά στην Κύπρο. Η απόφαση βέβαια αυτή ήταν αναμενόμενη. Δε νομίζω να περίμενε κανείς από την παρούσα κυβέρνηση των υποχωρήσεων να ελάμβανε κάποια γενναία απόφαση, που θα ήταν προς το συμφέρον του ελληνισμού.

Βέβαια, με την ακύρωση της εγκατάστασης των ρωσικών πυραύλων στην Κύπρο το δόγμα του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου δέχεται σοβαρότατο πλήγμα, ο ελληνισμός ταπεινώνεται για μια ακόμη φορά και ο κίνδυνος εθνικού διχασμού προβάλλει απειλητικότερα. Εύλογα, λοιπόν, συμπεραίνει κανείς ότι στην χώρα μας κατ' αρχάς υπάρχει έλλειψη δημοκρατίας, διότι όλα γίνονται εις βάρος του ελληνικού λαού, ο οποίος απληροφόρητος παρακολουθεί μουδιασμένα τις εξελίξεις. Στις μυστικές συμφωνίες και διπλωματία, βλέπετε, δε χωρά η γνώμη και το πατριωτικό συναίσθημα των Ελλήνων. Δυστυχώς, για μια ακόμη φορά αποδείχθηκε στην πράξη ότι η πατρίδα μας ελέγχεται εξ ολοκλήρου από το ιμπεριαλιστικό κέντρο. Είναι δε λυπηρό να βλέπει και να ακούει κανείς τους εγκάθετους των Βρυξελλών και της Ουάσινγκτον, κατ' ευφημισμόν Έλληνες πολιτικούς, να προσπαθούν με ασυναρτησίες να δικαιολογήσουν τα αδικαιολόγητα. Τέθηκε, λοιπόν, και πάλι από τους γραϊκύλους το ψευδοδίλημμα «ειρήνη ή πόλεμος». Είναι δυνατόν να μην καταλαβαίνουν το αυτονόητο, ότι δηλαδή η πατρίδα μας μέσα από μεθοδευμένες κινήσεις οδηγείται τελικά στην έσχατη επιλογή της εκχώρησης πατρίου εδάφους ή στον πόλεμο. Η μακρόχρονη και ένδοξη ιστορία των Ελλήνων μάς διδάσκει ότι οι Έλληνες προτιμούσαν πάντα τον πόλεμο από τη σκλαβιά και την ταπείνωση. Φτάνει πια οι υποχωρήσεις, εάν είστε Έλληνες και αγαπάτε αυτόν τον τόπο, μιλήστε ξεκάθαρα, πείτε την αλήθεια στον ελληνικό λαό. Ξυπνήστε τον από τον λήθαργο της κατανάλωσης και του ευδαιμονισμού, ξεκολλήστε τον από την αποχαυνωτική σαπίλα της τηλεόρασης και καλέστε τον σε εγρήγορση για μία αληθινή εθνική παλληγγευσία. Εάν βέβαια αισθάνεστε Έλληνες...

ΒΑΒΟΥΡΑΚΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

ΒΡΥΟΥΛΩΝ 73 & ΚΥΠΡΟΥ - ΝΙΚΑΙΑ
ΤΗΛ.: 4907286, ΤΗΛ. ΟΙΚΙΑΣ 4910354
Δέχεται μόνο με ραντεβού

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΤΟ Νο 1 ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Η δημογραφική κρίση και η γήρανση του πληθυσμού της Ελλάδας είναι πλέον γεγονός αναμφισβήτητο και πραγματικότητα. Και η ελληνική φυλή φθίνει σιγά-σιγά με κίνδυνο σε 2-3 γενιές να υπάρχει κατακόρυφη μείωση των Ελλήνων σε αναπαραγωγική ηλικία.

Η αναλογία των ηλικιωμένων, 65 ετών και άνω, τριπλασιάστηκε σχεδόν από το 1940 ως το 1986, (από 6,3% σε 15%) και ο αριθμός τους αυξήθηκε από 450.000 σε 1.500.000 άτομα. Ανησυχητικά μεγάλη είναι και η αύξηση της αναλογίας των ατόμων άνω των 60 ετών, από 9% το 1940, σε 19% το 1986.

Το 2000, σε δύο μόνο χρόνια, οι 65 ετών και άνω Έλληνες θα είναι 1.700.000, ποσοστό που αντιστοιχεί σχεδόν στο 17% του πληθυσμού, πράγμα που αποτελεί ρεκόρ για ολόκληρη την Ευρώπη. Το θέμα γήρανση μπορεί κάποιος να το αντιληφθεί καλύτερα, όταν χρησιμοποιήσει το δείκτη γήρανσης (αριθμός ηλικιωμένων ανά 100 παιδιά έως 14 ετών) που από το 19% το 1941, έφτασε το 71% το 1986.

Αύξηση της γήρανσης σημαίνει ταυτόχρονα και περιορισμό του ελληνικού αναπαραγωγικού πληθυσμού.

Το 1950 οι γυναίκες αναπαραγωγικής ηλικίας, από 16-46 ετών, ήταν το 53% του συνόλου των γυναικών, ενώ το 1986 έφτασε το 40% και το 1996 το 30% του συνόλου των γυναικών. Ανησυχητική είναι η μεγάλη αύξηση που παρουσιάζεται στο γυναικείο πληθυσμό ηλικίας από 35-49 ετών και η ραγδαία μείωση των γυναικών ηλικίας 16-34 ετών που είναι η σημαντικότερη αναπαραγωγική ηλικία.

Το ίδιο συμβαίνει και με τις πολύτεχνες οικογένειες. Μέχρι το 1979 ως πολύτεχνη οικογένεια θεωρούνταν η οικογένεια με 5 παιδιά, ενώ μετά το 1979 με 4 παιδιά. Ενώ το 1940 οι πολύτεχνες οικογένειες ήταν 165.000, το 1950 έπεσαν στις 95.000, το 1960 στις 75.000, το 1970 στις 43.000, για να φτάσουμε το 1979 μόλις στις 16.000 οικογένειες.

Το 1984 οι πολύτεχνοι με 4 παιδιά έφτασαν τις 40.000, ενώ οι πολύτεχνοι με 5 παιδιά έφτασαν μόλις τις 5.000 οικογένειες.

Ο δείκτης γεννήσεων που βρισκόταν το 1992 στα 1,4 παιδιά ανά οικογένεια, έπεσε το 1998 στα 0,9 παιδιά, δηλαδή ούτε ένα για κάθε οικογένεια! Το μικρότερο ποσοστό στην Ευρώπη. Φτάνουμε, λοιπόν, στο θλιβερό σημείο να κλείσει το 1997 με 95.200 γεννήσεις έναντι 95.800 θανάτων! Ο πραγματικός, όμως, αριθμός γεννήσεων του ελληνικού πληθυσμού ήταν 43.000, καθότι οι μισές γεννήσεις του 1997 αφορούν αλλοδαπούς που ζουν στην Ελλάδα. Τάση που οδηγεί το 2020 σε έναν αριθμό 7,5 Ελλήνων συνταξιούχων!

Για την ανανέωση και μόνο του πληθυσμού πρέπει η γεννητικότητα να κυμαίνεται στο 2,1 παιδιά ανά οικογένεια.

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΘΕΜΑ

Η εθνική παράμετρος είναι περισσότερο φανερή, καθώς οι περισσότεροι διαπίστωσαν πως ο στρατός δεν επαρκεί πλέον για την κάλυψη των συνόρων. Μία άλλη εθνική παράμετρος είναι η λαθρομετανάστευση, η οποία οφείλεται στη δημογραφική έκρηξη των χωρών της Αφρικής και της Ασίας (6 τέκνα ζώντα για κάθε γυναίκα), η οποία δημιουργεί νέους κινδύνους αλλοίωσης του εθνικού, κοινωνικού και πολιτισμικού ιστού της χώρας.

Η οικονομική παράμετρος, παρότι ακούστηκε πολλάκις από τον πρόεδρο του ΣΕΒ ή τον αρμόδιο υπουργό, δεν έχει γίνει ακόμα συνείδηση. Το 10% του πληθυσμού άνω των 65 ετών (των συνταξιούχων δηλαδή) έφτασε το 1996 στο 16% του συνόλου του πληθυσμού.

σμού, το δε 1998 μετά τις μαζικές εξόδους από το δημόσιο το 20% και προβλέπεται να φτάσει το 2000 το 25%. Οι 3.854.000 εργαζόμενοι της χώρας (το 35% του πληθυσμού) με ραγδαία μείωση στην απασχόληση λόγω ανεργίας, που ανεπίσημα φτάνει το 17-18%, είναι αναγκασμένοι να καλύπτουν με τις εισφορές τους (που είναι 40.000 το μήνα για το Ι.Κ.Α.) ίσο αριθμό συνταξιούχων που παίρνουν από το ΙΚΑ 100.000 το μήνα!!! (τουλάχιστον τα διπλάσια για τη μικρότερη σύνταξη του Ι.Κ.Α. Πού θα βρεθούν τα χρήματα των συντάξεων;) Τα ταμεία δηλαδή έχουν ήδη διαλυθεί!

Τον ίδιο κίνδυνο διατρέχει και η παραγωγή και το εμπόριο, καθώς μια αγορά 7,5 εκ. ηλικιωμένων Ελλήνων δεν έχει φυσικά και πολλές δυνατότητες.

Μέτρα που λήφθηκαν

Δυστυχώς τίποτε. Ασπρίνη στον καρκίνο! Οι γάμοι ελαττώθηκαν λόγω ανεργίας των νέων (γαμλιότητα 5,6 άτομα στα 1000) και αυξήθηκαν τα διαζύγια με πάλι το οικονομικό ως κύρια αιτία (15 στους 100 γάμους). Η διακομματική επιτροπή της Βουλής με 23 βουλευτές και 15 επιστήμονες και επικεφαλής τον τώως υπουργό οικονομικών Μανώλη Δρετάκη και το βουλευτή Βασιλή Γερανίδη παρέδωσε το αξιολογικό πόρισμά της το 1993. Το πόρισμα, όμως, έμεινε θαμμένο και ουδέν επράχθη. Κανένα κίνητρο για τα νέα ζευγάρια, καμιά βοήθεια για τις πολύτεκνες οικογένειες. Κι όμως, όλοι το αναγνωρίζουν ως το κυριότερο ΕΘΝΙΚΟ και ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ πρόβλημα, δυστυχώς μόνο φιλολογικά.

Οι μόνοι που φαίνεται να βοηθάνε τελικά είναι ιδιωτικοί φορείς με κυριότερο την Πανελλήνια Ένωση Φίλων Πολυτέκνων, Π.Ε.Φ.Π., βραβευμένη για τη δράση της από την Ακαδημία Αθηνών. Η ΠΕΦΠ εκδίδει το έντυπο ΠΟΛΥΤΕΚΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ σε 1.000.000 αντίτυπα στην ελλαδική και σε 100.000 στην κυπριακή έκδοση, ανά τρίμηνο και το διανέμει δωρεάν από τις εκκλησίες με την άδεια και την ευλογία της Ιεράς Συνόδου των Εκκλησιών της Ελλάδος και της Κύπρου.

Για το σκοπό αυτό η ΠΕΦΠ δέχεται κάθε είδους εισφορά σε χρήματα, τρόφιμα και είδη διάφορα, τα οποία αποστέλλει σε άπορες υπερπολύτεκνες και πολύτεκνες οικογένειες σε ολόκληρη την Ελλάδα.

Πηγές: α) Η Ελλάδα σε αριθμούς: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, 1998. β) Το δημογραφικό πρόβλημα... Ι. Τζιαφέτας, Αθήνα 1993. γ) Άτεκνος χώρα, Φάνης Πάλη-Πετραλιά, Αθήνα 1994. δ) Πόρισμα και προτάσεις διακομματικής επιτροπής, 1993. ε) Περιοδικό Πολύτεκνη Οικογένεια, ΠΕΦΠ, Ακαδημίας 78Δ, Αθήνα, τηλ. 3838496.

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΕΚΤΡΩΣΕΩΝ

(σε κάθε 1.000 γυναίκες ηλικίας 15-44 ετών):

Ολλανδία	5,6
Δ. Γερμανία	7,3
Καναδάς	10,2
Βρετανία	12,8
Γαλλία	14,9
Αυστραλία	15,2
Πολωνία	16,5
Ιταλία	19
Ισραήλ	21,9
Ην. Πολιτείες Αμερικής	27,4
Ρουμανία	90,9
Σοβιετική Ένωση	181
Ελλάδα	140

Πηγή: Ινστιτούτο Alan Guttmacher, 1990.

Αριθμητικά, οι εκτρώσεις στην Ελλάδα ξεπέρασαν τις 300.000 κατά το 1997, όταν και σημειώθηκε για πρώτη φορά στην ιστορία του ελληνικού κράτους μείωση πληθυσμού κατά 43.500 άτομα! Σήμερα, η ποσοστιαία αναλογία εκτρώσεων φέρνει την Ελλάδα πρώτη στην Ευρώπη και δεύτερη στον κόσμο.

Στέφανος Σωτηρίου

ΝΕΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ

Την άνοιξη του 1995, ιδρύθηκε το Εξόριστο Κουρδικό Κοινοβούλιο (PKDW). Το συναποτελούν εκπρόσωποι εξόριστων κουρδικών οργανώσεων, κομματικοί φορείς και διαφορετικές θρησκευτικές κοινότητες. Το καλοκαίρι του 1998 εξελέγησαν οι νέοι αντιπρόσωποι, που συναντήθηκαν από τις 29 Σεπτεμβρίου ως την 1η Οκτωβρίου στη Ρώμη. Ανάμεσα στα 64 μέλη του κοινοβουλίου συγκαταλέγεται και ο Necdet Buldan, 51 ετών, ο οποίος στο παρακάτω κείμενο, που ευγενώς παραχώρησε προς την «ΕΜΟΠΙΑ», αναλύει και προδιαγράφει τους πολλαπλούς ρόλους που πρόκειται να διαδραματίσει το εξόριστο κουρδικό κοινοβούλιο στο άμεσο μέλλον.

Υπάρχουν συγκεκριμένοι λόγοι που οδήγησαν στην απόφαση να συνέλθει το εξόριστο κουρδικό κοινοβούλιο στην Ιταλία. Τόσο η κυβέρνηση της χώρας αυτής όσο και η ιταλική κοινή γνώμη αντιμετώπισαν θετικά τους Κούρδους πρόσφυγες που κατέφυγαν στο ιταλικό έδαφος τα δύο τελευταία χρόνια. Έτσι, τον Ιανουάριο του 1998, έλαβε χώρα συνάντηση ανάμεσα σε μέλη του εξόριστου κουρδικού κοινοβουλίου και της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων της ιταλικής βουλής, που οδήγησε στη λήψη συγκεκριμένων και πρακτικών μέτρων για τη διευθέτηση των προβλημάτων των προσφύγων. Επιπλέον, η διαφορετική σε σχέση με τις λοιπές χώρες της Ευρωπ. Ένωσης στάση της Ιταλίας, στάση δημοκρατική, επηρέασε στην επιλογή της Ρώμης. 10 ημέρες πριν από την έναρξη των εργασιών, η τουρκική κυβέρνηση επεχείρησε να την ακυρώσει, απειλώντας την Ιταλία με αποκλεισμό των εταιρειών της από τη λίστα αγορών στρατιωτικού υλικού για τις τουρκικές ένοπλες δυνάμεις. Αυτές αλλά και άλλου τύπου απειλές, που εκτοξεύθηκαν τόσο από τον Τούρκο πρέσβη στη Ρώμη όσο και από άλλους επισήμους, δεν επηρέασαν τη στάση της Ιταλίας για εποικοδομητική παρέμβαση και πολιτική λύση στο όλο πρόβλημα. Είναι παρά ταύτα λυπηρό, ότι πολλές χώρες-μέλη της Ευρωπ. Ένωσης δεν αντιστέκονται στις τουρκικές απειλές και ίντριγκες, επιδεικνύοντας συμπεριφορά που σίγουρα δε συνάδει με τα ιδανικά της ελευ-



ΕΛΕΝΗ ΔΕΡΒΕΝΤΛΗ-ΛΕΒΕΙΔΙΩΤΗ
Χειρουργός - Οδοντίατρος

25ης Μαρτίου 11, Χαλάνδρι (δίπλα στο ΚΑΠΗ)
Δέχεται με ραντεβού τηλ.: 6856019

θερίας και δημοκρατίας, που υποτίθεται πως σέβονται.

ΤΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΗΚΕ ΣΕ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Προσδιορίστηκε δουλειά και δράση στα εξής πεδία:

1. Την κατά την 1η Σεπτεμβρίου 1998 (παγκόσμια ημέρα ειρήνης) μονομερή κατάπαυση του πυρός, εκ μέρους του ΡΚΚ.
2. Την επιδίωξη των Αμερικανών να προσδιορίσουν ένα νέο status στην περιοχή, μέσω των επαφών της Mad. Albright με τους Barzani και Talabani.
3. Την πιθανότητα να σταματήσουν οι ενδοκοινοτικές διαμάχες στο ιρακινό Κουρδιστάν, μέσω εκεχειρίας.
4. Τις επικείμενες βουλευτικές εκλογές στην Τουρκία.
5. Τις αποφάσεις και θέσεις του ευρωκοινοβουλίου σχετικά με το κουρδικό πρόβλημα.
6. Τις ευρύτερες διεθνείς διαστάσεις και προεκτάσεις του θέματος.

Τα παραπάνω καθιστούν τη σημασία και πολυπλοκότητα των ρόλων του εξόριστου κουρδικού κοινοβουλίου προφανή. Με βάση αυτά προσδιορίζεται η στοχοθεσία του σώματος αυτού. Βασική παράμετρος μένει η πολιτική και διπλωματική αναγνώριση σε διεθνές επίπεδο. Παρά τα σημαντικά προς αυτή την κατεύθυνση βήματα της τελευταίας τριετίας, οφείλουμε να διανύσουμε ακόμα δρόμο μακρύ. Για να προωθηθεί πολιτική λύση στο Κουρδικό, πρέπει να αναπτυχθούν και παγιωθούν σχέσεις με κράτη, κυβερνήσεις, κόμματα, διεθνείς οργανισμούς και ινστιτούτα καθώς και με κυβερνητικούς φορείς και οργανισμούς. Και, βεβαίως, με τον Ο.Η.Ε.

Να επισημανθεί η εξής πραγματικότητα: Το εξόριστο κοινοβούλιό μας δεν παρίσταται σε κανένα διεθνές βήμα, παρά τι ο λαός μας περιλαμβάνει πάνω από 40.000.000 Κούρδους. Το ν' αλλάξει αυτή η δυσμενής κατάσταση προς όφελός μας, αυτό πρέπει να αποτελεί κέντρο βάρους των μελλοντικών ενεργειών του κοινοβουλίου. Σε αυτή τη γραμμή πλεύσης, αποφασίστηκε από κοινού με την ιταλική βουλή η δημιουργία μιας μεικτής επιτροπής. Έτερος στόχος: δουλειά, ώστε να οδηγηθούμε σε διεθνή διάσκεψη για το Κουρδικό. Και στο θέμα αυτό έχουμε την ανεπιφύλακτη υποστήριξη όλων ανεξαιρέτως των κομμάτων που εκπροσωπούνται στο ιταλικό κοινοβούλιο. Η συμπαράσταση του τελευταίου πάνω στις αρχές και στόχους του ΡΚΚ, όπως η εκεχειρία και η πολιτική λύση στο Κουρδικό, επιβεβαιώθηκε έτσι εκ νέου.

ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΣΤΕ ΕΝΑ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Οι Κούρδοι δυναμώνουν όχι μόνο την εξόριστη βουλή τους, αλλά προετοιμάζουν, παρά τις μεγάλες δοκιμασίες και αντικειμενικές δυσκολίες, τη σύγκληση ενός εθνικού συνεδρίου, κάτω από τη στέγη του οποίου θα συνευρεθούν όχι μόνο αυτοί, μα και οι λοιποί λαοί του Κουρδιστάν. Πάνω σε αυτό εργάζεται πυρετωδώς ειδική επιτροπή, που συστάθηκε για να προωθηθούν οι σχετικές διαδικασίες.

Αναμφίβολα, δεν είναι καθόλου εύκολο να αποκαταστήσεις

την ενότητα ενός σε 4 τμήματα διαμελισμένου Κουρδιστάν, όπου οι εθνικές εκκαθαρίσεις και η αφομοίωση ορίζουν το τοπίο. Η συνολική αστάθεια που χρωματίζει τη Μέση Ανατολή ενισχύει τις δυσχέρειες. Όπως και τα διαφορετικά και συχνά συγκρουόμενα συμφέροντα κρατών της περιοχής και βέβαια των δυνάμεων.

ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Η ευθύνη της Ευρώπης, όπως και σε κάθε διεθνές θέμα ή πρόβλημα, είναι μεγάλη. Ειδικότερα, απέναντι στην Τουρκία, η οποία με τη σειρά της επιθυμεί να καταστεί μέλος της Ενωμένης Ευρώπης. Το μεγαλύτερο κομμάτι του τουρκικού εμπορίου, εισαγωγικό και εξαγωγικό, κινείται μέσω χωρών της Ε.Ε., ενώ η ίδια χώρα είναι μέλος του Ν.Α.Τ.Ο., συμμετέχει στην ευρωπαϊκή τελωνειακή ένωση καθώς και σε πολλά ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα. Με δύο λόγια, υφίσταται ένα πλέγμα σχέσεων όπου δε νοείται Τουρκία χωρίς Ευρώπη και Ευρώπη χωρίς Τουρκία. Εάν οι Ευρωπαίοι όντως θέλουν μία Τουρκία δημοκρατική, όπως συνεχώς διακηρύσσουν, ας συμβάλουν επιτέλους στην αναζήτηση και εξεύρεση πολιτικής λύσης στο πρόβλημα, ώστε να πραγματοποιήσουμε την ειρήνη. Μία σε μόνιμο πολεμικό παροξυσμό ευρισκόμενη Τουρκία δεν αποτελεί μακροπρόθεσμο εγγυητή ούτε των ευρωπαϊκών συμφερόντων. Σε τελευταία ανάλυση, θα πρέπει να θεωρούνται από τα ευρωπαϊκά κράτη ως αυτόνοχο και δεδομένο να συμβάλλουν στο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, να απαιτήσουν δημοκρατία, αφού αυτά προβάλλουν ως οι αρχιτέκτονες και υπερασπιστές των σχετικών αρχών. Και ό,τι αναμένεται από μία Ευρώπη που διατείνεται ότι εφαρμόζει τα παραπάνω, είναι να τα θέσει αποφασιστικά ενώπιον της Τουρκίας.

Επιπλέον, πρώτη απ' όλους, η Ευρωπαϊκή Ένωση οφείλει να αξιοποιήσει σωστά την ευκαιρία που προσέφερε το ΡΚΚ, προχωρώντας σε μονομερή κατάπαυση του πυρός, για τρίτη φορά. Οι Τούρκοι εξουσιαστές, απάντησαν, όπως και στο παρελθόν, με ενισχυμένη αντεπίθεση, συνεχίζοντας έτσι τις εχθροπραξίες και παίζοντας με το μέλλον της χώρας τους. Και το αίμα συνεχίζει να χύνεται...

ΟΙ ΚΟΥΡΔΟΙ ΝΑ ΜΙΛΗΣΟΥΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥΣ

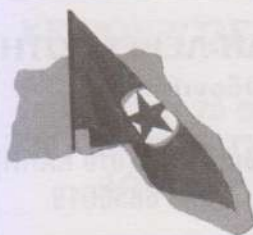
Σε όλες τις αποφάσεις του παρελθόντος σχετικά με το μέλλον του λαού μας αυτός δε ρωτήθηκε ποτέ. Και όλα σχεδιάζονταν και γίνονταν ερήμην του. Η πρακτική αυτή απέχει πολύ από το να δρομολογηθούν σωστές λύσεις.

Τώρα, όμως, φτάσαμε κάπου. Ενισχύουμε και κατοχυρώνουμε την παρουσία μας στους χώρους της διπλωματίας, της κουλτούρας, των μέσων ενημέρωσης. Όποτε να παρακαθήσουμε, όταν έρθει η στιγμή να λυθεί το εθνικό μας πρόβλημα, ως ισότιμοι συνομιλητές.

Μένει η προσμονή, η ελπίδα, όλοι όσοι ενδιαφέρονται για τα της Μέσης Ανατολής και της Τουρκίας, να αναγνωρίσουν τις παραπάνω πραγματικότητες και να τις αξιοποιήσουν.

του **Necdet Buldan**

Βουλευτή του εξόριστου Κουρδικού Κοινοβουλίου



ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΚΟΥΡΔΙΣΤΑΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ ΤΟΥ ΚΟΥΡΔΙΣΤΑΝ

ΒΑΣ. ΣΟΦΙΑΣ 54 - 115 28 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 7247022, FAX: 7292556 & 8235103
e-mail: ernk@otenet.gr, Ιστοσελίδες: www.kurd.gr

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ἀγαπητοί συμπατριώτες,

Ἡ "ΕΛΛΟΠΙΑ" εἶναι ἓνα διμηνιαῖο περιοδικό, καρπὸς μιᾶς συλλογικῆς καὶ ἐθελοντικῆς προσπάθειας πού σκοπὸν ἔχει τὴν ἀνάπτυξη τῆς μελέτης τῶν ἐθνικῶν θεμάτων γιὰ τὴν προώθηση καὶ προβολή τους, ὥστε νὰ καλλιεργεῖται ἡ ἐθνικὴ συνείδηση καὶ νὰ εὐαισθητοποιοῦνται οἱ Ἕλληνες ἐπ' αὐτῶν ἀπὸ εἰδήμονες κάθε θεματογραφίας.

Ἡ προσπάθεια αὐτὴ στηρίζεται στὴν ἀφιλοκερδῆ συνεισφορά τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς καὶ στὴν ἠθικὴ καὶ ὕλικὴ ἐνίσχυση ὀλίγων πατριωτῶν, τοὺς ὁποίους εὐχαριστοῦμε.

Γιὰ τὴν πατρίδα μας πού ζεῖ ἔντονα τὶς ἀπειλὲς συρρικνώσεως καὶ με δεδομένες τὶς πολιτικὲς καὶ ἐθνικὲς συγκυρίες, ἡ ὑπαρξὴ ἑνὸς περιοδικοῦ ὅπως ἡ "ΕΛΛΟΠΙΑ" εἶναι ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη.

Με τὴν παρούσα μᾶς δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ ἐπιβεβαιώσουμε ὅτι ἡ "ΕΛΛΟΠΙΑ" εἶναι ἀνοικτὴ σὲ κάθε συνεργασία πρὸς εὐδόωση τῶν σκοπῶν τῆς. Ἐπιθυμοῦμε ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἐμπλουτίσει τὴν θεματογραφία τῆς, ὄχι μόνον με τοὺς παλαιούς καταξιωμένους συνεργάτες ἀλλὰ καὶ με νέους, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ αὐξήσει τοὺς ἀφανεῖς συνεπικουρούς τῆς προσπάθειας τῆς σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς.

ΔΙΑΛΟΓΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

* Ἐλλοπία εἶναι ἡ ἀντίληψη ἐκείνη πού θέλει τὸ ἔθνος μας μιὰ ζωντανὴ πραγματικὴ καὶ ὄχι μιὰ τεχνητὴ κατασκευὴ, ἓνα χωρὸ ἀνάπτυξης ἰδιαιτεροτήτων καὶ ὄχι μιὰ μεταφυσικὴ σύλληψη.

* Ἐλλοπία εἶναι ἡ καθημερινὴ πραγματικὴ τοῦ ἔθνους πού δημιουργεῖται ἀδιάκοπα ἀπὸ τὸν ἴδιον ἄνθρωπο καὶ στόχο ἔχει νὰ ἀνυψώσει τὴν ποιότητα τῆς πολιτισμικῆς παραγωγῆς του καὶ τῆς ἰδιαιτερότητάς του.

* Ἐλλοπία εἶναι ἡ θέση ὅτι οἰκολογία καὶ ἐναλλα-

κτικότητα δὲν μποροῦν νὰ νοηθοῦν χωρὶς τὴν ἐντοπιότητα καὶ τὸν ἐθνικισμό. Δὲν γίνεται νὰ μεταφερθεῖ ἡ λογικὴ τῆς Φινλανδίας στὴν Ἑλλάδα.

* Ἐλλοπία εἶναι ἡ κατεχόμενὴ Βόρεια Κύπρος, ἡ ἐγκαταλελειμμένη καὶ καταπιεζόμενη Βόρειος Ἠπειρος, ἡ ἀπειλούμενὴ Ἐλευθέρη Δυτικὴ Θράκη, τὸ Ἴαστρο τῆς Βεργίνας, οἱ κατατρεγμένοι Πόντιοι Ἕλληνες τῆς τέως Ε.Σ.Σ.Δ., οἱ στερημένοι πατρίδας Παλαιστίνιοι καὶ τὸ ἀντάρτικο τοῦ κουρδικοῦ λαοῦ τῶν 14.000.000, πού ἀνδρώνεται μέρα με τὴ μέρα.

* Ἐλλοπία εἶναι τὸ διπλό μέτωπο:

- Μέτωπο ἐναντὶα στὸν τουρκικὸ ἐπεκτατισμό.

- Μέτωπο ἐναντὶα στὴν ψεύτικὴ ἐσωτερικὴ εὐδαιμονία καὶ τὴν πολιτισμικὴ ἀλλοτριώση.

* Ἐλλοπία εἶναι μιὰ φωνὴ γιὰ τὸ πὼς θὰ μπορούσε νὰ βελτιωθεῖ τὸ σημερινὸ χάος, ἡ πολιτικὴ τοῦ γραικυλισμοῦ καὶ τῆς ἐξάρτησης.

* Ἐλλοπία εἶναι ἡ ἀσίγαστὴ ἐπιθυμία μας νὰ περπατήσουμε ἀνάμεσα στὰ κυκλάμινα τῆς Γαλλοῦσσας, νὰ μποῦμε στὰ Βαράσια καὶ νὰ δοῦμε τὴ θάλασσα τῆς Κερύνειας.

* Ἐλλοπία εἶναι ἀκόμα μιὰ ἐπαλξὴ γιὰ τὸν ἐλληνισμό πού ἀντιστέκεται.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΟΣ

• Ἐπειδὴ ἔχουν ἐκφραστεῖ παράπονα συμπατριωτῶν μας ἀπὸ τὴ Μεγαλόνησο γιὰ τὴν τιμὴ πωλήσεως πού διατίθεται τὸ περιοδικὸ ἀπὸ τοὺς ἐφημεριδοπῶλες, πληροφοροῦμε τοὺς ἀγαπητοὺς ἀναγνώστες τῆς "ΕΛΛΟΠΙΑΣ" ὅτι ἡ τιμὴ πωλήσεως ἀναγράφεται στὸ ἐξώφυλλο κάθε τεύχους καὶ εἶναι 3 λίρες Κύπρου. Σὲ περίπτωση πού σᾶς ζητοῦν περισσότερα χρήματα παρακαλοῦμε νὰ ἀπευθύνεσθε γιὰ καταγγελία στὸ πρακτορεῖο "ΚΡΟΝΟΣ" τῆς Λευκωσίας ἢ γραπτῶς στὴν ταχυδρομικὴ διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ.

• Ἐπισημαίνουμε ὅτι τὰ ἐνυπόγραφα κείμενα πού δημοσιεύονται στὴν «ΕΛΛΟΠΙΑ» δὲν ἐκφράζουν κατ' ἀνάγκην τὴν ἀποψη τοῦ συνόλου τῆς συντακτικῆς ομάδας.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΩΝ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1920

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 61 (7ος ὄρ) 105 64 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ.: 3214404 ΤΟΤ: 3212969

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Συλλόγου Βορειοηπειρωτῶν σας προσκαλεῖ νὰ παραστήτε στὴν **πανηγυρικὴ δοξολογία** πού τελεῖ στὸν Καθεδρικὸ Ἱερό Ναὸ Ἀθηνῶν, τὴν **Κυριακὴ 14 Φεβρουαρίου 1999** καὶ ὥρα 11.00 π.μ. ἐπὶ τῆς 85ῃ ἐπετειῶ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς **ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ** τῆς **ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ** (17-2-1914).

Θα ἀκολουθήσει πορεία πρὸς τὴν Πλατεία Συντάγματος καὶ κατάθεση στεφάνου στὸ Μνημεῖο τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου.

Μετά τιμῆς
Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο

Ο ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

του Γρηγόρη Γκιζέλη *

Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδος Θεόδωρος Πάγκαλος στο πλαίσιο συνεντεύξεώς του στην εφημερίδα *Απογευματινή* καταφέρθηκε εναντίον "των αφρόνων πιθηκοειδών κτηνών τα οποία απασχολούνται με υπαρκτές ή ανύπαρκτες μειονότητες, μεταξύ των οποίων είναι και οι Βορειοηπειρώτες". Ο Υπουργός περιέλαβε στα "πιθηκοειδή κτήνη" και πολλούς βουλευτές και στελέχη του ΠΑΣΟΚ, που εμφορούνται από αυτές τις ιδέες. Επομένως, όσοι Έλληνες και φυσικά όσοι Βορειοηπειρώτες ασχολούνται με το εθνικό θέμα είναι "άφρονα πιθηκοειδή κτήνη". Αντιθέτως, όσοι Έλληνες και πιθανόν όσοι Βορειοηπειρώτες δεν ασχολούνται με το Βορειοηπειρωτικό είναι σώφρονες άνθρωποι!!!

Η ύβρις αυτή καθαυτήν στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν έχει σημασία παρά μόνον αν αναλυθεί πολιτικά, για να μας δώσει το βαθύτερο νόημά της και να μας επιτρέψει να κατανοήσουμε τη στάση της ελληνικής κυβερνήσεως στο εθνικό αυτό θέμα και να εξαγάγουμε συμπεράσματα για την πολιτική φιλοσοφία που διέπει τους χειρισμούς που γίνονται με σκοπό την επίλυσή του, έστω κι αν οδηγούν στον οριστικό ενταφιασμό του. Η ανταλλαγή ύβρεων, γνωστό τέχνασμα των πολιτικών, για να αποπροσανατολίσουν τον Έλληνα πολίτη από την ουσία του θέματος και να τον χωρίσουν σε κομματικά στρατόπεδα, δεν εξυπηρετεί την επιστημονική ανάλυση, η οποία δίνει την ορθή απάντηση.

Τα πιθηκοειδή, ως γνωστόν, είναι συγγενή προς τον άνθρωπο ζώα που ζουν όπως οι ανθρώπινες οικογένειες σ' ένα ορισμένο χώρο, τον οποίο και προστατεύουν από εχθρούς και αντιπάλους. Η ζωή και οι τρόποι αντιδράσεως των ζώων έχει γίνει αντικείμενο μελέτης ειδικών επιστημόνων, ιδίως φυσικών ανθρωπολόγων, ενώ ο ιδιαίτερος επιστημονικός κλάδος που μελετά τη συμπεριφορά τους ονομάστηκε **ηθολογία**. Οι όροι **ήθος**, **έθος** και **έθιμο** που αποτελούν αντικείμενο μελέτης των ανθρωπιστικών και των κοινωνικών επιστημών, χρησιμοποιούνται για να μελετηθούν οι τρόποι συμπεριφοράς που χαρακτηρίζουν μία ανθρώπινη κοινωνία και τη διαφοροποιούν από άλλες ανθρώπινες κοινωνίες. Ετυμολογικά, οι λέξεις **ήθος** και **έθιμο** είναι της ίδιας ρίζας με την **έδρα**, **έδος** (sed), **εστία**, τον χώρο, δηλαδή, ο οποίος ανήκει σε μια ομάδα, γι' αυτό τον υπερασπίζεται, και στο πλαίσιο του οποίου διαμορφώνεται μια συγκεκριμένη συμπεριφορά των μελών της. Επομένως, ο χαρακτηρισμός "άφρονες"

υπαινίσσεται την αρνητική συμπεριφορά του υπουργού εναντίον εκείνων που υπερασπίζονται το χώρο τους και αποκαλύπτει το ιδεολογικό του φάσμα, το οποίο δεν αποδέχεται τη χρησιμότητα αυτών των εννοιών.

Το ερώτημα που τίθεται, επομένως, είναι γιατί ο Έλληνας Υπουργός των Εξωτερικών αποδοκιμάζει με τόσο έντονο και άκομψο τρόπο όσους υπερασπίζονται τα πάτρια, τους βωμούς, τις εστίες. Το γεγονός ότι η Ελλάς επέτρεψε σε κάποιες εθνικές ομάδες, όπως οι Σκοπιανοί, να διεκδικούν, στο πλαίσιο της ανθρώπινης επιθετικότητας, χώρους που δεν τους ανήκουν, δε δικαιολογεί τη γενίκευση, εκτός κι αν οι έννοιες εστία, βωμοί, έδρα κτλ. δεν εμπίπτουν στην πολιτική φιλοσοφία που απορρίπτει την έννοια της κοινότητας ως βασικού παράγοντα της ανθρώπινης ζωής.

Αμέσως ακολουθεί το δεύτερο ερώτημα: Η προσωπική άποψη και η ιδεολογία ενός υπουργού εφαρμόζομενη ως πολιτική πράξη είναι δυνατόν να κατισχύσει μιας διεθνούς πρακτικής, που πηγάζει από την ανθρώπινη φύση, έστω κι αν αυτή από άποψη ηθικής τάξεως είναι κατακριτέα γιατί προκαλεί πολέμους και καταστροφές; Και μπορεί η **Ελλάς να εφαρμόσει μονομερώς πολιτική υποχωρήσεως** σε έναν ουτοπιστικό αγώνα για επικράτηση μιας παγκόσμιας ηθικής, χωρίς να υποστεί τις συνέπειες αφανισμού από τον παγκόσμιο χάρτη, όπως η ιστορία μας πληροφορεί ότι έχει συμβεί με πολλούς λαούς που δεν πέρασαν απαρατήρητοι;

Η παθητική στάση έναντι της επιθετικότητας των άλλων, η αδράνεια στις επιβουλές ξένων λαών, η παραχώρηση πάτριων εδαφών, έστω και συμβολική, όπως π.χ. του δικαιώματος ανυψώσεως της σημαίας, ως πολιτική πρακτική δεν εμφανίζεται σε καμία σύγχρονη κοινωνία. Το αντίθετο μάλιστα: η επιθετικότητα χαρακτηρίζει την εξωτερική πολιτική όλων των σύγχρονων κρατών και ακόμη των οιονεί κρατών, όπως η Αλβανία. Πρόσφατα, η Ακαδημία Επιστημών της Αλβανίας, της οποίας τα μέλη στην πλειοψηφία τους είχαν διοριστεί από το Χότζα και τον Αλία λόγω των δεσμών τους με το καθεστώς, με απόφαση της ολομέλειάς της προσέφυγε στη διεθνή κοινότητα με αίτημα την επέμβαση της τελευταίας για να δημιουργηθεί η Μεγάλη Αλβανία με την ένωση της περιοχής του Κοσσόβου και της αλβανόφωνης περιοχής των Σκοπίων στον κορμό της Αλβανίας. Το αίτημα της Αλβανικής Ακαδημίας Επιστημών διατυπώθηκε σε μια περίοδο κατά την οποία η διεθνής κοινότητα επιδιώκει τη διατήρηση του status quo στα Βαλκάνια, για να αποφύγει κλιμά-

* Γενικός Γραμματέας της ΚΕΒΑ

κωση του πολέμου. Με την ίδια απόφαση η Αλβανική Ακαδημία ζητεί από τη διεθνή κοινότητα να υποχρεώσει την Ελλάδα να ανοίξει σχολεία, για να διδάσκονται οι Αρβανίτες!!! την αλβανική γλώσσα και τον πολιτισμό!!!

Παρεπιμπτόντως, η είδηση αυτή πέρασε σε κάποιες ελληνικές εφημερίδες με ψιλά γράμματα, χωρίς να σχολιαστεί. Αν η Ακαδημία Αθηνών εξέδιδε παρόμοια ανακοίνωση για τη Βόρειο Ήπειρο και για την πολυάριθμη αλλά καταπιεσμένη ελληνική μειονότητα στο κρατίδιο των Σκοπίων, η ενορχηστρωμένη αντίδραση των κέντρων που ελέγχουν τα Μ.Μ.Ε. στην Ελλάδα θα ήταν άμεση και εξοντωτική της προσωπικότητας αυτών που θα τολμούσαν να εκδώσουν ένα τέτοιο κείμενο.

Η εξωτερική πολιτική του πρώτου ελεύθερου ελληνικού κράτους διαμορφώθηκε με βάση τους θρύλους και τις παραδόσεις που σφυρηλάτησαν το ελληνικό πνεύμα κατά τη διάρκεια της οθωμανικής κυριαρχίας. Η πολιτική αυτή ήταν επιθετικού χαρακτήρα και απέβλεπε στην απελευθέρωση εδαφών στα οποία επί εκατοντάδες και χιλιάδες χρόνια διέμεναν Έλληνες, που πάνω από τετρακόσια χρόνια ζούσαν υπό τον τουρκικό ζυγό. Οι θρύλοι και οι παραδόσεις προσδιόρισαν και το γεωγραφικό προσανατολισμό αυτής της πολιτικής, την Ανατολή· ιωνικό όραμα ονομάστηκε. Αυτή η πολιτική εμπόδισε ψυχολογικά την προς βορράν επέκταση του κράτους, με αποτέλεσμα να μείνουν εκτός των ελλαδικών συνόρων καθαρόαιμοι ελληνικοί πληθυσμοί, μερικοί εκ των οποίων λόγω αδιαφορίας της Ελλάδος απώλεσαν την εθνική τους ταυτότητα αλλά και τη συνείδηση.

Έτσι εξηγείται το γεγονός ότι η Ελλάς έχει πολλές φορές φερθεί άστοργα στους Βορειοηπειρώτες και την αρχέγονη ελληνίδα γη, τη Βόρειο Ήπειρο, για την οποία δεν κατέβαλε τη δέουσα προσπάθεια να την βάλει υπό τη σκέπη της. Αντιθέτως μάλιστα, εμπόδισε όλες τις κινήσεις που έγιναν από Βορειοηπειρώτες και άλλους Έλληνες προς αυτή την κατεύθυνση. Η δικαιολογία του αποδιοπομπαίου τράγου, ότι δηλαδή οι Μεγάλες ή ξένες Δυνάμεις είναι υπεύθυνες για το γεγονός ότι η Βόρειος Ήπειρος δεν ενώθηκε με την Ελλάδα, δε βασίζεται πάντοτε σε γεγονότα. Αντιθέτως μάλιστα, για κανένα άλλο ελληνικό εθνικό θέμα δεν έχει η Διεθνής Κοινότητα δείξει τόση καλή διάθεση όσο για το Βορειοηπειρωτικό, αναγνωρίζουσα το δίκαιο της Ελλάδος. Η Διεθνής Κοινότητα περιέλαβε το Βορειοηπειρωτικό στα θέματα προς λύση που άφησε εκκρεμή μαζί με το Αυστριακό και το Γερμανικό κατά τη Διάσκεψη Ειρήνης στο Παρίσι, με την οποία έληξε



επισημως ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος. Η Ελλάς, όμως, σ' όλο αυτό το διαρρέυσαν διάστημα όχι μόνο δεν ενδιαφέρθηκε να κρατήσει το Βορειοηπειρωτικό σε επικαιρότητα, αλλά έκανε ό,τι ήταν δυνατόν να το κλείσει, προσφέροντας άνευ ανταλλαγμάτων τα ισχυρότατα ατού της και εμποδίζοντας με όλα τα μέσα τους Βορειοηπειρώτες να προκαλέσουν με δυναμικές ενέργειες την επέμβαση της Διεθνούς Κοινότητας προς όφελός τους.

Η μονομέρεια της απελευθερωτικής πολιτικής προς ανατολάς ήταν και εσφαλμένη από απόψεως στρατηγικής, αφού άφηνε στη χώρα πολύ μικρή ενδοχώρα στο βόρειο μέρος της, με αποτέλεσμα οι βόρειοι γείτονες να βλέπουν πολύ κοντά τη θάλασσα, στην οποία επιθυμούν και, ανεξάρτητα από το είδος διακυβερνήσεως, έχουν σταθερό στόχο να εξέλθουν.

Αυτή η πολιτική βασίζεται και στην ίδια τη φύση των ανθρώπων ως μελών του ζωικού βασιλείου. Η επιθετικότητα αποτελούσε ουσιώδες στοιχείο της κοσμοθεωρίας των Ελλήνων μέχρι και την εποχή του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και εκφραζόταν όχι μόνον στο πραγματιστικό επίπεδο αλλά και στο συμβολικό, όπως μπορούν να αποκαλύψουν όσοι είναι ικανοί να κάνουν αυτού του είδους τις αναλύσεις. Όλοι οι γείτονές μας συνεχίζουν αυτή την επιθετική πολιτική, όπως απέδειξαν τα γεγονότα μετά την κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού. Εξάλλου, όπως σύγχρονες ανθρωπολογικές έρευνες έχουν αποδείξει, πολλές κοινωνίες καλλιεργούν την επιθετικότητα μέσα από την κοινωνικοποίηση των νέων μελών τους.

Ο ψυχικός κλυδωνισμός που υπέστησαν οι Έλληνες από τη μικρασιατική καταστροφή οδήγησε στον τερματισμό της επιθετικής εξωτερικής πολιτικής και της μετατροπής της σε παθητική, έστω κι αν λόγω κεκτημένης ταχύτητας διατηρήθηκε μέχρι τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Παρέμεινε, όμως, η προσοχή

σταθερά προς την Ανατολή αλλά, λόγω της ενδοτικής πλέον πολιτικής, υπεισήλθε έκτοτε ο παράγοντας φόβος που εκφράστηκε ως ο "εξ ανατολής κίνδυνος". Γι' αυτό αγνοήθηκε για μια ακόμη φορά η Βόρειος Ήπειρος, έστω κι αν μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ήταν η πιο σίγουρη περίπτωση προς επίλυση. Επίσημη διεκδίκηση δεν υπήρξε κατά τη διάρκεια του πολέμου ούτε ζητήθηκε από τον Ήντεν να εγγυηθεί η Μεγάλη Βρετανία την ένωση της Βορείου Ηπείρου με την Ελλάδα, όταν ετέθη από τον ίδιο τον τότε Υπουργό Εξωτερικών της Μεγάλης Βρετανίας ερώτημα για τα ανταλλάγματα που η Ελλάς θα ζητούσε, για να εξέλθει στον πόλεμο κατά της Γερμανίας.

Όλες οι εκσυγχρονισμένες χώρες στηρίζουν την εξωτερική τους πολιτική στην επιστημονική μελέτη των προβλημάτων και των στρατηγικών που οδηγούν σε λύσεις επωφελείς γι' αυτές. Επομένως, οι χειριστές των εθνικών θεμάτων είναι υποχρεωμένοι να κινούνται στο πλαίσιο που η επιστημονική μελέτη ορίζει και όχι η ενόραση ή η ιδεολογία τους, η οποία υποδηλώνει τον ερασιτεχνισμό, ο οποίος διακρίνει χώρες με κοινωνικές δομές προβιομηχανικού τύπου και οι οποίες βασίζονται στην ανάληψη διαφορετικών και πολλαπλών ρόλων από το ίδιο άτομο. Δηλαδή, είναι και "ζευγάς και παπάς".

Η ελληνική κοινωνία έχει παραμείνει από άποψη δομών στο επίπεδο της αγροτικής κοινωνίας. Γι' αυτό και η εξωτερική της πολιτική, αφότου έχασε τον σταθερό προσανατολισμό της, ασκείται από τους πολιτικούς προϊσταμένους του Υπουργείου Εξωτερικών με βάση την προσωπική τους κοσμοθεωρία. Είναι, δηλαδή, σύγχρονοι Ταλεϋράνδοι. Βεβαίως, μπορεί κάποιος να ισχυριστεί ότι πολλοί υπουργοί των εξωτερικών έχουν αποδεχτεί το δόγμα "δε διεκδικούμε τίποτε, δεν παραχωρούμε τίποτε" και με βάση αυτό ενεργούν. Το δόγμα, όμως, αυτό δε συνιστά εξωτερική πολιτική, δεδομένου ότι αυτή διαμορφώνεται από την αλληλεπίδραση ανάμεσα σε διάφορες χώρες. Επομένως, η αποδοχή του εξαρτάται από τους άλλους συμβαλλόμενους, οι οποίοι μπορεί να μην έχουν, και συνήθως δεν έχουν, λόγους αποδοχής του. Παράδειγμα οι άλλες βαλκανικές χώρες, οι οποίες δεν παύουν να διατυπώνουν εδαφικές διεκδικήσεις επί της Ελλάδος, μολοντί υποτίθεται διατηρούν αγαθές σχέσεις με αυτήν και παρόλο που η Ελλάς απέφυγε να ασκήσει τα νόμιμα δικαιώματά της, διεθνώς ανεγνωρισμένα, υπέρ των Ελλήνων που ζουν και ζούσαν από αιώνες στις χώρες αυτές, αποδεχόμενη τα τετελεσμένα.

Ιδίως στην περίπτωση της Βορείου Ηπείρου, που είχε και την πρόσφατη απόφαση της Διασκέψεως Ειρήνης των Παρισίων με αντικείμενο όχι την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Βορειοηπειρωτών αλλά την εδαφική αποκατάσταση του χώρου, η εφαρμογή του δόγματος αυτού ήταν καταστροφική για την ελληνική αυτή περιοχή και συνάμα εγκληματική κατά του ελληνικού έθνους. Εξάλλου, αυτή η πολιτική είναι

αντίθετη προς τους νόμους της φύσεως, αφού το κενό που δημιουργείται από την υποχωρητικότητα μιας χώρας καλύπτεται από τις άλλες.

Κατά την περίοδο του ψυχρού πολέμου, όπου κυριαρχούσε στην Ευρώπη το status quo, δεν ήταν δυνατόν να φανούν τα ολέθρια αποτελέσματα της εφαρμογής αυτού του δόγματος. Μετά την κατάρρευση, όμως, του υπαρκτού σοσιαλισμού, η απροθυμία ή αποτυχία παρουσιάσεως των ελληνικών απαιτήσεων σ' όλο το προηγούμενο διάστημα επέτρεψε σ' όλες τις περιβάλλουσες γεωγραφικά την Ελλάδα χώρες, παρόλο που βρίσκονταν σε μειονεκτική θέση σε όλους τους τομείς της δημόσιας ζωής τους, να προβάλουν άμεσα ή έμμεσα, φανερά και με προκλητικό ή με διπλωματικό τρόπο, τις δικές τους διεκδικήσεις εναντίον της χώρας μας.

Η διεθνής βιβλιογραφία στο χώρο της παγκόσμιας πολιτικής και ιστορίας είναι πολύ αποκαλυπτική: **όλες οι χώρες ακολουθούν μια ενιαία σταθερή επιθετική εξωτερική πολιτική, που δε μεταβάλλεται, έστω κι αν συμβούν κοσμογονικές κοινωνικές αλλαγές σ' αυτές. Οι περιπτώσεις της Ρωσίας και της Κίνας είναι οι πιο χαρακτηριστικές.**

Και η Ελλάς, βεβαίως, παραμένει τις τελευταίες δεκαετίες σταθερή αλλά στην πολιτική της εθνικής αναδιπλώσεως. Σημαντικός παράγοντας στη διαμόρφωση αυτής της καταστάσεως είναι η έλλειψη ενιαίας και σταθερής εθνικής πολιτικής, που επιτρέπει στον εκάστοτε υπουργό των εξωτερικών να κινείται με βάση την πολιτική ιδεολογία του. Έτσι, ένας υπουργός με διεθνιστικές ή κοσμοπολίτικες απόψεις, που προέρχεται από μια μαρξιστική ή καπιταλιστική φιλοσοφία ή από μείγμα αυτών, όπως παρατηρείται σε πολλούς πολιτικούς αλλά και επιστήμονες μετά την κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού, αισθάνεται ελεύθερος να εφαρμόσει την ιδεολογία ή την προσωπική πολιτική φιλοσοφία του σε πολιτική πρακτική κατά το χειρισμό των εθνικών θεμάτων, ανεξάρτητα από το αν εξυπηρετούνται τα εθνικά συμφέροντα. Αυτή η πολιτική δεν έχει προσωπικές επιπτώσεις επί των υπευθύνων στο χειρισμό των εθνικών θεμάτων, αφού οι όποιες κυρώσεις, ποινικές ή κοινωνικές, για πράξεις εθνικά επιζήμιες απορρέουν μόνο από μία κοινώς αποδεκτή εθνική πολιτική, η οποία όμως, όπως σημειώσαμε, είναι ανύπαρκτη στη χώρα μας. Έτσι, μπορεί ένας Έλληνας υπουργός να επιπλήττει ή ακόμη και να καθυβρίζει συμπολίτες του ή κοινωνικές ομάδες της χώρας του, επειδή έχουν αντίθετες απόψεις, με το δικαιολογητικό ότι αυτός ασκεί την εξωτερική πολιτική, παρατηρείται, δηλαδή, επαναβίωση της πολιτικής των Λουδοβίκων, χωρίς να σκέπτεται ότι ουδείς εξουσιοδοτεί έναν υπουργό να εφαρμόζει προσωπικές πολιτικές και μάλιστα ενδοτικές σε θέματα εξωτερικής πολιτικής. Αυτή την παγκόσμια πρωτοτυπία την έχει πληρώσει και την πληρώνει καθημερινώς η Ελλάς και ο αλύτρωτος και όχι μόνο ελληνισμός.

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗ ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

Διάλογος Ιστορικού και Στρατιωτικού

Στο βιβλίο σας «Μικρασιατική Καταστροφή» κάνετε μια ιστορική τομογραφία των γεωπολιτικών θεμελιών του σύγχρονου ευρωπαϊκού κόσμου, όπου αυτά εντοπίζονται στον οικονομικό παράγοντα πετρέλαιο. Ο χειρισμός του Ανατολικού Ζητήματος από τους Ευρωπαίους «συμμάχους», που είχε άμεση συνέπεια την ανώφελη θυσία του μικρασιατικού ελληνισμού, ακόμη και η κυρίαρχη γεωστρατηγική άποψη στον ευρωατλαντικό χώρο μετά το Β΄ ΠΠ επιβεβαιώνουν του λόγου το αληθές.

Μετά τις καθοριστικές αλλαγές του 1990, η ευρωαμερικανική γεωστρατηγική άποψη ενσωματώνεται στο «νέο» πανευρωπαϊκό οικοδόμημα, όπου επαναφέρονται στο προσκήνιο οι ξεχασμένες ουϊλσόνιες αρχές της αυτοδιάθεσης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του διεθνούς κανόνα δικαίου και της ηθικής τάξης στις διακρατικές σχέσεις. Και μέσα σε ένα τέτοιο πλαίσιο καλείται η Πανευρώπη σε μια «σύμπραξη για την ειρήνη».

Από το 1990 μέχρι σήμερα διαθέτουμε επαρκή κριτήρια από τα γεγονότα στον ευρύτερο ανατολικό-μεσογειακό χώρο, ώστε να κρίνουμε τις προθέσεις (αν όχι τη δυνατότητα) εφαρμογής του διεθνούς κανόνα δικαίου.

Η γενική εικόνα είναι μια αντινομία και μονομέρεια στην τήρηση του κανόνα, κατά τις οποίες προσπάθειες επιβολής της ειρήνης. Το γεγονός εγείρει τις αμφιβολίες μας για το πόσο ειλικρινής είναι η «σύμπραξη για την ειρήνη» και για το πόσο «νέο» είναι το σύγχρονο πανευρωπαϊκό οικοδόμημα **Οικονομίας και Ασφάλειας**.

Βρισκόμαστε πράγματι σε μια κοσμογονία της γεωστρατηγικής άποψης ή η αδήριτη παράμετρος των μεγάλων συμφερόντων μας οδηγεί σε δρόμους αμφίβολου και αναστρέψιμου. Μια υποφώσκουσα πολιτική διάσταση των Η.Π.Α. με την Ευρώπη, η καταστολή των εθνικοαπελευθερωτικών κινήματων και η ανοχή της ελεγχόμενης γενοκτονίας, στο πλαίσιο μιας αναδιάταξης των οικονομικών ή και γεωγραφικών συνόρων στα μέτρα του απόλυτου ελέγχου των πηγών και οδεύσεων της ενέργειας, προβληματίζουν και θέτουν υπό κρίση την ειλικρίνεια και το ρεαλισμό της «σύμπραξης για την ειρήνη».

Σας προσκαλώ σε μια ιστορική συνεισφορά θεώρησης του σύγχρονου πανευρωπαϊκού σκηνικού.

Φ. Μεταλληνός

Απάντηση του Ν. Ψυρούκη πρός τον στρατηγό Φ. Μεταλληνό

Ο προβληματισμός γύρω από το ζήτημα κατά πόσον μέσα στα πλαίσια μιας «Πανευρώπης» είναι δυνατή ή «σύμπραξη για την ειρήνη» περικλείει πολλά σύνθετα-περίπλοκα θέματα. Κατά τη γνώμη μου, θα πρέπει να γίνουν όρισμένες διασαφηνίσεις. Οι ξεχασμένες ουϊλσόνιες αρχές, τις οποίες διατύπωσε ο πρόεδρος των Η.Π.Α., γνωστές ως «τά δεκατέσσερα σημεία» (8/1/1918), ακολούθησαν το γνωστό «διάταγμα του Λένιν» (15/11/1917) για την αυτοδιάθεση και την εθνική κυριαρχία όλων των λαών της τέως τσαρικής Ρωσίας. Η ιστορική εμπειρία, αλλά και τα ίδια τα δύο κείμενα, ως περιεχόμενο, μάς πιστοποιούν ότι ανήκουν στη σφαίρα της ιδεολογίας (για την ιδεολογία ο κοινωνιολόγος ARNE NAESS έπεσήμανε 18 διαφορετικούς όρισμούς). Για τους πιο ριζοσπάστες,

Σ.Σ. Η «ΕΛΛΟΠΙΑ» με ευχαρίστηση έγκαινιάζει νέα σειρά κειμένων με τη μορφή γραπτού διαλόγου.

Η αρχή έγινε, και θα συνεχισθεί, μεταξύ του σεμνού στρατηγού κ. Φώτη Μεταλληνού και του γνωστού ιστορικού συγγραφέα κ. Νίκου Ψυρούκη.

Στό διάλογο αυτό, ελεύθερα και δημοκρατικά, κάθε αναγνώστης της «ΕΛΛΟΠΙΑΣ» μπορεί να προσφέρει τις τεκμηριωμένες απόψεις του.

ΝΙΚΟΣ ΨΥΡΟΥΚΗΣ

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΟΡΟΝΤΖΗ

ή ιδεολογία είναι το αντίθετο της έπιστήμης και συνιστά τον αντίποδα της αλήθειας, είναι πλάνη. Όμως, τόσο η ιστορική έρευνα όσο και η ιδεολογία διαδραματίζει σημαντικό ρόλο ή για τή σταθεροποίηση ή για την ανατροπή-κατάλυση μιας δοσμένης ιστορικά τάξης πραγμάτων. Συνεπώς, και οι άρχες του Ουίλσον, όσο και εκείνες του Λένιν σέ τί άποσκοπούσαν;

α) στή διατήρηση ενός «στάτους κβό» ή στην ανατροπή του; Σήμερα, μέ τόσο πλούσιο αντικειμενικό ιστορικό ύλικό συσσωρευμένο μπορούμε νά πούμε ότι σκόπευαν στή διάλυση των παλιών άποικιοκρατικών αυτοκρατοριών και στην ανάδειξη νέων ήγεμονικών δυνάμεων, αυτών του νεοαποικισμού, όπου τό ρόλο του άποικιοκράτη-δυνάστη τόν έπιτελούν οι ντόπιες άρχουσες τάξεις, ύποταγμένες, όμως, σ' ένα καθεστώς οικονομικής-πολιτικής-ιδεολογικής-στρατιωτικής κ.λπ. εξάρτησης. Κατά πάσα πιθανότητα, ο Ουίλσον, μά και ο Λένιν, νά έτρεφαν αυταπάτες. Η έφαρμογή στην πράξη της ιδεολογίας τους τό έπιβεβαιώνουν μόνον έως ένα βαθμό. Βέβαια, ή μεταμόρφωση της άποικιοκρατίας σέ νεοαποικισμό χρειάστηκε ένα σχετικά μεγάλο διάστημα (1918-1990). Άκόμα και στά 1940, οι άποικιοκρατικές χώρες διαφέντευαν τό 80% και πάνω του παγκόσμιου πληθυσμού και των πλουτοπαραγωγικών πηγών των χωρών του (πάνω από 2 δισεκατομμύρια ψυχές άποτελοΰσαν τούς σκλάβους των άποικιοκρατικών δυνάμεων).

Η ιδέα της Πανευρώπης, ή όποία άρχισε νά καλλιεργείται από τό 1915 και συστηματοποιήθηκε από τόν έλληνικής καταγωγής αυστριακό πολιτικό Ρίτσαρντ Κουντενχόβε Καλλέργκι, πήγαζε από την ανάγκη των Δυτικοευρωπαίων νά μήν ύποστούν την εξάρτησή τους ή από τίς ΗΠΑ ή από τή Ρωσία και νά διατηρήσουν τά άποικιοκρατικά κεκτημένα τους. Ο ίδιος ο Καλλέργκι έγραφε: «Διαμέσου της ρωσικής στρατοκρατικής Σκύλας και της άμερικανικής οικονομολογικής Χαρυβδεως μικρός μόνον πορθμός φέρει εις καλύτερους όρίζοντας. Και ο πορθμός αυτός ονομάζεται «Πανευρώπη», όπερ σημαίνει: άλληλοβοήθειαν διά της Ένώσεως της Εύρώπης εις μίαν πολιτικο-οικονομολογικήν όμοσπονδιαν (Καλλέργκι, Πανευρώπη, Άθήναι 1927, σ. 14). Και οι Εύρωπαίοι άλληλοσφάχτηκαν τό 1939-1945 και τελικώς έχασαν και τίς άποικίες τους και τέθηκαν υπό την «προστασίαν», οι μισοί, των ΗΠΑ και οι άλλοι μισοί, της

Σοβιετικής Ρωσίας. Και σήμερα άκόμα, ενώ κατέρρευσε τό σοβιετικό στρατόπεδο και τό «στάτους κβό», τό όποιο προήλθε από τό δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, ή «Πανευρώπη» απέχει πολύ από την πραγμάτωσή της, ενώ οι έσωτερικοί ανταγωνισμοί ανάμεσα στά κράτη της είναι οξύτατοι και φυγοκεντρικοί. Οι έταιροι άλληλοσπαράσσονται.

Έδώ, κατά την άποψη μου, ύπαισέρχεται και τό ζήτημα της λεγόμενης «Γεωπολιτικής». Η Γεωπολιτική δέν είναι ούτε ιδεολογία ούτε έπιστήμη. Είναι ένα σύνολο έπιστημονικοφανών δογμάτων, τά όποια όντως χρησιμοποιούν έπιστημονικά στοιχεία (της γεωγραφίας και άλλων έπιστημών) για νά δικαιώσουν τίς έπεκτατικές τάσεις, αλλά και τίς άνάλογες πρακτικές, της μίας ή της άλλης δύναμης. Πατέρας της Γεωπολιτικής, όπως είναι γνωστό, ύπήρξε ο γερμανός F. Ratzel (1844-1904). Τόν άκολούθησαν, από τότε, πολλοί και ο καθένας άνάλογα μέ τά συμφέροντα που έξυπηρετούσε ή έξυπηρετεί, άνέπτυξε και τό δικό του γεωπολιτικό δόγμα. Γι' αυτό και ο άρχισυντάκτης του μεγάλου γεωπολιτικού λεξικού "DICTIONNAIRE DE GEOPOLITIQUE", (PARIS 1993) YVES LACOSTE, στην εισαγωγή του έπισημαίνει ότι είναι άδύνατο νά δοθεϊ κάποιος συγκεκριμένος όρισμός της. Μά ο όρος «ζωτικός χώρος», που τόν ύποστήριξαν και ο Η. Mac Kinder (Άγγλος) και ο ναύαρχος Mahan (Βορειοαμερικανός) μάς μαρτυρούν άκόμα πιό πειστικά για τό ότι ή Γεωπολιτική είναι καθαρά έπεκτατική θεώρηση και πράξη. Στο μεσοπόλεμο τά δόγματα της γεωπολιτικής αναπτύχθηκαν παραπέρα στή χιτλερική Γερμανία και μέ όργανο τό περιοδικό «Γεωπολιτική» (HAUSHOFER, OBST και άλλοι). Μεταπολεμικά, οι θεωρητικοί της γεωπολιτικής αύξηθηκαν και πλήθαιναν (N. SPYKMAN- Η.Π.Α., K. GRIMM, A. HETNER, A. GRABOWSKY- Γερμανία και άρκετοί άλλοι). Η προσεκτική μελέτη όλων των γεωπολιτικών δοξασιών όδηγοΰν στό συμπέρασμα ότι κοινός παρανομαστής τους είναι: ή κυριαρχία του Βορρά πάνω στό Νότο και ή ιδιοποίηση του πλούτου του (που είναι άφθονος και σέ ύλικό πλούτο και σέ φθηνότητα έργατικά χέρια). Κάτω άπ' αυτές τίς συνθήκες, ή «σύμπραξη για την ειρήνη» είναι καθαρή χίμαιρα (γιατί ο ανταγωνισμός ανάμεσα στά έθνη μεγαλώνει). Άλλωστε, από τό 1945 έως τίς ήμέρες μας οι τοπικοί και οι περιφερειακοί πόλεμοι είναι συνεχείς (τό πιό πρόσφατο και πιό κοντινό μας πα-

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΦΑΡΑΝΤΑΤΩΝ 31, 115 27 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 7718077, Τ.Ο.Τ. :7470463

ρόδειγμα τὰ Βαλκάνια) καί ὅπου οὔτε ἡ «Πανευρώπη» οὔτε τὸ Ν.Α.Τ.Ο. τῶν Η.Π.Α., ὅπου ἡ Ἑλλάδα καί στὰ δύο συμμετέχει, δέν μᾶς ἐγγυῶνται οὔτε τὴν εἰρήνη οὔτε τὴν ἀσφάλειά μας οὔτε τὴν ἀκεραιότητα τοῦ κράτους τῆς χώρας ἀπέναντι στοὺς ἐπεκτατισμοὺς τῶν γειτόνων μας καί μάλιστα «συμμάχων» μας, πού ἐπιζητοῦν «ζωτικό χώρο». Μὲ ποιό τρόπο μπορεῖ νὰ λειτουργήσει ἀποδοτικά μιὰ «σύμπραξη γιὰ τὴν εἰρήνη», ὅταν τὸ 20% περίπου τοῦ παγκοσμίου πληθυσμοῦ ἰδιοποιεῖται τὸ 80% τοῦ παγκοσμίου πλοῦτου (τὸ κατὰ κεφαλὴν ἐτήσιο εἰσόδημα τῶν 3/4 τῆς ἀνθρωπότητας, σὲ ἀποπληθωρισμένα δολλάρια τοῦ 1970, σήμερα εἶναι 325 δολλάρια καί τοῦ 1/4, πού ζεῖ στό Βορρᾶ, εἶναι 5.775 δολλάρια) (πηγή: J. N. BHAGWTI: ECONOMICS AND WORLD ORDER, N. YORK - LONDON 1976) κι ὅταν μερικές ἑκατοντάδες μεγιστάνες τοῦ κεφαλαίου ἔχουν εἰσοδήματα ἴσα μ' ἐκεῖνα 2,5 ἑκατομ. ἀνθρώπων, ὅταν 250 ἑκατομ. παιδιά τοῦ Τρίτου Κόσμου ἐργάζονται 15-17 ὥρες τὴν ἡμέρα κι ὅταν πάνω ἀπὸ 60 ἑκατομμύρια ἀνθρώποι, κάθε χρόνο, πεθαίνουν ἀπὸ τὴν πείνα καί τὴν ἐξαθλίωση; (ἐπίσημα στοιχεῖα τοῦ Ο.Η.Ε.). Μὲ τὴν πιό πάνω ἐπικρατοῦσα κατάσταση μπορεῖ κανεὶς νὰ θεωρεῖ ὅτι εἶναι δυνατὴ μιὰ «σύμπραξη γιὰ τὴν εἰρήνη»; Πρὶν ἀπὸ τρεῖς δεκαετίες, ὁ Βορειοαμερικανὸς Η. TAYLOR εἰλικρινά ἔγραφε ὅτι νὰ προπαγανδίζει κανεὶς στοὺς ἀνθρώπους τοῦ Τρίτου Κόσμου νὰ γίνουν καταναλωτὲς πλούσιων ἀγαθῶν, ὅπως κάνουμε ἔμεῖς, εἶναι καθαρὴ τρέλλα, μιὰ καί ἔμεῖς τοὺς παίρνουμε ὅλο τὸν πλοῦτο τους (HATTRAY TAYLOR: THE DOOMSDAY BOOK, LONDON 1970)

Καί ὁ κοινωνιολόγος P. M. HAUSER ἐκτιμοῦσε ὅτι ὅλος ὁ πλοῦτος τῆς γῆς, γιὰ νὰ ἱκανοποιήσει τὸ ἐπίπεδο τῆς ζωῆς τῶν λεγομένων εὐπορῶν ἔθνων, φτάνει μονάχα γιὰ 500 ἑκατομμύρια ἀνθρώπους (στό ἴδιο).

Σήμερα, ἡ νέα θεωρία τοῦ «γκλομπαλισμοῦ», πού ἄρχισε ν' ἀναπτύσσεται καί στὴ Δύση, μὰ καί στὴν τότε Σοβιετικὴ Ἐνωση, ἀνταποκρινόμενη στὶς ἀπαιτήσεις τοῦ κοσμοπολίτικου-«πολυεθνικοῦ» κεφαλαίου, πού δὲ γνωρίζει οὔτε ἔθνος οὔτε πατρίδα μὰ μόνο τὸ κέρδος, διαδίδει τὴν ἀπεθνικοποίηση τῶν κρατῶν, τὴν κατάργηση τῆς ποικιλομορφίας στὸν τρόπο σκέψης, στὸν τρόπο ζωῆς καί τὴν καταπολέμηση τῶν ἐθνικῶν πολιτισμῶν (βλέπε τὴν πρόσφατη μελέτη τοῦ LIRE WILLIAM GREIDER: ONE WORLD: READY OR NOT-THE MANIC LOGIC OF GLOBAL CAPITALISM, N. YORK 1997). Οἱ 200 ἐπιχειρήσεις, κοσμοπολίτικες-πολυεθνικές καί κάθε εἶδους (βλέπε F. CLAIRMONT, MONDE DIPLOMATIQUE, Αὐγούστος 1997) χρειάζονται ἀσφαλῶς μιὰ παγκόσμια τάξη πραγμάτων, τὴν ὀνόμασαν PAX AMERICANA ἀριθ. 3 (βλέπε N. YORK TIMES, 2/1/1996 τὸ σχετικὸ ἄρθρο τῶν J. HEILBRUNN καί M. LIND), ἡ ὁποία θὰ εἶναι ὁ μεγάλος σερίφης τοῦ νεοαποικιακοῦ γκλομπαλιστικοῦ κεφαλαίου. Κεντρικὸς πολεμικο-στρατηγικὸς πυρῆνας αὐτῆς τῆς «εἰρήνης» θὰ εἶναι ὁ ὑποσερίφης, τὸ Ν.Α.Τ.Ο., ἀλλὰ, ἰδιαίτερα στὴν περιοχὴ μας, ὁ χωροφύλακας, ὁ ὁποῖος

ὀνομάζεται Τουρκία. Γι' αὐτὸ καί ἡ «Ἐνωμένη Εὐρώπη», μέρος τοῦ συνόλου τῆς PAX AMERICANA ἀριθ. 3, φλέγεται ἀπὸ «τουρκοφιλία» σὲ βάρος τοῦ μέλους τῆς, τῆς Ἑλλάδας, ἀλλὰ καί ἄλλων ἔθνων τῆς περιοχῆς. Ζοῦμε τὸ χάος, τὸ παγκόσμιο χάος, (ὄχι μὲ τὴν ἀρχαιοελληνικὴ ἔννοια τοῦ ὄρου, μὰ μὲ τὴ σύγχρονη: σύγχυση, ἀταξία, ἀποδόμηση, ἀποδιοργάνωση σ' ὅλες τὶς σφαῖρες τῆς κοινωνικῆς ζωῆς καί μάλιστα σὲ παγκόσμια κλίμακα. Παρακμῆ, σήψη καί σχιζοφρένεια παντοῦ). Γι' αὐτὸ δέν εἶναι παράξενο ὅτι ὁ μεγάλος σερίφης κατασκοπεύει, ἀπὸ τὰ ἐδάφη τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ὅλες τὶς δραστηριότητες τῆς σύμμαχης Δυτικῆς Εὐρώπης (βλέπε THE SUNDAY TIMES, 11/5/1998-SPY STATION F 83). Τὴν Ἑλλάδα ὁ μεγάλος σερίφης τὴν «ἐξοπλίζει», μὰ ταυτόχρονα μὲ τὶς ἠλεκτρονικές βάσεις τοῦ στὴν ἴδια τὴν πατρίδα μας, ἀνά πάσα στιγμή ἀχρηστεύει τὸν ὄπλισμό τῆς. Ὁ γκλομπαλισμὸς (κακῶς τὸν ὀνομάζουν οἰκουμενισμὸ μιὰ καί στὰ ἑλληνικά οἰκουμενισμὸς σημαίνει κάθε τι τὸ θετικὸ πού ἀνήκει σ' ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα) δέν ἀντανεκλᾷ παρὰ τὴν παρακμῆ καί τὴ σήψη τῆς σύγχρονης ἐποχῆς. Ἀντικαθρεπτίζει τὴν ἀλληλουχία τοῦ χάους πού ἐπικρατεῖ παγκοσμίως.

Ὁ δὴθεν μονοπολισμὸς (δόγμα περὶ ἑνὸς πλανητάρχη) εἶναι ἀσήκωτος, ἀνυπόφορος, γιατί, ὅπως οἱ ἴδιοι οἱ θεωρητικοὶ τοῦ ὁμολογοῦν, ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὴ μιὰ τὴν κατάργηση τῆς ποικιλομορφίας τοῦ ἀνθρώπινου πολιτισμοῦ, τὸν ἀσυγκράτητο ἀνταγωνισμό μεταξὺ ὄλων καί τὴν παραπέρα ἐξαχρείωση τῆς πλειοψηφίας τῆς ἀνθρωπότητας. Ἡ λεγόμενη « PAX AMERICANA ἀριθ. 3» τῶν γκλομπαλιστῶν δέν παίρνει ὑπόψη τῆς ὅτι, ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ σύγχρονη πραγματικότητα, ὑπάρχουν πολλές ζώνες συγκρούσεων (Κίνα, Ρωσία, Ἰαπωνία, Ἰνδία, Ἀραβικὸς Κόσμος, μὰ καί ἀκόμα καί «Ἐνωμένη Εὐρώπη»). Κατὰ τὴ γνώμη μου, εἶναι ὀρθὴ ἡ πρόβλεψη τοῦ PIERRE BIARNÈS πὼς ὁ 21ος αἰώνας δέν θὰ ἀνήκει σ' αὐτὴ τὴ «Νέα Τάξη Πραγμάτων» (P. BIARNÈS: LE XXI SIECLE NE SERA PAS AMERICAIN, PARIS 1998).

Κάτω ἀπ' αὐτὸ τὸ πρῖσμα θὰ πρέπει νὰ δοῦμε καί τὴ σύγχρονη ἐξέλιξη τοῦ «Ἀνατολικοῦ Ζητήματος» καί νὰ προβληματιστοῦμε σοβαρὰ καί ἐπιστημονικά γιὰ τὸ μέλλον τῆς πατρίδας μας καί τοῦ ἔθνους μας. Σήμερα, ἡ κατάσταση ἐμφανίζεται ζοφερή, ἀδιέξοδο. Ἀκόμα κι ἂν ὁ μεγάλος σερίφης μᾶς ἐπέλεγε γιὰ ὑποσερίφη τῆς περιοχῆς, τὸ ἴδιο θὰ συνέβαινε. Καί πάνω σ' αὐτὸ τὸ καίριο πρόβλημα μπορεῖ νὰ ὑπάρξουν πολλές ἀνταλλαγές γνώμων μὰ καί τεκμηριωμένων προτάσεων. Ἀσφαλῶς, ὄχι ἀκαδημαϊκοῦ χαρακτήρα. **Προτάσεις γιὰ τὸν προσανατολισμὸ τοῦ λαοῦ μας πρὸς ἐκεῖνες τὶς κατευθύνσεις πού θὰ τὸν ὀδηγήσουν καί πίσω στὶς ρίζες του, ἀλλὰ καί οἱ ὁποῖες θὰ τοῦ δημιουργήσουν τὴν πεποίθηση ὅτι μπορεῖ ν' ἀποφύγει τὸν ἀφανισμό του, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ βγεῖ μέσα ἀπὸ τοὺς σύγχρονους ἐφιάλτες στοὺς ὁποῖους ζεῖ, παθητικὸς, ἀτολμος καί μοιρολατρικὸς, προσμένοντας τὸ θαῦμα!**

Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

του Κωνσταντίνου Χολέβα *

Καί ο ΕΥΡΩ (Ν) άμειφθήσεται! Από την 1-1-1999 άρχισε ή μεταβατική περίοδος για τις 11 χώρες που άνήκουν στην Οικονομική Νομισματική Ένωσή (Ο.Ν.Ε.), ενώ άναμένεται ότι την 1-1-2002 θά κυκλοφορήσει ως ταμειακό πλέον νόμισμα τό ΕΥΡΩ, στη ζώνη του όποιου προσδοκά νά ένταχθί και ή χώρα μας. Πολλές έφημερίδες όμιλούν για μία νέα έποχή, για πτώση των συνόρων, για ίσχυροποίηση της Εύρώπης και άλλα πολλά. Ο έλληνισμός ποτέ δέν ύπήρξε άρνητικός στη συνεργασία με άλλους λαούς, όμως θά πρέπει νά άντιμετωπίσουμε τις νέες εξελίξεις με προσγείωση, συγκράτηση, χωρίς ύπερβολές και με έμφαση στην διασφάλιση των ζωτικών μας συμφερόντων. Κρίνουμε σκόπιμο νά ύποδεχούμε την έποχή του ΕΥΡΩ με όρισμένα καίρια έρωτήματα:

1) Είναι τό ΕΥΡΩ πανάκεια για την οικονομική και πολιτική εξέλιξη της Εύρώπης; Μόνο στην Ελλάδα επικρατεί ή μονόπλευρη πληροφορηση, ή όποια ύπερτονίζει τις αισιόδοξες προοπτικές και προβλέψεις. Σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες εκφράζονται τεκμηριωμένες άνησυχίες ότι τό ΕΥΡΩ μπορεί σύντομα νά άποτύχει. Όρισμένοι θυμίζουν ότι τά κριτήρια συγκλίσεως, τά όποια προσπαθεί νά έπιτύχη ή Ελλάδα για νά ένταχθί στην Ο.Ν.Ε., τά πληρούσε άπολύτως ή Ίαπωνία και παρά ταύτα δέν άπέφυγε την πρόσφατη οικονομική κρίση. Άλλοι τονίζουν ότι ή Εύρώπη δέν γίνεται ύπερδύναμη μόνο και μόνο επειδή άποκτά ένιαίο νόμισμα και ένιαία κεντρική τράπεζα. Υστερεί έναντι των Η.Π.Α. στον τομέα της τεχνολογίας και της δημογραφίας, ενώ δέν προχωρεί ή λεγόμενη «Ένιαία Έσωτερική και Άμυντική Πολιτική». Την πίο ένδιαφέρουσα μελέτη για τις σκοτεινές πλευρές του ΕΥΡΩ παρουσιάζει ό Άγγλος οικονομολόγος Bernard Connolly, στο βιβλίο του «Η σάπια καρδιά της Εύρώπης» (έλληνική έκδοση ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ-ΛΙΒΑΝΗΣ, Άθήνα, 1997). Ο Connolly έργάσθηκε επί χρόνια για τή δημιουργία του ΕΥΡΩ ως διευθυντικό στέλεχος της Ευρωπαϊκής Ένώσεως. Τό συμπέρασμα του, μέσα από κείμενα, τεκμήρια και προσωπικές έμπειρίες, είναι ότι: Τό ΕΥΡΩ και ή Ο.Ν.Ε. άποτελούν μία συμπαιγνία των Γερμανών και των Γάλλων. Οί μόν Γερμανοί προσπαθούν μέσω της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπεζής νά έλέγξουν οικονομικά και πολιτικά την Εύρώπη. Οί Γάλλοι πιστεύουν ότι συνεργαζόμενοι στενά με τους Γερμανούς σ' αυτό τό σχέδιο περιορίζουν και έλέγχουν τό γερμανικό ήγεμονισμό. Όταν κάποια στιγμή άντιληφθούν ότι τά σχέδια των μόν συγκρούονται με τά σχέδια των δέ, ή Ο.Ν.Ε. και τό

ΕΥΡΩ θά καταρρεύσουν! Αυτά λέει ό Βρετανός ειδικός.

2) Πιστεύει πραγματικά ή Ένωμένη Εύρώπη στην πτώση των συνόρων. Έν μέρει ναι, και μόνον στον οικονομικό τομέα ή εκεί όπου συμφέρει τους ισχυρούς της Εύρώπης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ή Συμφωνία Σένγκεν, ή όποια πραγματικά μεταβάλλει την Ένωμένη Εύρώπη σε ένα φρούριο και καθιστά άδιαπέραστα για τους τρίτους τά έσωτερικά σύνορα. Ένώ μάζ καλούν οι Βρυξέλλες νά γκρεμίσουμε τά σύνορα για κάθε Όλλανδό λαθρέμπορο ή Βέλγο παιδεραστή, μάζ ύποχρεώνουν μέσω της Σένγκεν νά θεωρούμε a priori ύποπτο κάθε Βαλκάνιο Όρθόδοξο ή κάθε Έλληνα της πρώην Ε.Σ.Σ.Δ. Η Σένγκεν άποκόπτει την Ελλάδα από την έθνολογική, θρησκευτική και πολιτιστική της ένδοχώρα και άποδεικνύει τό λανθάνοντα ρατσισμό των ήγετικών ομάδων της Εύρ. Ένώσεως. Μάζ μιλούν για παγκοσμιοποίηση και πτώση των συνόρων και ύψώνουν φραγμούς προς πάντα μη κοινοτικό πολίτη! Χαρακτηριστικό παράδειγμα ή σύλληψη του Άμπντουλάχ Ότσαλάν στη Ρώμη. Η Ίταλία δέν είχε λόγο νά τον συλλάβη, αλλά ύποχρεώθηκε από τό σύστημα Σένγκεν, διότι ή Γερμανία είχε πληκτρολογήσει άρνητικά στοιχεία και έντάλματα εις βάρος του άρχηγού του Ρ.Κ.Κ. Όταν συμφέρει τή γερμανική έξωτερική πολιτική τότε τά λόγια περί πτώσεως των τειχών μετατρέπονται σε κούφια θεωρίες. Τά τείχη ύπάρχουν και μάλιστα άυστηρότερα!

3) Όδεύει άραγε προς κατάργηση ή έννοια του έθνους, του έθνους-κράτους, της έθνικής συνειδήσεως; Μέγας μύθος των πάσης φύσεως διεθνιστών, μαρξιστών ή νεοφιλελευθέρων. Άντιθέτως, ή τάση της έποχής είναι ή ένίσχυση του έθνικού παράγοντος. Άς δούμε τί γίνεται μέσα στην ίδια την χώρα που φιλοξενεί την έδρα της Εύρώπης: Τό Βέλγιο, του όποιου πρωτεύουσα είναι οι Βρυξέλλες, είναι έτοιμο, σχεδόν, νά διασπασθί σε 2 κράτη, Φλαμανδών (όλλανδοφώνων) και Βαλλόνων (γαλλοφώνων). Μέσα στην Εύρ. Ένωσή παρατηρούμε ότι οι ισχυρές χώρες θέτουν τό έθνικό συμφέρον ύπεράνω του ευρωπαϊκού. Παράδειγμα ή Βρετανία και ή Γαλλία, οι όποιες άρνούνται νά παραχωρήσουν στους ευρωπαϊκούς θεσμούς τό έθνικό πυρηνικό τους όπλοστάσιο. Τό ίδιο μάλιστα τό νέο «Σύνταγμα» της Ε.Ε., ή Συνθήκη του Άμστερνταμ, πραγματοποιεί στροφή ύπέρ του έθνικού κράτους και εις βάρος του όμοσπονδιακού ιδεώδους. Άναφέρω χαρακτηριστικά: α) Ένώ ή Ε.Ο.Κ. είχε νομική προσωπικότητα, με τή νέα Συνθήκη ή Ευρωπαϊκή Ένωσή δέν είναι νομικό πρόσωπο, αλλά συνεργασία έθνικών κρατών. β) Παρά τά διατυπωμένα επί έτη περί Ευρωπαίου πολίτη κλπ., τελικά όρίζεται ότι ή ευρωπαϊκή ιθαγένεια ύπάρχει μόνον ως

* Πολιτικός Έπιστήμων

συμπληρωματική της έθνικης ιθαγένειας. γ) Με την ενίσχυση της αρχής της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, η Εύρ. Ένωση θα παρεμβαίνει μόνον σ' εκείνους τους τομείς, στους οποίους τὰ έθνικά κράτη άδυνατούν νά δράσουν ή νά νομοθετήσουν. Τό όμοσπονδιακό όραμα τών άκραιών ή ρομαντικών ευρωπαϊστών πνέει τὰ λείψια. Τά έθνη άκόμη δέν πέθαναν! Εύτυχώς.

4) Κινδυνεύει ή πολιτιστική μας ταυτότητα μέσα στη χοάνη τών ευρωπαϊκών λαών. Η πικρή άλήθεια είναι ότι ή πολιτιστική μας ταυτότητα κινδυνεύει κυρίως από έμάς τους ίδιους και από άνιστόρητα νομοθετήματα της έλληνικής πολιτείας, όπως π.χ. ή έπιβολή του μονοτονικού και ή μείωση της μελέτης τών Αρχαίων Έλληνικών στά σχολεία. Τυπικά, και ή συνθήκη του Μάαστριχτ και ή πρόσφατη του Άμστερνταμ (2-10-97) επιβάλλουν τό σεβασμό στην έθνική και πολιτιστική ιδιαιτερότητα τών λαών της Ε.Ε. Όμως, είναι έντόνας διακριτή και αισθητή ή τάση όρισμένων ισχυρών ήγετικών ομάδων της Ένώσεως νά περιχαρκαώσουν τόν ευρωπαϊκό πολιτισμό στά όρια του καθολικού και προτεσταντικού κόσμου. Από την Ιστορία του DUROJELLE μέχρι τόν άντισερβισμό και άνθελληνισμό πολλών ευρωπαϊκών Μ.Μ.Ε., είναι πολλές οι ένδειξεις ότι επικρατούν οι άπόψεις του Άμερικανού πολιτειολόγου SAMUEL HUNTINGTON περί συγκρούσεως του Δυτικού Πολιτισμού με δύο αντίπαλους του: την Όρθοδοξία και τό Ίσλάμ. Γράφει χαρακτηριστικά ό HUNTINGTON στό βιβλίο του «Η σύγκρουση τών πολιτισμών και ό άνασχηματισμός της παγκόσμιας τάξης» (έλλην. έκδοση, TERZO BOOKS, Άθήνα 1998, σελ. 180-181): «Πού τελειώνει ή Ευρώπη; Η Ευρώπη τελειώνει εκεί όπου τελειώνει ή δυτική χριστιανοσύνη και εκεί όπου άρχίζει τό Ίσλάμ και ή Όρθοδοξία. Αυτή είναι ή άπάντηση που θέλουν νά άκούσουν οι Δυτικοευρωπαίοι και που ύποστηρίζουν χαμηλόφωνα, αυτή που έχουν άμεσα έπιδοκιμάσει διάφοροι διανοούμενοι και πολιτικοί ήγέτες... Η ταύτιση της Ευρώπης με τη δυτική χριστιανοσύνη προσφέρει ένα σαφές κριτήριο για την είσοδο νέων μελών στους δυτικούς οργανισμούς!! Ίσως οι άπόψεις αυτές νά φαίνονται ύπερβολικές. Άς μήν έκπλαγούμε, πάντως, άν δούμε την Έλλάδα νά έντάσσεται σ' ένα δεύτερο όμόκεντρο κύκλο της Ευρώπης και όχι στον πυρήνα, τόν όποιο διεκδικούν με άυταρέσκεια οι καθολικοί (κυρίως) και οι προτεσταντικοί (κατά δεύτερο λόγο) λαοί. Φυσικά, ή αντίδρασή μας δέν πρέπει νά είναι συμπλεγματική και άπομονωτική. Θα διεκδικήσουμε όσο μεγαλύτερο ρόλο μπορούμε στις ευρωπαϊκές εξελίξεις. Άλλά δέν πρέπει παράλληλα νά άποκοπούμε από την καθ' ήμάς Άνατολή, τόν ιστορικό



περίγυρο τών έλληνικών ιστορικών κοινοτήτων και τών όρθοδοξών λαών της βυζαντινής κληρονομιάς.

5) Τι μπορούμε νά άναμένουμε ως προς τὰ έθνικά μας θέματα; Νομίζω ότι όλες οι φρούδες έλπίδες και οι ρομαντισμοί έχουν δώσει πλέον τή θέση τους σε περίσκεψη και «συγκρατημένη αισιοδοξία». Οι έταίροι μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση έδειξαν τις διαθέσεις τους ήδη, όταν ένετάχθη ή Έλλάς στη Δυτικοευρωπαϊκή (άμυντική) Ένωση (Δ.Ε.Ε.) Άφ' ενός μόν κατήργησαν τὰ άρθρα που θά μάς προστάτευαν κατά του τουρκικού έπεκτατισμού, άφ' έτέρου δέ έβαλαν από την πίσω πόρτα και την Τουρκία ως «συνδεδεμένο μέλος». Στο Κυπριακό άπαιτούν πρώτα νά λυθη τό πολιτικό πρόβλημα και μετά νά συζητηθή ή ένταξη της Κύπρου, άρα ουσιαστικά ένθαρρύνουν τὰ έκβιαστικά σχέδια του Ντενκτάς περί συνομοσπονδίας 2 κρατών. Στη Συνθήκη του Άμστερνταμ, παρά την έλληνική άπαίτηση, δέν περιέλαβαν όρο περί έγγυήσεως τών συνόρων και άμυντικής συνδρομής, αλλά όμιλούν άπλως περί πολιτικής άλληλεγγύης! Είναι προφανές ότι ύπολογίζουν ιδιαιτέρως την Τουρκία ως μεγάλη άγορά, ως πρόφραγμα κατά του άκραίου ισλαμισμού και ως πιθανή όδό διελεύσεως τών πετρελαίων της Κασπίας. Φοβούμε δέ ότι έπειδή ούδεις Ευρωπαίος θέλει την Τουρκία ως πλήρες μέλος της Ε.Ε., γι' αυτό άκριβώς θά της ίκανοποιήσουν όλες τις άλλες έπιθυμίες αναλώμασι τών έθνικών συμφερόντων του έλληνισμού.

Στην εποχή, λοιπόν, του ΕΥΡΩ ό έλληνισμός καλείται νά κινηθή με γνώμονα πρώτα τό έθνικό μας συμφέρον, χωρίς άυταπάτες και χωρίς ήττοπάθεια. Πριν κατηγορήσουμε τους ξένους άς δούμε τί κάνουμε έμεις για την Έλλάδα!

ΠΥΡΗΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ: ΤΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

του Γ. Βοσκόπουλου *

Τον τελευταίο καιρό αναπτύσσεται στα Μ.Μ.Ε. μία έντονη φιλολογία γύρω από τις μελλοντικές δυνατότητες της Τουρκίας στο πυρηνικό πεδίο. Οι πρόσφατες εκτιμήσεις της πολιτικής ηγεσίας του ΥΠ.ΕΘ.Α.¹ είναι ότι η γείτων χώρα προετοιμάζεται γοργά και σταθερά για την ανάπτυξη πυρηνικού οπλοστασίου, γεγονός το οποίο οφείλει να κρατά την ελληνική πλευρά σε επαγρύπνηση για δύο στρατηγικούς λόγους:

Πρώτον, με δεδομένες τις δεσμεύσεις της γείτονος για μη ανάπτυξη πυρηνικών όπλων και όπλων μαζικής καταστροφής², κάθε ενέργεια της τουρκικής ηγεσίας, η οποία θα παραβιάζει τα συμπεφωνημένα, πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο διεθνοποιημένης κριτικής, καθώς επ' ουδενί δεν αποτελεί διμερές αλλά διεθνές πρόβλημα ασφαλείας.

Τυχόν παραβίαση των συμφωνιών³ περί μη διασποράς των πυρηνικών όπλων, από τουρκικής πλευράς, θα πρέπει να καταγγελθεί σε όλα τα θεσμοθετημένα όργανα των Διεθνών Οργανισμών, προκειμένου, αφ' ενός μεν να απομονωθεί η γείτων χώρα, αφ' ετέρου δε να σταματήσει εν τη γενέσει τυχόν περαιτέρω ανάπτυξη πυρηνικής τεχνολογίας για στρατιωτικούς λόγους.

Είναι δεδομένη η απόφαση των αναγνωρισμένων πυρηνικών δυνάμεων να μην επιτρέψουν τη διασπορά πυρηνικών όπλων και της απαιτούμενης πυρηνικής τεχνολογίας. Ωστόσο, δε θα πρέπει να διαφεύγει της προσοχής των υπεύθυνων χάραξης αμυντικής πολιτικής ότι με δεδομένο και εν εξελίξει το φαινόμενο της "διάχυσης της ισχύος"⁴, οι αναδυόμενες δυνάμεις στην περιφέρεια ενδέχεται να αποτολμήσουν τη δημιουργία πυρηνικού οπλοστασίου, παρά τις αποτρεπτικές προσπάθειες της "τρόικας" των παικτών με πυρηνικές δυνατότητες.

Πρόσφατα παραδείγματα μη συμμόρφωσης αποτελούν οι πυρηνικές δοκιμές της Ινδίας και του Πακιστάν⁵, οι οποίες αποτελούν γεγονότα με ιδιαίτερη σημειολογική σημασία σε διμερές - αμοιβαία πυρηνική αποτροπή, αλλά και πολυμερές επίπεδο - ισχυροποίηση του status των δύο χωρών στο διεθνή πολιτικό στίβο.

Φυσικά, κανείς σώφρων δε θα επιθυμούσε να μετατραπούν μακροπρόθεσμα η Ελλάδα και η Τουρκία σε δύο νέες πυρηνικές δυνάμεις, με ανταγωνιστικές σχέσεις, όπως αυτές μεταξύ Ινδίας και Πακιστάν.

Ωστόσο, με δεδομένο το αξίωμα ότι η ισχύς μίας οντότητας δεν αποτελεί διαχρονικά στατικό ποιοτικό

συντελεστή, αλλά μεταβάλλεται και προσμετράται σε συνάρτηση με την ισχύ άλλων οντοτήτων, τότε μία Τουρκία με πυρηνικές δυνατότητες μπορεί να αναχαιτισθεί μόνο σε "ισοδύναμο επίπεδο".

Το σκεπτικό εκτιμάται πως επεδίωκε να υπογραμμίσει και ο Υπουργός Εθνικής Αμυνας, όταν δήλωνε πως "η χώρα μας πρέπει να είναι έτοιμη να αντιμετωπίσει τους κινδύνους που θα προκύψουν"⁶ από πιθανή ανάπτυξη πυρηνικών όπλων στη γείτονα.

Ο δεύτερος λόγος για τον οποίο η Ελλάδα οφείλει να βρίσκεται σε εγρήγορση είναι το γεγονός ότι μία Τουρκία με δυνατότητα "πυρηνικού εξαναγκασμού" θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει το στρατηγικό και καταλυτικής σημασίας αυτό πλεονέκτημα, προκειμένου να κάμψει οριστικά την ελληνική αντίσταση.

Σε μία τέτοια περίπτωση η αξία της πυρηνικής δυνατότητας του αντιπάλου, αν και η πιθανότητα χρήσης πυρηνικών όπλων θα ήταν πολύ μικρή, λόγω των οξύτατων αντιδράσεων της διεθνούς κοινής γνώμης⁷, θα επενεργούσε καταλυτικά στο ψυχολογικό πεδίο, ένα πεδίο στο οποίο οι τουρκικές επιδόσεις βρίσκονται σε υψηλά επίπεδα και έχουν αποφέρει απτά αποτελέσματα σε δύο μέτωπα.

Από τη μια έχουν καταφέρει, χωρίς να εμπλακούν στρατιωτικά, και το Αιγαίο να αμφισβητήσουν (δημιουργία de facto "γκρίζων ζωνών"), αλλά και τη Συρία να εξαναγκάσουν σε υποχώρηση και αποκήρυξη των Κούρδων, γεγονός το οποίο συνέβαλε στη φυγή και, τελικώς, σύλληψη του ηγέτη των Κούρδων στην Ιταλία.

Οι μέχρι σήμερα ενδείξεις⁸ καταμαρτυρούν ότι η Τουρκία θα επιθυμούσε να αναπτύξει πυρηνική τεχνολογία τέτοιου επιπέδου και με τέτοιους ρυθμούς, η οποία θα έθετε (αν δεν τα έχει θέσει ήδη) τα θεμέλια μελλοντικής δημιουργίας πυρηνικού οπλοστασίου.

Όσον αφορά το επίπεδο τεχνολογίας και εύρεσης πρώτων υλών οι οποίες απαιτούνται για ένα τέτοιο εγχείρημα, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η γείτων παράγει ουράνιο ή ίδια⁹. Στην περίπτωση δε που χρειαζόταν εναλλακτικές πηγές αυτές θα μπορούσαν να ανευρεθούν είτε στο Πακιστάν¹⁰ είτε στις "μαύρες αγορές" των πρώην σοβιετικών δημοκρατιών, συμπεριλαμβανομένης και της Ρωσίας, η οποία, αν και αποτελεί, τουλάχιστον σε επίπεδο διακηρύξεων, σύμμαχο της Ελλάδας και της Κύπρου, θα μπορούσε να αποτελέσει τροφοδότη πρώτων υλών, σε ατομικό και όχι επίσημο-κρατικό επίπεδο¹¹.

Από την άλλη δε θα πρέπει να υποτιμάται και η στρατηγική προσέγγιση Τουρκίας-Ισραήλ, η οποία, συγκρινόμενη με τη διμερή συνεργασία Ελλάδας-Ισραήλ, χαρακτηρίζεται από ασυμμετρία¹², καθώς το

* Συγγραφέας - Πολιτικός Επιστήμων

Ισραήλ έχει καταστήσει την Τουρκία στρατηγικό εταίρο στη Μέση Ανατολή με την αμερικανική συγκατάθεση.

Με δεδομένη, συνεπώς, την πολυεπίπεδη διμερή στρατιωτική συνεργασία μεταξύ Τουρκίας-Ισραήλ, δεν μπορεί να αποκλειστεί μελλοντικά η αρωγή των Ισραηλινών σε τουρκικά πυρηνικά προγράμματα¹³.

ΣΗΜΕΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΥΡΗΝΙΚΗΣ ΠΡΟΔΙΑΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Σημάδια της πυρηνικής προδιάθεσης της γείτονος μπορούν να ανιχνευθούν στο παρελθόν από την απροθυμία της Αγκυρας να προσυπογράψει τον πλήρη χαρακτηρισμό των Βαλκανίων ως ζώνης χωρίς πυρηνικά όπλα. Στη Διάσκεψη των Αθηνών, τον Ιανουάριο του 1984, η Τουρκία κατάφερε να περιορίσει την ατζέντα των υπό συζήτηση θεμάτων στο οικονομικό πεδίο, επιτυγχάνοντας την απαλοιφή των πυρηνικών από την ημερήσια διάταξη.¹⁴ Η τουρκική απροθυμία αποπομπής των πυρηνικών εκφράστηκε και στη δεύτερη διάσκεψη το Φεβρουάριο 1984, υπό το πρίσμα της συμμόρφωσης στις επιταγές του Ν.Α.Τ.Ο.¹⁵

Με δεδομένη τη διαχρονικότητα των τουρκικών στρατηγικών στόχων, οι προθέσεις της μετα-ψυχροπολεμικής Τουρκίας να αναπτύξει πυρηνική τεχνολογία, τέτοια που να της επιτρέψει στο απώτερο μέλλον να κατασκευάσει πυρηνικά όπλα, τίθεται περισσότερο από ποτέ δια στόματος της πολιτικής ηγεσίας του Υ.ΕΘ.Α, το "τουρκικό πυρηνικό πρόβλημα". Το ζητούμενο είναι ο βαθμός "πυρηνικής προδιάθεσης" της γείτονος.

Πρώτα απ' όλα, μέσα από μία διαδικασία εξορθολογισμού μίας τέτοιας απόφασης θα πρέπει να αποσαφηνιστούν τα πιθανά κίνητρα της Αγκυρας να προχωρήσει στην κατασκευή πυρηνικών.

Σκοπός της εν λόγω στρατηγικής ανάλυσης είναι όχι μόνο η αξιολόγηση της υλικότεχνικής υποδομής της γείτονος, προκειμένου να μεταβληθεί σε πυρηνική δύναμη, αλλά οι βαθύτερες στρατηγικές και γεωπολιτικές θεωρήσεις που θα την οδηγούσαν ενδεχομένως στη δημιουργία πυρηνικού οπλοστασίου.

Συνοπτικά αναφέρονται τα κίνητρα πυρηνικοποίησης της γείτονος:

1. Γεωπολιτική αναβάθμιση σε παγκόσμιο και όχι περιφερειακό επίπεδο.

2. Η πυρηνική δυνατότητα θα ενεργούσε καταλυτικά στις ελληνοτουρκικές σχέσεις και θα "έλυne" τελεσίδικα υπέρ της Τουρκίας τις όποιες διμερείς δια-

φορές με τον εκβιασμό της "μη πυρηνικής Ελλάδας".

3. Θα καθιστούσε την Τουρκία ρυθμιστή ολόκληρης της ΝΑ Μεσογείου, πραγματοποιώντας τα μεγαλύτερα σχέδια της τουρκικής πολιτικο-στρατιωτικής ηγεσίας.

4. Θα καθιστούσε τις στρατιωτικές ελίτ της γείτονος de facto και de jure επίσημο συνομιλητή των Δυτικοευρωπαίων και Αμερικανών, "λύνοντας" το εσωτερικό πολιτειακό πρόβλημα. Μέχρι σήμερα, το στρατιωτικό κατεστημένο κινεί τα νήματα του εσωτερικού πολιτικού στίβου πίσω από τα παρασκήνια (εκτός των τριών πραξικοπηματικών "επεμβάσεων"). Με την απόκτηση πυρηνικών οι στρατιωτικές ελίτ θα κυριαρχήσουν απόλυτα και θα μονοπωλήσουν την εξουσία.

5. Η απόκτηση πυρηνικών θα σήμαινε μείωση στις δαπάνες για την προμήθεια συμβατικών όπλων.

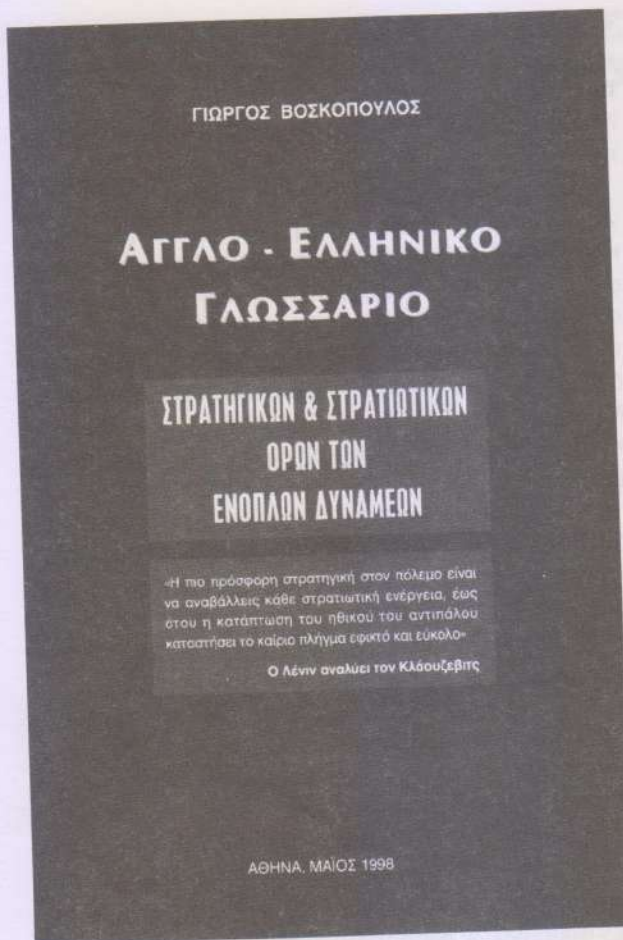
6. Πιθανή ανάπτυξη πυρηνικών από το Ιράν θα μπορούσε, υπό προϋποθέσεις, να οδηγήσει τη γείτονα στην κατασκευή όπλων μαζικής καταστροφής ως "δικλίδα ασφαλείας".¹⁶

7. Θα ενίσχυε τον "απογαλακτισμό" της Τουρκίας από τις ΗΠΑ, καθώς στο παρελθόν οι Τούρκοι στρατηγοί είχαν εκφραστεί κατά της χρήσης των τουρκικών στρατιωτικών εγκαταστάσεων από τους Αμερικανούς. Στον πόλεμο του Κόλπου, η στρατιωτική ηγεσία της γείτονος φάνηκε να δυσφορεί για την εν λευκώ χρήση των τουρκικών βάσεων ως ορμητήρια των συμμαχικών αεροπορικών επιθέσεων, καθώς αυτό κατά τις εκτιμήσεις τους μείωνε την τουρκική κυριαρχία.

8. Οι "πολιτισμικοί παράμετροι" των εξοπλιστικών τάσεων καθώς και η "πολιτισμική προδιάθεση" της Τουρκίας στη χρήση βίας ή απειλή χρήσης βίας συνηγορούν στην ανάπτυξη πυρηνικών. Όπως επισημαίνεται: "Οι [εν λόγω] πολιτισμικοί παράμετροι δια-



Η πολιτική και στρατιωτική ηγεσία της Τουρκίας



δραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ερμηνεία των επιλογών μεταξύ επιθετικών και αμυντικών στρατιωτικών δογμάτων¹⁷. Μία ενδελεχής ανάλυση των "πολιτισμικών παραμέτρων", όπως αυτές εμφανίζονται στο διπλωματικό, πολιτικό και στρατηγικό πεδίο υπογραμμίζουν την αμφίδρομη σχέση των πολιτισμικών διαστάσεων του ελέγχου των εξοπλισμών¹⁸. Όπως επισημαίνεται: "Μακροπρόθεσμα, η τουρκική στάση σε ζητήματα πυρηνικών εξοπλισμών θα διαμορφωθεί από το βαθμό ανάπτυξης ενός τέτοιου κινδύνου στα τουρκικά σύνορα στη Μέση Ανατολή. Η Αγκυρα θα χρειαστεί να υιοθετήσει πολιτικές που να αποτρέπουν την έκφραση απειλής με όπλα μαζικής καταστροφής, χωρίς, ωστόσο, να ενθαρρύνει τη διασπορά τους στην περιφέρεια"¹⁹.

Οι παραπάνω εκτιμήσεις των αναλυτών του RAND αφήνουν περιθώρια ερμηνείας τους ως προάγγελμα μελλοντικής κατασκευής πυρηνικών όπλων από τη γείτονα, προκειμένου να αντιμετωπισθούν, κατά τις εκτιμήσεις των, "απειλές" όπως το Ιράκ²⁰ αλλά και η Ρωσία²¹, η οποία εκτιμάται από Τούρκους και Αμερικανούς αναλυτές ότι αποτελεί εν δυνάμει απειλή για την Αγκυρα, λόγω της εσωτερικής πολιτικής αστάθειας και του παρατεταμένου "κενού εξουσίας" στον εσωτερικό πολιτικό στίβο.

Η απειλή την οποία εξέφρασε κατά το παρελθόν η Μόσχα για "υπέρβαση των ορίων της Συνθήκης για τα Συμβατικά Όπλα/CFE", μπορεί να αποτελέσει

άλλοθι για την Τουρκία, καθώς, σύμφωνα με δηλώσεις Τούρκων αξιωματούχων, μία τέτοια εξέλιξη θα ανάγκαζε την Αγκυρα "να λάβει τα δικά της μέτρα"²².

Επιπλέον, η μεταφορά οπλικών συστημάτων, σύμφωνα με τις επιταγές της Συνθήκης CFE από την πρώην "Ανατολική Ευρώπη", στη ζώνη "πέραν των Ουραλίων" προκαλεί νευρική κατάσταση στη γείτονα.

ΑΝΤΙΚΙΝΗΤΡΑ ΠΥΡΗΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

1. Οι Η.Π.Α. δε θα επιθυμούσαν να εκολάψουν ένα καθεστώς τύπου Σαντάμ Χουσεϊν ή Χομεϊνί, με πυρηνικές δυνατότητες, με δεδομένη τη δυσκολία τους να ελέγξουν απόλυτα την Αγκυρα. Ειδικά η πιθανότητα εγκαθίδρυσης ενός ισλαμικού καθεστώτος στην Τουρκία θα αποτελούσε εφιάλη για τη Δύση, καθώς μία τέτοια εξέλιξη εκτιμάται ότι θα προκαλούσε κούρσα εξοπλισμών, ίσως και σύγκρουση στην περιοχή του Καυκάσου²³.

2. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δε θα αποδεχόταν, υπό τις παρούσες συνθήκες, μία τέτοια εξέλιξη, λόγω της εσωτερικής αστάθειας στη γείτονα, αλλά και λόγω της πιθανότητας να χρησιμοποιηθούν τα πυρηνικά όπλα ως μοχλός εξαναγκασμού των Δυτικοευρωπαίων, ιδιαίτερα μετά την πρόσφατη υπεροπτική και αλαζόνα συμπεριφορά της γείτονας με αφορμή την έκδοση Οτσαλάν. Πώς θα αντιδρούσε στο μέλλον άραγε η Ε.Ε. αν μία πυρηνικοποιημένη και αλαζονική Τουρκία, πλήρες μέλος της Δ.Ε.Ε., ερχόταν σε σύγκρουση είτε με την Ρωσία, το Ιράν ή τον αραβικό κόσμο (με δεδομένη την τουρκο-ισραηλινή σύζευξη); Θα μετέτρεπε τη Δ.Ε.Ε. σε μοχλό άσκησης της ρεβιζιονιστικής τουρκικής εξωτερικής πολιτικής, ανοίγοντας πολλαπλά μέτωπα σ' αυτήν τη στρατηγικής σημασίας για τη Δύση περιοχή;

3. Το τουρκικό "πυρηνικό πρόβλημα" θα προκαλούσε την έντονη αντίδραση του αραβικού κόσμου, ο οποίος παραδοσιακά αντιμετωπίζει την Τουρκία με έντονη καχυποψία για μία σειρά λόγων²⁴, οι σπουδαιότεροι εκ των οποίων εκτιμάται πως είναι:

α. Η Τουρκία αποτελούσε διαχρονικά τον "κατακτητή" στην ευρύτερη περιοχή.

β. Η εκτίμηση των αραβικών χωρών είναι ότι η Αγκυρα διαχρονικά εξυπηρετεί τα συμφέροντα της Δύσης στην περιοχή.

γ. Η μέχρι πρότινος "πολιτισμική αποστροφή" των Τούρκων, ακόμα και ενός μεγάλου μέρους της τουρκικής διάνοησης απέναντι σε οτιδήποτε παραπέμπει στον αραβικό κόσμο²⁵.

4. Ενδεχόμενη πυρηνικοποίηση της γείτονας θα προκαλούσε την απομόνωση της Αγκυρας, η οποία θα κινδύνευε στο προπαρασκευαστικό στάδιο να δεχτεί επίθεση από όμορη ή όμορες χώρες, προκειμένου να αποτραπεί η κατασκευή πυρηνικού οπλοστασίου.

5. Ακόμα και ο νέοφυτος στρατηγικός εταίρος της Αγκυρας, το Ισραήλ, δε θα αισθανόταν απόλυτα ασφαλές δίπλα σε μία Τουρκία με πυρηνικές δυνα-

τότητες, εκτός κι αν διέθετε και το ίδιο πυρηνικό οπλοστάσιο...

6. Η αύξηση των δαπανών της γείτονος σε συμβατικούς εξοπλισμούς είναι τέτοια που δεν αφήνει περιθώρια για παράλληλη ανάπτυξη πυρηνικών όπλων, εκτός κι αν οι εν λόγω δαπάνες αποτελούν "προπέτασμα καπνού", προκειμένου να αποκρυφθεί ο πραγματικός στόχος της.

7. Είναι ιδιαίτερα αμφίβολο αν η "τρόικα" των ισχυρών παικτών, με δεδηλωμένες και αναγνωρισμένες πυρηνικές δυνατότητες, θα επέτρεπε στη γείτονα να προκαλέσει μία κούρσα εξοπλισμών, σε πυρηνικό επίπεδο με την Ελλάδα, δημιουργώντας, με αυτόν τον τρόπο, μέσα στην Ατλαντική Συμμαχία, ένα "δίδυμο τρόμου"²⁶, όπως αυτό της Ινδίας και του Πακιστάν, το οποίο αδυνατούν να ελέγξουν με το βαθμό αποτελεσματικότητας που θα ήθελαν. Είναι συνεπώς πολύ πιθανό ένα τέτοιο πρόβλημα "οριζόντιας διασποράς πυρηνικών όπλων" να αντιμετωπιστεί συλλογικά και όχι σπασμωδικά, όπως γίνεται στην περίπτωση "κάθετης διασποράς πυρηνικών".²⁷

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΙΘΑΝΗΣ ΠΥΡΗΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΜΕΡΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΙΣΧΥΟΣ

Πιθανή απόκτηση πυρηνικών όπλων από την Τουρκία θα ανέτρεπε οριστικά το στρατηγικό ισοζύγιο εις βάρος της Ελλάδας, εκτός κι αν η χώρα μας απαντούσε "ισοδύναμα" με ταυτόχρονη ανάπτυξη πυρηνικού προγράμματος, το οποίο, ωστόσο, στο πρώτο του στάδιο²⁸ θεωρείται χρονοβόρο.

Όπως εκτιμάται, η απόκτηση πυρηνικής δυνατότητας από πλευράς Τουρκίας θα προκαλούσε πανικό στην Ελλάδα, με δεδομένη την πληθυσμιακή συγκέντρωση σε μεγάλα αστικά κέντρα.²⁹

Η ελληνική στρατηγική, προκειμένου να αποτρέψει στο μέλλον την πυρηνικοποίηση της γείτονος θα πρέπει να υπογραμμίσει προς τους εταίρους στην Ε.Ε. και συμμάχους στην Ατλαντική Συμμαχία ότι:

Πρώτον, η απόκτηση πυρηνικής δυνατότητας από πλευράς Τουρκίας θα προκαλούσε "ισοδύναμη ανταπόδοση" από ελληνικής πλευράς, ώστε να εξανεμισθούν τα πρόσκαιρα στρατηγικά οφέλη της γείτονος. Στο παρελθόν η τουρκική ηγεσία αρνήθηκε την ανάπτυξη βαλλιστικών συστημάτων TBMS στην περιοχή, λόγω "της απάντησης που θα μπορούσε να προκαλέσει αυτή η ενέργεια από ελληνικής πλευράς"³⁰. Προφανώς, το ενδεχόμενο να αναπτύξει η Ελλάδα παρόμοια συστήματα επέδρασε ανασταλτικά στην απόφαση της γείτονος, κάτι που πιθανόν να συμβεί και στην περίπτωση των πυρηνικών³¹.

Δεύτερον, μία τέτοια εξέλιξη θα μετατρέψει τα Βαλκάνια οριστικά σε μία "ζώνη πολέμου"³², μία ζώνη αστάθειας, η οποία θα αποτελέσει εν δυνάμει απειλή

για τη "ζώνη ειρήνης" της Δυτικής Ευρώπης και τις διόδους μεταφοράς υδρογονανθράκων μέσω Βαλκανικής-Αιγαίου.

Τρίτον, πιθανή πυρηνικοποίηση της Τουρκίας θα μπορούσε να προκαλέσει σύγκρουση με τη ρωσοτουρκική σύγκρουση, ιδιαίτερα αν η Άγκυρα εμπλακεί ενεργά στις τουρκόφωνες πρώην σοβιετικής δημοκρατίες, προκειμένου να υλοποιήσει το στρατηγικό στόχο δημιουργίας ενός "τουρκικού τόξου".

Τέταρτον, θα πρέπει να τονιστεί ότι η διαχρονική πολιτική αστάθεια της γείτονος και το οξύ πολιτειακό πρόβλημα που αντιμετωπίζει από την "κηδεμονία" των στρατιωτικών ελίτ, δεν επιτρέπει μακροχρόνιες εκτιμήσεις, όσον αφορά τη διεθνή συμπεριφορά της γείτονος.

Πέμπτον, η ίδια η διεθνής συμπεριφορά της Τουρκίας κατά το παρελθόν δεν εγγυάται την ασφάλεια των όμορων χωρών και το σεβασμό των Διεθνών Συνθηκών και των νομικών δεσμεύσεων που προκύπτουν από αυτές³³, ιδιαίτερα αν η τουρκική ηγεσία επιδιώξει να εξυπηρετήσει το τουρκικό εθνικό συμφέρον, το οποίο, όπως έχει αποδείξει η ιστορική εμπειρία, λειτουργεί με βάση αυστηρά εθνικά κριτήρια και δε διαμορφώνεται μέσα στα πλαίσια της διεθνούς δημοκρατικής πρακτικής.

Έκτον, επιβάλλεται απόλυτη διαφάνεια σε ό,τι αφορά τη χρήση πυρηνικής ενέργειας από πλευράς Τουρκίας.

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

Η προοπτική πυρηνικοποίησης της γείτονος στο μέλλον πρέπει να κρατά την ελληνική πλευρά σε εγρήγορση. Απαιτείται συντονισμένος σχεδιασμός, προκειμένου να αποσαφηνιστεί η πιθανότητα και ο βαθμός πυρηνικοποίησης της Τουρκίας. Σε ζητήματα υψηλής πολιτικής δεν επιτρέπεται ο εφησυχασμός, κι αυτό αντανακλάται στις πρόσφατες δηλώσεις της πολιτικής ηγεσίας του ΥΠΕΘΑ, η οποία απαιτείται να δράσει όχι μόνο σε επίπεδο διακηρύξεων, αν οι περιστάσεις το απαιτήσουν.

Αντί εκφράσεων εφησυχασμού, θα ήταν προτιμότερο να αναφερθούμε στις εκτιμήσεις του Αθ. Πλατιά το 1986, όταν διέβλεπε ότι "την τελευταία δεκαετία του εικοστού αιώνα η Τουρκία θα έχει ουσιαστικά δημιουργήσει την πυρηνική επιλογή, δηλαδή θα μπορεί μέσα σε ένα περίπου χρόνο να κατασκευάσει πυρηνικά όπλα".³⁴

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Βλέπε δηλώσεις Ακη Τσοχατζόπουλου στην Ελευθεροτυπία, 9-12-98, "Ακας, Πυρηνικά όπλα θα έχει η Τουρκία".
2. Βλ. C. Tuck, "Greece, Turkey and Arms Control, Defence Analysis, vol.12, n.1, April 1996.
3. Για μία συνοπτική, συγκριτική παρουσίαση βλ. Αγγλο-Ελληνικό

Γλωσσάρι Στρατηγικών & Στρατιωτικών Όρων, Γ. Βοσκόπουλου, Αθήνα, 1998, Πίνακας 9.

4. Βλ. "Diffusion of power theory", *ibid*, σελ. 44.

5. Βλ. Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, 17-5-98, ο. π., σελ. 5.

6. *Ibid*.

7. Είναι αδιανόητη η χρήση πυρηνικών όπλων από την Τουρκία για πολλούς λόγους, κατά κύριο λόγο πολιτικούς, καθώς θα την απομόνωνε αποπνικτικά και θα την έθετε οριστικά στο περιθώριο της διεθνούς νομιμότητας. Αν και παρόμοια σενάρια, κυρίως για τους μη ειδικούς, ίσως να φαντάζουν ότι ανήκουν στη σφαίρα της "επιστημονικής φαντασίας", εν τούτοις, για όσους θεραπεύουν σε θεωρητικό και εμπειρικό πλαίσιο το αντικείμενο της στρατηγικής, αποτελούν στόχο ανάλυσης στρατηγικών δεδομένων, τα οποία οφείλουν να επεξεργάζονται και να προβλέπουν την εκπόνηση σχεδίων εκτάκτης ανάγκης, υπό τον τύπο "προσομοίωσης" μίας πιθανής μελλοντικής εξέλιξης.

8. Μεταξύ αυτών αναφέρονται η λειτουργία του σταθμού πυρηνικής ενέργειας στην Κωνσταντινούπολη, αλλά και η προγραμματισμένη δημιουργία κολοσσιαίου σταθμού στα παράλια της Μικράς ασίας, γεγονός που έχει προκαλέσει την ελληνική αντίδραση.

9. Βλ. Αθ. Πλατιάς++++

10. Το Πακιστάν, λόγω της προσέγγισής του με την Τουρκία, προσέγγιση η οποία μπορεί να ενισχυθεί αν οι Ισλαμιστές στην Τουρκία επανέλθουν στην εξουσία και δημιουργηθεί με αυτόν τον τρόπο ένα φονταμενταλιστικό μέτωπο των δύο χωρών, ενδεχομένως να μοιραζόταν με την Τουρκία πυρηνική τεχνολογία. Μία άλλη μελέτη, αυτή του καθηγητή Α. Πλατιά πριν από περίπου 15 χρόνια, προέβλεπε ότι η Τουρκία στα τέλη του 1990 θα διέθετε την απαιτούμενη τεχνογνωσία, προκειμένου να πραγματοποιήσει το "πυρηνικό άλμα". Βλ. Αθ. Πλατιάς++++

11. Το γεγονός ότι οι στρατιωτικές ελίτ στη Ρωσία διέρχονται οικονομικής στενωπού θα μπορούσε ενδεχομένως να συνδράμει στην πώληση πυρηνικών πρώτων υλών από μεμονωμένους στρατιωτικούς ή την παντοδύναμη ρωσική μαφία. Η αποδυνάμωση της κρατικής εξουσίας στη Ρωσία αποτελεί κίνητρο για την Τουρκία να αναζητήσει εκεί λύσεις σε πιθανές "πυρηνικές αναζητήσεις" της.

12. Αυτό μαρτυρούν και οι δηλώσεις των αξιωματούχων του Ισραηλινού Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, οι οποίοι, ερωτώμενοι για το ενδεχόμενο στρατιωτικής συνεργασίας ανάμεσα σε Ελλάδα-Ισραήλ-Κύπρο, απάντησαν ότι στην "εκτίμηση μίας τέτοιας συνεργασίας θα λάβουμε υπόψη τα συμφέροντα της Τουρκίας". Με αυτήν τη δήλωση οι Ισραηλινοί ιθύνοντες τάχθηκαν εμφανώς υπέρ των τουρκικών συμφερόντων, οριοθετώντας το στενό και περιορισμένο πλαίσιο της ελληνο-ισραηλινής συνεργασίας. Βλ. Ελευθεροτυπία, 10-11-98, Ισραήλ: προηγείται η Τουρκία από Ελλάδα και Κύπρο, σελ. 12.

13. Αυτή περιλαμβάνει μεταφορά συμβατικής τεχνολογίας για κατασκευή και επιχειρησιακή αναβάθμιση οπλικών συστημάτων σε εγχώρια κατασκευαστική βάση στην Τουρκία, εκπαίδευση Τούρκων αεροπόρων στο Ισραήλ σε συνθήκες επιχειρησιακές και γεωμορφολογικές που "φωτογραφίζουν" την Ελλάδα, καθώς και πραγματοποίηση κοινών στρατιωτικών ασκήσεων. Σκόπιμο θα ήταν η Ελλάδα να επιδώσει παρόμοια συνεργασία με το Ισραήλ, αν και εκ των πραγμάτων διαφαίνεται πως από πλευράς Τελ Αβίβ δεν υπάρχει διάθεση εξισορρόπησης της τουρκο-ισραηλινής συνεργασίας.

14. Βλ. το συλλογικό έργο "Ελληνικά Αμυντικά Προβλήματα, Στρατηγικές Μελέτες 1", Γ. Βαλινάκης / Π. Κίτσος (επιμ.), Παλαζήσης, Αθήνα, 1986, σελ. 171-172.

15. Το Ν.Α.Τ.Ο. υποστήριξε ότι η πυρηνική αποτροπή στη Δυτική Ευρώπη εξισορροπούσε τη στρατηγική υπεροπλία του Συμφώνου της Βαρσοβίας στο συμβατικό πεδίο. Η Τουρκία κατάφερε να κάνει χρήση των επιταγών της Συμμαχίας για να προωθήσει τη δική της πολιτική, κάτι που αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα της Αγκυρας, η οποία εμφανίζει τις δικές της πολιτικές επιδιώξεις ως στήριξη της πολιτικής της Συμμαχίας. Γι' αυτό το λόγο και στη Συμμαχία η Αγκυρα θεωρείται περισσότερο "συνεργάσιμη" από την Αθήνα, η οποία στο παρελθόν αρνήθηκε να συμμορφωθεί με την πολιτική της Συμμαχίας (βλ. περίπτωση ανάπτυξης των πυραύλων Pershing-Cruise, την εγκατάσταση των οποίων υποστήριξε η Αγκυρα, ενώ πολέμησε η Αθήνα και ο Α. Παπανδρέου).

16. βλ. C. Tuck, "Greece, Turkey and Arms Control", ο. π., σελ. 30

17. Βλ. Raymond Cohen, "An Advocate's View", στο έργο Guy Olivier Faure & Jeffrey Rubin (eds), Culture and Negotiation: The Resolution of Water Disputes, Sage, London, 1993, σελ. 22.

18. Για μία πλήρη ανάλυση βλ. Keith Krause, "Cross-Cultural Dimensions of Multilateral Non-Proliferation and Arms Control Dialogues: An Overview", Contemporary Security Policy, 1998, vol. 19, σελ. 1-22.

19. Βλ. τη μελέτη του RAND, G. E. Fuller & I. O. Lesser, Turkey's New Geopolitics, From the Balkans to Western China, Westview Press, Oxford, 1993.

20. *Ibid*, σελ. 118.

21. *Ibid*, σελ. 89, 117.

22. Βλ. C. Tuck, ο. π., σελ. 24.

23. Βλ. G. E. Fuller & I. O. Lesser, ο. π., σελ. 85

24. Για μία ενδελεχή παρουσίαση βλ. *Ibid*.

25. Οι Άραβες στερεότυπα αποκαλούντο "αναξιόπιστοι", "ρυπαροί" και "τεμπέληδες" μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '70. *Ibid*, σελ. 50.

26. Εκτός κι αν η Ελλάδα δεν απαντήσει με την εκπόνηση εξισορροπητικού πυρηνικού προγράμματος, τότε "φιλιανδοποιείται"

27. Ο όρος "οριζόντια πυρηνική διασπορά" αναφέρεται στην αύξηση του αριθμού των πυρηνικών δυνάμεων, ενώ η "κάθετη πυρηνική διασπορά" αναφέρεται στην αύξηση των δυνατοτήτων των ήδη υπάρχοντων πυρηνικών όπλων. Βλ. Αγγλο-Ελληνικό Γλωσσάρι Γ. Βοσκόπουλου, ο. π., σελ. 65, 142.

28. Σύμφωνα με τον Αθ. Πλατιά στην πρώτη φάση, στο πρόγραμμα "σχετικής ή λανθάνουσας πυρηνικοποίησης" δημιουργείται η απαραίτητη υποδομή, μέσα από προγράμματα ενεργειακής εκμετάλλευσης της πυρηνικής ενέργειας. Στη δεύτερη φάση επιτυγχάνεται η "πυρηνική επιλογή" και η κατασκευή πυρηνικών όπλων σε διάστημα ενός έτους. Η εκτίμηση του κ. Πλατιά είναι πως "η Τουρκία διαθέτει τη βασική τεχνολογική υποδομή που χρειάζεται για την κατασκευή πυρηνικών όπλων". Βλ. Αθ. Πλατιάς, "Το πυρηνικό πρόγραμμα της Τουρκίας" στο συλλογικό έργο "Ελληνικά Αμυντικά Προβλήματα", ο. π. σελ. 211-213.

29. Βλ. C. Tuck, ο. π., σελ. 25.

30. *Ibid*, σελ. 25.

31. Βλ. "View from Turkey...", ο. π., σελ. 165.

32. Βλ. Max Singer & Aaron Widalski, The Real World Order, zones of peace / zones of war

33. Την εν λόγω επισήμανση έκανε ο Αθ. Πλατιάς στα μέσα της περασμένης δεκαετίας. Βλ. "Το πυρηνικό πρόγραμμα της Τουρκίας", ο. π.

34. *Ibid*, σελ. 240.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ, ΓΑΛΛΙΑΣ, ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ, ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ¹

του Παναγιώτη Ήφαιστου *

Η ανάλυση της διπλωματίας, της στρατηγικής και της ευρωπαϊκής πολιτικής των τριών μεγάλων ευρωπαϊκών δυνάμεων οδηγεί στο αβασάνιστο συμπέρασμα πως και οι πολιτικές ηγεσίες των τριών μεγάλων δυνάμεων της Ευρώπης θέτουν το εθνικό συμφέρον και ιδιαίτερα τα συμφέροντα άμυνας και ασφάλειας υπεράνω κάθε άλλου συμφέροντος ή σκοπιμότητας. Η αιτία αυτής της στάσης οφείλεται στο γεγονός ότι, ανεξάρτητα από την ύπαρξη της διαδικασίας ολοκλήρωσης άλλων συνεργατικών δομών ή συμμαχικών σχέσεων καθώς και άλλων διμερών ή πολυμερών διευθετήσεων ή κανονιστικών ρυθμίσεων, υπάρχει βαθιά ριζωμένη η πεποίθηση πως όλα αυτά είναι εφήμερες ρυθμίσεις ενταγμένες σ' ένα βασικά και θεμελιακά άναρχο διε-

θνές και ευρωπαϊκό διακρατικό σύστημα. Αυτή η θεμελιώδης εκτίμηση προσδιορίζει όλες τις άλλες αποφάσεις, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν στην διαδικασία ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Βασικότερο όλων, σ' αυτό το πλαίσιο, είναι οι εκτιμήσεις της πολιτικής ηγεσίας των κυβερνήσεων των κρατών αυτών για τη μακρόχρονη κατανομή ισχύος, τη σχετική θέση της χώρας τους σ' αυτή την κατανομή και τη σχετική θέση των υπολοίπων στο ευρωπαϊκό σύστημα ισορροπίας και συμφερόντων.

Μία άλλη συναφής πτυχή είναι το γεγονός πως η συνεργασία και οι θεσμοί δε θεωρούνται πάντοτε ανάλωστοι ή απορριπτέοι. Στους τομείς του εμπορίου, των καταναλωτικών θεμάτων και κατά τη δεκαετία του 1990, των οικονομικών-νομισματικών θεμάτων, το κυριότερο χαρακτηριστικό είναι η συνεργασία και όχι η σύγκρουση, έστω κι αν ο ανταγωνισμός δεν εκλείπει. Η συνεργασία στο επίπεδο διπλωματικού συντονισμού στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ, επίσης, έστω και αν παρέμεινε καθηλωμένη σε καθαρά διακυβερνητικά πλαίσια, δεν είναι αμελητέα υπόθεση. Αυτές οι συνεργασίες, όμως, χρειάζεται να εκτιμώνται υπό το πρίσμα της εθνικής στρατηγικής των μελών και η βιωσιμότητά τους να εκτιμάται υπό το φως των αιτιών που οδήγησαν σε συνεργατικές και όχι συγκρουσιακές συμπεριφορές.

* Αν. Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων και Στρατηγικών Σπουδών

Αυτό είναι αναγκαίο, για να εξακριβώνεται ο βαθμός σταθερότητας και το βάθος των συμφερόντων που οδηγούν προς συνεργασία - ή προς αποχή από συνεργασία και ενδεχομένως σύγκρουση - καθώς επίσης και οι προθέσεις, όπως για παράδειγμα η ελαχιστοποίηση των ζημιών. Στο ίδιο πλαίσιο, η βιωσιμότητα ενός θεσμού ή μίας συνεργατικής συμπεριφοράς εξαρτάται από τους παράγοντες που την προκαλούν και που επηρεάζουν την εξέλιξή της. Εξετάζοντας τα

αίτια της συνεργασίας οδηγηθήκαμε σ' ενδιαφέρουσες εκτιμήσεις, που συγκρίθηκαν με ανάλογες διερευνήσεις άλλων αναλυτών, που εξετάζαν το ίδιο ζήτημα.

Όσον αφορά την Ο.Ν.Ε., για παράδειγμα, η επιτυχία των ενοποιητικών βημάτων οφείλεται σε σκο-

πιμότητες της Γερμανίας για κατευνασμό εξισορροπητικών κινήσεων, όπως αυτές άρχισαν να αναπτύσσονται στο Λονδίνο και το Παρίσι. Ανατρέχοντας στο παρελθόν, παρατηρούμε ότι επί δεκαετίες οι Γάλλοι ηγέτες έβλεπαν με δυσπιστία και φόβο την πιθανότητα να αποκτήσει η Γερμανία δεσπόζουσα θέση στα οικονομικά, νομισματικά και, πολύ περισσότερο, στρατιωτικά ζητήματα. Θα μπορούσαμε να υπενθυμίσουμε χαρακτηριστικές δηλώσεις του πρώην προέδρου της Γαλλίας Ζισκάρ Ντ' Εστέν. Το 1976 δήλωνε πως «είναι κρίσιμο για τη στρατιωτική ισορροπία στην ευρωπαϊκή ήπειρο οι γαλλικές ένοπλες δυνάμεις να μην είναι μικρότερες σε αριθμό από τις αντίστοιχες της άλλης στρατιωτικής δύναμης, της Γερμανίας». Το 1990, εν μέσω διεργασιών για την επανένωση, έγραψε πως «στο εσωτερικό της Κοινότητας οι σχέσεις Παρισιού - Βόννης ήταν πάντα κεντρικό θέμα. Αυτό σημαίνει ότι είναι καιρός να προσέξουμε πως τα πράγματα έχουν αλλάξει. Αυτό που έχει αλλάξει είναι ότι η σχέση αυτή έχει χάσει τη συμμετρία της. Η Γερμανία ήταν πάντα ισχυρή οικονομική δύναμη, αλλά πολιτικά προείχε η Γαλλία». Μετά την υιοθέτηση της Ο.Ν.Ε., υποστήριξε τη στρατηγική «απόκτησης φωνής» στα νομισματικά και οικονομικά, τομείς στους οποίους η Γαλλία παραδοσιακά υστερούσε λέγοντας: «Χρειαζόμαστε μία οργανωμένη Ευρώπη, για να αποφύγουμε τη γερμανική επικυριαρχία». Παρομοίως, ανατρέχοντας στις αρχές της δεκαετίας του 1990, βλέπουμε

Παναγιώτης Ήφαιστος

**ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ
&
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ
ΤΩΝ
ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ
ΓΑΛΛΙΑΣ
ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ
ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ**

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑ

ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΩΝ ΝΟΛΟΦΩΤΙΣ 894 ΑΤΕΝΤΗΡΕΥΣ 2

ότι όταν ο πρόεδρος Μιτεράν πρότεινε εμβάθυνση της ολοκλήρωσης, αμφιταλαντεύτηκε μεταξύ εξισορρόπησης με κλασικές προσεγγίσεις (συνάντηση με Θάτσερ, ταξίδι στη Μόσχα) και διευθετήσεων που θα οδηγούσαν, ενδεχομένως, σε μια «Γερμανία της Ευρώπης». Στο πλαίσιο αυτών των αμφιταλαντεύσεων, ίσως θα πρέπει να επισημανθεί πως η Γερμανία είχε ήδη, πριν από την ενοποίηση, καταστεί τόσο ισχυρή στον οικονομικό και νομισματικό τομέα, ούτως ώστε στο ευρωπαϊκό νομισματικό σύστημα το μάρκο είχε εξελιχθεί σε αποθεματικό νόμισμα, ενώ η ισχύς της γερμανικής κεντρικής τράπεζας της έδινε τη δυνατότητα να παίρνει αποφάσεις που επηρέαζαν καθοριστικά τα επιτόκια και την εξέλιξη της οικονομίας των άλλων ευρωπαϊκών κρατών που είχαν στενή οικονομική και εμπορική εξάρτηση από τη Γερμανία. Προτείνοντας την Ο.Ν.Ε., η Γαλλία «απέβλεπε στο να τερματίσει την ισχύ που η Γερμανία κατ' αποκλειστικότητα είχε, να προσδιορίζει τα επιτόκια». Τουλάχιστον ως προς τη Γαλλία, η σταθερότητα αυτών των επιλογών αλλά και της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης στην ολότητά της εξαρτάται από το κατά πόσον οι στρατηγικοί και οικονομικοί συσχετισμοί βρίσκονται συνεχώς σε ισορροπία, ενώ η κατανομή ισχύος, η σχετική θέση και τα σχετικά κέρδη των άλλων στο σύστημα είναι ίσως τα κυριότερα ζητήματα τα οποία ανά πάσα στιγμή - και ανεξαρτήτως ύπαρξης θεσμών ή βαθμού συνεργασίας - απασχολούν την πολιτική ηγεσία των τριών μεγάλων δυνάμεων της Ευρώπης. Η ευρωπαϊκή ολο-

κλήρωση, ανεξαρτήτως προόδου στα οικονομικά και εμπορικά ζητήματα, θα βρίσκεται πάντα υπό την αίρεση των κριτηρίων σχετικού κέρδους, σχετικής θέσης και γενικά κατανομής ισχύος, ρόλου και συμφερόντων, πιθανών ζημιών και πιθανών οφελών. Ο κυριότερος λόγος έγκειται στο γεγονός πως υπό συνθήκες διεθνούς αναρχίας κανείς δεν είναι σίγουρος για το μέλλον. Με πιο απλά λόγια, σημεία στον ορίζοντα ότι ενδεχομένως θα υπάρξει άνιση ανάπτυξη και μεγαλύτερα κέρδη των άλλων κρατών της Ε.Ε. λόγω εμπορικής-οικονομικής-νομισματικής συνεργασίας (για παράδειγμα, προς όφελος της Γερμανίας) είναι πιθανό να οδηγήσει σε κινήσεις εξισορρόπησης και δυναμικής αναστροφής της συνεργασίας ή και εκτροχιασμού του εγχειρήματος της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Το ίδιο αποτέλεσμα είναι επίσης αναμενόμενο, εάν υπάρξουν μετακινήσεις συμμαχικών σχέσεων οι οποίες θα αλλάζουν, ενδεχομένως, εύθραυστες ισορροπίες, τη θέση ενός εκάστου κράτους στη μεταπολεμική κατανομή ισχύος και των ρόλων του ευρωπαϊκού και ευρασιατικού χώρου. Στην διαδικασία ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, για να αντιμετωπιστούν οι διαβρώσεις και οι ανταγωνισμοί που προκαλούν οι διαβρώσεις και οι ανταγωνισμοί της κοινοτικής αλληλεξάρτησης και η παγκοσμιοποίηση των οικονομικών και πολιτικών φαινομένων, η κρατική κυριαρχία και οι εθνικοί θεσμοί όχι μόνον δεν αποδυναμώνονται αλλά, αντιθέτως, διαρκώς ενισχύονται. Ασφαλώς, οι λιγότερο ισχυροί συντελεστές του συστήματος υπόκεινται στις συνέπειες του ελλείμματος ανταγωνιστικότητας. Όμως, αυτό όχι μόνο δεν επηρεάζει τον κρατοκεντρικό χαρακτήρα του συστήματος αλλά τον ενισχύει. Απλώς, ορισμένοι κρατικοί συντελεστές καθίστανται ακόμη πιο ισχυροί και μερικοί υποβαθμίζονται ή συρρικνώνονται ουσιαδώς. Σημειώνεται ότι η διαδικασία ολοκλήρωσης μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1990 αποτελεί την μοναδική εξαίρεση: μέσω ισοτιμίας και αλληλεγγύης στόχευε στην ισόρροπη ανάπτυξη. Όμως, οι τάσεις κατακερματισμού του συστήματος σε διάφορες υποβαθμισμένες κατηγορίες συμμετοχής τείνει να επαναφέρει τις δυτικοευρωπαϊκές διακρατικές σχέσεις στο κλασικό σύστημα αναρχίας, όπου ισχύει η αρχή της αυτοβοήθειας («self-help system»). Οι τάσεις αυτές και τα φαινόμενα που τις προκαλούν βρίσκονται ακόμη στα πρώτα τους στάδια, αλλά τόσο στις σχέσεις ισχυρών και λιγότερο ισχυρών όσο και στις σχέσεις μεταξύ των ισχυρών κρατών ήδη οικοδομούνται οι δομικές συνθήκες οι οποίες, εν δυνάμει, τις ενισχύουν. Εν ολίγοις, το τέλος του κράτους-έθνους δεν αναμένεται να επέλθει στο ορατό μέλλον. Αντιθέτως ενισχύεται, μάλιστα παραδόξως, εκεί όπου όλοι ανέμεναν να συμβεί το αντίθετο, δηλαδή στη Δυτική Ευρώπη και στο πλαίσιο της διαδικασίας ολοκλήρωσης.

Αναμφίβολα, η διαδικασία ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης στα θέματα της οικονομίας, του εμπορίου και των καταναλωτικών θεμάτων αναπτύχθηκε στο πλαίσιο ενός άκρως επιτυχούς εγχειρήματος. Στο «μικροεπί-

πεδο» των ευρωπαϊκών θεσμικών εξελίξεων και των ενδοκοινοτικών διεργασιών, χιλιάδες εμπειρογνώμονες, τεχνοκράτες και διπλωμάτες διαχειρίζονται τα καθημερινά κοινά προβλήματα στο πλαίσιο του συνεργατικού κεκτημένου, όπως σωρεύτηκε τις πέντε τελευταίες δεκαετίες. Αυτό το γεγονός ίσως δημιουργεί απατηλή εικόνα σταθερής και ρυθμιζόμενης αλληλεξάρτησης μιας «ευρωπαϊκής κοινότητας» κρατών. Όμως, οι μακροχρόνιες πολιτικές και θεσμικές δομές βρίσκονται υπό την αίρεση παραγόντων που υπερβαίνουν το κοινοτικό κεκτημένο σ' έναν ουσιαστικό άναρχο και έντονα ανομοιογενή, διεθνή χώρο. Ένα ασφαλές συμπέρασμα της ανάλυσής μας είναι ότι μεγάλο μέρος της επιτυχίας οφείλεται στο «γεωπολιτικό θερμοκήπιο» που δημιουργούσε η στρατηγική των Ηνωμένων Πολιτειών και η λογική της ενδοσυνασπισματικής συσπείρωσης κατά τη διάρκεια του ψυχρού πολέμου. Εξάλλου, το κλασικό γερμανικό ζήτημα επανέρχεται σιωπηλά αλλά σταθερά και οι προοπτικές πολιτικής ένωσης που θα ελέγξει τις κοινωνικοπολιτικές συνέπειες της οικονομικής - νομισματικής αλληλεξάρτησης είναι ελάχιστες ή ανύπαρκτες (γεγονός που, εν δυνάμει, επαναφέρει τα διλήμματα ασφαλείας και στοιχεία ακόμη πιο έντονης άνισης ανάπτυξης).

Χωρίς κοινούς αναπτυξιακούς ρυθμούς, στο πλαίσιο μιας ενιαίας θεσμικής, κοινωνικής και πολιτικής λογικής, το σύστημα δεν μπορεί παρά να εξελιχθεί προς αυτή την κατεύθυνση, γεγονός που υποβοηθείται από την τάση επανόδου σε ηγεμονικές μορφές διακρατικών σχέσεων καθώς και επανόδου σε ένα σύστημα που λειτουργεί στη βάση της «αρχής της αυτοβοήθειας» («self-help system»). Αυτά τα φαινόμενα δημιουργούν τάσεις αντίστροφες και αντίρροπες από αυτές που ανέπτυξε η διαδικασία ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης τις πέντε τελευταίες δεκαετίες², η οποία δεν ήταν αυτοσκοπός, αλλά αποσκοπούσε, κατά κύριο λόγο, στην εξάλειψη των αιτίων πολέμου μεταξύ των κρατών-μελών. Η αναστροφή αυτών των αντίρροπων τάσεων είναι, ενδεχομένως, συνάρτηση της δυνατότητας να κυριαρχήσουν ξανά τα πολιτικά κριτήρια, τα οποία επιτρέπουν να λαμβάνονται υπόψη τα πολιτικά χαρακτηριστικά του ευρωπαϊκού και παγκόσμιου χώρου. Η διαδικασία ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης είναι ένα πολιτικό φαινόμενο, το οποίο δε δύναται να αντιμετωπίζεται είτε συναισθηματικά είτε υπό το πρίσμα γραφειοκρατικής και τεχνοκρατικής λογικής. Η τάση κατακερματισμού μεταξύ ισχυρών κρατών και λιγότερο ισχυρών κρατών, τα οποία, εάν δε δύνανται να τρέξουν στην ίδια ταχύτητα με τα υπόλοιπα, υποβαθμίζονται, είναι ίσως ανώδυνο, ενόσω θα περιορίζεται στις σχέσεις μεταξύ μικρών και μεγάλων κρατών-μελών της Κοινότητας. Το πρόβλημα θα ανακύψει όταν τα ίδια διλήμματα ανακύψουν μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων της Ευρώπης. Γι' αυτό, η τελευταία λέξη στο παρόν κείμενο ανήκει στο Βίσμαρκ. Όταν ένας Ρώσος διπλωμάτης τον ρώτησε: «Τι εννοείς με τη λέξη χριστιανισμός;» ο διπλωμάτης απάντησε: «Ορι-

σμένες Μεγάλες Δυνάμεις». Ο Βίσμαρκ αντέτεινε: «Και τι συμβαίνει, αν δε συμφωνούν μεταξύ τους;»³

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Η ανάλυση που ακολουθεί αντλεί από το βιβλίο που μόλις κυκλοφόρησε: Π. Ήφαιστος, *Διπλωματία και Στρατηγική των Μεγάλων Ευρωπαϊκών Δυνάμεων, Γαλλίας, Γερμανίας, Μεγάλης Βρετανίας* (Εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα, 1999). Παραλείφθηκαν οι υποσημειώσεις και παραπομπές σε έργα τρίτων.
2. Υπενθυμίζονται μερικές: 1) Εάν δεν τηρηθούν τα κριτήρια σύγκλισης, το κράτος υποβαθμίζεται σε υποδεέστερες βαθμίδες συμμετοχής (δηλαδή τιμωρείται). 2) Το σύστημα προωθείται προς τα εμπρός στα θέματα υψηλής πολιτικής, χωρίς να συνεκτιμώνται οι απόψεις όλων των μελών. 3) Δημιουργία πολλαπλών επιπέδων συμμετοχής, ενεργειών και διαβουλεύσεων, από τις οποίες απουσιάζει επαρκής πολιτικός έλεγχος. 4) Διασύνδεση των θεμάτων υψηλής πολιτικής με τα καταναλωτικά και εμπορικά θέματα.
3. Βλ. Martin Wight, *Διεθνής Θεωρία, Τα Τρία Ρεύματα Σκέψης* (Εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα, 1998), σελ. 41. ■

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΠΟΙΚΙΛΙΑΣ ΕΙΔΩΝ

25ης Μαρτίου καί Ἀναστάσεως
155 61 Χολαργός Τηλ.: 65.19.728



Τά προβαλλόμενα καί διαφημιζόμενα βιβλία στο παρόν περιοδικό, διατίθενται από τό κατάστημά μας ἢ ἀποστέλλονται ταχυδρομικῶς στήν τιμή τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου.

Η ΚΥΠΡΟΣ ΣΩΖΕΤΑΙ ΜΟΝΟ ΜΕ ΙΣΧΥΡΕΣ ΑΕΡΟΝΑΥΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

του Παν. Διακουμάκου*

Το "Δόγμα" του "Ενιαίου Αμυντικού Χώρου" Ελλάδος - Κύπρου, εξαγγέλθηκε το Νοέμβριο του 1993 και προκάλεσε τις λυσσαλέες αντιδράσεις και απειλές της Άγκυρας, καθώς και τις οργισμένες επικρίσεις των κατ' ευφημισμό "συμμάχων μας". Δημιούργησε πολλές προσδοκίες και ελπίδες στους Κυπρίους και βρήκαν το θάρρος και τα χρήματα να πραγματοποιήσουν σοβαρούς εξοπλισμούς και έργα αμυντικής υποδομής (αγορά αρμάτων, τεθωρακισμένων, πυροβόλων, πυραύλων, κατασκευή του αεροδρομίου Πάφου, προμήθεια Radar κ.λπ.). Η Ελλάδα δεν έχει μετά το 1993 να επιδείξει αντίστοιχο εξοπλιστικό έργο στα πλαίσια του "ενιαίου". Απεναντίας, με σχετική εξαίρεση το Πολεμικό Ναυτικό, οι ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις όχι μόνο δεν έφθασαν στο πρότερον επίπεδο αεροναυτικών επιχειρησιακών δυνατοτήτων για επιχειρήσεις στην Κύπρο, αλλά σήμερα, ύστερα από έξι χρόνια "ενιαίου", έχουν δυσμενέστερες επιχειρησιακές δυνατότητες για την προστασία της Κύπρου απ' ό,τι το 1993.

Το "ενιαίο" προέκυψε διότι ο ελληνισμός αντελήφθη ότι εμπαιζείται. Ύστερα από δύο δεκαετίες προσπαθειών ειρηνικής επιλύσεως του Κυπριακού, τίποτε δεν πραγματοποιήθηκε και αναγκαστικά η Κύπρος και η Ελλάδα αποφάσισαν να εξοπλισθούν. Αντελήφθησαν ότι οι απειλές της Τουρκίας είναι ουσιαστικές και μένει μόνο ο κατάλληλος χρόνος που θα επιλέξει η Άγκυρα για την πραγματοποίησή τους. Αυτός ο πόλεμος που απειλεί η Άγκυρα επί 40 και πλέον χρόνια και του οποίου την πρώτη φάση γνωρίσαμε το 1974, όταν χάθηκε το 38% της Κύπρου, όταν θα πραγματοποιηθεί και πάλι σε μια νέα από τις ακολουθούσες φάσεις του, που είναι η ολοκληρωτική κατάληψη της Κύπρου, θα είναι και πάλι αεροναυτικός, όπως και το 1974. Τώρα, όμως, γίνεται και με ισχυρές προσβολές από ξηράς, από το προγεφύρωμα που δημιούργησαν οι Τούρκοι το 1974. Το 1974 δεν κατανόησε η Ελλάδα ότι ο πόλεμος που άρχισε ήταν αεροναυτικός και άφησε ανυπεράσπιστα την Κύπρο, χωρίς αεροπορική και ναυτική υποστήριξη. Ο πόλεμος χάθηκε τότε. Ο νέος απειλούμενος πόλεμος θα χαθεί και πάλι, εάν δεν αντιληφθούν Ελλάδα και Κύπρος ότι εκτός από την απειλή του τουρκικού στρατού κατοχής, υπάρχει μία εξίσου επικίνδυνη αεροναυτική κατά της Κύπρου απειλή, από

την τουρκική αεροπορία και το τουρκικό ναυτικό, από την οποία απειλή και θα κριθεί το τελικό αποτέλεσμα της ελληνοτουρκικής συγκρούσεως.

Τουρκικοί Σχεδιασμοί και Δυνατότητες

Η Κύπρος έχει σπουδαία γεωστρατηγική θέση στην Ανατολική Μεσόγειο, γεγονός που το γνωρίζουν ιδιαιτέρως οι Άγγλοι, οι Τούρκοι και οι Ισραηλινοί. Από την Κύπρο είναι δυνατή η εξαπόλυση αεροναυτικών πληγμάτων κατά των χωρών της ανατολικής Μεσογείου και προ παντός κατά του "μαλακού υπογαστρίου της Τουρκίας". Η Άγκυρα έχοντας συνειδητοποιήσει τον κίνδυνο που διατρέχει, εάν η Κύπρος ευρίσκεται σε "εχθρικά χέρια", από τη δεκαετία του 1950 αντιδρά λυσσαλέα σε κάθε λύση που θα της στερεί τον έλεγχο της νήσου και προ παντός θα επιτρέπει την εγκατάσταση ελληνικών δυνάμεων. Βοηθούμενη από Αμερικανούς, Άγγλους, Ισραηλινούς και τα ελληνικά σφάλματα (χούντα 1974) πέτυχε να καταλάβει, σχεδόν χωρίς πόλεμο, το 38% της νήσου και να εγκαταστήσει ισχυρές χερσαίες αλλά και αεροπορικές και ναυτικές δυνάμεις επί και εγγύς της νήσου. Οι ισχυρές χερσαίες και αεροναυτικές τουρκικές δυνάμεις, που εδρεύουν στη νήσο και την εγγύς Μικρά Ασία, εξασφαλίζουν στην Τουρκία συντριπτική υπεροχή στην ξηρά, κυριαρχία στον αέρα και πλήρη έλεγχο των θαλασσών. Η Άγκυρα, ισχυρή και με τη συμμαχία του Ισραήλ στην Ανατολική Μεσόγειο, παραμένει αδιάλλακτη σε κάθε λύση του Κυπριακού και αναμένει την κατάλληλη στιγμή και την έγκριση των φίλων της, για να προχωρήσει στην ολοκληρωτική κατάληψη της νήσου. Στο πλαίσιο αυτό, έχουν εκπονηθεί κατάλληλα σχέδια από το Τουρκικό Γενικό Επιτελείο για μια κεραυνοβόλο επιθετική ενέργεια με συντονισμένη δράση στρατού, ναυτικού και αεροπορίας, με αντικειμενικό σκοπό την εντός ελαχίστου χρόνου πλήρη κατάληψη της νήσου.

Σενάρια προσχεδιασμένων θερμών επεισοδίων που θα προκαλέσει η Άγκυρα θα παράσχουν τις αφορμές που θα επικαλεσθεί η Τουρκία για την αιφνιδιαστική ενέργειά της κατά της Κυπριακής Δημοκρατίας. Οι επί της νήσου 35.000 Τούρκοι στρατιώτες με δυνάμεις αρμάτων και τεθωρακισμένων, υποστηριζομένων από ισχυρές αεροπορικές δυνάμεις και δυνάμεις επιθετικών ελικοπτέρων, με συντονισμένη ισχυρή κρούση σε ευαίσθητα σημεία αμύνης, θα επιδιώξουν την σε πρώτη φάση καθήλωση της Εθνοφρουράς και την παρεμπόδιση και ματαίωση της επιστρατεύσεως. Ακολούθως, τη διάρρηξη των γραμμών αμύνης και τον

* Αντιπτέραρχος ε.α. Επίτιμος Αρχηγός Τακτικής Αεροπορίας, τ. Στρατιωτικός Αντιπρόσωπος Ελλάδος στο ΝΑΤΟ 1990-1993, Στρατιωτικός Αντιπρόσωπος στη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση (Δ.Ε.Ε.) 1992-1993.

κατακερματισμό των δυνάμεων της Εθνοφρουράς σε εστίες αντιστάσεως αποκεκομμένες και ασύνδετες μεταξύ τους. Παράλληλα, η τουρκική αεροπορία θα εκτελέσει επιθετικές αποστολές εναντίον κάθε είδους στόχου και επιχειρήσεις απομονώσεως-απαγορεύσεως του πεδίου της μάχης, για να εμποδίσει και να απαγορεύσει τις κινήσεις της Εθνοφρουράς. Α/φη αναχαιτίσεως θα υπερίπτανται της νήσου, έτοιμα να δράσουν εναντίον τυχόν αεροπορικών δυνάμεων από την Ελλάδα, ενώ α/φη κρούσεως με μέσα ηλεκτρονικού πολέμου και κατάλληλα βλήματα αέρος-εδάφους μακρού πλήγματος (βλήματα αντιραντάρ, βλήματα Ρορeye κ.λπ.) θα επιχειρήσουν την εξουδετέρωση του Συστήματος Αντιαεροπορικής Αμύνης της Κύπρου, την εξουδετέρωση των αεροδρομίων Πάφου και Λάρνακας, των τυχόν υπαρχόντων "ευθυγράμμων τμημάτων" στο οδικό δίκτυο και την καταστροφή των κέντρων διοικήσεως και ελέγχου. Το τουρκικό ναυτικό θα εμπλακεί από την πρώτη στιγμή στις επιχειρήσεις, διενεργώντας αποβατικές ενέργειες σε συνεργασία με την τουρκική αεροπορία, η οποία θα καλύπτει και θα παρέχει παράλληλα εγγύς αεροπορική υποστήριξη σε αερομεταφερόμενες δυνάμεις αλεξιπτωτιστών και αεραγμάτων δι' ελικοπτέρων. Σκοπός όλων αυτών των ταυτοχρόνων επιχειρήσεων με ισχυρότατα πλήγματα από ξηρά, αέρα και θάλασσα θα είναι η πρόκληση πλήρους συγχύσεως στους αμυνομένους, η απώλεια κάθε ελέγχου και η δημιουργία χαώδους καταστάσεως, που αναπόφευκτα θα οδηγήσει στην παράλυση της αμύνης της νήσου. Όλοι συμφωνούμε ότι η Εθνοφρουρά θα πολεμήσει γενναία και περί τούτου δεν υπάρχει καμία αμφιβολία.

Είμεθα, όμως, υποχρεωμένοι να δεχθούμε ότι χωρίς αεροπορική υποστήριξη και χωρίς την από θαλάσσης ενίσχυση, τελικά θα καμφθεί η άμυνα της Εθνοφρουράς προ των ισχυροτάτων πληγμάτων και παρά τη θυσία της, η Κύπρος θα χαθεί. Παράλληλα προς τις ανωτέρω επιχειρήσεις εναντίον της Εθνοφρουράς, ισχυρές τουρκικές αεροπορικές και ναυτικές δυνάμεις θα περιπολούν στον χώρο μεταξύ Κρήτης-Ρόδου-Κύπρου, για την ανάληψη δράσεως εναντίον ελληνικών αεροναυτικών δυνάμεων, εάν επιχειρήσουν από Κρήτη-Δωδεκάνησα, να μεταβούν για ενίσχυση της άμυνας της Κύπρου. Το τουρκικό ναυτικό και η τουρκική αεροπορία θα έχουν επίσης την ευθύνη να εξασφαλίσουν από θαλάσσης και αέρος τις γραμμές ανεφοδιασμού μεταξύ της Μικράς Ασίας και Κύπρου, από τυχούσα οποιαδήποτε δράση ελληνικών αεροναυτικών δυνάμεων.

Εκτιμάται ότι η Τουρκία στην αρχική αιφνιδιαστική κατά της Εθνοφρουράς ενέργειά της δε θα επιτεθεί και κατά των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων στον Έβρο και στο Αιγαίο. Θα επιδιώξει με κάθε τρόπο να περιορίσει τις επιχειρήσεις στην Κύπρο, όπου διαθέτει μόνο πλεονεκτήματα, και για προφανείς λόγους. Κύριος στόχος της Άγκυρας θα είναι η κατάληψη της Κύπρου και όχι ένας ελληνοτουρκικός πόλεμος. Οι

δυνάμεις της δεν είναι επαρκείς για την επίτευξη ενός γρήγορου στρατηγικού αποτελέσματος στον Έβρο ή στο Αιγαίο. Η αποτυχία στον Έβρο και στο Αιγαίο είναι σχεδόν βεβαία και η επιμήκυνση των επιχειρήσεων δεδομένη με απρόβλεπτες εξελίξεις, με συνέπεια και οι εντεύθεν επιπτώσεις να είναι καταστροφικές για την Άγκυρα.

Οι Τούρκοι γαυριούν και απειλούν την Ελλάδα... αλλά επί 44 χρόνια (1955-1999) παραμένουν στις απειλές. Δεν είναι βέβαιοι για την έκβαση μίας τέτοιας ενέργειάς τους και ανήκουν στους λαούς που δε διακινδυνεύουν. Έχουν υπομονή και περιμένουν. Οι Τούρκοι ενθυμούνται πολύ καλά το 1919-1921 και γνωρίζουν ότι η Κωνσταντινούπολη είναι αρκετά κοντά και η Σμύρνη βρέχεται από τα κύματα του Αιγαίου.... Έχουν επιλέξει την Κύπρο και όταν εκεί εκκαθαρισθεί η κατάσταση κατά τις επιθυμίες του Ντενκτάς, θα έλθει και η σειρά του Αιγαίου. Άλλωστε, περιμένουν ότι οι Έλληνες κάποτε θα αποσύρουν τις δυνάμεις που έχουν στα νησιά. Τέτοιες φωνές "συναδελφώσεως των δύο λαών" ακούγονται από καιρό παράφωνα στην Ελλάδα και αργά ή γρήγορα η Ελλάδα θα πέσει στην παγίδα και τότε γνωρίζουμε τι θα επακολουθήσει. Εκτός των παραπάνω, η Άγκυρα κατά τις οδηγίες και υποδείξεις των φίλων της, αντιλαμβάνεται ότι δεν την συμφέρει "πολιτικά" να επιτεθεί απρόκλητα κατά της Ελλάδος, "συμμάχου" της στο Ν.Α.Τ.Ο. κ.λπ. Η Κύπρος είναι ο στόχος. Με την Ελλάδα θα διακηρύσσει ότι δεν έχει διαφορές και ότι επιθυμεί την ειρηνική επίλυση των όποιων διαφορών στο Αιγαίο. Αυτά και άλλα πολλά θα επικαλείται στον Ο.Η.Ε., Ν.Α.Τ.Ο., Δ.Ε.Ε., Ε.Ε., Αμερική, Αγγλία κ.λπ., προκειμένου να παραμείνει η Ελλάδα εκτός του πολέμου στην Κύπρο. Αυτό έκανε άλλωστε και το 1974 και απέδωσε.

Ένας Πόλεμος όπου θα κυριαρχεί η Αεροπορία και το Ναυτικό

Το πρόβλημα του ελληνισμού στην Κύπρο επί 25 χρόνια παραμένει άλυτο. Οι Τούρκοι γνωρίζουν ότι είναι ισχυροί και παραμένουν ασυμβίβαστοι. Περιμένουν τις κατάλληλες διεθνείς συγκυρίες να το λύσουν δια των όπλων, όπως έκαναν το 1974. Είναι ανάγκη αυτό να γίνει κατανοητό από την Ελλάδα και Κύπρο και να ληφθούν οι σωστές αποφάσεις χωρίς βιασύνες, αλλά με σύνεση και γνώση. Χρειάζονται εξοπλισμοί κατάλληλοι σε Ελλάδα και Κύπρο. Αλλά ποια είναι τα κατάλληλα οπτικά συστήματα, όπλα και μέσα που χρειάζονται για τον πόλεμο στην Κύπρο, που είναι μία μεγαλόνησος, στην οποία υπάρχει ισχυρός κατοχικός στρατός και που περιβάλλεται από θάλασσες που τις ελέγχει ο αντίπαλος, ο οποίος επίσης κυριαρχεί και στον αέρα; Πρόκειται περί ενός ιδιόμορφου αεροναυτικού επιχειρησιακού περιβάλλοντος, όπου κυριαρχεί ο αντίπαλος. Η απάντηση είναι ότι χρειάζονται ισχυρές ελληνικές αεροναυτικές δυνάμεις αεροπορίας και ναυτικού, αποκλειστικά για την Κύπρο. Επί και εγγύς της



**Άρματα μάχης
T-80 της
Εθνοφρουράς**

Κύπρου εγκατεστημένες, έτοιμες να πολεμήσουν για την Κύπρο σε απόλυτο συντονισμό με τις φίλιες χερσαίες δυνάμεις της Εθνοφρουράς, υπό τις διαταγές και τον έλεγχο του εκεί αρχιστρατήγου, στα πλαίσια της στρατηγικής του ενιαίου ελληνικού χώρου.

Η τουρκική αεροπορία, η οποία αποτελεί την αιχμή του δόρατος της τουρκικής απειλής, είναι δυνατόν να αντιμετωπισθεί μόνο από μία οργανωμένη, σύγχρονη και αποφασισμένη αεροπορική δύναμη, που θα εγκατασταθεί στην Κύπρο και την Κρήτη. **Είναι βαρύτατο στρατηγικό λάθος να πιστεύεται ότι η ισχυρή τουρκική αεροπορία είναι δυνατόν να αντιμετωπισθεί μόνο με αντιαεροπορικούς πυραύλους.** Εντεύθεν και η επιλογή των S-300. Τέτοιες επιλογές βασίζονται στο παλαιό σοβιετικό δόγμα περί της ενεργού αεραμύνης κυρίως με πυραύλους εδάφους-αέρος, δόγμα που οδήγησε σε καταστροφικές ήττες. Όπως της συντριβής της αεραμύνης του Βορείου Βιετνάμ από τους Αμερικανούς, παρά την επί χρόνια μεθοδική οργάνωσή της με χιλιάδες πυραύλους από τους Σοβιετικούς. Την ίδια συντριπτική ήττα υπέστησαν οι Άραβες στους πολέμους του 1967 και 1973, όταν η ισραηλινή αεροπορία κατέστρεψε σε ελάχιστο χρόνο αντιαεροπορικά πυραυλικά συστήματα από χιλιάδες πυραύλους, που είχαν οργανωθεί τέλεια από Σοβιετικούς. Τη συντριπτική ήττα γνώρισε και η αεράμυνα του Ιράκ στον Πόλεμο του Κόλπου, που θεωρείτο το άριστο επίτευγμα των Σοβιετικών. Την ίδια τύχη θα έχουν και οι νέες (Ιανουάριος 1999) επιχειρήσεις αεραμύνης του Ιράκ εναντίον των Αμερικανών και άλλων. Οι Σέρβοι, στην αναμέτρησή τους με το Ν.Α.Τ.Ο. στην Βοσνία, απέφυγαν τη βεβαία καταστροφή της ενεργού αεραμύνης τους, όταν έσπευσαν να αποδεχθούν τους όρους που τους επέθεσαν. Η από αέρος άμυνα, χωρίς το συνδυασμό και τη συντονισμένη δράση δυνάμεων αεραμύνης και επιθετικών δυνάμεων κρούσεως, είναι καταδικασμένη σε πλήρη αποτυχία. Αυτή την αλήθεια, που έχει βγει μέσα από τα πεδία των μαχών σε όλους τους πολέμους μετά το 1914, (Α΄ Π.Π.) πρέπει να την ενστερνισθούν βαθύτατα οι ιθύνοντες της Ελλάδος και της Κύπρου. **Ο αεροπορικός πόλεμος κερδίζεται μόνο με την συ-**

ντονισμένη δράση επιθετικών και αμυντικών αεροπορικών δυνάμεων. Η Κύπρος χρειάζεται και επιθετικά και αμυντικά α/φη και πυραύλους εδάφους-αέρος και Radar. Μόνο με την αεροπορική υποστήριξη δυνάμεων κρούσεως και αεραμύνης η Εθνοφρουρά όχι μόνο θα αγωνισθεί αποτελεσματικά αλλά και θα νικήσει.

Επί 25 χρόνια η Εθνοφουρά έχει μείνει μόνη, χωρίς αεροπορία και ναυτικό, και μόνη αντιμετωπίζει την τουρκική χερσαία, θαλασσία και αεροπορική ισχύ. Η Εθνοφρουρά έχει επιτύχει μέχρι σήμερα να συγκρατήσει τις επιθετικές διαθέσεις των Τούρκων. Για να αμυνθεί και για να ανταποκριθεί επί ίσοις όροις στο νέο είδος πολέμου που έχουν σχεδιάσει οι Τούρκοι στην Κύπρο, η Εθνοφουρά, μπροστά στις απειλές των σύγχρονων οπλικών συστημάτων, όπλων και μέσων και στο ηλεκτρονικού πολέμου επιχειρησιακό περιβάλλον που θα της επιβάλει ο αντίπαλος, έχει απόλυτη ανάγκη την άμεση και έμμεση συμμετοχή στη μάχη και υποστήριξή της, από την ελληνική Πολεμική Αεροπορία και από το ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό. Η συμμετοχή της Π.Α. και του Π.Ν. στη μάχη της Εθνοφρουράς πρέπει να είναι οργανωμένη, προσχεδιασμένη, άμεση, ισχυρή και συνεχής. Περιστασιακές δυνάμεις που θα διατίθενται αποσπασματικά και εάν περισσεύουν από άλλες ανάγκες, είναι καταδικασμένες σε ήττα, και εάν έτσι διατεθούν κάποιες αεροναυτικές δυνάμεις, θα είναι εμπαιγμός για τους Κυπρίους και προσβολή στις θυσίες και στους αγώνες τους. Η Κύπρος αξίζει καλύτερης τύχης από μία ίδια εγκατάλειψη, όπως του 1974.

Πού ευρισκόμεθα. Ποιοι είμεθα και πού πρέπει να πάμε

Έχουν περάσει 25 χρόνια κατοχής, ύβρεων, ταπεινώσεων, χλευασμών και επαπειτίας και της Ελλάδος και της Κύπρου. Ήλθε ο καιρός να συνειδητοποιήσουμε όλοι οι Έλληνες ότι το πρόβλημα της Κύπρου είναι πρόβλημα αποκλειστικό και μοναδικό του ελληνισμού και πρέπει να το λύσουμε μόνοι μας. Αρκετά μας εξαπάτησαν οι Αμερικανοί και οι Αγγλογάλλοι. Αρκετή πεφιρόνηση δεχθήκαμε αδιαμαρτύρητα από τους

Τούρκους. Πρέπει τώρα να σχεδιάσουμε με ευθύνη και σοβαρότητα την απελευθέρωση της Κύπρου. Στην Κύπρο δεν είναι αρκετό να σχεδιάσουμε δυνάμεις, μόνο και μόνο για να αποκρούσουμε μία επίθεση με την οποία μας απειλεί κάθε μέρα η Τουρκία, και έτσι να μείνει στους αιώνες, μια χωρισμένη μικρή και τρομαγμένη μισή Κύπρος. Πρέπει να σχεδιάσουμε και να αποκτήσουμε στη νήσο τόσες δυνάμεις στρατού-αεροπορίας-ναυτικού, όσες χρειάζονται για να είμεθα σε θέση να συντρίψουμε τις δυνάμεις κατοχής και να τις ριξουμε στη θάλασσα. Οι γραμμές αυτές γράφονται με πλήρη επίγνωση της σημασίας τους. Δεν είναι ηρωικές φράσεις που λέγονται σε εθνικές επετείους. Γράφονται μετά λόγου γνώσεως και συνεπείας σε μία ιστορική πραγματικότητα και στηρίζονται στην ελληνική ιστορική κληρονομιά μας. Είμαστε υποχρεωμένοι να θυμηθούμε ποιοι ήταν οι Τούρκοι το 1821 και τι κατόρθωσε ο μεγάλος ελληνικός λαός με το αίμα και τις θυσίες του, που γονάτισε μια μεγάλη αυτοκρατορία. Ο ίδιος αυτός μεγάλος λαός ξανάνίκησε την Οθωμανική Αυτοκρατορία και διπλασίασε την Ελλάδα στους πολέμους του 1912-1913. Ο ίδιος αυτός λαός το 1921 έφτασε στην Άγκυρα κατά των στρατιών του Κεμάλ νικητής και τροπαιούχος. Δεν νικήθηκε ποτέ επί 3½ χρόνια στη Μικρά Ασία. Κουράστηκε, όμως, πολέμωντας 10 χρόνια (1912-1922), προδόθηκε και, απογοητευμένος από τον επάρατο διχασμό των πολιτικών και την προδοσία και εχθρότητα των Ιταλών και Γάλλων (οι Άγγλοι τήρησαν στάση ουδέτερης αναμονής) έφυγε και γύρισε πίσω. Το έπος του 1940 είναι δημιουργήμα αυτού του μεγάλου ελληνικού λαού. Η νίκη του μεγάλου ελληνικού λαού στην αναμέτρησή του με το διεθνή κομμουνισμό το 1946-1949 είναι μοναδική. Αυτές τις αλήθειες της ιστορίας μας δεν μπορούμε να τις ξεχνάμε. Είναι ζωντανές ακόμη οι μνήμες. Έχει έλθει τώρα ο καιρός η ισχυρή ηθικά και υλικά δημοκρατική Ελλάδα, μαζί με την υλικά ισχυρή Κύπρο να δώσουν τέλος στις ύβρεις, τις ταπεινώσεις και τους κομπασμούς των Τούρκων. Πρέπει να γίνουμε ισχυροί στρατιωτικά, να προετοιμασθούμε, να δείξουμε την αποφασιστικότητά μας με πράξεις και πανέτοιμοι να απαιτήσουμε τα δικά μας από τους Τούρκους.

Εάν δε συμμορφωθούν και δε συμφωνήσουν σε μια ειρηνική επίλυση, αλλά επιλέγουν τον πόλεμο, να είμεθα σε θέση να καταφέρουμε καίρια πλήγματα. Μόνο έτσι θα συμβιβασθούν οι Τούρκοι. Η προετοιμασία Ελλάδος και Κύπρου είναι θέμα χρόνου και δαπανών που είναι σαφώς μέσα στις οικονομικές μας δυνατότητες. Η αρχή έχει γίνει για σωστούς εξοπλισμούς και σε Ελλάδα και Κύπρο. Οφείλουμε να βοηθήσουμε με κάθε μέσο και τρόπο όλοι να συνεχισθούν οι εξοπλισμοί.

Αεροσκάφη στην Κύπρο για την Κύπρο

Η πολεμική αεροπορία πρέπει να επιχειρεί από την Κύπρο. Το επιχειρησιακό περιβάλλον στην Κύπρο είναι

νησιωτικό και κατ' εξοχήν αεροναυτικό. Σε οποιαδήποτε αναμέτρηση, το τελικό αποτέλεσμα θα είναι υπέρ της χώρας που θα κυριαρχεί στον αέρα και θα ελέγχει τις θάλασσες. Σήμερα, η χώρα αυτή είναι η Τουρκία. Σε καταστάσεις ανάγκης στα πλαίσια του "ενιαίου" αναμένεται ελληνικές αεροπορικές δυνάμεις να σπεύσουν προς ενίσχυση της Κύπρου. Αυτές οι αποστολές σε πόλεμο είναι εξαιρετικά δύσκολες, εάν όχι και εντελώς αδύνατες. Οι Τούρκοι με αεροπορικές δυνάμεις που έχουν σχεδιάσει και που έγκαιρα μετασταθμεύουν στα αεροδρόμια της ΝΑ Μικράς Ασίας, ΝΤΑΛΑΜΑΝ-ΑΤΤΑΛΕΙΑ-ΙΚΟΝΙΟ-ΑΔΑΝΑ-ΙΝΣΙΡΛΙΚ κ.α. και από τα αεροδρόμια ΛΕΥΚΟΝΟΙΚΟΥ και ΤΥΜΒΟΥ επί της Κύπρου, θα επιχειρούν μαζικά για την ανάσχεση των ελληνικών α/φων. Στο τρίγωνο Κρήτη-Δωδεκάνησα-Κύπρος, οι Τούρκοι είναι πολύ ισχυροί και εκεί ενεδρεύοντες θα προκαλέσουν βαρύτατες απώλειες στα βαρυφορτωμένα με καύσιμα και πυρομαχικά α/φω μας. Η παροχή καλύψεως κατά τη μετάβαση και επιστροφή από άλλα α/φω μας αναχαιτίσεως είναι μια πρακτική μέθοδος, αλλά απαιτεί πλήρη κάλυψη διά Radar και πάρα πολλές δυνάμεις, τις οποίες δε διαθέτει η αεροπορία (Π.Α.)

Η μόνη πρακτική λύση είναι η Πολεμική Αεροπορία να επιχειρεί από τα αεροδρόμια της Κύπρου για την Κύπρο. Υπάρχει η Πάφος και υπό ορισμένες προϋποθέσεις και η Λάρνακα. Χρειάζεται, τουλάχιστον, ένα ακόμη αεροδρόμιο και πολλά "ευθύγραμμα τμήματα" στο οδικό δίκτυο της νήσου. Για τις αποστολές αερα-





μύνης και εγγύς αεροπορικής υποστηρίξεως τα μαχητικά α/φη αναχαιτίσεως και κρούσεως πρέπει να είναι εκεί στην Κύπρο από την περίοδο της ειρήνης ή σε καταστάσεις εντάσεως και σε πλήρη ετοιμότητα να αναλαμβάνουν επιχειρήσεις εντός λεπτών από την έναρξη των οποιωνδήποτε εχθροπραξιών. Πρέπει να είμαστε σε θέση με α/φη αεραμύνης να καταστρέψουμε στον αέρα τα εχθρικά α/φη κρούσεως και τα επιθετικά ελικόπτερα, που σε οποιαδήποτε τουρκική επιχείρηση θα προσβάλλουν τις δυνάμεις της Εθνοφρουράς. Πρέπει αμέσως με α/φη Διώξεως-Βομβαρδισμού (Δ/Β) να προσβάλλουμε μαζικά και ισχυρά τις δυνάμεις του εχθρικού στρατού, που θα επιχειρεί κατά της Εθνοφρουράς. Πρέπει ταυτόχρονα να προσβάλλουμε τις εχθρικές αποβατικές και αεραποβατικές εχθρικές δυνάμεις μεταφορικών α/φων και ελικοπτέρων, που θα επιχειρήσουν τη δημιουργία προγεφυρωμάτων στα μετόπισθεν της Εθνοφρουράς. Αυτές οι αποστολές εντάσσονται στις αεροπορικές επιχειρήσεις αεραμύνης και εγγύς αεροπορικής υποστηρίξεως και μπορούν να εκτελεσθούν αποτελεσματικά μόνο από αεροδρόμια της Κύπρου. Οι αποστολές αεροπορικής αντιθέσεως στα αεροδρόμια της Μικράς Ασίας και στα εκεί Radar και Κέντρα Διοικήσεως και Ελέγχου είναι δυνατόν να εκτελεσθούν και από αεροδρόμια της Κρήτης και των Δωδεκανήσων (εάν αξιοποιηθούν τα α/δ των Δωδεκανήσων). Στην Κύπρο πρέπει να σχεδιασθεί ορθά με σωστή στρατηγική και τακτική ο αεροπορικός πόλεμος. Με ημίμετρα, λίγες δυνάμεις και με την σκέψη στο τι θα πουν οι Αμερικανοί και οι Αγγλογάλλοι, πόλεμος στην Κύπρο δε γίνεται. Χρειάζονται, τουλάχιστον, 60-70 α/φη πολλαπλών ρόλων τρίτης γενιάς (F-16c/d, M-2000, SU-27/30 κ.λπ.) που θα συγκροτηθούν σε τρεις πολεμικές μοίρες και ένα σμήνος τακτικής αναγνωρίσεως και θα εγκατασταθούν από την ειρήνη στην Κρήτη και Κύπρο (εάν οι διεθνείς συγκυρίες επιτρέπουν την εκεί εγκατάσταση α/φων). Οι μοίρες αυτές, ετοιμοπόλεμες και εξοπλισμένες με "έξυπνα όπλα" τηλεκατευθυνόμενα και μακρού πλήγματος, είναι η μόνη απάντηση στην τουρκική αλαζο-

νεία. Η δύναμη αυτή α/φων υποστηριζόμενη με περισσότερα αντιαεροπορικά συστήματα πυραύλων μεγάλης, μέσης και μικρής εμβέλειας και με κατάλληλα μικρά κινητά Radar και μέσα ηλεκτρονικού πολέμου, υπό ένα σύγχρονο σύστημα διοικήσεως και ελέγχου είναι σε θέση με την υποστήριξη της Πολεμικής Αεροπορίας, με "ιπτάμενα Radar" και "ιπτάμενα τάνκερς" να εξασφαλίσει την αεροπορική υπεροχή στην Κύπρο. Η τουρκική αεροπορία θα αντιμετωπίσει σοβαρότατα προβλήματα. Θα υφίσταται βαρύτερες απώλειες και θα αναγκασθεί να μεταφέρει στη ΝΑ Μικρά Ασία αεροπορικές δυνάμεις από τη Δυτική Μικρά Ασία και από το Αιγαίο. Η αναμέτρηση θα είναι σκληρή. Θα κατισχύσει ο ικανότερος και ο πλέον αποφασισμένος. Η πολεμική αεροπορία έχει άριστους πιλότους και άριστο προσωπικό υποστηρίξεως. Χρειάζεται περισσότερα α/φη. Η πολιτεία πρέπει να της τα παραχωρήσει. Εδώ τονίζεται με έμφαση ότι προϋπόθεση για να νικηθούν οι Τούρκοι στην Κύπρο είναι ανάγκη να συνειδητοποιήσουμε ότι η ορθή στρατηγική επιτάσσει την ελληνική δυναμική αντίδραση και την έναρξη επιχειρήσεων στον Έβρο και στο Αιγαίο. Η γενίκευση του πολέμου είναι επικίνδυνη και ιδιαίτερα δυσάρεστη απόφαση, αλλά δεν υπάρχει άλλη λύση. Όταν η Κύπρος πραγματικά κινδυνεύει, μπορεί να σωθεί, εάν παράλληλα με τον πόλεμο στην Κύπρο αναγκασθεί ο αντίπαλος να πολεμήσει για την ίδια τη χώρα του στη Θράκη και τη Δυτική Μικρά Ασία. Προσβολές σε όλη την έκταση και βάθος στην Μικρά Ασία είναι η μόνη ορθή στρατηγική επιλογή, για να νικηθούν οι Τούρκοι. Εάν αρχίσουν επιχειρήσεις στην Κύπρο και οι ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις παραμένουν αδρανείς θεατές και συζητάμε τα ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ ΤΕΤΕΛΕΣΜΕΝΑ και την ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ, τότε οτιδήποτε και να κάνουμε στην Κύπρο και όσο γενναία και να πολεμήσουμε, η τελική έκβαση θα είναι εις βάρος μας. Εάν δεν επιτύχει η Τουρκία ένα γρήγορο αποτέλεσμα, όπως επιδιώκει, θα μας επιβάλει στην Κύπρο ένα πόλεμο διάρκειας και φθοράς. Διαθέτει ασφαλείς πηγές ενισχύσεως των δυνάμεών της και αναπληρώσεως απωλειών. Κυρία πηγή είναι το Ισραήλ, που διαθέτει τα ίδια α/φη και πυρομαχικά με την Τουρκία και σπουδαία νέας τεχνολογίας όπλα καθώς και σύγχρονα μέσα ηλεκτρονικού πολέμου. Το Ισραήλ πρέπει να θεωρείται βέβαιον ότι θα διαθέσει στην Τουρκία οτιδήποτε χρειασθεί. Ακολουθεί το Πακιστάν, ο παραδοσιακός σύμμαχος της Τουρκίας, το οποίο διαθέτει F-16 και δε θα αρνηθεί να τα παραχωρήσει στη σύμμαχό του Τουρκία. Να γιατί είναι ανάγκη να αποκτήσει η Ελλάδα και η Κύπρος περισσότερα μαχητικά τρίτης γενιάς και σύγχρονα όπλα, για να καταφέρει ταχύτατα καιίρια πλήγματα και να αναγκάσει την Άγκυρα να πολεμήσει και στον Έβρο και στο Αιγαίο και στην Κύπρο. Ο πόλεμος που θα μας επιβάλει η Άγκυρα πρέπει να διεξαχθεί με τους όρους τους δικούς μας και όχι όπως τον έχει σχεδιάσει αυτή.

Ελληνική Ναυτική Δύναμη στην Κύπρο

Το ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό κυριαρχεί στο Αιγαίο περισσότερο από 3000 χρόνια και στο Αιγαίο δεν έχει νικηθεί ποτέ. Τους τελευταίους δύο αιώνες, 19ο και 20ο (1821-1999), έχει πολλές φορές καταναυμαχήσει και έχει εξαναγκάσει τον οθωμανικό-τουρκικό στόλο να εγκαταλείψει το Αιγαίο. Το 1821-1828, 1912-1913, 1914-1922. Ποτέ επί δύο αιώνες δε νικήθηκε από το τουρκικό ναυτικό. Για να νικήσουμε στην Κύπρο χρειάζεται μια ισχυρή ναυτική δύναμη να ευρίσκεται στην περιοχή προ της ενάρξεως των εχθροπραξιών και οπωσδήποτε στις περιόδους κρίσεων, που με τόση ευκολία και άνεση προκαλεί η Άγκυρα. Μία ισχυρή δύναμη κρούσεως, από αριθμό φρεγατών, πυραυλακάτων και υποβρυχίων σε απόλυτη συνεργασία με την πολεμική αεροπορία, με την πλήρη και συνεχή κάλυψη ημέρα και νύκτα από α/φ αναχαιτίσεως, θα συνεισφέρει στην άμυνα της Κύπρου και στην υπόθεση του ελληνισμού διακεκριμένες υπηρεσίες. Η αεροναυτική αυτή δύναμη:

- Θα καταδείξει έμπρακτα την αποφασιστικότητα του ελληνισμού να αμυνθεί στον προμαχώνα του, που είναι η Κύπρος.
- Θα προβληματίσει σοβαρά όσους υποκριτικά κόπτονται για την ειρήνη στην περιοχή, αλλά για ειρήνη σε βάρος και με παραχωρήσεις της Κύπρου.
- Θα αποτρέψει τον πόλεμο, όταν οι Τούρκοι, οι Αμερικανοί, οι Ισραηλινοί, οι Άγγλοι και άλλοι συνειδητοποιήσουν ότι η Ελλάδα και η Κύπρος είναι αποφασισμένες να πολεμήσουν και έχουν προετοιμασθεί για πόλεμο.

Εάν υπάρξει μεγαλύτερη ένταση και κρίση, που θα προκαλέσει η Άγκυρα, η αεροναυτική δύναμη, αποτελούμενη από ισχυρές δυνάμεις αεροπορίας και ναυτικού:

- Θα εμποδίσει τον οιονδήποτε ναυτικό αποκλεισμό της Κύπρου από το τουρκικό ναυτικό και την τουρκική αεροπορία.
- Θα αποτρέψει αποβατικές και αεραποβατικές ενέργειες κατά της Κύπρου και θα είναι σε θέση να τις συντρίψει, εάν επιχειρηθούν.
- Θα εξασφαλίσει σε κάθε περίπτωση άμεση υποστήριξη δια πυρών, για την ενίσχυση της Εθνοφρουράς.
- Θα προσβάλει κάθε απόπειρα ενισχύσεως από θαλάσσης των δυνάμεων κατοχής και σε συνεργασία με την αεροπορία θα διακόψει ή θα καταστήσει δυσχερέστατο και ιδιαίτερα επικίνδυνο τον ανεφοδιασμό των τουρκικών δυνάμεων επί της νήσου με καύσιμα, πυρομαχικά κ.λπ., με σοβαρές επιπτώσεις στις επιχειρησιακές δυνατότητές του.

Δυνάμεις αεροπορίας και ναυτικού συνεργαζόμενες αρμονικά σε μία και ενιαία αεροναυτική δύναμη, που θα επιχειρεί από αεροπορικές και ναυτικές βάσεις στην Κρήτη-Δωδεκάνησα-Κύπρο, υποστηριζόμενες από την Ελλάδα, υπό τον επιχειρησιακό έλεγχο του αρχηγού της Εθνοφρουράς στα πλαίσια μιας κοινής στρατιωτικής στρατηγικής για την άμυνα του ενιαίου

χώρου, όπως θα απαιτούν η στρατηγική κατάσταση και οι τακτικές συνθήκες στην Κύπρο, είναι το κατάλληλο στρατιωτικό όργανο για να προληφθεί ο απειλούμενος από τους Τούρκους πόλεμος και να οδηγηθεί το Κυπριακό σε μια κοινά αποδεκτή ειρηνική λύση ή, εάν ο πόλεμος καταστεί αναπόφευκτος, να έχουν δημιουργηθεί οι αναγκαίες συνθήκες κατισχύσεως των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων.

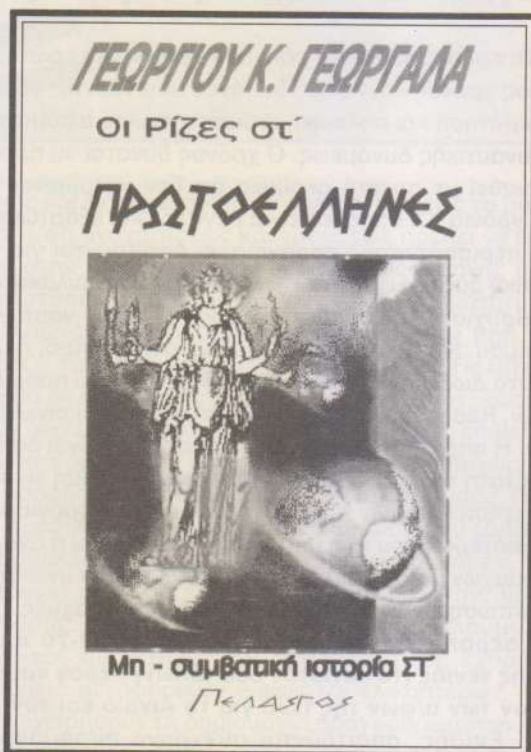
Πόσο εφικτή είναι η απόκτηση αεροναυτικών δυνάμεων για την Κύπρο

Τα προαναφερθέντα οδηγούν ευθέως στο ερώτημα πόσος χρόνος και πόσες δαπάνες απαιτούνται για τη συγκρότηση και πολεμική ετοιμότητα μιας αξιόμαχης αεροναυτικής δυνάμεως. Ο χρόνος δύναται να προσδιορισθεί με αρκετή ακρίβεια ότι δεν υπερβαίνει τα δύο χρόνια. Οι δαπάνες είναι μεγάλες και εξαρτώνται από περισσότερους παράγοντες. Απαιτούνται για τη ναυτική δύναμη φρεγάτες, ελικόπτερα, πυραυλάκατοι, υποβρύχια, πλοία υποστηρίξεως και όπλα ναυτικού πολέμου. Ναυτικές εγκαταστάσεις στην Κύπρο, αλλά και στα Δωδεκάνησα. Αποθήκες καυσίμων και πυρομαχικών, Radar επιτηρήσεως, ασφαλείς τηλεπικοινωνίες κ.λπ. Η απόκτηση εξ αρχής νέων μονάδων είναι δαπανηρότατη και χρονοβόρα. Μία ενδιάμεση λύση είναι η απόκτηση κάποιων νέων μονάδων, ο εκσυγχρονισμός παλαιότερων που ήδη υπάρχουν στο Π.Ν. και η αγορά αξιόμαχων μεταχειρισμένων. Η δαπάνη στην ανωτέρω περίπτωση είναι περίπου 300-400 δισεκ. δραχμές. **Για την αεροπορική δύναμη απαιτούνται 60-70 α/φ τρίτης γενιάς (το μέγιστον δύο τύπων) πέραν και επί πλέον των α/φων της Π.Α. για το Αιγαίο και τον Έβρο.** Επίσης, απαιτούνται σύγχρονα πυρομαχικά, πολλά κινητά μικρά Radars, αντιαεροπορικά πυραυλικά συστήματα, μέσα ηλεκτρονικού πολέμου, ασφαλείς και αξιόπιστες τηλεπικοινωνίες και σύστημα διοικήσεως και ελέγχου. Η κατασκευή στην Κύπρο τουλάχιστον ενός ακόμη αεροδρομίου και η αξιοποίηση ορισμένων κρισίμων αεροδρομίων στην Κρήτη και τα Δωδεκάνησα. Η συνολική δαπάνη για όλα τα παραπάνω εκτιμάται στα 400-500 δισ. δραχμές. Τα οπλικά αυτά συστήματα, πλοία, α/φ κ.λπ. θέλουν άριστα εκπαιδευμένο προσωπικό και έχουν λειτουργικά έξοδα αρκετά μεγάλα. Το συνολικό κόστος της όλης αεροναυτικής δυνάμεως μοιάζει και είναι όντως πολύ μεγάλο. **Το κόστος, όμως, αυτό, εάν συγκριθεί με τα όσα χάσαμε το 1974 στην Κύπρο και στα όσα θα χάσουμε ακόμη, και στην Κύπρο και στην Ελλάδα, εάν δεν οργανώσουμε την άμυνά μας, είναι αμελητέο.**

Υπάρχουν, όμως, και προπαντός οι πανανθρώπινες αξίες που διδάξαμε οι Έλληνες στον κόσμο. Η ελευθερία, η δημοκρατία, ο σεβασμός του ανθρώπου. Αυτές οι αξίες είναι ανεκτίμητες και επί χιλιάδες χρόνια τις υπερασπιζόμεθα οι Έλληνες όχι μόνο με τον πλούτο μας αλλά και με την ίδια τη ζωή μας. Και πράγματι το αξίζουν αυτό το τίμημα. ■

ΕΥΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

**ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ ΤΑ ΔΥΟ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Κ. ΓΕΩΡΓΑΛΑ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΕΛΑΣΓΟΣ
ΣΤΗΝ ΣΕΙΡΑ "ΡΙΖΕΣ"**



ΤΙΜΗ 2.500



ΤΙΜΗ 2.500

ΤΑ ΑΛΛΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ

1. Γεωργίου Κ. Γεωργαλά: 'Ινδοευρωπαίοι ή Αιγαίοι; Γ' έκδοση συμπληρωμένη υπό έκδοση
2. Γεωργίου Κ. Γεωργαλά: 'Η Προϊστορική Έξάπλωση των Αιγαιών 2.900
3. Γεωργίου Κ. Γεωργαλά: Ποιοί Ήσαν; (Πελασγοί - Αχαιοί - Φοίνικες - Φιλισταίοι - Υκσώς - Λαοί της θάλασσας) 3.300
4. Γεωργίου Κ. Γεωργαλά: 'Έρευνες γύρω από τον Όμηρο 2.900
5. Γεωργίου Κ. Γεωργαλά: 'Η Έλληνική Συνιστώσα 2.400

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑΣ
ΠΕΛΑΣΓΟΣ - ΡΗΣΟΣ - ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ**

ΑΧ. ΠΑΡΑΣΧΟΥ 127, 114 75 ΓΥΖΗ, ΤΗΛ. 6440-021 - ΤΟΤ. 6450-097

ΑΠΟΣΤΕΛΛΟΝΤΑΙ ΜΕ ΑΝΤΙΚΑΤΑΒΟΛΗ ΣΕ ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΚΥΠΡΙΑΚΟ

ΣΥΜΒΑΝΤΑ - ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ & ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ

του Γεωργίου Καρούσου *

Όσα αναφέρονται στο παρόν δεν είναι συνταγές ούτε μαντικοί χρησμοί που δίδουν λύσεις. Είναι, όμως, αποτελέσματα μακράς σπουδής και εκτίμησης των μέχρις εδώ συμβάντων. Η ανάλυσή τους προβάλλει τους οδηγούς για τους πιο πέρα χειρισμούς. Όσα αφορούν σε εθνικές τοποθετήσεις στο τωρινό εξελικτικό στάδιο των ελληνοτουρκικών αντιπαραθέσεων δε θα θιγούν, γιατί δεν πρέπει. Το αντίθετο ή προκαλεί ζημιά ή υποτιμά προσπάθειες χειριστών που φέρουν την ευθύνη.

Παρήλθε ήδη 25ετία από τους ΑΤΤΙΛΕΣ και την προκληθείσα οδύνη από την ελληνική ήττα. Η μέχρι τώρα στάση των Ελλήνων δεν πείθει ότι κατάλαβαν την έκταση των σοβαροτήτων που προκάλεσε το τραγικό γεγονός της απώλειας της μισής, σχεδόν, Κύπρου. Δε θέλησαν προφανώς οι ιθύνοντες να αναλάβουν χρέη απέναντι σ' ένα θέμα, που αφορά στην ίδια την ύπαρξή μας. Ίσως κάποιοι να θεωρήσουν την τοποθέτησή μου αυτή υπερβολική. Θέλω, όμως, να πω ότι δε θεωρείται κάτι υπερβολικό, όταν αρμόζει ακριβώς στις αναλογούσες με το μέγεθός του διαστάσεις. Και το Κυπριακό είναι ένα θέμα πολύ μεγάλο, που δεν τοποθετήθηκε από την αρχή στις ορθές διαστάσεις του. Το βάλαμε, πονηρά σκεπτόμενοι, σε μικρότερα πλαίσια και περιπέσαμε στην κατάσταση του στενού παπουτσιού, που κάνει τον χρήστη του να κουτσαίνει.

Είκοσι πέντε, λοιπόν, ολόκληρα χρόνια κουτσαίνουμε. Γιατί δε θέλουμε να πετάξουμε το στενό παπούτσι και γυμνόποδες να περπατήσουμε στη ρυκνή επιφάνεια μιας πραγματικότητας, που δεν πρόκειται να αστείευθεί, όταν εξαντληθεί ο χρόνος της ανοχής της. Και ο χρόνος πλησιάζει. Ενώ εμείς τον παρατηρούμε με την ανάστροφη των διοπτρών μας ή τον εγκαταλείπουμε στις μέριμνες των μελλόντων, όπως συνηθέστατα πράττουμε για τα μεγάλα προβλήματά μας.

Δε θέλω να υποστηρίξω ότι υπάρχουν αδιάφοροι. Τουναντίον, υπάρχουν πολλοί ενδιαφερόμενοι που βλέπουν, όμως, το πρόβλημα υποκειμενικά, χωρίς να κάνουν τον κόπο να το σπουδάσουν ενώ, σπουδαιοφανείς, δεν έχουν την γνώση για να το λύσουν. Όσοι την έχουν, δε διαθέτουν κουράγιο να φορτωθούν το βάρος που απαιτεί η ανατροπή των συσχετισμών στην υφιστάμενη αντιπαράθεση. Ακριβώς δε, αυτή η συνέχιση της αντιπαράθεσης, με τις ανησυχητικές της εντά-

*** Στρατηγός ε.α., τιμημένος με 4 πολεμικούς σταυρούς, 4 αριστεία ανδρείας, 4 παράσημα εξαιρέτων πράξεων.**



σεις, αποτελεί δείγμα μελετημένης προσπάθειας του αντιπάλου, η καταληκτική της οποίας επιδιώκει κέρδη. Άρα, τη δική μας ζημιά, ή έκταση της οποίας μπορεί να είναι επώδυνη έως και ανεπανόρθωτη.

Το Κυπριακό Ζήτημα κυριάρχησε στην εθνική μας ζωή καθόλο το δεύτερο ήμισυ του εκπνέοντος αιώνα. Πέρασε από εξελικτικές φάσεις εναλλασσόμενης αισιοδοξίας και απαισιοδοξίας. Θερμότητας και ψυχροπολεμικής, μέχρις ότου φθάσει στο χρόνο καταληλότητας της τουρκικής εισβολής, για την επίλυση του ζητήματος κατά τις επιδιώξεις της. Το αποτέλεσμα απέδειξε την ανυπαρξία δικών μας επιδιώξεων παρά τον τεθέντα σκοπό και τις ατελείυτες δέσμες αποστολών, που η άψογη επιτελική ταξίθετηση καθόρισε στους εκτελεστές. Υπάρχει, βλέπετε, μια διαφορά μεταξύ του σκοπού και της επιδίωξης. Ο μεν σκοπός είναι σαφής, σταθερός και αμετάβλητος, η δε επιδίωξη πλαστική, ώστε να παίρνει πάντοτε την αναλογούσα μορφή προς τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται.

Ξεκίνησε το Κυπριακό από τον ασίγαστο πόθο των Ελλήνων-Κυπρίων για την ΕΝΩΣΗ. Ένας σκοπός, προαιώνιος, θα έλεγα. Χωρίς ποτέ να προσαρμοσθεί στις επιδιώξεις που υπαγόρευαν οι ευκαιρίες των εκάστοτε περιστάσεων. Έτσι, ο σκοπός χάθηκε μέσα στο πλήθος ανεκμετάλλευτων ευκαιριών, χωρίς να περάσει την πόρτα που έβγαζε στην επίτευξή του. Όταν επιθυμείς κάτι, δε θα πει ότι μπορείς και να το αποκτήσεις. Μπορείς, όμως, να το επιδιώξεις και προοδευτικά να το προσεγγίζεις, χωρίς να προσβάλλεις από το άγχος της σκοπιμότητας που κατά κανόνα δημιουργούν οι

“...Δε θέλω να είμαι το αρνί που τρώει γλυκά το χόρτο από το χέρι του σφαγέα του. Εξακόσια και πλέον χρόνια τουρκικών κατατρογμών του τόπου μας απαγορεύουν γλυκόλογες προσεγγίσεις...,,

ανυπέρβλητες καταστάσεις. Πολλές φορές προκαλούμενες από δικά μας σοβαρά λάθη.

Στο Κυπριακό, εμείς οι Έλληνες δημιουργήσαμε καταστάσεις, που δεν μπορέσαμε στη συνέχεια να τις ξεπεράσουμε. Περιβάλαμε τον ενωτικό σκοπό μ' έναν άκρατο έως ακραίο συναισθηματισμό. Πολλές φορές μεταφράζαμε τη λογική σε προδοσία και την ήρεμη επιδίωξη σε απεμπόληση του σκοπού. Καμιά προσαρμογή στις δυνατότητες που παρουσιάζονταν και καμιά ετοιμότητα για εκμετάλλευση των ευκαιριών.

Ήδη το Κυπριακό πέρασε σε άλλο χώρο. Άλλαξε εντελώς και από “σκοπός ενωτικός” έγινε πρόβλημα φοβερό. Δεν έχει πλέον τη μορφή με την οποία ξεκίνησε την ιστορική πορεία του. Μιλούσαμε μέχρι χθες για μια Κύπρο ολόσωμη, ένα νησί με ελληνισμό σε όλο το εύρος του. Μιλούσαμε για την «Ένωση» και πολεμήσαμε γι' αυτή σκληρά με τους Εγγλέζους. Κι αργότερα με τους Τούρκους, που οι πρώτοι έρριψαν ανάμεσά μας. Δεν είναι, όμως, έτσι πια τα πράγματα. Είναι αναγκαίο να καταλάβουμε ότι στην αναμέτρηση νικηθήκαμε. Άλλαξε το “σενάριο”. Μια νέα σελίδα που δεν προβλέψαμε μπήκε στη μέση και άλλαξε εντελώς το νόημά του. Πάει εκείνο το γλυκό όραμα. Μόνον ονειροπόλοι μπορούν να μιλούν γι' αυτό. Έχουμε μπροστά μας τώρα τον κίνδυνο αφανισμού του ελληνισμού της Κύπρου ή την απώλειά της, αν συνεχίσουμε τα σφάλματα.

Λένε ότι οι λαοί δε ζουν χωρίς ιδανικά. Και είναι αλήθεια. Όπως αλήθεια είναι ότι τα ιδανικά εκπορεύονται από τα λόγια και τη στάση των εκπροσώπων τους, των ηγετών τους. Σ' αυτούς εναπόκειται η επιλογή των ιδανικών και η σπορά τους στις συνειδήσεις των λαών. Αν τα ιδανικά ξεπερνούν τα όρια των δυνατοτήτων των λαών που τα ενστερνίζονται, προκαλείται όσμωση προς την κατεύθυνση ενός παράλογου φανατισμού, με αποτέλεσμα το σχίσμα απόψεων ή τις εμμονές σε πορείες λαθεμένες. Συμπεραίνεται ότι οι ηγέτες δεν είναι άμοιροι της γέννησης των ιδανικών ούτε αθώοι για τη δειλία τους να τα αναστρέψουν, όταν αυτά εκφεύγουν των ορίων του πραγματισμού. Θυμάστε τη “Μεγάλη Ιδέα” και γνωρίζετε ασφαλώς το αποτέλεσμα με τις “χαμένες μας πατρίδες”. Το ίδιο και με την Κύπρο. Ως στρατιώτης διδάχθηκα να αναλύω μεθοδικά τους επηρεάζοντες τις ενέργειες παράγοντες. Αυτοί και μόνο αυτοί υπαγορεύουν τη φάση των προσπαθειών. Που δεν είναι μόνο η επίθεση, αλλά και η άμυνα ή η σύμπτυξη στην ανάγκη, αν πρόκειται με

αυτή ν' αποφευχθεί συμφορά. Τίποτε απ' όλα αυτά στο Κυπριακό. Υποταχθήκαμε στις διχονομίες μας, πιστεύοντας ο καθένας ότι αυτό που είχε κατά νου ήταν πατριωτικό. Των άλλων οι απόψεις, προδοτικές.

Τώρα τι γίνεται;

Το πρόβλημα της Κύπρου πέρασε στον ελλαδικό χώρο και συμβλήθηκε στενά με το πρόβλημα του αιγαιακού αρχιπελάγους. Η σύνδεσή τους είναι ενιαία, ώστε να μη λέμε πλέον ότι το ένα επηρεάζει το άλλο. Και τα δύο συνθέτουν το πρόβλημα των ελληνοτουρκικών διαφορών. Επί του προκειμένου, άξιο αναφοράς είναι ότι από την πλευρά της Ελλάδας δεν υπάρχουν απαιτήσεις. **Τις διαφορές μας με την Τουρκία προσδιορίζει μονομερώς η ίδια, της οποίας οι ορέξεις άνοιξαν μετά την εισβολή της στην Κύπρο.** Μετά, δηλαδή, την αποκάλυψη της γυμνότητας και των επιπολαιότητων μας. Επιπολαιότητες που θέτουν ευθέως ζήτημα ύπαρξης σύγχυσης φρενών. Σ' αυτήν τη σύγχυση δε συνέδραμαν απλώς τα συμφέροντα των δυνατών στην περιοχή, αλλά και οι καιροσκοπισμοί των Ελλαδιτών και Ελληνοκυπρίων πολιτικών. Και οι δύο πλευρές έπαιξαν σε ανεπίτρεπτο βαθμό με το Κυπριακό, το οποίο δεν έτυχε της ιδιαίτερης προσοχής του και ποτέ, παρά τους αντίθετους ισχυρισμούς, δεν εξετάστηκε φιλότιμα ως κορυφαίο εθνικό θέμα. Το γεγονός ότι το καθοριστικό σφάλμα το διέπραξε η δικτατορία δεν αμβλύνει την ανωτέρω άποψη. Την ενισχύει μάλλον, αν επισημανθεί η αδιαφορία με την οποία αντίκρισαν το πρόβλημα οι πολιτικοί στη φάση της καταστροφής. Την άφησαν να επέλθει. Ούτε ένας λόγος ούτε μια συμβουλή ή συμβολή για την αποτροπή της. Έτσι, σε βάρος του έθνους και του ελληνισμού, εκδικήθηκαν αυτούς που πήραν τις καρέκλες τους, χωρίς να σκεφθούν λίγο και την πατρίδα.

Μετά την καταστροφή οι εξελίξεις ακολουθούν το βαθμό πίεσης δύο σύνθετων παραγόντων. Του κυρίαρχου εξωτερικού και του εσωτερικού που εκφράζεται από την Κύπρο και την Ελλάδα. Επίκεντρο του εξωτερικού παράγοντα είναι η Τουρκία, συνεικονορούμενη από το Ισραήλ. Και τα δύο αυτά κράτη υπηρετούν τη δέσμη των συμφερόντων Ευρώπης και Αμερικής στους χώρους της Εγγύς και Μέσης Ανατολής. Υπό την κάλυψη της αποστολής αυτής εκτοξεύουν απροκάλυπτες επιθετικές θρασύτητες κατά των γειτόνων τους.

Στο καθαυτό ελληνοτουρκικό πρόβλημα, τον μεν στρατιωτικό τομέα επηρεάζει ο συσχετισμός των εκατέρωθεν δυνάμεων, τον δε πολιτικοδιπλωματικό οι προγραμματισμοί και οι εν γένει χειρισμοί των ΗΠΑ στην περιοχή. Αυτές, ως μοναδική και αδιαμφισβήτητη παγκόσμια δύναμη, κινούν τα νήματα του ελέγχου των συμφερόντων τους στα σημεία επαφής του πρώην ανατολικού μπλόκ και την περιοχή των πετρελαιοπαραγωγών χωρών. Μετά την κατάρρευση της Ε.Σ.Σ.Δ. και τον αφανισμό του εξισορροπιστικού αντίβαρου που υλοποιούσε, η πολιτική συμπεριφορά των Η.Π.Α. στον υπόψη γεωγραφικό χώρο είναι ωμή και τόσο οξεία,

ώστε να δείχνει προκλητικά ότι απαγορεύει κάθε αμφισβήτηση της παρουσίας και των συμφερόντων τους στην ευρύτερη έκταση της Ανατολικής Μεσογείου.

Μια συνοπτική ανάλυση των παραγόντων είναι απαραίτητη για την εξαγωγή κάποιων συμπερασμάτων.

ΗΠΑ

Από την εποχή του Ψυχρού Πολέμου επέδειξαν υψηλό ενδιαφέρον για τη γεωστρατηγική περιοχή της Μέσης Ανατολής. Οι μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο επελθούσες αλλαγές, όπως αυτές προήλθαν από τις ανακατατάξεις και την αποδυνάμωση των ευρωπαϊκών χωρών, έδωσαν τις πρωτοβουλίες στις Η.Π.Α. να επιβάλουν τον έλεγχό τους στην περιοχή τόσο για τη μεγάλη στρατηγική αξία της όσο και ιδιαίτερα για τον έλεγχο των πετρελαίων. Στην αύξηση του ενδιαφέροντός τους συνέτεινε και η δημιουργία του κράτους του Ισραήλ (1948), του οποίου η εμφάνιση μετέβαλε τις ισορροπίες στον αραβικό κόσμο. Έκτοτε, με την επίδειξη της επιθετικής του δυναμικής επιβάλλεται περιοδικώς η εκτόνωση της αντίστοιχης αραβικής, που εάν κάποτε μεγάλωνε, θα την καθιστούσε παγκόσμιο χειριστή του ενεργειακού και, πιθανώς, μια πρώτου μεγέθους στρατιωτική δύναμη. Στο πλέγμα αυτό των εξελίξεων τον πρώτο λόγο παίζει το εβραϊκό "λόμπι", το οποίο, ουσιαστικά, κατέχει καίριους κόμβους του κρατικού (οικονομικού και διοικητικού) οργανισμού των Η.Π.Α. Αποτελεί ακόμη και το νευρικό σύστημα του παγκόσμιου εβραϊσμού (σιωνισμός). Ο δυναμισμός του εβραϊσμού και η συγκρότηση του Ισραήλ σε στρατιωτική δύναμη μεγάλης ισχύος και υψηλής απόδοσης έπεισαν την Αμερική για την ανάθεση σ' αυτό των καθηκόντων του χωροφύλακα στην περιοχή. Ενός ακριβοπληρωμένου χωροφύλακα, με καλοπληρωμένο βοηθό του την Τουρκία.

■ Μία προσοχή στα χαρακτηριστικά της συμπεριφοράς των Η.Π.Α. έναντι των μικρών χωρών αποκαλύπτει αβίαστα τα στοιχεία της αυθαιρεσίας και της περιφρόνησης. Το νέο αυτό πρόσωπο απέκτησε η Αμερική μετά την κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού. Το ανησυχητικό είναι ότι τα στοιχεία αυτά συνεπικουρούνται από τον Ο.Η.Ε., άλλες δυνάμεις του ευρωπαϊκού χώρου και το Ν.Α.Τ.Ο. Που σημαίνει, είτε ότι υπάρχει μια τάση γενικότερη στους πιο πάνω είτε ότι η Αμερική επιδρά σ' αυτούς, ως το σημείο που τους κάνει υποτακτικούς. Το φαινόμενο δείχνει καθαρά την προβολή μιας μονοκρατορίας, η οποία διογκώνει τα συμφέροντά της ανορθόδοξα με τη χρήση μιας λογικής παράλογης, όπως αυτή τουλάχιστον γίνεται αντιληπτή από τους παθόντες. Η παντοιότροπη ανάμειξη της Αμερικής στα γεγονότα της τελευταίας δεκαετίας δείχνει τους ρόλους της προκλητικούς, γυμνούς μπροστά στους προγραμματισμούς της. Η ένταση των σχέσεων και η ακατάσχετη τουρκική απειλή οφείλεται ακριβώς στους προγραμματισμούς αυτούς, που αναθέτουν και στην Τουρκία το ρόλο του χωροφύλακα με πρόσθετα καθήκοντα στη Βαλκανική. Εξασφαλίζεται



Ο Γεώργιος Γρίβας ομιλεί στο συγκεντρωμένο πλήθος στην Αθήνα. Πίσω του, μόλις διακρίνεται ο Ε. Αβέρωφ.

έτσι ο κύριος στόχος ελέγχου της περιοχής, από Αδριατικής μέχρι Μαύρης Θάλασσας, για τα πετρέλαια του Καυκάσου και της Κασπίας, σε συνδυασμό με την επόπτευση του χώρου για μελλοντική αντιμετώπιση ενδεχόμενης αναβίωσης μιας νέας μεγάλης ρωσικής δύναμης. Δε χρειάζεται εμπεριστατωμένη ανάλυση για να διαπιστώσει κανείς ότι στον τελευταίο αυτό αμερικανικό σχεδιασμό ο ρόλος της Ελλάδας είναι αποδυναμωμένος έως και κατηργημένος, παρά τους ισχυρισμούς μερικών αισιοδόξων, οι οποίοι δε βλέπουν ευκρινώς τα πράγματα. Και δεν είναι άσχετο το γεγονός ότι Αμερικανοί και Ευρωπαίοι αναλυτές υποστηρίζουν ότι τα βαλκανικά κράτη είναι "ανώριμα" (άκουσον-άκουσον) για πλήρη κυριαρχία, ώστε να αρμόζει σ' αυτά ένα είδος διεθνούς κηδεμονίας. Με τον τρόπο αυτό η Ουάσινγκτον επιδιώκει στη Βαλκανική τη δημιουργία μικρών και ανίσχυρων κρατών, ώστε να καθιστά χειραγωγίσιμο το χώρο. Να μην υποθέσουμε, λοιπόν, ότι και η Ελλάδα τοποθετείται στην ίδια μοίρα; Να μη σκεφθούμε ότι μπορεί αύριο - έτσι που πάμε - να δούμε την πατρίδα μας κερματισμένη;

"...Ας γνωρίζουν οι Ε/Κ ότι η Ελλάδα, όπως και νάναι, δε θα τους εγκαταλείψει. Ας γνωρίζουν, όμως, καλύτερα το χρέος τους "να πωλήσουν πανάκριβα το τομάρι τους...."

■ Αναψηλάφηση του παρελθόντος, σχετικού με την αμερικανική στάση απέναντι στην Ελλάδα, δηλώνει σαφώς την πολιτική μιας συγκαταβατικής κηδεμονίας για την αποκλειστική υπηρέτηση των συμφερόντων της, χωρίς ποτέ να λαμβάνονται υπόψη τα ελληνικά συμφέροντα, η ιστορική παρουσία και τα δικαιώματα του ελληνισμού στην περιοχή. Όσο ο κομμουνισμός αποτελούσε απειλή για το δυτικό κόσμο, το ενδιαφέρον της Αμερικής περιοριζόταν στην ύπαρξη ενός ισχυρού ελληνικού στρατού ανασχετικού των όποιων επιδιώξεων της Ε.Σ.Σ.Δ. στη Νότιο Βαλκανική. Όταν διαφάνηκε ο κίνδυνος ανατροπής του ρόλου της Ελλάδας, με κάποια δειλά ανοίγματα της εξωτερικής πολιτικής της, επιβλήθηκε ωμά και ανερευθρίαστα η στρατιωτική δικτατορία. Η ίδια ακριβώς που διατηρείται επί δεκαετίες τώρα στην Τουρκία. Και οι δύο δικτατορίες μαζί κατακρεούργησαν το 1974 την Κύπρο, ώστε να αποφευχθεί η, μέσω του Μακαρίου, ρωσική διείσδυση στο νησί.

■ Υπάρχουν ακόμη πολλές πτυχές ανάλυσης της συμπεριφοράς των ΗΠΑ ως ζωτικού παράγοντα του Κυπριακού και γενικότερα των ελληνοτουρκικών διαφορών. Όλες τους ενισχύουν τις κάτωθι συμπερασματικές τοποθετήσεις:

Πρώτη. Η στάση της Αμερικής απέναντι στην Ελλάδα υπαγορεύεται σταθερά από τα συμφέροντά της στο χώρο της Εγγύς και Μέσης Ανατολής. Άλλοτε δείχνει πλασματικά συγκαταβατική και άλλοτε ωμή, μέσω της Τουρκίας, ώστε να νιώθει η Ελλάδα ότι η εθνική ύπαρξη και η κρατική υπόστασή της εξαρτώνται από την πιστότητα της δικής της συμπεριφοράς απέναντι στην Αμερική. Μια, δηλαδή, κλασική αντιστοιχία θέσεων μεγάλου κράτους προς μικρό ή μιας μεγάλης δύναμης προς αδύνατη. Τούτο το έχουν κατανοήσει απόλυτα οι νέοι πολιτικοί μας που, αντί του "ιδού ο στρατός σας, κ. Βαν Φλήτ" υποβάλλουν σήμερα, μέσω του ελληνικού κοινοβουλίου, τις θερμές ευχαριστίες για την ομαλοποίηση της προκληθείσας από την ίδια, δια της Τουρκίας, κρίσης των Ιμίων, ώστε να καταστεί άμεσα υποχείριο των θελήσεών της η μόλις τότε συγκροτηθείσα υπό τον Σημίτη, νέα κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Το ίδιο, άλλωστε, αποδεικνύεται και από τις τοποθετήσεις ή ελληνικές συμμετοχές στις αποφάσεις για τη διατήρηση του αμερικανικού ελέγχου σε τρίτες μικρές χώρες (Κόλπος-Βοσνία-Αλβανία κ.λπ.) ανεξάρτητα από την κραυγαλέα προσβολή, πολλές φορές,

"...Η Τουρκία ήταν και θα είναι εσας αντίπαλός μας. Ένας ύπουλος και εξαιρετικά επικίνδυνος εχθρός, που δε θα γίνει ποτέ φίλος όσο κι αν προσπαθήσουμε κι όσα σ' αυτή κι αν παραχωρήσουμε. Οι αντίθετες απόψεις των κουλτουριάρηδων δεν επιβεβαιώθηκαν από τα πράγματα....",

της ηθικής και της ορθής συμπεριφοράς που πρέπει να διέπουν τις διεθνείς. **Με λίγα λόγια, το φαινόμενο της αμερικανικής πίεσης στην Ελλάδα αποτελεί μια σταθερή κατάσταση, η απαγκίστρωση από την οποία μπορεί να προκαλέσει σοβαρές ζημιές στον τόπο μας. Σ' αυτό βεβαίως, δεν απομένει η υποταγή οπωσδήποτε, αλλά μια αξιοπρεπής πολιτική, σοβαρή και προσεκτική, ώστε οι υποχωρήσεις μας να επισημαίνουν ενεργητικώς τα όρια σεβασμού της ύπαρξής μας, των ελευθεριών μας και των ζωτικών μας συμφερόντων.**

Δεύτερη. Η αμερικανική πολιτική θα είναι η ίδια για την Ελλάδα έως ότου, κάποτε και απροσδιόριστα, μεταβληθούν οι συσχετισμοί στην ευρύτερη γεωγραφική περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και Εγγύς Ανατολής. Άρα και η ίδια στάση στο Κυπριακό και τις ελληνοτουρκικές διαφορές, οι οποίες μάλιστα θα εντείνονται κατά περίπτωση, οσάκις παρουσιάζονται τριγμοί στην αντοχή του Status.

Τρίτη. Μπροστά στη στυγνή αυτή πραγματικότητα δεν υπάρχουν φόρμουλες για "ανεξάρτητες και υπερήφανες ελληνικές εξωτερικές πολιτικές". Όταν, μάλιστα, τέτοιες πολυτέλειες, δεν υπάρχουν και σε άλλα πολυανθρωπότερα και δυνατότερα από μας κράτη. Μια στάση ανοχής, με την προαναφερθείσα προσοχή και σοβαρότητα, μπορεί να εξασφαλίζει τις ισορροπίες, που μας χρειάζονται ιδιαίτερα στους πονηρούς και επικίνδυνους καιρούς μας.

ΕΥΡΩΠΗ

■ Η Ευρώπη είναι άθροισμα μεγάλων και μικρών κρατών με διαφορές, αντιθέσεις σοβαρές και παράδοξες συνοχές στην αντιμετώπιση των κοινών συμφερόντων τους. Μετά τον τελευταίο πόλεμο και τις καταστροφές του, δέχθηκαν αναγκαστικά την αμερικανική κηδεμονία τόσο ως ενίσχυση οικονομική όσο και ως προστασία από τις επιθετικές διαθέσεις της Σοβιετίας. Η δημιουργία του Ν.Α.Τ.Ο. αργότερα επιφόρτισε την Αμερική με υψηλά ποσοστά συμμετοχής της στη συγκρότηση και συντήρησή του. Η ανάγκη ετοιμότητας έναντι του Συμφώνου της Βαρσοβίας καθιέρωσε την Αμερική στον ευρωπαϊκό χώρο ως προστάτιδα υπερδύναμη, στην οποία και παραχωρήθηκε ουσιαστικά ο έλεγχος του Ν.Α.Τ.Ο. Έτσι, το Ν.Α.Τ.Ο. με την τεράστια δυναμική του κύρους του, χρησιμοποιείται από την Αμερική για τη διαμόρφωση των εξελίξεων στον παγκόσμιο χώρο, σύμφωνα με τους στρατηγικούς προγραμματισμούς της. Ιδίως μετά τη διάλυση της Ε.Σ.Σ.Δ. και του Συμφώνου της Βαρσοβίας, το Ν.Α.Τ.Ο. αποτελεί τη σάρισα της Αμερικής για την επιβολή των πολιτικών επιδιώξεών της. Και το φαινόμενο όχι μόνο γίνεται ανεκτό από την Ευρώπη αλλά και παραδεκτό, μέχρι του σημείου να συμμετέχει δια των ενταγμένων σ' αυτό δυνάμεών της, σε επιχειρήσεις στρεβλωτικές της αρχικής αποστολής του και καταργητικές των αρχών στήριξης της δημιουργίας του. Και μόνη η ανοχή αυτής της εκτροπής θολώνει την καθαρότητα

του ευρωπαϊκού προσώπου και την υπερηφάνεια των λαών με ιστορικές πορείες αξιοθαύμαστες. Και μόνη η συμμετοχή σ' αυτήν την εκτροπή αποκαλύπτει τις υφιστάμενες αδυναμίες ευρωπαϊκών κρατών του εθνικού μεγέθους της Αγγλίας, Γαλλίας, Γερμανίας κ.λπ.

■ Οι υψηλές οικονομίες πολλών ευρωπαϊκών χωρών, που δρουν ανεξάρτητα σχεδόν προς τις κρατικές οντότητες στις οποίες αναπτύσσονται, έχουν καθλώσει έως και εξαφανίσει τις παλαιές εκφράσεις των υποστάσεων τους, ώστε να δείχνουν σήμερα υποταγμένες στα κοινά συμφέροντα ενός διεθνούς κεφαλαιοκρατισμού, που παίζει το ρόλο του αφεντικού τους. Αφεντικού που ισχυροποιεί σήμερα την Τουρκία με τις επενδύσεις του. Έτσι, παρά τη φαινομενική ισχύ τους, πνιγμένες κατά τα άλλα στα εσωτερικά προβλήματα των ετερόμορφων κοινωνιών τους, με τις προκλητικές διαφορές και τις αστάθειες, έχουν περάσει σε άλλη περιοχή με φοβερά και ωμά γνωρίσματα που δεν τα υποπευδύμαστε. Πέρα από τους στρατηγικούς σκοπούς τους δεν εξετάζουν άλλες παραμέτρους. Και είναι αδιάφορες στα δράματα του περιγυρού τους. Αν η Ελλάδα είναι η γραμμή ανάσχεσης του ισλαμισμού ή είναι δεινά εκτεθειμένη στις αρπακτικές διαθέσεις της Τουρκίας, δεν έχει σημασία γι' αυτές. Αρκεί η όποια ανακατάταξη ή αλλαγή να μη διαταράσσει τις λεπτές ισορροπίες τους. Αν η Κύπρος κατακτηθεί και ο ελληνισμός της διασκορπισθεί στα πέρατα, δε θα εκτεθούν οι αρχές τους. Γιατί είναι ανύπαρκτες. Αρκεί να μη θιγούν οι αγγλικές βάσεις ή να μη κακοκαρδιστούν οι σύμμαχοι των συμφερόντων τους.

■ Το ίδιο αναλογικά φαινόμενο διέπει και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μια σύμπληξη αγαθών αρχικά προθέσεων, για την οποία εμείς κοπτόμαστε, χωρίς να υποπευδύμαστε τις εκπλήξεις που δυστυχώς μας περιμένουν. Στον καθαυτό οικονομικό τομέα που αποτελεί και λόγο της ίδρυσής της, δε θα υπάρξει κέρδος. Όσα ως τώρα πήραμε, αύριο θα τα επιστρέψουμε. Κι ίσως στο πολλαπλάσιο. Αμυντικός τομέας δε θα υπάρξει. Τουλάχιστο στο εγγύς μέλλον. Και αν ποτέ επιτευχθεί, δεν φαίνεται ότι θα εγγυηθεί την ακεραιότητα εκτεθειμένων μικρών κρατών, όπως η Ελλάδα. Άλλωστε, μια προσπάθεια της Ε.Ε. για την αμυντική διασφάλισή της, εκτιμάται ότι θα εμποδισθεί από το Ν.Α.Τ.Ο. Η δε διάλυση του Ν.Α.Τ.Ο., δε φαίνεται κι αυτή ορατή για το εκείθεν μέλλον, όχι μόνο γιατί αποτελεί, όπως είπαμε, το δόρυ της Αμερικής αλλά επειδή, ακόμη, τα αναπτυχθέντα μέσα στους κόλπους του, επί μισό αιώνα, στρατιωτικά κατεστημένα, με πολλά προσχήματα και με πολλά προβλήματα που θα προκαλέσουν δε θα το επιτρέψουν. Σύμφωνα με τα ανωτέρω δε γίνονται προβλεπτές κάποιες συμπαράστασεις της Ε.Ε. στην Κύπρο και στην Ελλάδα. Άλλωστε, όσες φορές ως τώρα της ζητήθηκε να εγγυηθεί τα ανατολικά σύνορα της Ελλάδας ή να δεχθεί στους κόλπους της την Κύπρο, το αποφεύγει. Διαπιστώνεται ότι σ' αυτά τα



Ο τότε υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας Ευάγγελος Αβέρωφ ασπάζεται το Μακάριο μετά την υπογραφή των συμφωνιών της Ζυρίχης το 1959

θέματα η Ε.Ε. ακολουθεί την υπαγορευόμενη από τις επί μέρους πολιτικές των μελών της μέση γραμμή, που είναι για μας αρνητική. Τα μέλη της Ε.Ε. που μπορεί να επιδράσουν αποτελεσματικά στα Ελληνοτουρκικά και το Κυπριακό είναι η Αγγλία και η Γερμανία. Ας εξετάσουμε με λίγα λόγια το κάθε μέρος.

Αγγλία: Ποτέ δε θα συγχωρήσει στους Έλληνες η Αγγλία τον εναντίον της αγώνα της ΕΟΚΑ στην Κύπρο. Τον έκρινε ως αγνωμοσύνη απέναντί της, για τις ουσιαστικές, κατά τη γνώμη της, συμπαράστασεις στην Ελλάδα τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Ακόμη και για τη θυσία πολλών παιδιών της στα Δεκεμβριανά (1944), προκειμένου να μείνει η Ελλάδα στον έλεγχο της Δύσης. Το πολυταφικό αγγλικό κοιμητήριο του Φαλήρου το βεβαιώνει. Όλη η μέχρι τώρα στάση της Αγγλίας στο Κυπριακό είναι εχθρική, παρά τις έντεχνες συγκαλύψεις και τις διευθετικές μεσολαβήσεις που εισηγείται. Το γεγονός ότι η Τουρκία κατέχει σήμερα τη Βόρειο Κύπρο είναι αγγλική επιλογή, που αποφασίσθηκε κατά τα μέσα της περιόδου του αγώνα της ΕΟΚΑ (1956). Τότε η Αγγλία, αμυνόμενη αλλά και εκδικητικά ενεργούσα, ενέπλεξε τον τουρκικό παράγοντα στο Κυπριακό. Και το πέτυχε, με την προσφιλή της μέθοδο του "διαίρει", που έπρεπε να την αποφύγουμε. Έκτοτε, τον απελευθερωτικό αγώνα των Κυπρίων μετέβαλε σε διαμάχη των δύο στοιχείων της νήσου (Ε/Κ και Τ/Κ) και ιδίως, σε χρονίζουσα και επιτεινόμενη ελληνοτουρκική αντιπαράθεση, συνεχώς εμπλουτιζόμενη με νέα χαρακτηριστικά από τους υπεισερχόμενους καινούριους ρόλους της Αμερικής, του Ισραήλ κ.λπ. Να σημειωθεί ότι το θολό αποτέλεσμα των Συμφωνιών της Ζυρίχης και του Λονδίνου υφάνθηκε στην Αγγλία. Στο περιεχόμενό τους δεν ξεχωρίζουν μόνο οι τραγικές ελληνοτουρκικές οξείες συμπλέξεις και



Ο Μ. Καραολής οδηγείται στο κακούργοδικείο, όπου καταδικάστηκε από τις αγγλικές δυνάμεις κατοχής σε θάνατο δι' απαγχονισμού

το θανατηφόρο ναρκοπέδιο μέσα στο οποίο τοποθετήθηκε το καταδικασμένο εκ των προτέρων καινούργιο κράτος των Κυπρίων, αλλά κυρίως κρύβεται η ισοβιότητα των βάσεων στο νησί, με το απαλλοτριωτικό καθεστώς μεγάλου μέρους της επικράτειάς του και το ισχνό ενοίκιο, που δεν κατέβαλε ποτέ η Αγγλία ως τώρα. Να γίνει κατανοητό ότι οι βάσεις στο νησί είναι πρωταρχικό στοιχείο του διεθνούς κύρους της Αγγλίας, που δεν σκοπεύει να το χάσει. Ιδίως σήμερα με το σοβαρό ρόλο τους στη Μέση Ανατολή, ο οποίος αποτελεί και το σημείο επαφής των συμφερόντων της με την Αμερική. Ακόμη και η τελευταία σύμπραξη της Αγγλίας στην αεροπορική επίθεση της Αμερικής κατά του Ιράκ, από το σημείο αυτό επαφής προέρχεται. Όσο, λοιπόν, υπάρχουν οι αγγλικές βάσεις στο νησί, η Κύπρος δεν πρόκειται να δει άσπρη μέρα. Και δε θα πει με τούτο ότι υποδεικνύεται η εκδίωξή τους, πράγμα ανεπίτευκτο για τώρα. Θα πει, όμως, ότι η όποια λύση, αν βρεθεί, για το Κυπριακό, θα επιβιώσει μόνο εφόσον προβλέπει ισχυρό το καθεστώς των αγγλικών βάσεων. Που πάντως θα αποτελεί εσαεί την κακοδαιμονία της Κύπρου και την αφετηρία μελλοντικών τλαιπωριών της. Αν θυμηθούμε το Κυπριακό την περίοδο του 1964, τότε που η Αμερική είχε φιλελληνικές θέσεις, στηρίζοντας τα συμφέροντά της στην εκχώρηση εδαφών για την εγκατάσταση δικών της βάσεων στο νησί, τη θετική τους έκβαση ναυάγησε η Αγγλία υπαγορεύουσα επιθετικές τάσεις στην Τουρκία και υποδεικνύουσα αρνητική στάση στο Μακάριο. Η ίδια

έκτοτε, προγραμματίζουσα την περαιτέρω αποδυνάμωση του κυπριακού κράτους, βοήθησε την Τουρκία στην προπαρασκευή εισβολής με παντοειδείς πληροφορίες περί της αμυντικής διάταξης της εθνοφρουράς και του εξοπλισμού της. Και αλήθεια είναι ότι, κατά την εισβολή αργότερα, βοήθησε αποφασιστικά με το ελικοπτεροφόρο ΕΡΜΗΣ για την από αέρος κάθετη απόβαση των Τούρκων. Έτσι, η Αγγλία, με τους εν γένει χειρισμούς της, τους συνεχείς, τους πολλαπλούς, κρυφούς και ατελεύτητους, σπρώχνει μεθοδικά το Κυπριακό στην άβυσσο, με αντικειμενικό σκοπό την εξουθένωση του ελληνοκυπριακού στοιχείου. Και όσο περνά απ' το χέρι της, θα εμποδίζει κάθε λύση υπέρ αυτού και της Ελλάδος.

Γερμανία: Κορυφαία δύναμη του ευρωπαϊκού χώρου με εθνική και κρατική υπόσταση υψηλού επιπέδου. Παρά την καταλυτική ήττα την οποία υπέστη στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και την τραγική κατάσταση στην οποία περιέπεσε, κατόρθωσε μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα να ανασυγκροτηθεί και προοδευτικά να αναδυθεί σε πρώτη βιομηχανική και οικονομική δύναμη της Ευρώπης και μία από τις πλέον υπολογίσιμες παγκοσμίως. Στα χρόνια της αλματώδους βιομηχανικής ανόδου της απορρόφησε εργατικό δυναμικό των φτωχών μεσογειακών χωρών και της Τουρκίας. Η τελευταία αυξήθηκε σιγά σιγά σε ογκώδη μειονότητα, η οποία αριθμεί σήμερα περί τα 3.000.000 Τούρκους. Το πρόβλημα που δημιουργεί η μειονότητα αυτή στο γερμανικό κράτος επιδρά άμεσα και στη στάση του έναντι των ελληνοτουρκικών σχέσεων και του Κυπριακού. Πέραν αυτού, η μελέτη της ιστορίας θέλει τη Γερμανία πάντοτε συμπαράστατη της Τουρκίας, είτε ως Οθωμανικής Αυτοκρατορίας είτε ως μετακεμαλικής στρατοκρατίας. Υποστηρίζεται ότι οι δύο αυτοί λαοί έχουν πολλά κοινά σημεία, κυρίως στον τρόπο που αντιμετωπίζουν αντιδράσεις στους στρατηγικούς σκοπούς τους. Κυρίαρχο σημείο, η βαρβαρότητα καθυπόταξης όσων αντιστέκονταν. Στον τομέα αυτόν η Ελλάδα έχει δραματικές μαρτυρίες των γερμανικών βιαιοτήτων κατά την κατοχή και οι Κούρδοι των τουρκικών αφανισμών σήμερα. Από τους χρόνους που η Γερμανία προβάλλει ως οργανωμένο ευρωπαϊκό κράτος μέχρι την εποχή μας, δεν έχουμε δείγματα πραγματικής φιλίας ή συμπαράστασης στα δικά μας. Συνεχώς η στάση της υπήρξε ανθελληνική, είτε συγκαλυμμένη είτε ωμά επιθετική και ακραία. Παρά την πλειάδα των γερμανοτραφών πολιτικών και επιστημόνων μας και τις εντυπωσιακές συζεύξεις στη φιλοσοφία, τα γράμματα και τις τέχνες, ποτέ δεν εκδηλώθηκε γερμανική συμπάθεια στην Ελλάδα ούτε δόθηκαν ουσιώδη δείγματα ευμενούς συμπεριφοράς της. Η γερμανολατρία πολλών Ελλήνων υπήρξε, αθέλητα, μέσο επιρροής της Γερμανίας στην Ελλάδα και προσωπείο πλάνης για δήθεν υποστηρίξεις της.

Υπάρχουν κι άλλες πτυχές ανάλυσης της ευρω-

παϊκής συμπεριφοράς έναντι των ελληνοτουρκικών διαφορών και του κυπριακού προβλήματος. Οι περισσότερες είναι αρνητικές. Όλες μαζί οδηγούν στις κάτωθι συμπερασματικές τοποθετήσεις:

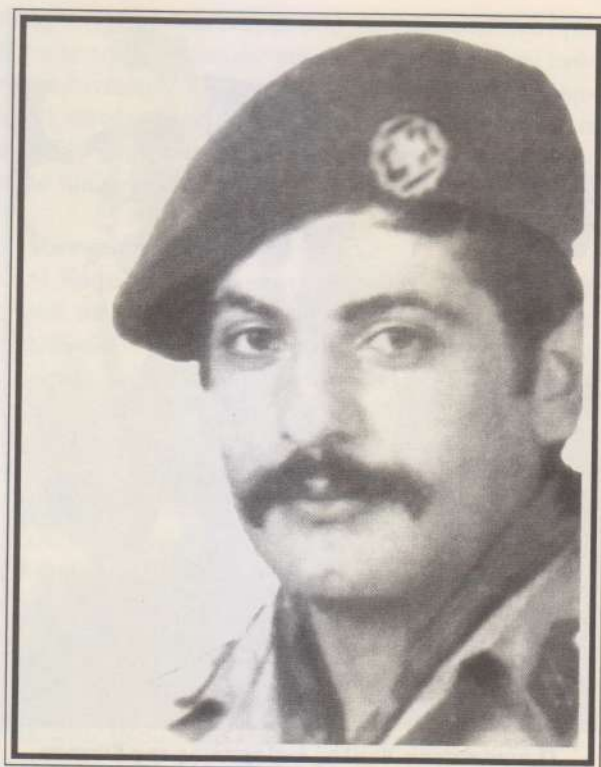
Πρώτη: Το σύμπλεγμα των ελληνοτουρκικών διαφορών προέκυψε εδώ και πολλά έτη. Έχει καταστεί προοδευτικά αυξανόμενο και αποκλειστικά τροφοδοτούμενο από την Τουρκία. Καθόλο αυτό το χρονικό διάστημα και παρά τις παραστάσεις της Ελλάδας προς την Ευρώπη, δεν εκδηλώθηκαν ουσιαστικές τοποθετήσεις ικανές ν' αναχαιτίσουν τις αρπακτικές διαθέσεις της Τουρκίας. Η ευρωπαϊκή αδιαφορία έναντι του ελληνικού προβλήματος δείχνει εδραιωμένη και τοποθετημένη σε θέση συμβατική με την Τουρκία. Κανένα νέο στοιχείο ή σοβαρός παράγοντας δεν παρεμβλήθηκε, που να πείθει ότι θα υπάρξει διαφοροποίηση στην ευρωπαϊκή αυτή στάση.

Δεύτερη: Οι προκύπτουσες από τον Οργανισμό υποχρεώσεις τη Ε.Ε. έναντι των μελών της δεν καλύπτουν εθνικά θέματα, παρά τους εκάστοτε υπθετικούς ισχυρισμούς μας για την περίπτωση. Ο οικονομικός της χαρακτήρας και οι επί μέρους τοποθετήσεις των μελών θα αντιμετωπίζουν ψυχρά τα ελληνικά προβλήματα, όπως και μέχρι σήμερα. Αργότερα, πολύ αργότερα, ίσως η Ε.Ε. θα παίρνει θέση. Και πάντως, όχι για την Ελλάδα. Για άλλα πιο δυνατά μέλη της.

Τρίτη: Οι διασυνδέσεις των ευρωπαϊκών χωρών με την Τουρκία και οι γενόμενες σ' αυτή επενδύσεις των οικονομικά ισχυρότερων, με στόχο την απομύζηση της αχανούς και πολυάνθρωπης αυτής χώρας, απαγορεύουν προσμονές δικές μας για κατανόηση των προβλημάτων που μας δημιουργεί ο πελάτης τους.

Τέταρτη: Η Γερμανία θα τηρεί την ίδια στάση απέναντι στην Τουρκία, όπως και μέχρι σήμερα. Από τη μία η παραδοσιακή φιλία της και οι γενόμενες στην τουρκική αγορά επενδύσεις και από την άλλη το μέγα πρόβλημα της τουρκικής μειονότητας στην επικράτειά της θα την τοποθετούν αρνητική στα προβλήματά μας. Δείχνει να μην επιθυμεί την ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε., αλλά δεν παίρνει θέση καθαρή. Χρησιμοποιεί ως προκάλυμμα την άρνηση της Ελλάδας, την οποία αφανώς στηρίζει, για αποκλειστικούς λόγους συμφέροντός της.

Πέμπτη: Με αίτιο το Κυπριακό η Αγγλία υπήρξε και θα είναι και στο μέλλον φορέας δεινών για τον ελληνισμό. Το παρελθόν απέδειξε περίτρανα την εχθρική της στάση, παρά τα πομπώδη ενίοτε ενδιαφέροντά της για διευθετήσεις και τους λοιπούς θεατρινισμούς της. Είναι δυστύχημα το γεγονός ότι οι Κύπριοι εμπιστεύονται και κατά βάθος αγαπούν τους Άγγλους. Πολλές φορές έχουν παρασυρθεί σε υποδειχθείσες λύσεις. Η σταθερή διέλευση των Κυπρίων Προέδρων από την "Ντάουνινγκ Στρίτ" επιβεβαιώνει "του λόγου το αληθές". Το φαινόμενο οφείλεται στη μακροχρόνια αγγλική επίδραση στο νησί, τους ρόλους της κυπριακής μειονότητας στην Αγγλία και τη βρετανική κουλτούρα των Κυπρίων, η οποία καλύπτει το



Ο Κύπριος αγωνιστής Θεόφιλος Γεωργιάδης

σύνολο σχεδόν των επιστημόνων της. Το φαινόμενο αυτό ακριβώς πρέπει να αποτελεί στοιχείο ιδιαίτερης προσοχής εκ μέρους της Ελλάδας. Κάποιοι αιφνιδιασμοί του Μακαρίου (Κλαρκ-Μπάρμπαρα Κασλ) και η ευρεία επήρεια της Αγγλίας στον κυπριακό λαό έχουν προκαλέσει πολλές ζημίες μέχρι σήμερα. Ας το έχει η Ελλάδα αυτό υπόψη της.

Τουρκία

Κάθε προσπάθεια υποτίμησης της Τουρκίας αποτελεί τραγικό λάθος. Υπάρχουν πολλοί στην Ελλάδα σήμερα, πολιτικοί και στρατιωτικοί, οι οποίοι εκκινούν τις εκτιμήσεις τους από το μέγεθος και την έκταση των εσωτερικών της προβλημάτων, που είναι πράγματι πολλά και σηψιγόνα. Μια τέτοια θέση, όμως, είναι ζημιολογία, γιατί προσφέρει εφησυχασμό στον Έλληνα πολίτη και αμβλύνει αθέλητα την ψυχική ετοιμότητά του. Τα εσωτερικά προβλήματα της Τουρκίας πρέπει ν' αποτελούν πρόσθετους λόγους ανησυχίας μας. Είμαστε γείτονες. Κι όλους τους γείτονές της τους βλέπει σαν κόρακες αναμένοντες την επιθανάτια ώρα για κατασπάραξη των σαρκών της. Με την ψυχολογία αυτή, η Τουρκία καθίσταται πιο επικίνδυνη και σε υψηλό βαθμό, ώστε να θεωρείται πιθανή μία αιφνιδιαστική εκτόνωση των προβλημάτων της με ένα πόλεμο. Κι αν μας διαφεύγει ότι η προσφορότερη πλευρά για την περίπτωση είναι η Ελλάδα.

Είναι γνωστές οι ιστορικές διαζεύξεις των δύο χωρών, Ελλάδας και Τουρκίας. Τα απαυγάσματα μελέτης των διαφορών δεν πείθουν κι ούτε προβλέπουν δυνατότητες μετασχηματισμού τους σε συζεύξεις. Είναι



Ο αιμοσταγής Άγγλος κυβερνήτης της Κύπρου Χάρντινγκ σε φωτογραφία της εποχής

μόνιμο, τεράστιο και αμετάβλητο το ρήγμα, το ίδιο όπως προκλήθηκε στους καιρούς της τουρκικής κατάκτησης των πατρογονικών μας. Κι αν ακόμη εμείς τείνουμε προς το μέρος τους, οι Τούρκοι δε θα το πράξουν αντιστρόφως. Γιατί μαστίζονται αθεράπευτα από το σύνδρομο του αδικητή, που βλέπει πάντοτε τον αδικηθέντα ως εκδικητή. Έναντι της αγάπης ο Τούρκος θα μισεί. Στην προσφορά θα υποψιάζεται. Και θάχει πάντοτε κατά νου την πονηριά, την αρπαγή και την εξόντωση. Αυτά είναι τα συνθετικά στοιχεία του γείτονά μας. Πρέπει, για μας, να προσδιορίζουν την αφετηρία των μεταξύ μας σχέσεων. Δεν αντιτίθεμαι στον όποιο ανθρωπισμό και δεν ενδίδω στο ρατσισμό που ίσως μου καταλογισθεί. Θεωρώ, όμως, βλακώδη έως και αφελή κάθε αντίθετη θεώρηση. Δε θέλω να είμαι το αρνί που τρώει γλυκά το χόρτο από το χέρι του σφαγέα του. Εξακόσια και πλέον χρόνια τουρκικών κατατρεγμών του τόπου μας απαγορεύουν γλυκόλογες προσεγγίσεις.

Αναγκαίο να ξέρουμε ότι η Τουρκία δεν είναι κράτος με στρατό, αλλά ένας στρατός με κράτος.

Σήμερα, η Τουρκία έχει εξελιχθεί σε σοβαρή στρατιωτική δύναμη, δευτέρου μεγέθους, τοποθετημένη ιπασσί στο νοτιοανατολικό τμήμα της Ευρώπης και το δυτικό της Ασίας.

■ Από δημιουργίας της η Τουρκία, ως κράτος πολεμικού και κατακτητικού λαού, είναι στρατοκρατική. Στηρίζει, δηλαδή, πάντοτε τη βάση της ύπαρξής της στα όπλα. Τα κάποια επιφανικά διαλείμματα δεν πρέπει να μας παρασύρουν.

■ Παρά τις σοβαρές οικονομικές επιβαρύνσεις, διατηρεί σήμερα ισχυρό και πολυπρόσωπο στρατό.

■ Έχει άνεση προσκλητικής ένταξης και διαθέτει αφθονία αίματος για την όποια πολεμική αναμέτρηση.

■ Επιβάλλει νομοφοβία σ' όλο το κρατικό εύρος της με τις παλιές μεθόδους του αβδουλαχμισμού. Στο στράτευμα ιδιαίτερος επιτυγχάνει την πειθαρχία με τρόπους βίαιους, ανάλογους του πολιτισμικού επιπέδου των επίστρων.

■ Την τελευταία 20ετία ανέπτυξε μια αξιόλογη πολεμική βιομηχανία με τη βοήθεια και συνεργασία νατοϊκών συμμάχων της.

Με τα ανωτέρω χαρακτηριστικά η Τουρκία αξιοποιεί στο έπακρο τη γεωστρατηγική θέση της, η σημασία της οποίας είναι αυξημένη μετά την ισλαμοκρατία στο Ιράν και τη διάλυση της Ε.Σ.Σ.Δ. Η ισχυρή στρατιωτική παρουσία της στο γεωγραφικό χώρο, σε συνδυασμό με το αδιάπτωτο ενδιαφέρον των Η.Π.Α. για την περιοχή της Μέσης Ανατολής και των Βαλκανίων τελευταίως, την έχουν μετατρέψει σε χωροφύλακα της Αμερικής και εντολοδόχο διαλυτικών αποστολών. Ο ρόλος της αυτός έχει ήδη γίνει παραδεκτός από τα κράτη της Ευρώπης και αποδεκτός από τους περισσότερους γείτονές της. Ο φόβος που προκαλεί την έχει εξαχρειώσει, ώστε χωρίς προσχήματα να επιδεικνύει συμπεριφορά προκλητική και επικίνδυνη.

Όπως για μας τους Έλληνες η ανάκτηση της Κωνσταντινούπολης και της Δυτικής Μικράς Ασίας είναι σκοπός ενδόμυχος και εθνικά αποστολικός, έτσι και για τους Τούρκους η επιστροφή στα απωλεσθέντα εδάφη τους είναι μια σταθερή επιδίωξη. Δεν παραιτήθηκαν ποτέ. Και πάντοτε οι προγραμματισμοί τους αποσκοπούν στην προώθηση αυτής της επιδίωξης. Μίας μακροπρόθεσμης επιδίωξης καθ' άλματα προωθούμενης, όσες φορές τους δίδονται ευκαιρίες από τα λάθη μας. Σ' αυτή εντάσσεται και η εισβολή στην Κύπρο, η οποία εκτός από την απώλεια μέρους τους εδάφους της και τη δημιουργία κατάστασης παρατεινόμενης ανωμαλίας, έφερε την Ελλάδα σε θέση αδυναμίας, συντρεχουσών στην όξυνση όλων των παραμέτρων που αναφέρθηκαν.

Η στάση της Τουρκίας έναντι της Ελλάδας τα τελευταία χρόνια ξεκαθαρίζει τις προθέσεις της. Είναι σαφείς, προκλητικές και μεθοδικά υπηρετικές των επιθετικών σκοπών της. **Οι εκτιμήσεις των εξελίξεων οδηγούν στην άποψη ότι αναμένει από την Ελλάδα το καθοριστικό της σφάλμα, που θα δικαιολογεί την πράξη της στη διεθνή γνώμη, για να καταφέρει θερμά κτυπήματα εναντίον της.** Αν μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει, οφείλεται περισσότερο στους αμερικανικούς συγκρατημούς από φόβο μήπως και δε δυνηθούν να ελέγξουν δυσάρεστες επιπλοκές. Ένας φόβος ασφαλώς που επηρεάζει και την Τουρκία σε κάποιο βαθμό, λόγω των σοβαρών εσωτερικών προβλημάτων της. Μετά την τουρκοϊσραηλινή συμφωνία επιτείνεται το κυπριακό πρόβλημα και προσθέτει βάρος περισσότερο στην Ελλάδα.

Επιβάλλεται ακόμη να διατυπωθούν τα κάτωθι

συμπληρωματικά στοιχεία:

■ Μια ματιά στην αποστολή του 11ου Σώματος Στρατού κατοχής της Κύπρου μας πληροφορεί ότι αναμένει τις κατάλληλες συγκυρίες ή τις ευκαιρίες που θα δώσουν οι Έλληνες με τα σφάλματά τους, για να καταλάβει ολόκληρο το νησί.

■ Χαρακτηριστικό της τουρκικής προέλασης κατά την εισβολή στην Κύπρο υπήρξε η δια του πανικού και του φόβου εξόντωσης εκδίωξη του ελληνικού στοιχείου από τα κατακτώμενα εδάφη. Η ολοκληρωτική εκκένωση της Βορείου Κύπρου το βεβαιώνει.

■ Υπάρχει πράγματι φοβία στην ψυχή των Τούρκων μήπως μια ελληνοτουρκική σύγκρουση που θα προκαλέσουν αποβεί σε βάρος τους. Τρομάζει το ξύπνημα της λεβεντιάς και της μαχητικής ικανότητας των Ελλήνων. Για τούτο, τα σχέδια κατά της Ελλάδας στηρίζονται στα στοιχεία του αιφνιδιασμού, της πλημμυρίδας του τομέα προσβολής για απόκτηση απόλυτης κυριαρχίας και του ολιγοήμερου των εχθροπραξιών. Την υποχρεωτική παύση τους στηρίζουν στην παρέμβαση μεγάλων φίλων την ώρα των κερδών τους.

Δε χρειάζεται αναφορά σε χίλιους ακόμη λόγους που θα μπορούσαν να περιγράψουν τον τουρκικό παράγοντα.

Οι ήδη καταγραφέντες προβάλλουν συμπερασματικά τις κάτωθι τοποθετήσεις:

■ Η Τουρκία ήταν και θα είναι εσαεί αντίπαλός μας. Ένας ύπουλος και εξαιρετικά επικίνδυνος εχθρός, που δε θα γίνει ποτέ φίλος όσο κι αν προσπαθήσουμε κι όσα σ' αυτή κι αν παραχωρήσουμε. Οι αντίθετες απόψεις των κουλτουριάρηδων δεν επιβεβαιώθηκαν από τα πράγματα.

■ Δεν πρέπει να τίθεται σε αμφισβήτηση η τουρκική υπεροχή, στην οποία προσμετράται και η κτηθείσα πολεμική πείρα από τη μακρόχρονη σύγκρουση με τους Κούρδους. Η άποψη ότι το εκτεταμένο του εδαφικού χώρου της και η ανάγκη ολόπλευρης αγκίστρωσης ικανών δυνάμεων είναι σωστή, αλλά όχι και καθοριστική, για να υπολογίζεται σοβαρά στους αμυντικούς σχεδιασμούς μας.

■ Τα εσωτερικά προβλήματα της Τουρκίας δεν πρέπει να τα θεωρούμε ως συμμάχους στην αντιπαράθεση. Είναι άγνωστες οι πιθανές προεκτάσεις τους και δυνατές να επιδράσουν καταλυτικά στους γείτονές μας.

■ Το πρόβλημα της Κύπρου βαίνει δυσχεραίνόμενο, ύστερα από την πλάγια ανάμειξη του Ισραήλ μετά τη συμφωνία με την Τουρκία. Ένα λάθος, μια πρόκληση άστοχη μπορεί να προκαλέσει νέα καταστροφή. Μια σοβαρότητα περισσότερη και μια υπευθύνότερη θεώρηση του κινδύνου δε βλάπτει. Το ερώτημα είναι αν η Κύπρος είναι έτοιμη να αντισταθεί στον τουρκικό κατακλυσμό. Όλα τα άλλα μένουν λόγια.

■ Οι όποιοι ελληνικοί εφησυχασμοί μπροστά στην αυξανόμενη αντιπαράθεση είναι εγκληματικοί. Οι τουρκικές προθέσεις εμφανίζονται πεντακάθαρες και προεξαγγελτικές μιας σύγκρουσης επικείμενης. Η

αποφυγή της θα εξαρτηθεί από την αποφασιστικότητα άμυνας του ελληνισμού και την ετοιμότητα των ενόπλων δυνάμεων Ελλάδας και Κύπρου. Τυχόν παρεμβολή αποδυναμωτικών του τουρκικού παράγοντα εξελίξεων, μη διαφαινομένων για την ώρα, θα είναι υπερ ημών.

Κύπρος

Η Κύπρος έδωσε εκατόμβες για έναν ανώτερο σκοπό, που τελικά κατέληξε στην ήττα. Το αποτέλεσμα είναι θλιβερό τόσο για τη μισή καταστροφή, όσο και για το μέγα κίνδυνο να ολοκληρωθεί. Το φαινόμενο βαρύνει ολόκληρο τον ελληνισμό της Κύπρου, γιατί δεν επέδειξε τη σοβαρότητα που απαιτούσε ο αγώνας του. Γιατί δε στάθηκε σταθερός σ' αυτόν, ούτε ενωμένος μπροστά στις επιλογές του. Γιατί δεν αντέδρασε στους εσφαλμένους χειρισμούς των ηγετών του και παρασύρθηκε σε χωρισμούς φανατικούς και εμφυλιοπολεμικούς. Γιατί δε διόρθωσε τις πορείες τρου και δεν παρέδωσε τις ευθύνες σε νέους ηγέτες ικανούς και προσαρμοσμένους στις καινούριες πραγματικότητες. Φέρει ακόμη ευθύνη ο κυπριακός λαός γιατί παραδόθηκε στον πλουτισμό και τη γλυκειά ζωή, εγκαταλείποντας τα όσιά του σε μια αδιαφορία εγκληματική. Όσες κραυγές κι αν βγάζουν οι φιλότιμοι, δεν ακούγονται γιατί είναι λίγοι.

Οι Έλληνες Κύπριοι δεν έχουν ακόμη απαλλαγή από τα σύνδρομα του παρελθόντος. Τα φοβερά βιώματα επηρεάζουν δυσμενώς τη στάση τους απέναντι στο σημερινό πρόβλημα της ύπαρξής τους. Η κατάσταση στον τόπο τους είναι σαφής και δεδομένη. Κατέχεται τό μισό νησί από τουρκικές δυνάμεις που έχουν σκοπό να ολοκληρώσουν, εξανδραποδίζοντας



Ο Ραούφ Ντενκτάς σε φωτογραφία του 1955



τον εκεί ελληνισμό, μόλις βρεθεί η κατάλληλη ευκαιρία. Οι μέχρι τώρα πράξεις των υπευθύνων δείχνουν ότι δεν αντιλαμβάνονται τον σοβαρό αυτό κίνδυνο. Έχουν ήδη περάσει 24 χρόνια από την εισβολή. Σωστό ήταν τα τραγικά συμβάντα να συνέτιζαν τους παθόντες και από πολύ νωρίς να τους ενώσουν σε μια προσπάθεια αυτοάμυνας, αποφασισμένοι να ανταποδώσουν ακριβά την όποια απόπειρα των Τούρκων να τους βλάψουν περισσότερο. Μπορεί να λένε ό,τι θέλουν, αλλά η αλήθεια είναι ότι δεν το έπραξαν στο ακέραιο. Άφησαν να περάσει πολύς χρόνος, έως ότου αποφασίσουν να δώσουν από το περίσσευμά τους κάτι για την οπλική βελτίωση της Εθνικής Φρουράς, την οποία πρέπει να έχουν ανεβασμένη στα υψηλά εκείνα επίπεδα που απαιτούν οι ενεδρεύοντες αδυσώπητοι καιροί. Οι βελτιώσεις ρέουν στο αργό ποτάμι ενός ελπιδοφόρου ανατολικισμού, που δεν τιμά τους εκεί επαΐοντες.

Το φαινόμενο αποφυγής ανάληψης των ευθυνών που παρουσιάζουν οι Κύπριοι πολιτικοί και η μόνιμη σχεδόν προσπάθειά τους για μετακύλιση αυτών στους ώμους των ανευθύνων, δε συντρέχει σε χειρισμούς ορθούς. Οι ενδείξεις είναι πολλές και ανησυχητικές. Ακόμη πρόσφατα, οι S-300, κάτι έχουν να πουν γι' αυτές. Είναι απορίας άξιο πώς και γιατί οι Κύπριοι ηγέτες δείχνουν ότι δεν αντιλήφθηκαν το θέμα της άμυνας τους, που είναι αποκλειστική υπόθεση του ελληνισμού της Κύπρου. Όλα τα άλλα, καλά και σκόπιμα, αποτελούν τα καρυκεύματα που δεν μπορούν να υποκαταστήσουν το καθήκον τους. Υπάρχει μια αλήθεια που πρέπει να ομολογηθεί, επιτέλους, ωμά και απροκάλυπτα. **Αν η Ελλάδα συγκρουσθεί με την Τουρκία, το θέατρο πολέμου στο νησί καλείται να αποδώσει με την επάρκειά του. Είναι, λοιπόν, η επάρκεια που πρέπει να εξασφαλισθεί με πολλές και σοβαρές**

προσπάθειες ακόμη. Και δε σημαίνει ότι η επάρκεια εξασφαλίζεται με προμήθειες ακριβών και βαρέων οπλικών συστημάτων, προς τα οποία η τάση αποδεικνύει εσφαλμένους αμυντικούς προσανατολισμούς και μια ψυχολογία απόθεσης της ακεραιότητας στα μηχανήματα ή σε τρίτους. Ο εδαφικός χώρος της ελεύθερης Κύπρου είναι στενός. Τα ειδικά χαρακτηριστικά του υποδεικνύουν τους καταλληλότερους τρόπους άμυνας, οι οποίοι δε συμπίπτουν κατ' ανάγκη με τη διδασκόμενη στα σχολεία πολέμου κλασικότητα ή την αντιπροσαρμογή προς την οποία παρασύρουν οι εχθρικές διατάξεις μάχης. Ο τρίτος στον οποίο αποθέτει την ακεραιότητά της η Κύπρος είναι η Ελλάδα. Που ναι μεν καλείται να πράξει το καθήκον της έναντι της Κύπρου, αλλά μέσα στα πλαίσια των δυνατοτήτων και των αντικειμενικών πραγματικοτήτων, που υπολείπονται

των παχιών υποσχέσεων και της ακατάσχετης στολμίας, η οποία διακρίνει - σε θλιβερό βαθμό - τους εκατέρωθεν υπευθύνους. Τα γνωρίζει πολύ καλά όλα αυτά η Τουρκία. Γι' αυτό μας παίρνει "στο μεζέ".

Στην Κύπρο υπάρχει σοβαρό θέμα διαρροής πληροφοριών. Δεν είναι μόνο ότι μαστίζεται το νησί από πολύπλευρες πρακτορεύσεις, αλλά υποφέρει και από τις ακριτομυθίες των ιθυνόντων. Όλα στα φανερά, χωρίς τον αυτοσεβασμό που επιβάλλει κάθε ενέργεια, εν παραβύστω. Αρκεί να γράψουν οι εφημερίδες, να μας προβάλουν τα Μ.Μ.Ε., να γίνει θόρυβος, να ακουστούμε.

Υπάρχει στην Κύπρο σήμερα και μια ιδιοτυπία δράσης των κομμάτων. Μπορούν και πρέπει, ασφαλώς, να έχουν απόψεις για το πρόβλημα, αλλά το συνδέουν επίμονα με τις ιδεολογικές τοποθετήσεις τους. (Το ίδιο γίνεται και στην Ελλάδα, δυστυχώς). Μια τέτοια θεώρηση του προβλήματος είναι λάθος. Οι ιδεολογικές διαφορές δεν οδηγούν στις απαραίτητες συνισταμένες όταν δεν προσφέρονται από τα κόμματα οι συνιστώσες. Το ίδιο φαινόμενο παρατηρείτο και κατά την, προ της εισβολής, περίοδο. Μια διελκυστίδα με ακραία τραβήγματα που έκοψαν το σχοινί. Έπεσαν έτσι όλοι κάτω. Υπάρχει σήμερα θέμα επιβίωσης του ελληνισμού της Κύπρου. Μπροστά στην τέρασια αυτή υπαρξιακή ανάγκη δεν υπάρχουν αριστεροί και δεξιοί. Όλοι χρειάζονται. Όλοι καλούνται να προσφέρουν τις δυνάμεις τους. Όσοι βλέπουν τα πράγματα διαφορετικά βλάπτουν τους εαυτούς τους και την πατρίδα.

ΕΛΛΑΔΑ

Για την κατάληξη του Κυπριακού στο σημείο που βρίσκεται σήμερα, η Ελλάδα φέρει υψηλό ποσοστό

ευθύνης. Οι επάλληλοι χειρισμοί από τη γένεση του ζητήματος διαφοροποιούμενοι συνεχώς και ανάλογα με τις θέσεις των κυβερνώντων κομμάτων, στερούνταν σαφούς γραμμής και αλληλουχίας. Πατριωτικές κορώνες, συμβιβασμοί, επιπολαιότητες και συναισθηματικές εξάρσεις μέχρι τα σύννεφα, χαρακτηρίζουν την πορεία του θέματος.

Η καταστρεπτική ενέργεια της δικτατορίας είναι αναμφισβήτητη, όπως αναμφισβήτητο είναι ότι σ' αυτή συνέβαλε και ο πολιτικός κόσμος με την αβελτηρία του. Έτσι αναμφισβήτητη είναι και η ατιμωρησία, η οποία οφείλεται στην αντίληψη περί κοινής ευθύνης. Ποιος να τιμωρήσει ποιον! Όλοι μέσα στο ίδιο βάραθρο έχουμε πέσει. Κι ενώ δε βλέπουμε, ενεργούμε χωρίς να αναρριχηθούμε στην επιφάνεια, όπως οφείλαμε.

Θα έλεγε κανείς ότι η μεταπολίτευση έγινε αντιλήπτορας της σοβαρής ζημίας που προκλήθηκε στο έθνος και θα εργαζόταν για την αποκατάστασή της. Δεν το έπραξε, δυστυχώς. Αντί της προσπάθειας ενδυνάμωσης των φορέων αντεπίθεσης και της υπεύθυνης προπαρασκευής για την αντιμετώπιση του εχθρικού θράσους, προτίμησε την εγκατάλειψη. Μια στάση εξίσου σοβαρή με το χουντικό σφάλμα. Στο στρατό ασχολήθηκε, μέχρι σήμερα, με εξαρθρωτικές ενέργειες οφειλόμενες σε ανασφάλειες και ποταπές μικρότητες. Έρριξε το λαό σε ιδεολογικές αντιπαλότητες και τον κατέπνιξε στους κομματικούς χειμάρρους της. Έτσι, αφαίρεσε από μέσα μας το χρέος της εθνικής μας επιβίωσης. Και όλοι μαζί, μέσα σ' αυτό το χάος (το μπάχαλο) καταγινόμαστε με το γκρέμισμα των θεμελίων μας.

Αυτά βεβαίως τα γνωρίζει πολύ καλά ο αντίπαλος, γι' αυτό και δείχνει ότι μας έχει "του χεριού του".

Δεν θα προβώ σε άλλη αναφορά για την Ελλάδα. Η εισαγωγή αναφέρεται στο λόγο.

Θέλω, όμως, να τονίσω την προκληθείσα μεθοδική αποδυνάμωση της έννοιας της πατρίδας. Υπάρχουν Έλληνες σ' αυτόν τον τόπο που δρουν υπονομευτικά εναντίον της, χωρίς να ντρέπονται και, δυστυχώς, χωρίς να εμποδίζονται. Αφήνουν την εντύπωση πρακτόρων με την αποστολή ανατίναξης του κράτους. Οι μητραλοίες αυτοί εισχώρησαν ανενόχλητοι σε νευραλγικά πόστα του μηχανισμού και με τους δυναμίτες στα χέρια τους ανατινάζουν ό,τι κτίστηκε με αίμα και ιδρώτα στα 180 χρόνια της νεότερης Ελλάδας. Έλληνες της παλιάς φρουράς που αγωνίσθηκαν να κρατήσουν αλώβητες τις παρακαταθήκες, παρακολουθούν ξέπνοοι τα συμβαίνοντα, χωρίς αντίδραση ή έστω απλή διαμαρτυρία. Οι νεότεροι, γυμνοί από τα πνευματικά εφόδια και τις παραδόσεις που τακτοποιούν συνειδησιακά τα καθήκοντα του Έλληνα απέναντι στην πατρίδα, ούτε που υποψιάζονται τι προετοιμάζει η αδιαφορία τους για το μέλλον. Έχουν ριχτεί όλοι στον αγώνα του πλουτισμού. Κι όταν διαπιστώνουν τη δυσκολία του, εισέρχονται στην παρανομία από τις χίλιες πόρτες της. Κι ούτε υπάρχει κανείς να τους

εμποδίσει. Ακάθεκτοι προελαύνουν κατά των κανόνων της ηθικής και, εκτιθέμενοι θανάσιμα στο καθημερινό άγχος του παρανοϊκού τους έργου, ανατινάζουν ανελέητα τα ψυχικά στηρίγματά τους.

Είναι πολλοί αυτοί που ισχυρίζονται ότι σε μια πολεμική αναμέτρηση με την Τουρκία θα κάμουν το θαύμα τους η φιλοτιμία και η λεβεντιά του Έλληνα. Ως στρατιώτης που έζησα τις τραγικότητες πολεμικών αναμετρήσεων, απαντώ απερίφραστα. "Πλανώνται πλάνην οικτράν". **Για να σταθείς ανυποχώρητος στο μετερίζι σου, πρέπει να έχεις καρδιά. Και η καρδιά που τροφοδοτείται από το μολυσμένο αίμα ενός κράτους προσβεβλημένου από διαλυτικούς ιούς, δεν αντιδρά μαχόμενη.** Χρειάζεται παραδείγματα θυσίας για να αναταθεί. Για να δοθούν αυτά, χρειάζεται μακρός χρόνος. Ενώ μια σύγκρουση στην Κύπρο και το Αιγαίο θα κρατήσει λίγες ημέρες μόνο, όσες χρειάζονται για την επίτευξη κερδών του αντιπάλου. Και τότε, φιλοτιμία και λεβεντιές θ' αφανισθούν μέσα στα αίσχη της εθνικής ντροπής.

Θέλω, επίσης, να αναφερθώ στην ευκολία με την οποία εισάγονται στο στρατό νέοι θεσμοί, χωρίς την παρέμβαση των φυσικών ηγετών τους. Ο στρατός είναι ένας πολύ εύθραυστος μηχανισμός. Παρά το μέγεθος του δυναμικού του, δεν αντέχει σε χειρισμούς ανθρώπων που δεν γνωρίζουν τη λειτουργία του. Είναι όπως το "μαντέμι". Μπορείς να φορτώσεις στους ώμους του ολόκληρη την Ελλάδα, αλλά δε μπορείς να τον κτυπάς πλάγια. Θα σπάσει. Το καθήκον της εύρυθμης λειτουργίας του έχουν τα υπεύθυνα στρατιωτικά πρόσωπα, τα οποία παραμερίζονται περιφρονητικά από το μεταπολιτευτικό καθεστώς, αντικαθιστάμενα (παρανόμως) από «παντογνώστες της επιστήμης, μάγους της αεροπραξίας και του "λουφέ"».

Αυτοί εισηγούνται και πραγματοποιούν μεταβολές ανατρεπτικές των δομών της ισορροπίας του στρατεύματος. Όλα τα έθνη σέβονται τους στρατούς τους, γιατί σ' αυτούς αποθέτουν τη μέριμνα της ύπαρξής τους. Η Ελλάδα, όμως, τρελάθηκε και αποπειράται μεταβολές που θα τις δεχθεί "χαστούκι" αύριο κατά πρόσωπο. Έτσι ακριβώς όπως το τρώει σήμερα από την παιδεία, με της οποίας τους μαθητές έπαιξε τόσα χρόνια, ανευλαβώς προσφέρουσα την πειραματική ανεπάρκειά της.

Αυτά! Χωρίς τις λεπτομέρειες που είναι ζημιογόνες

"...Υπάρχει σήμερα θέμα επιβίωσης του ελληνισμού της Κύπρου. Προστά στην τεράστια αυτή υπαρξιακή ανάγκη δεν υπάρχουν αριστεροί και δεξιοί. Όλοι χρειάζονται. Όλοι καλούνται να προσφέρουν τις δυνάμεις τους. Όσοι βλέπουν τα πράγματα διαφορετικά βλέπουν τους εαυτούς τους και την πατρίδα...,"



Ο Γρίβας και ο Καραμανλίδης ανταλλάσσουν χειραψία

και απαιτούν τις αντιστάσεις των επαϊόντων.

Ποιες οι πιθανές εξελίξεις και ποια μέτρα απαιτούνται για την αποτροπή τους.

Η ΔΥΝΑΜΗ είναι το στοιχείο προστασίας ζώων και ανθρώπων. Και τα μεν ζώα, σωματικά και με ένστικτο εξοπλισμένα, αντιπαλεύουν μέσα στην εξισορροπητική διαδικασία που προέβλεψε η φύση τους γι' αυτά, ο δε άνθρωπος με την πρόνοιά του. Στη συγκρουσιακή διαδικασία της φύσης υπάρχουν λαγοί που έβγαλαν με τα νύχια τους τα μάτια τίγρεων και τις έτρεψαν σε φυγή. Στις ανθρώπινες αντιπαραθέσεις υπάρχουν φαινόμενα εντυπωσιακά, ανατρεπτικά των μέσων και των αριθμών. Γιατί ο άνθρωπος εκφράζει τη δύναμή του με χίλιους τρόπους που υπαγορεύει η τρισυπόστατη συνεργασία του σώματος, του πνεύματος και της ψυχής του. Αδύναμος είναι μόνο ο αμηχάνευτος παθητικός άνθρωπος, που είναι καταδικασμένος να χαθεί. Κάποιες αντιλήψεις εισαγωγικές της θεωρίας ότι οι προοδευτικές μας εποχές με τον υψηλό πολιτισμό και τις χάρτες των ανθρώπινων υποχρεώσεων και δικαιωμάτων εξοβελίζουν τη βιαιότητα, είναι φρούδες. Από τη στιγμή που θα επαληθευτούν οι θεωρίες αυτές ή θα έχουν ανατραπεί, οι διέποντες την οικονομία της ζωής φυσικοί νόμοι ή ο άνθρωπος θα εισέλθει στη χορεία των χερουβείμ.

Αυτό όμως αφορά στο μέλλον, ενώ εμείς μιλάμε για το παρόν. Στη μεταπολεμική εποχή μας έγιναν τρομερές συγκρούσεις. Ο πόλεμος του Βιετνάμ, του Ιράν, οι εισβολές στο Αφγανιστάν και την Κύπρο, ο διαμελισμός της Γιουγκοσλαβίας με την τραγωδία της Βοσνίας, οι αραβοϊσραηλινές συγκρούσεις και οι πολυ-

αίμακτες επεμβάσεις στο Ιράκ, οι εξοντώσεις κατά των Κούρδων, όλες διανθισμένες με εκατοντάδες άλλους αλληλοσπαραγμούς, εκφραζόμενους με ασυγκράτητες βιαιότητες, στέλνουν περίπατο τις αγγελικές περί διεθνούς δικαίου θεσπίσεις και τις τοποθετήσεις για πανανθρώπινες ηθικές και προοπτικές ειρηνικές και ισόνομης παγκοσμιοότητας. Η σκληρή πραγματικότητα περιφρονεί τους ειρηνιστές, τους ευρωπαϊστές και τους ονειροπόλους. Το συνονθύλευμα αυτό, καρπός αφέλειας και αυταπάτης, ωφελεί μόνο κίβδηλους υπηρέτες που εξαγοράζουν πανάκριβα την προσφορά τους. Και κάτι τέτοιους έχουμε στην Ελλάδα αρκετούς θλιβερούς μπακάληδες που πωλούν στους Έλληνες τον αφανισμό. Και το δυστύχημα είναι ότι τέτοιοι μπακάληδες έχουν εισχωρήσει στα "όσια και τα ιερά μας", απεργαζόμενοι τη φθορά τους, η οποία θα οδηγήσει με ακρίβεια στην υποδούλωσή μας.

Είναι αυτή μια από τις πιο πιθανές εξελίξεις που караδοκούν. Αποτελούν τον εσωτερικό εχθρό, τον οποίο δεν υποψιαζόμαστε.

Υποστήριξη στην αρχή ότι το Κυπριακό Ζήτημα συνοδοιπορεί με τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Ένας είναι ο αντίπαλος της Κύπρου και της Ελλάδας, η Τουρκία. Έτσι, το όλο πλέγμα δε διχοτομεί το πρόβλημα. Διαχωρίζει, όμως, το πρόβλημα κατά περιοχή πολεμικής δράσης σε περίπτωση ελληνοτουρκικής σύρραξης. Ο αποκάλυπτος τουρκικός προγραμματισμός να βελτιώσει τη θέση του σε βάρος της Ελλάδας κατά το παρόν στάδιο, όπου οι διεθνείς συγκυρίες τον εξυπηρετούν, μας καλεί σε πανελλήνιο συναγερμό. Γιατί μεταβάλλει τις πιθανότητες από ενδεχόμενες, σε επικείμενες. Και το ερώτημα που προβάλλει είναι ένα: "Είμαστε έτοιμοι να αντιμετωπίσουμε την Τουρκία;"

Υπάρχουν πολλές υποθετικές παραλλαγές:

Πρώτη: Να συνεχισθεί η τουρκική πίεση σε εντονότερο ρυθμό, είτε για να υποχρεώσει την Ελλάδα σε υποχωρήσεις είτε να την οδηγήσει σε καίριο σφάλμα, που θα δικαιολογεί μια θερμή, σύντομη και αποδοτική γι' αυτήν επέμβαση.

Είμαστε σε θέση να την αποφύγουμε ή να την αντιμετωπίσουμε;

Δεύτερη: Να προκληθεί ανεξέλεγκτη ανωμαλία στα Βαλκάνια με αφετηρία το Κόσσοβο, που θα καλέσει την Τουρκία, ως χωροφύλακα της Αμερικής, να επέμβει, υπό την κάλυψη κατοχύρωσης της ακεραιότητας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ισλαμικών πληθυσμών της Βαλκανικής. Πρέπει τότε να θεωρείται ως βεβαία και η επέμβαση στη Θράκη, η οποία θα συνοδευθεί, όπως φαίνεται, και από την ανοχή της Ε. Ένωσης.

Είμαστε σε κατάσταση πλήρους αμύνης εκεί πάνω;

Τρίτη: Να προκληθεί ανάφλεξη από πρωτοβουλίες τοπικών διοικητών στρατιωτικών, ναυτικών και αεροπορικών μονάδων της τουρκικής πλευράς, προπαρασκευασμένες και παραλλαγμένες προπαγανδιστικά, ώστε να αποδίδονται τα αίτια στην Ελλάδα. Έχουμε

προβλέψει την αντιμετώπιση τέτοιων αιφνιδιασμών;

Τετάρτη: Η αποδυνάμωση της κυπριακής πλευράς, μετά και την ατυχή έκβαση των S-300, μπορεί να οδηγήσει την Τουρκία σε προκλητική εξαχρείωση, με σοβαρές παραβιάσεις του εναέριου και θαλάσσιου χώρου της. Ακόμη και του εδαφικού.

Είναι έτοιμη η Εθνική Φρουρά να τις αποτρέψει;

Πέμπτη: Μια επιθετική τουρκική ολοκλήρωση στην Κύπρο καλεί την Εθνική φρουρά να την αντιμετωπίσει.

Θα είναι επαρκής και αποτελεσματική η άμυνά της ή θα χρειασθεί ενίσχυση από την Ελλάδα; Και είναι δυνατή αυτή;

Υπάρχουν κι άλλες, πολλές, παραλλαγές αντιληπτές και από κοινό, μη στρατιωτικό, νου. Καταλήγουν όλες στην ίδια υπόθεση. Τον ελληνοτουρκικό πόλεμο και τα απαραίτητα μέτρα και μέσα για την αντιμετώπισή του.

Αν αυτός γίνει, ποια από τούδε απάντηση έχουμε για τις πιο κάτω περιπτώσεις;

Σχετικές με την Ελλάδα

Πρώτη: Είναι προετοιμασμένος ο ελληνικός λαός να αναλάβει τις ευθύνες ενός πολέμου; Του έδωσε η πολιτεία τις καίριες πληροφορίες που οδηγούν στην αντίληψη του χρέους του; Φρόντισε για την ανύψωση του ηθικού του; Έχει η πολιτεία εμπεδωμένη εμπιστοσύνη στις λαϊκές μάζες; Γνωρίζει η πολιτεία ότι όπου ο λαός δεν μπορεί να αντιδράσει πολιτικά, αντιδρά θρησκευτικά; Και ξέρει ότι το φαινόμενο αυτό ανατινάσσει την κρατική συνοχή σε βάρος της ομοθυμίας;

Δεύτερη: Είναι παραδεκτή η πολιτεία στις συνειδήσεις των στρατιωτικών; Ενώ μεριμνά για την αυστηρή τήρηση του κανόνα υποταγής του στρατού στην πολιτική εξουσία, τηρεί αντιστρόφως τον κανόνα της μη ανάμειξης της στα έργα της στρατιωτικής ηγεσίας; Υπάρχει στο στρατό ο υψηλός εκείνος βαθμός της πειθαρχίας που απαιτεί ένας πόλεμος;

Τρίτη: Από μακρού χρόνου, υποκειμέθα στην πίεση μιας τεχνητής τουρκικής έντασης, που μπορεί αιφνιδιαστικά να εξελιχθεί σε πραγματική. Πώς προετοιμάστηκε η πολιτεία ν' αντιμετωπίσει τα κάτωθι πιθανά προβλήματα;

α. Των αρνητών στράτευσης και προσέλευσης;

β. Του πολυάριθμου και μη επαρκώς παρακολουθούμενου ξένου στοιχείου, μέρος του οποίου μπορεί ίσως ν' αποτελεί και την πέμπτη φάλαγγα του αντιπάλου;

γ. Την πρόληψη προσβολής από εχθρικά στοιχεία εσωτερικών ευαίσθητων στόχων;

Σχετικές με την Κύπρο

Όπως στην Ελλάδα και επιπλέον;

Πρώτη: Τόσο στα γεγονότα του '64 όσο και του '74 απέδειξαν την τάση του άμαχου πληθυσμού να φράσσει τους οδηγούντες προς το νότο δρόμους, σε καιρό εχθροπραξιών, απαγορεύοντας έτσι στρατιωτικές κινήσεις και συνδράμοντας, δυστυχώς, στη διάδοση φοβί-

“...Για να σταθείς ανυποχώρητος στο μετερίζι σου, πρέπει να έχεις καρδιά. Και η καρδιά που τροφοδοτείται από το μολυσμένο αίμα ενός κράτους προσβεβλημένου από διαλυτικούς ιούς, δεν αντιδρά μαχόμενη...”

ας και πανικού. Πώς η κυπριακή πολιτεία οργάνωσε την αντιμετώπιση της καταλυτικής αυτής περίπτωσης;

Δεύτερη: Έχει προβλεφθεί ο περιορισμός των, καθ' οιονδήποτε τρόπο, πρακτορεύσεων του αγγλικού στοιχείου σε περίπτωση εχθροπραξιών;

Τρίτη: Είναι επαρκής η οργάνωση της ομόθυμης και ολοκληρωτικής συμβολής των Ε/Κ στην άμυνα;

Τετάρτη: Ο Τεοντόρ Χέρσλ, εβραίος δημοσιογράφος και οραματιστής του σιωνισμού, καταγράφει στο ημερολόγιό του (1898) την ανάγκη προοδευτικής κατάληψης της Κύπρου από τους Εβραίους, αναφερόμενος σε εκδίωξη του ελληνισμού από το νησί. Σήμερα, ύστερα από τη συμφωνία του Ισραήλ με την Τουρκία, που αποτελεί ένα βήμα προσέγγισης του εβραϊσμού στην Κύπρο, έλαβε η κυβέρνηση μυστικά μέτρα για τον έλεγχο και την αποτροπή του κινδύνου αυτού.

Ως αντιστάθμισμα των όσων γράφηκαν σημειώνονται τα πιο κάτω:

Πρώτο: Έχουν ληφθεί πραγματικά και ουσιαστικά μέτρα εξοπλισμού των στρατών της Κύπρου και της Ελλάδας.

Δεύτερο: Και οι δύο στρατοί διαθέτουν άξιες ηγεσίες και ικανά στρατιωτικά στελέχη, δυνατά να στρέψουν τις πολεμικές εκβάσεις υπέρ των ελληνικών όπλων.

Τρίτο: Υπάρχουν πλήρεις επιτελικοί σχεδιασμοί, προβλεπτικοί της λήψης όλων των προκαταρκτικών μέτρων και των εξελίξεων ενός πολέμου.

Η αποτροπή και αντιμετώπιση ενός πιθανού ελληνοτουρκικού πολέμου είναι καθήκον της Κύπρου και της Ελλάδας. Η εν γένει στάση των πολιτικών ηγεσιών και των δύο πλευρών δε δείχνει την αντίληψη ενός τέτοιου χρέους. Τουλάχιστον στο βαθμό που απαιτούν οι καταστάσεις και η ανάγκη ενστερνισμού και από τους δύο λαούς των θυσιών που τους καλούν τα πράγματα να δώσουν. Η άποψη ότι δεν πρέπει να ανησυχούν ή να εκτρέπουν τους λαούς από τα ειρηνικά τους έργα είναι ανεύθυνη και δειλή. Η έγκαιρη και σωστή πληροφόρηση προετοιμάζει τον άνθρωπο για την αντιμετώπιση και του πιο σοβαρού κινδύνου.

■ Μια φανερή περίσκεψη και μια υπενθύμιση στους λαούς για τη σοβαρότητα της κατάστασης δεν είναι λάθος. Είναι καθήκον των κυβερνήσεων και πρέπει αμέσως να το πράξουν.

■ Το εσωτερικό μέτωπο και των δύο κρατών πρέπει να ελεγχθεί αυστηρότερα. Κανείς πολιτικός, κανένα κόμμα, καμιά πολιτική θεωρία και ιδεολογία ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΝ να υπονομεύουν τα θεμέλια της άμυ-

νας του ελληνισμού. Εν ονόματι της δημοκρατίας, δεν μπορεί να γίνονται τέτοιες εγκληματικές ενέργειες. Αυτά τα "φούμαρα" με τα οποία βομβαρδίζεται ο κόσμος καθημερινά από τους επαγγελματίες ειρημιστές και τους παντός είδους χρηματιζόμενους ειρημιστές και ιδεοπλάστες, να σταματήσουν. Έχουν πάρει τα μυαλά του κόσμου και πιθανώς να κληθεί να δώσει τη μάχη της ύπαρξής του.

■ Η πρόβλεψη μίας άμεσης και καίριας προσβολής προεπιλεγμένης τουρκικής περιοχής ως ανταπόδοση εχθρικής τοιαύτης επιβάλλεται. Υπάρχουν πολλοί τρόποι γνωστοί και προσιτοί. Η ανασύνταξη των Ειδικών Δυνάμεων υπο ενιαία διοίκηση, για την επιτυχή διεξαγωγή τέτοιων επιχειρήσεων, πρέπει να επανεξετασθεί. Δεν έχουν θέση σήμερα οι φοβίες του '74 και τα αντιχουντικά εφευρήματα μικρόψυχων ανθρωπίσκων.

Στην Κύπρο.

■ Η προσβολή των εχθρικών μετόπισθεν πρέπει να καλύπτει κύριο σκέλος της άμυνας της Εθνοφρουράς. Ο χώρος είναι μικρός και αρκετά γνωστός στους Ε/Κ. Μια μόλυνση του κατεχόμενου εδάφους από μικρά, αποφασιστικά και εκπαιδευμένα ανορθόδοξα τμήματα θα δώσει καλά αποτελέσματα. Μπορούν να

αποδιαρθρώσουν την τουρκική επίθεση και να σκορπίσουν τον πανικό στον άμαχο τουρκικό πληθυσμό.

■ Σκέψεις υποχώρησης δεν πρέπει να πρυτανεύουν. Ούτε μια σπιθαμή πίσω. Ο χώρος δεν παρέχει δυνατότητες ελιγμών που, εάν επιβληθούν από τις εξελίξεις, θα πρέπει να είναι περιορισμένες, χωρίς να εγκαταλείπουν κατωκημένους τόπους.

■ Οι κατωκημένοι τόποι - και στο επίπεδο κωμολογίας ακόμη - πρέπει να γίνουν Στάλινγκραντ. Μια σθεναρή αντίσταση σ' αυτούς μπορεί να μετατρέψει την τουρκική επίθεση σε πανωλεθρία. Εάν η σκέψη αυτή μεταφερθεί κατάλληλα στον κόσμο και την αντιληφθεί ως αναγκαία λύση, θα το πράξει. Τυχόν εγκατάλειψη των σπιτιών του και η αγεληδόν συσσώρευση στις νότιες ακτές σημαίνει το χαμό του. Σημαίνει ακόμη και την εγκατάλειψη του νησιού ύστερα από 3.600 χρόνια. Η πιο μεγάλη, δηλαδή, ντροπή της ιστορίας μας.

■ Ας γνωρίζουν οι Ε/Κ ότι η Ελλάδα, όπως και νάναι, δε θα τους εγκαταλείψει. Ας γνωρίζουν, όμως, καλύτερα το χρέος τους "να πωλήσουν πανάκριβα το τομάρι τους".

ΨΕΥΔΑΙΣΘΗΣΕΙΣ ΝΑ ΜΗΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ. ΟΣΟΙ ΤΙΣ ΕΧΟΥΝ ΠΙΚΡΑ ΜΕΤΑΝΟΟΥΝ. ΟΣΟΙ ΞΕΧΝΟΥΝ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΔΕ ΓΕΥΟΝΤΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ.

Η ΜΑΥΡΗ ΒΙΒΛΟΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΙΣΜΟΥ



Έλπιδοφόρο μήνυμα από τη Μεγαλόνησο Κύπρο για την ανύψωση του ήθικου μας, μετά τό φιάσκο των S-300 και συγχρόνως χαστούκι στους συμβιβασμένους πολιτικούς Αθηνών και Λευκωσίας, αποτελεί τό τρίτο κεφάλαιο της "ΑΝΤΙΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ" πού κυκλοφορεί.

Τό παρόν τεύχος είναι αφιερωμένο στό άπαύγασμα της λεβεντιάς, της άνδρειοσύνης, της προσφοράς στην ιερή ιδέα της ελευθερίας και δημοκρατίας, στόν ΑΝΔΡΑ, τόν ΘΕΟΦΙΛΟ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ.

Οί 68 πολυτελείς σελίδες του αφιερώματος, μεταξύ των άλλων, περιλαμβάνουν και την τελευταία, ίσως, άνοιχτή διάλεξη του άγωνιστή-τουρκολόγου Θεόφιλου Γεωργιάδη, σε μία σε βάθος συζήτηση για τόν "γίγαντα" μέ τά πηλίνα πόδια, τήν Τουρκία και τόν ένοπλο άπελευθερωτικό άγώνα των Κούρδων μαχητών.

Η έκδοση είναι μόχθος του Χάρη Αριστείδου, μέλους της "Διεθνούς Αμνηστίας" και της όργάνωσης "Γιατροί του Κόσμου", του φιλόλογου-συγγραφέως Ανδρέα Μακρίδη και της όμάδος των πατριωτών πού τούς συμπαραστέκονται.

Πωλείται πρós 1 λίρα Κύπρου.

Η ΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΙΣΧΥΕΙ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ;

του Ευάγγελου Γαλούση *

Όσον αφορά το θέμα της ανάπτυξης της Θράκης, θα επιχειρήσω μία προσέγγιση της έννοιας της ανάπτυξης, προσπαθώντας έτσι να δώσω μία πιο απλή, συνολική και μηχανιστική εικόνα των αναγκών της και των επιπτώσεων που έχει η κάθε παράμετρος, όταν είναι συνδυασμένη, απαντώντας έτσι και στο ερώτημα γιατί, αφού παίρνονται ορισμένα μέτρα, αυτά δεν αποδίδουν.

Η λέξη ανάπτυξη συναντάται στο φυτικό βασίλειο και ως προσπαθήσουμε να παρομοιάσουμε τη Θράκη με ένα φυτό. Ας παρακολουθήσουμε να δούμε τότε από τι κινδυνεύει και ποια φροντίδα χρειάζεται για να αναπτυχθεί και να αποδώσει ένα τέτοιο φυτό.

Η γεωγραφική θέση της Θράκης είναι το μέρος στο οποίο ευρίσκεται, δηλ. το ΕΔΑΦΟΣ. Ως περιβάλλον, γνωστό (γειτονιά, ποιότητα, κ.λπ. προς βορράν, Ανατολάς).

Οι ΡΙΖΕΣ είναι το σύστημα τροφοδοσίας του, για τη Θράκη αυτές είναι το δημογραφικό της. Πλούσιο ριζικό σύστημα σημαίνει δυνατότητες για το επίγειο μέρος του. Το ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ είναι το κοινωνικό της περιβάλλον, στο οποίο αναπτύσσεται και στην περίπτωση μας η Ενωμένη Ευρώπη. Δείγματα της σωστής ανάπτυξης του φυτού είναι το φύλλωμα, το ύψος, τα άνθη και οι καρποί του.

Το ΠΕΡΙΒΟΛΙ στο οποίο ευρίσκεται είναι η Ελλάδα και φυσικά ο υπόχρεος σε φροντίδα ΠΕΡΙΒΟΛΑΡΗΣ είναι η εκάστοτε κυβέρνηση.

Από τι, όμως, εμποδίζεται ή από τι εξαρτάται η ανάπτυξη του; Ας παρακολουθήσουμε από κάτω προς τα πάνω:

Αν υπάρξει έλλειψη νερού ή και λιπασμάτων, τότε σημαίνει ότι δεν υπάρχει σωστή φροντίδα τροφοδοσίας του, άρα δεν υπάρχει σωστή σχέση με το εδαφικό περιβάλλον. Χρειάζεται, λοιπόν, το νερό και τα λιπάσματά του. Με άλλα λόγια, χρηματοδότηση και κίνητρα.

Μπορεί να υποφέρει από σκουλήκια εδάφους, που αντιστοιχούν σε υπόγειες ενέργειες, εχθρικές, όπως οργανώσεις εξωτερικού, κακοπληροφόρηση ή διαστροφή της αλήθειας ακόμη και κινδυνολογία. Στόχος φυσικά η αλλοίωση του δημογραφικού (αντίστοιχη είναι η φθορά του ριζικού συστήματος με ολέθριες, φυσικά, συνέπειες). Γι' αυτό φροντίζουν πολλοί γνωστοί και άγνωστοι (βλ. Τουρκικό Προξενείο, Ομοσπον-

δία Τουρκικών Σωματείων στη Γερμανία, ομογενείς Τούρκοι στις Η.Π.Α., Ακαδημία Τούρκων Επιστημόνων στο Αμβούργο κ.λπ.).

Μπορεί, όμως, να κινδυνεύει από ρύπανση της ατμόσφαιρας, που ερμηνεύεται ως έλλειψη της ιδιαιτερότητας των συνθηκών από την Ε.Ε. ειδικού αναγκαίου προγραμματισμού και κάλυψης των ειδικών ιδιαιτεροτήτων της.

Οι ασθενείς και τα βλαβερά έντομα, που δεν είναι άλλα από τις άνομες και ανορθόδοξες παρεμβάσεις κυρίως του τουρκικού προξενείου, και όχι μόνο. Ο περιβολάρης οφείλει να προχωρήσει σε αποτελεσματικό ψεκασμό (!!!), για να το προστατεύσει.

Αν θέλει να έχει το φυτό σε συνεχή καλή κατάσταση ανάπτυξης και όμορφο, οφείλει να το κλαδεύει συχνά, αφαιρώντας τα όποια άχρηστα τμήματά του ξεπετάγονται χωρίς αρμονία με το περιβάλλον και κατά την επιθυμία του, αφού ο περιβολάρης είναι αυτός που θα εισπράξει τελικά τους καρπούς, για να τους αναδιανείμει. Αυτός θα καμαρώνει (ή θα πρέπει να ντρέπεται) για το όποιο αποτέλεσμα. Το φυτό απλώς θα υποφέρει.

Ας υποθέσουμε τώρα ότι ο περιβολάρης είναι αδέξιος ή ημιμαθής και θέλει μεν να βοηθήσει αλλά το κάνει μέσα σε πλαίσια ελλιπούς πληροφόρησής του (ή διαστρεβλωμένης) και φυσικά κακού προγραμματισμού.

Καλή η πρόθεσή του να ρίξει περισσότερο από όσο χρειάζεται νερό ή λίπασμα σε μεγάλες ποσότητες. Κινδυνεύει, όμως, να του σαπίσει τις ρίζες ή να τις κάψει, πράγμα που ερμηνεύεται με τη διαπίστωση ότι η υπερβολική και απρογραμματίστη χρηματοδότηση και τα μη αποδοτικά κίνητρα θα βλάψουν, αν δεν είναι συνδυασμένα και με άλλες παράλληλες ενέργειες. Θα

ΘΡΗΚΙΟΣ ΑΝΕΜΟΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΘΡΑΚΗ

ΚΩΝ/ΝΟΥ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ 26 68100
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΣ

ΤΗΛ.: 0551-31670, 0551-29332

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ: <http://www.compulink.gr/users/mikeroma/anemos.htm/>

* πρ. Πρύτανης Δημοκρίτειου
Πανεπιστημίου Θράκης

βλάβει (φθείρει ή διαφθείρει) τον ίδιο τον πληθυσμό.

Καλή και η υπόθεση ότι υποφέρει από αρρώστιες μόνον και δεν αναπτύσσεται, και τότε φροντίζει να το ψεκάζει σωστά (ή ανορθόδοξα) αλλά δεν φροντίζει συγχρόνως να το ενισχύει με λίπασμα και νερό σωστά. Τότε πάλι σε ζημιά και μαρασμό θα καταλήξει, γιατί θα προκαλέσει αντιδράσεις αλυσιδωτές.

Αν δεν φροντίζει εγκαίρως να ενημερώσει για την κατάστασή τους φίλους γείτονες (Ευρωπαίους), για να αποφύγει την κακή τους διάθεση, δε θα γλιτώσει από μία κακή ατμόσφαιρα που δύσκολα διορθώνεται και καθαρίζεται.

Καλές είναι οι παρομοιώσεις και τα συμπεράσματα τους, για να μας καθοδηγούν, αλλά ας προσγειωθούμε και στην πραγματικότητα.

Είδαμε στην TV προ ημερών ρεπορτάζ που ανέφερε ότι η Ιρλανδία πρωταγωνιστεί στον κόσμο πλέον σε θέματα ηλεκτρονικής τεχνολογίας μετά την εγκατάσταση της εταιρίας INTEL εκεί (εταιρεία μικροεπεξεργαστών).

Ο διευθυντής του εργοστασίου εξήγησε τους λόγους για τους οποίους επελέγη η Ιρλανδία. Αυτά συνοψίζονται στα κυριότερα: επιθυμία του κέντρου που παίρνει αποφάσεις, ύπαρξη κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού, αφού το 50% των ειδικών φεύγουν, διευκολύνσεις και κίνητρα οικονομικά που δόθηκαν.

Είναι σαφές ότι η ανάπτυξη δεν είναι ένα τυχαίο φαινόμενο και αν πρέπει να συνυπολογίσουμε και τη διεθνή συγκυρία, τότε θα πρέπει να βεβαιωθούμε ότι ΔΕΝ υπάρχει σκοπιμότητα για υπανάπτυξη. Η ανάπτυξη δεν είναι αυτονόητη στην περίπτωση αυτή.

Οι διεθνείς αυτές συνθήκες και προοπτικές ευνοούν όλο και περισσότερο τις υπερεθνικές ολοκληρώσεις, στις οποίες πρέπει κανείς να προσχωρήσει για να επιβιώσει (βλ. παγκοσμιοποίηση της οικονομίας).

Αυτό, όμως, έχει ως συνέπεια την υποβάθμιση των εθνικών συνόρων και κατ' επέκταση καθιστά όλο και πιο ασήμαντη την κρατική και εθνική υπόσταση.

Ο Ρόμπερτ Ράιχ, Υπουργός Εργασίας των Η.Π.Α., είπε ότι "καθώς τα σύνορα γίνονται όλο και πιο ασήμαντα από οικονομική σκοπιά, εκείνοι οι πολίτες που βρίσκονται σε καλύτερη θέση να ευημερήσουν στη διεθνή αγορά, μπαίνουν στον πειρασμό να αποφύγουν τα δεσμά της υποταγής του έθνους και να απαλλαγούν

από τους λιγότερο ευνοημένους συμπατριώτες τους". Άρα δεν είναι τυχαίες ούτε απλώς υστερικές οι κραυγές της "Λίγκας του Βορρά" στην Ιταλία ή η τάση χωρισμού της πλούσιας Φλάνδρας από τη φτωχή Βαλονία στο Βέλγιο ή της αναπτυσσόμενης Γιουτλάνδης, που έκανε και δική της σημαία από τη Ζηλανδία στη Δανία κ.ο.κ.

Όταν η Ε.Ε. ανέχεται αυτές τις κινήσεις και δεν ενδιαφέρεται για το ένα τρίτο περίπου των πολιτών της, αφού το αφήνει περιθωριοποιημένο, εμείς τι πρέπει να περιμένουμε; Ανάπτυξη; Ναι, αλλά από πού;

Μήπως από το κέντρο, το οποίο πιθανόν να έχει προσαρμοστεί στη νέα διεθνή πραγματικότητα και προετοιμάζει τον εαυτό του για να παίξει τον ήδη προσχεδιασμένο ρόλο του;

Λογικό δε θα ήταν να είναι ενταγμένο σε ένα τέτοιο σκεπτικό η μετακίνηση της Δ.Ε.Θ. στην Αθήνα και, αν δεν μπορέσει ολόκληρη να μετακινηθεί, ας είναι τουλάχιστον η μισή;

Μήπως τη χρειάζεται για κάποια μελλοντική ολοκλήρωση; (Ό,τι αρπάξουμε)!

Είναι βέβαιο ότι θα μπορούσα να παραθέσω πολλά ερωτήματα ακόμη. Το χειρότερο θα ήταν να επιχειρούσα να τα απαντήσω, γιατί είμαι βέβαιος ότι για κάποιους θα αποτελούσαν κινδυνολογία και για άλλους ίσως αγγελία κακών ειδήσεων. Εγώ παρέθεσα τα γεγονότα. Ας απαντήσουν άλλοι.

Κλείνοντας, θα ήθελα να διασκεδάσω την πιθανή ανεδραφική άποψη, ότι πολλές φορές τα φυτά (για να γυρίσω και εκεί από όπου άρχισα) δείχνουν εντυπωσιακή αντοχή και να εκφράσω την απορία:

Πόσο αναπτυγμένο θέλουν να έχουν το φυτό αυτό στο ελληνικό περιβάλλον και τι ξέρουν γι' αυτό όσοι θα πρέπει να θεωρούνται υπεύθυνοι;

Είναι συντονισμένο αυτό που κάνουν (γιατί πάντα κάτι γίνεται ή εξαγγέλλεται) και ενταγμένο μέσα σε ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό πρόγραμμα ή αποτελεί μέρος μόνο που από μια άποψη μπορεί και να βλάπτει;

Μόνον ως σύνολο μπορώ να κατανοήσω την ανάπτυξη. Εκείνο που είναι "ελάττωμα" στην περίπτωση μας είναι ότι η Θράκη δεν έχει τη δυνατότητα που θα είχε το φυτό για μεταφύτευση κάπου στα προάστια της Αθήνας. Σε τέτοιο κήπο ούτε θα κινδύνευε ούτε θα μαράζωνε. ■

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ

Δεκαπενθήμερη Εφημερίδα

Ακαδημίας 78Δ, ΑΘΗΝΑ, 106 78 ΤΗΛ.: 3811303

Η ΝΑΤΟΪΚΗ ΔΥΝΑΜΗ ΤΑΧΕΙΑΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ ΣΤΑ ΣΚΟΠΙΑ ΔΙΔΗΜΜΑΤΑ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΤΩΝ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

του Νικόλαου Τζιφάκη *

Η συμφωνία ανάμεσα στο Χόλμπρουκ και το Μιλόσεβιτς για την επίλυση της κρίσης του Κοσσυφοπεδίου στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην εγκατάσταση 2.000 παρατηρητών του Ο.Α.Σ.Ε. στην περιοχή. Οι διεθνείς παρατηρητές - η παρουσία των οποίων θα είναι διαρκής και όχι προσωρινή - αναλαμβάνουν τόσο τη **χερσαία ευθύνη** επιτήρησης της συμμόρφωσης των εμπλεκόμενων μερών για την εφαρμογή της ειρηνευτικής συμφωνίας, όσο και **την εποπτεία** των εκλογών στην επαρχία όπου αυτές λαμβάνουν χώρα.¹ Ωστόσο, παρότι η συμφωνία του Μιλόσεβιτς με το Χόλμπρουκ προβλέπει την απόδοση ευθύνης για την ασφάλεια των παρατηρητών στη Γιουγκοσλαβική κυβέρνηση, το Ν.Α.Τ.Ο. αποφάσισε να ζητήσει από τα Σκόπια την ανάπτυξη μιας Δύναμης Ταχείας Επέμβασης με αποκλειστική αποστολή την προστασία των παρατηρητών. **Έτσι, το παρόν άρθρο μελετά τους στόχους και τις επιλογές του Ν.Α.Τ.Ο., της Γιουγκοσλαβίας και της Π.Γ.Δ.Μ. αναφορικά με την εγκατάσταση της Δύναμης Ταχείας Επέμβασης στα Σκόπια.**

Η Συλλογιστική της Ατλαντικής Συμμαχίας

Σύμφωνα με το νατοϊκό σχεδιασμό, η δύναμη των 1.800 στρατιωτών θα επέμβει σε οποιαδήποτε περίπτωση κινδυνεύσουν οι παρατηρητές με σκοπό την ασφαλή απομάκρυνσή τους από το Κοσσυφοπέδιο. Ωστόσο, αν και με βάση το ζητούμενο της εγγύτητας στο Κοσσυφοπέδιο θα μπορούσε κάλλιστα η δύναμη να αναπτυχθεί στην Αλβανία, η επιλογή της Π.Γ.Δ.Μ. έχει να κάνει με την προσπάθεια της Συμμαχίας να διατηρήσει το πρόσχημα της "ουδετερότητας" ως προς τη διένεξη.²

Παράλληλα, η παρουσία του Ν.Α.Τ.Ο. στα Σκόπια στοχεύει στη διαμήνυση προς τα εμπλεκόμενα μέρη ότι η Συμμαχία δε θα επιτρέψει σε καμιά περίπτωση τυχόν επιδείνωση της κατάστασης στο Κοσσυφοπέδιο

*** Ο Τζιφάκης Νικόλαος είναι Υποψήφιος Διδάκτωρ Διεθνών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο του Λάνκαστερ στην Αγγλία.**

να εμπλέξει και την Π.Γ.Δ.Μ. Με άλλα λόγια, παρότι η Συμμαχία έχει αποφύγει να το παραδεχθεί δημόσια, η εντόπια παρουσία της στα Σκόπια επιδιώκει και να αποτρέψει οποιαδήποτε προσπάθεια προερχόμενη από το αλβανικό στοιχείο ή τη Γιουγκοσλαβία με σκοπό την επέκταση του φάσματος της διένεξης. Έπειτα, η στρατιωτική ανάπτυξη του Ν.Α.Τ.Ο. δίπλα ακριβώς από τα σύνορα της Γιουγκοσλαβίας αποτελεί έναν ακόμη συνειδητό μοχλό πίεσης στο Μιλόσεβιτς προσωπικά, ο οποίος σύμφωνα με τη νέα αντίληψη των Η.Π.Α. δεν αποτελεί μέρος του προβλήματος αλλά το πρό-

βλημα καθαυτό της Βαλκανικής.³

Τέλος, το γεγονός ότι η Γαλλία - που δε συμμετέχει στο στρατιωτικό σκέλος του Ν.Α.Τ.Ο. - ηγείται της Δύναμης Εκκένωσης ερμηνεύεται στα πλαίσια της προσπάθειας που κάνει το Παρίσι για τη δημιουργία στην Ατλαντική Συμμαχία μιας "Ευρωπαϊκής Ταυτότητας Άμυνας και Ασφάλειας". Με άλλα λόγια, με δεδομένο ότι το Ν.Α.Τ.Ο. αναπτύσσει στα Σκόπια μία δύναμη που αποτελείται αμιγώς από στρατιώτες ευρωπαϊκών κρατών - Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Μεγάλη Βρετανία και Ολλανδία - η Γαλλία αναζητεί την ανάδειξη των δυνατοτήτων του ευρωπαϊκού πυλώνα του Ν.Α.Τ.Ο.

Η τοποθέτηση της Π.Γ.Δ.Μ.

Στα Σκόπια, το ζήτημα της νατοϊκής παρουσίας απετέλεσε το θέμα στο οποίο κλήθηκε ο νέος κυβερνητικός συνασπισμός να δώσει το πρώτο δείγμα γραφής. Ο Γκεοργκιέφσκι είχε, πριν ακόμη διεξαχθούν οι κοινοβουλευτικές εκλογές, διαγνώσει μια ευκαιρία στην όλη υπόθεση για την προώθηση της σκοπιανής υποψηφιότητας για ενσωμάτωση στις δυτικές δομές. Ειδικότερα, ο αρχηγός του VMRO πίστευε ότι με τη συναίνεσή της στην εγκατάσταση νατοϊκών δυνάμεων, η Π.Γ.Δ.Μ. θα αποδείκνυε εμπράκτως τη στρατηγική της σημασία σε σχέση με τις εξελίξεις στο Κοσσυφοπέδιο και θα επιτύγχανε την εμβάθυνση των σχέσεων της με τη δυτική κοινότητα.

Ωστόσο, η άμεση και σε έντονο ύψος αντίδραση του Βελιγραδίου ανάγκασε τη σκοπιανή πλευρά να αναδιπλωθεί. Ο Γκεοργκιέφσκι ζήτησε το θέμα να απο-



Σέρβος διαδηλώνει με χαρακτηριστικό τρόπο τη σερβικότητα του Κοσσυφοπεδίου

τελέσει αντικείμενο διαβουλεύσεων ανάμεσα στη Γιουγκοσλαβία και το Ν.Α.Τ.Ο, ούτως ώστε να διευκρινιστεί αν η ανάπτυξη της Δύναμης Εκκένωσης απετέλεσε μέρος των συμφωνηθέντων ανάμεσα στο Μιλόσεβιτς και το Χόλμπρουκ ή, ειδάλλως, να προσδιοριστεί αν αντιβαίνει στο περιεχόμενο της συμφωνίας τους.⁴ Με αυτό τον τρόπο ο ηγέτης του VMRO ανέμενε ότι η Ατλαντική Συμμαχία θα μπορούσε να πείσει το Βελιγράδι για την απουσία οποιασδήποτε απειλής για την ακεραιότητά της και συνεπώς να μετριάσει τις γιουγκοσλαβικές αντιρρήσεις. Γρήγορα, όμως, κατέστη προφανές ότι οι επαφές ανάμεσα στη Γιουγκοσλαβία και το Ν.Α.Τ.Ο. δεν επρόκειτο να οδηγήσουν πουθενά και ο συνασπισμός των VMRO-DA καλούνταν, υπό το βάρος έντονων πιέσεων, να αποφασίσει για το ζήτημα, πριν ακόμη καλά καλά σχηματίσει κυβέρνηση. Ο εντολοδόχος πρωθυπουργός τότε πρότεινε η απόφαση για το θέμα της εγκατάστασης της Δύναμης Εκκένωσης να ληφθεί από κοινού με τον Πρόεδρο Γκλιγκόροφ και την απερχόμενη κυβέρνηση του Τσερβενκόφσκι, ούτως ώστε να μην αναλάβει η υπό σύσταση κυβέρνηση το σύνολο των ευθυνών.⁵ Εντούτοις, ούτε αυτή η πρόταση του Γκεοργκιέφσκι βρήκε ανταπόκριση και ο συνασπισμός των VMRO-DA ενέδωσε τελικά στις πιέσεις του Ν.Α.Τ.Ο. και έδωσε τη συγκατάθεσή του στην εγκατάσταση της δύναμης.⁶ Αν και μέχρι τη στιγμή που γράφεται το παρόν κείμενο η δύναμη δεν έχει πλήρως αναπτυχθεί - και συνεπώς δεν έχει αναλάβει δραστηριότητες στο εσωτερικό των Σκοπίων - μπορούν να εξαχθούν μια σειρά από χρήσιμα συμπεράσματα.

Πρώτα απ' όλα, η απόφαση της Π.Γ.Δ.Μ. μπορεί να ερμηνευθεί μάλλον με γνώμονα το κράτος των έντονων εξωτερικών πιέσεων και όχι την αρχική πεποίθηση ότι παρουσιάζεται ένα παράθυρο ευκαιρίας για την ευρω-ατλαντική ολοκλήρωση της χώρας. Ειδικότερα, αν και η νέα κυβέρνηση των Σκοπίων συνειδητοποιεί ότι η χώρα θα πρέπει να διανύσει μεγάλη απόσταση μέχρι την επίτευξη της ένταξής της στο Ν.Α.Τ.Ο., επικρατεί η βεβαιότητα ότι τυχόν άρνηση στην εγκατάσταση νατοϊκών δυνάμεων θα λειτουργούσε ανασταλτικά στην περαιτέρω ανάπτυξη των σκοπιανο-νατοϊκών σχέσεων. Εξάλλου, η κυβέρνηση της Π.Γ.Δ.Μ. έδωσε τη συναίνεσή της στο Ν.Α.Τ.Ο., χωρίς καν να συζητήσει βασικές πτυχές των σχέσεων ανάμεσα στη Δύναμη και τις κρατικές αρχές, όπως για παράδειγμα το ζήτημα της ενημέρωσης των Σκοπίων, σε περίπτωση που το Ν.Α.Τ.Ο. αποφασίσει τη διενέργεια επιχείρησης.⁷

Δεύτερον, η αμηχανία των Σκοπίων απέναντι στις πιέσεις του Βελιγραδίου είναι ενδεικτική της πρόθεσης της Π.Γ.Δ.Μ. να μη δει την ανατροπή των εποικοδομητικών σχέσεών της με τη Γιουγκοσλαβία, όχι μόνο διότι τα δύο κράτη διακατέχονται από ανάλογες ανησυχίες για την επίλυση του Αλβανικού Ζητήματος, αλλά και επειδή σε μια περίοδο κατά την οποία η Π.Γ.Δ.Μ. αντιμετωπίζει πολλά οικονομικά προβλήματα, η Γιουγκοσλαβία αποτελεί το δεύτερο σημαντικότερο εμπορικό εταίρο της.⁸

Τρίτον, η διστακτικότητα της Π.Γ.Δ.Μ. να συναιέσει στην παρουσία της Ομάδας Ταχείας Επέμβασης στην επικράτεια της στηρίχθηκε και στο περιεχόμενο της νατοϊκής πρότασης. Πιο συγκεκριμένα, τα Σκόπια εξέφρασαν την ανησυχία τους αφενός για τη μη συμμετοχή αμερικανικών δυνάμεων στη νατοϊκή αποστολή και αφετέρου για τη δυνατότητα του Ν.Α.Τ.Ο. να μεταβάλει την σύσταση της αποστολής.⁹ Συνεπώς, ενώ στην πρώτη περίπτωση η Π.Γ.Δ.Μ. θορυβήθηκε από το ενδεχόμενο μείωσης του ενδιαφέροντος των Η.Π.Α. για το κράτος τους, στη δεύτερη η ενόχληση των Σκοπίων εντοπίζεται στην αδυναμία τους να ελέγξουν από ποια κράτη θα απαρτίζεται η νατοϊκή δύναμη. Τελικά, η διαβεβαίωση της Ουάσινγκτον για τη διατήρηση της υποστήριξής της στα Σκόπια και η δέσμευση της Ατλαντικής Συμμαχίας για τη μη συμμετοχή στρατευμάτων βαλκανικών κρατών στη Δύναμη Εκκένωσης¹⁰ καθησύχασε την Π.Γ.Δ.Μ και διευκόλυνε τη λήψη απόφασης.

Τέλος, η άρνηση των Γκλιγκόροφ και Τσερβενκόφσκι για τη συμμετοχή τους σε μία κοινή απόφαση με την κυβέρνηση του VMRO υποδηλώνει, μάλλον, την πρόθεσή τους να εξασφαλίσουν τη δυνατότητα πραγματοποίησης a posteriori κριτικής. Ωστόσο, έχοντας ως δεδομένο τον ευρω-ατλαντικό προσανατολισμό των Γκλιγκόροφ και Τσερβενκόφσκι, η τοποθέτησή τους απέναντι στο ζήτημα της εγκατάστασης της Δύναμης Εκκένωσης δημιουργεί προβληματισμούς τόσο για το είδος της αντιπολίτευσης που θα ακολουθήσει

η Ένωση Σοσιαλδημοκρατών όσο και τη φύση των σχέσεων που θα αναπτυχθούν ανάμεσα στον Γκλιγκόροφ και τον Γκεοργκιέφσκι.¹¹

Η προσέγγιση του Βελιγραδίου

Η Γιουγκοσλαβία τάχθηκε σαφέστατα από την αρχή ενάντια στην ανάπτυξη νατοϊκών στρατευμάτων στην Π.Γ.Δ.Μ. Το Βελιγράδι δε δίστασε ακόμη και να προειδοποιήσει την Π.Γ.Δ.Μ. για την ύπαρξη απειλής απέναντι στα μακρόπνοα συμφέροντα των δύο κρατών και για τη δημιουργία εμποδίων στην περαιτέρω ανάπτυξη των σχέσεών τους¹², ούτως ώστε να αποτρέψει τα Σκόπια από το να συμφωνήσουν στο όλο εγχείρημα. Ωστόσο, οι πιέσεις της Γιουγκοσλαβίας, αν και προβληματίσαν τα Σκόπια, δεν έκαμψαν την θέλησή τους να απαντήσουν θετικά στο νατοϊκό αίτημα. Έτσι, το Βελιγράδι προχώρησε σε μία σειρά από αντίμετρα που, παρότι δε συσχετίστηκαν επίσημα με την πολιτική των Σκοπίων, μόνο τυχαία δεν μπορεί να θεωρηθεί η συγκυρία της ανακοίνωσής τους. Πρώτα απ' όλα, η γιουγκοσλαβική κυβέρνηση υποχρέωσε τους μεταφορείς από τα Σκόπια προς τη Σλοβενία και αμφίδρομα να καταβάλουν ως εγγύηση 6.000-10.000 μάρκα στα τελωνεία, με αποτέλεσμα να καθίσταται ασύμφορη και προβληματική η χρησιμοποίηση της κύριας εμπορικής οδού της Π.Γ.Δ.Μ. προς την Κεντρική Ευρώπη. Παράλληλα, η Γιουγκοσλαβία ανακοίνωσε ότι θα εφαρμόσει από την 1η Ιανουαρίου 1999 μία πρόσθετη φορολόγηση της τάξεως του 11% σε όλα τα προϊόντα που θα προέρχονται από τα Σκόπια. Κατ' αυτό τον τρόπο, το Βελιγράδι θα επιφέρει σημαντική μείωση στον όγκο των εισαγωγών της από την Π.Γ.Δ.Μ. και συνεπώς θα πλήξει καίρια τη σκοπιανή οικονομία.¹³ Άρα, η Γιουγκοσλαβία ακυρώνει στην πράξη την συμφωνία της με την Π.Γ.Δ.Μ. για τη δημιουργία ζώνης ελεύθερου εμπορίου και θέτει την ήδη αδύναμη σκοπιανή οικονομία σε νέες δοκιμασίες. Τέλος, σύμφωνα με δημοσίευμα του Kosovo Information Center - που δεν επιβεβαιώθηκε, ωστόσο, από τον εκπρόσωπο της Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών στα Σκόπια (UNPREDEP) - η Γιουγκοσλαβία φέρεται να έχει μετακινήσει στρατεύματα προς τα κοινά της σύνορα με τα Σκόπια, δημιουργώντας ακόμη και παραστάσεις απειλής στην Π.Γ.Δ.Μ.¹⁴

Η Γιουγκοσλαβία, όντας διεθνώς απομονωμένη και κατεστραμμένη οικονομικά από δύο συνεχή εμπόργκο αισθάνεται τώρα ότι απειλείται από την απόφαση των Σκοπίων και γίνεται επιρρεπής στην αναβίωση συναισθημάτων περικόκλωσης. Για το Βελιγράδι, η απόφαση των Σκοπίων δεν έχει να κάνει με την προώθηση της ευρω-ατλαντικής του ολοκλήρωσης αλλά με την πρόσδεσή τους με την μία ή την άλλη πλευρά στη διένεξη του Κοσσυφοπέδιου. Με άλλα λόγια, το Βελιγράδι δεν ενοχλείται τόσο από την απόφαση των Σκοπίων να φιλοξενήσουν μία νατοϊκή Δύναμη Ταχείας Επίμβασης, όσο από το γεγονός ότι αυτή η δύναμη θα έχει

μία συγκεκριμένη αποστολή - την οποία γνωρίζει η Π.Γ.Δ.Μ. - που συνεπάγεται την είσοδο νατοϊκών στρατευμάτων στο εσωτερικό της Γιουγκοσλαβίας και, συνεπώς, την κατάλυση της κρατικής της κυριαρχίας. Το τελευταίο ζήτημα, η παραβίαση της κυριαρχίας της Γιουγκοσλαβίας απετέλεσε άλλωστε και το βασικό επιχείρημα του Μιλόσεβιτς απέναντι στην Ατλαντική Συμμαχία. Σύμφωνα με το Γιουγκοσλάβο πρόεδρο, η ασφάλεια των παρατηρητών του Ο.Α.Σ.Ε. αποτελεί ευθύνη του Βελιγραδίου και τυχόν είσοδος νατοϊκών στρατευμάτων στο εσωτερικό της χώρας του θα θεωρηθεί εχθρική πράξη, που θα τύχει στρατιωτικής απάντησης.¹⁵ Αν και τελικά δε θα "δοκιμαστεί" μάλλον η αποφασιστικότητα του Μιλόσεβιτς να υλοποιήσει την απειλή του - αφού το ΝΑΤΟ δεσμεύθηκε εκ των υστέρων να ενημερώσει τις γιουγκοσλαβικές αρχές πριν από τη διενέργεια επιχείρησης απομάκρυνσης των παρατηρητών¹⁶ - είναι σίγουρο ότι η στάση του τον ενίσχυσε στο εσωτερικό της Γιουγκοσλαβίας απέναντι σε αυτούς που του προσάπτουν υποχωρητικότητα στο Κοσσυφοπέδιο και τον κατηγορούν για την αποδοχή της ειρηνευτικής διαδικασίας.

Συμπερασματικά, με δεδομένες τις σερβικές αντιδράσεις και την πολύπλοκη φύση των βαλκανικών προβλημάτων, η εκτίμηση του Τζέιμς Έλις, διοικητή συμμαχικών στρατευμάτων στην Νότια Ευρώπη, ότι η αποστολή της Δύναμης Εκκένωσης θα είναι επιτυχής αν δε χρειαστεί καθόλου να επέμβει¹⁷, είναι απόλυτα ορθή και δίνει το στίγμα για την προσοχή που θα πρέπει να επιδείξει το Ν.Α.Τ.Ο. αναφορικά με το ζήτημα της επέμβασής του.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Για το περιεχόμενο της συμφωνίας δεξ inter alia Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων (στο εξής ΜΠΕ), 14.10.98.
2. Δες Λυγερός Σ. "Η κρίση στο Κοσσυφοπέδιο και το Βαλκανικό Ντόμινο", Τετράδια, Νο. 42 (Καλοκαίρι-Φθινόπωρο 1998), σελ. 10.
3. Δες Financial Times, 04.12.98.
4. Δες ΜΠΕ, 18.11.98.
5. Δες ΜΠΕ, 26.11.98.
6. Δες Reuters, 02.12.98.
7. Δες ΜΠΕ, 17.12.98.
8. Δες ΜΠΕ, 11.11.98.
9. Δες ΜΠΕ, 23.11.98.
10. Δες ΤΑ ΝΕΑ, 16.12.98.
11. Δες ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 06.12.98.
12. Δες ΜΠΕ, 17.11.98.
13. Δες ΜΠΕ, 16.12.98.
14. Δες MILS News, 15.12.98, 08.12.98.
15. Δες συνέντευξη του Μιλόσεβιτς, "The strongman of Serbia speaks", Newsweek, 21.12.98.
16. Δες ΜΠΕ, 21.12.98.
17. Δες MILS News, 11.12.98.

ΣΤΡΩΜΝΙΤΣΑ, Η ΕΠΑΛΞΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΒΟΡΡΑ

του Σταύρου Καρκαλέτση *

1. ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΗ

Η Στρώμνιτσα ταυτίζεται με το αρχαίο Αστραίον ή Αιστραίον. Είναι η περίφημη βυζαντινή Τιβεριούπολις. Στη γύρω περιοχή, η αρχαιολογική σκαπάνη έφερε στο φως αρχαία ελληνικά αγάλματα, αγγεία, νομίσματα και επιγραφές (με λίγες από αυτές ρωμαϊκές).

Στη μακεδονική αυτή πόλη μαρτύρησαν το 362, επί Ιουλιανού, οι «δεκαπέντε μάρτυρες», επικεφαλής των οποίων ήταν ο Θεόδωρος, μέλος της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου της Νίκαιας και πρώτος Επίσκοπος της Στρώμνιτσας. Από τη βυζαντινή περίοδο σώζονται αξιόλογες εκκλησίες, με μωσαϊκές παραστάσεις και επιγραφές, όπως αυτές στο γειτονικό χωριό Ελεούσα.

Ακολουθούν η τουρκοκρατία και η δύσκολη περίοδος που διαδέχεται την συνθήκη του Αγ. Στεφάνου. Το 1912 η πόλη καταλαμβάνεται από τους Βουλγάρους, τους οποίους θα νικήσει ο ελληνικός στρατός στη μάχη του Μπέλες, στις 26 Ιουνίου 1913. Η εξέλιξη αυτή οδήγησε τους Στρωμνιτσιώτες στο να πιστέψουν πως θα ικανοποιούνταν οι πόθοι τους για ένωση με την Ελλάδα. Οι βουλές των ισχυρών, όμως, παρέδωσαν μία πόλη με ισχυρή πλειοψηφία ελληνικού πληθυσμού στη Σερβία (συνθήκη Βουκουρεστίου). Ήταν τόσοι και τέτοιοι οι μέχρι τότε αγώνες των Ελλήνων της Στρώμνιτσας για αντίσταση και εθνική επιβίωση, που οι Βούλγαροι την αποκαλούσαν χαρακτηριστικά «prokleta», δηλαδή καταραμένη. Με την αναγγελία της θλιβερής είδησης πως η πόλη δε θα εντασσόταν στην ελληνική επικράτεια, οι κάτοικοι, κατόπιν συνέλευσης στη Μητρόπολη, αποφάσισαν να την εγκαταλείψουν μαζικά. Πέρασαν στην ελεύθερη Ελλάδα και εγκαταστάθηκαν κυρίως στη Θεσσαλονίκη, το Κιλκίς και τις Σέρρες.

Η σημερινή Στρώμνιτσα, πάνω στον ομώνυμο παραπόταμο του Στρυμόνα και 104 χλμ. από τη Θεσσαλονίκη, είναι αγροτικό κέντρο, παραγωγής κυρίως σιτηρών και καπνών. Το 1961 είχε 23.000 κατοίκους, το 1996 αυτοί αυξήθηκαν σε 35.000 περίπου.

2. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Από τις απαρχές της ιστορίας της και ως τη φυγή, ή καλύτερα μαζική έξοδο από την πόλη, η Στρώμνιτσα είχε πάντα πλειοψηφία ελληνικού πληθυσμού. Την αριθμητική υπεροχή της ελληνικής κοινότητας επιβεβαιώνουν όλες οι πηγές, οθωμανικές, σλαβικές και δυτικές.

Επίσημα στοιχεία έχουμε από το 1882, αφού τα παλαιότερα καταστράφηκαν στη μεγάλη πυρκαγιά του 1869. Έτσι, τη χρονιά αυτή εμφανίζονται 4.000 ορθόδοξοι, 3.500 μουσουλμάνοι και 500 Εβραίοι. Επειδή το ίδιο έτος (1882), εμφανίζονται στα σχετικά έγγραφα των αρχείων της Στρώμνιτσας 378 μαθητές στα ελληνικά σχολεία της πόλης, και λαμβανομένου υπόψη ότι κάθε οικογένεια εκείνη την εποχή απαρτιζόταν από τουλάχιστον 5-7 άτομα, προ-

κύπτει αβίαστα πως οι 4.000 αυτοί ορθόδοξοι ήταν συνειδησιακά Έλληνες, αν και οι περισσότεροι σλαβόφωνοι. Γύρω στο 1902-1903 αναφέρονται 600 ελληνικές οικογένειες, που μας δίνουν πάλι το ίδιο νούμερο.

Η οθωμανική στατιστική του 1905, μας δίνει:

Έλληνες:	5.617
Μουσουλμάνοι:	4.138
Βούλγαροι:	1.100
Εβραίοι:	720

Μετά τον ξεριζωμό του 1913, ορισμένες οικογένειες επέμειναν να ζήσουν στις πατρογονικές τους εστίες κάτω από αφόρητες πιέσεις και απειλές. Χαρακτηριστικά για αυτούς τους ξεχασμένους Έλληνες είναι τα λόγια του προέδρου του Συλλόγου Στρωμνιτσιωτών, που λειτουργεί στη Θεσσαλονίκη:

«Για το θέμα της ξεχασμένης ελληνικής μειονότητας, θα έπρεπε να αναφερθούν στοιχεία που έχουν πέσει στη λησμονιά και αδιαφορία των αρμοδίων... Παρουσιάζεται το αξιοπερίεργο γεγονός, ο κλάδος μίας οικογένειας που βρίσκεται στην Ελλάδα να είναι Έλληνες, και το υπόλοιπο κλαδί, που έμεινε στην άλλη πλευρά των συνόρων, να υφίσταται οβίδιες μεταμορφώσεις και να γίνεται "Μακεδόνες"... Δεν είναι απορίας άξιο το γεγονός ότι στην τελευταία απογραφή (εννοεί στα Σκόπια) παρουσιάζονται μόνο 700 Έλληνες, όταν μόνο τα μέλη του Συλλόγου Στρωμνιτσιωτών, γύρω στις 200 οικογένειες που κατοικούν στη Θεσσαλονίκη και άλλες τόσες στο Κιλκίς, δηλώνουν ότι όλοι σχεδόν έχουν συγγενείς στη Στρώμνιτσα;

Εύκολα βγαίνει το συμπέρασμα ότι δύο τινά συμβαίνουν: Ή ότι καταπιέζονται, απειλούνται και σιωπούν ή με μακροχρόνιο προσηλυτισμό, αντιστάσεως μη ούσης, πειστήκανε για τη μη ελληνικότητά τους».

3. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΖΩΗ

Η πόλη της Στρώμνιτσας δημιούργησε στα τέλη του προηγούμενου αιώνα και στις αρχές του 20ου, μία εκπαιδευτική παράδοση αληθινά μοναδική. Παρήγαγε πλήθος εκπαιδευτικών, που έφθασαν να διδάξουν στις μεγάλες σχολές και εκπαιδευτήρια των Αθηνών και της Κωνσταντινούπολης, μορφώνοντας με την ελληνική τους παιδεία γενεές ολόκληρες.

Ήδη, γύρω στα 1850-60 αναφέρονται ελληνικά σχολεία, από νηπιαγωγείο μέχρι Γυμνάσιο. Στις αρχές του αιώνα, ενώ η πόλη βρίσκεται στο επίκεντρο της δίνης της ελληνοβουλγαρικής διαμάχης, υπάρχουν και λειτουργούν:

- δύο νηπιαγωγεία
- ημιγυμνάσιον
- αρρεναγωγείο και παρθεναγωγείο
- δύο αστικές σχολές

Το σύνολο των μαθητών έφτανε τα 1.200 παιδιά, ενώ στα γύρω χωριά λειτουργούσαν άλλα 19 δημοτικά σχολεία με 1300 μαθητές. Το 1920, τα σχολεία αυτά έχουν γίνει 29 και οι μαθητές φτάνουν

* Ιστορικός - Συγγραφέας

τους 1.500. Τα αντίστοιχα βουλγαρικά σχολεία στη Στρώμνιτσα είναι 3 και οι μαθητές 190.

Το 1907, με πρωτοβουλία του εξέχοντος μέλους της ελληνικής κοινότητας γιατρού Νικόλαου Αντωνιάδη, αποφασίζεται όπως «... τη προτάσει πολλών εγκρίτων πολιτών... ιδρυθεί εν τη πόλει οικοτροφείον... εν ω να ευρίσκωσιν την απαιτούμενην περίθαλψιν τέκνα ορφανά και άπορα της πόλεως και των περιχώρων...» Στο ίδρυμα αυτό βρήκε καταφύγιο μεγάλος αριθμός ορφανών, τέκνων-θυμάτων του μακεδονικού αγώνα.

Τα ελληνικά εκπαιδευτήρια της Στρώμνιτσας, έκλεισαν το 1925, με απόφαση της σερβικής διοίκησης, στα πλαίσια της αφομοιωτικής πολιτικής που ακολούθηθηκε από το 1913 και μετά.

4. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ

Στη Στρώμνιτσα, η ελληνική κοινότητα συντηρούσε μεγάλο αριθμό εκκλησιών, πολλές από τις οποίες χρονολογούνταν από τα βυζαντινά χρόνια. Η λαμπρότερη από αυτές ήταν ο μεγάλος ναός του Αγ. Δημητρίου, ενώ ονομαστές ήταν και αυτές του Αγίου Λεοντίου και η της Θεοτόκου. Η τελευταία κτίστηκε στο χωριό Ελεούσα το 1060.

Η πόλη ανέδειξε πλήθος επιφανών ιερωμένων, όπως το Λεόντιο, μετέπειτα Πατριάρχη Ιεροσολύμων, κατά τη σταυροφορία του 1175, καθώς και το Θεόφιλο τον Ομολογητή. Ερχόμενοι σε εποχές καντινότερες, οφείλουμε να σταθούμε στο Μητροπολίτη Στρώμνιτσας Γρηγόριο.

Ο κατά κόσμον Αναστάσιος Αντωνιάδης γεννήθηκε στη Μαγνησία της Μικράς Ασίας, αποφοίτησε από τη Θεολογική Σχολή της Χάλκης, πέρασε ως αρχιμανδρίτης και πρωτοσύγκελος από τη Θεσσαλονίκη, τις Σέρρες και τη Δράμα, για να καταλήξει μητροπολίτης «Στρώμνιτσης και Τιβεριουπόλεως». Ο Γρηγόριος συνδέθηκε ισχυρά με το ελληνορθόδοξο ποίμνιο της πόλης, αναδεικνυόμενος σε κυματοθραύστη των βουλγαρικών δραστηριοτήτων. Ο διαρκής αγώνας του ενάντια στις συμμορίες των κομιτατζήδων και το βουλγαρικό κομιτάτο του στοίχισε διώξεις και μία δολοφονική απόπειρα, κατά την οποία κατόρθωσε να επιζήσει, ενώ 4 μέλη της ακολουθίας του έπεσαν από τις σφαίρες. Οι Βούλγαροι άσκησαν εν συνεχεία πιέσεις στην Κωνσταντινούπολη και η Υψηλή Πύλη υποχρέωσε το Πατριαρχείο να τον μεταθέσει.

Έτσι, το 1908 ο Γρηγόριος τοποθετήθηκε μητροπολίτης Κυδωνιών, συμμετέχοντας στην τραγική πορεία του μικρασιατικού ελληνισμού ως το τέλος. Όταν κατέρρευσε το μέτωπο, αρνήθηκε να εγκαταλείψει το ποίμνιό του και σφαγιάστηκε από τους Τούρκους, όπως ακριβώς και ο Χρυσόστομος Σμύρνης. Ήταν 3 του Οκτώβρη του 1922...

5. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ

Ο ελληνισμός της Στρώμνιτσας, αν και ολαβόφωνος ή βλαχόφωνος στην πλειοψηφία του, ταυτίστηκε πλήρως με το ελλαδικό κράτος, επιδιώκοντας την με πάση θυσία ένωσή του με αυτό.

Οι Έλληνες κινούσαν εξ ολοκλήρου την οικονομική δραστηριότητα της πόλης, αλλά και την κοινωνική ζωή. Λειτουργούσαν δύο τουλάχιστον φιλανθρωπικά σωματεία, η «Αγαθοεργός Αδελφότης η Πρόσδος» και η «Φιλόπτωχος Αδελφότης Κυριών». Επίσης, δύο μουσικοί σύλλογοι με τις αντίστοιχες φιλαρμονικές, ενώ το σημαντικό πολιτιστικό και εθνικό ρόλο φαίνεται πως διαδρα-



Ο καπετάν Ζαρκάδας, από τους πρωτοπόρους του Μακεδονικού Αγώνα

μάτιζε ο «φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος Στρωμνίτσης», που είχε ιδρυθεί το 1875. Παράλληλα, υπήρχαν δύο ελληνικές βιβλιοθήκες και εκδίδονταν 3 εφημερίδες: Η «Στρώμνιτσα», το «Εμπρός» και ο «Νεολόγος».

Οι μετά το 1870 δυναμικές ενέργειες της Σόφιας, που απέβλεπαν στον εκβουλγαρισμό της Άνω, Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας, βρίσκουν απροσπέλαστο εμπόδιο τον ελληνισμό της Στρώμνιτσας, που αναδεικνύεται σε εθνική έπαλξη. Είναι χαρακτηριστικές οι συνεχείς αναφορές του ελληνικού προξενείου Θεσσαλονίκης προς την κυβέρνηση των Αθηνών. Σε μία από αυτές, προσδιορίζεται το διαμέρισμα Στρωμνίτσης ως «... το μάλλον ακμαίον από απόψεως εθνικού φρονήματος» και τονίζεται η αδυναμία της Ελλάδας για ουσιαστικότερη βοήθεια, αδυναμία «... προκύπτουσα εκ του απομεμονωμένου και απομακρυσμένου του διαμερίσματος».

Κατά τη διάρκεια των εξελίξεων γύρω από τη συνθήκη του Αγ. Στεφάνου και μπροστά στον κίνδυνο να περάσει η Στρώμνιτσα στη «Μεγάλη Βουλγαρία», η ελληνική κοινότητα αντιδρά δυναμικά και οργανώνει Επιτροπή Αγώνα. Στις 11 Ιανουαρίου του 1877, ο γιατρός Κωνσταντίνος Ριζόπουλος, από τα βασικά στελέχη του Μακεδονικού Αγώνα, και ακόμα 15 σημαίνοντα άτομα της ελληνικής κοινότητας, συντάσσουν και αποστέλλουν ψήφισμα στο Σουλτάνο και τους εκπροσώπους της πρεσβευτικής Διάσκεψης



Νεολαία της Στρώμνιτσας, μέλη της μυστικής Εθνικής Οργάνωσης. Πάσχα του 1911.

της Κωνσταντινούπολης.

Αξίζει να γίνει παραπομπή σ' ένα συγκινητικό χωρίο του ψηφίσματος αυτού, που φανερώνει κατά τον πλέον γλαφυρό τρόπο τα εθνικά συναισθήματα και πόθους των Ελλήνων της Στρώμνιτσας:

«... Όπως επί τόσα έτη αγωνισθέντες δια παντοίων μέσων και θυσιών κατά του πανολαβισμού και περιφρονησαντες πάντα τα δελεάσματα αυτού εμείναμεν πιστοί προς την σεβαστήν ημών κυβέρνησιν και μεγάλην εκκλησία και απαρασάλευτοι από των πατροπαραδότην εθνικών ημών φρονημάτων, ούτω και τώρα μετ' άκρας αγανακτίσεως και αποστροφής αποκηρύττομεν την εφ' οιανδήποτε ωφελεία ένωσίν μας μετά των Βουλγάρων, την οποία εν εσχάτη ανάγκη θα αποκρούσωμεν (...)».

Από το 1880, η Στρώμνιτσα καθίσταται ο υπ' αριθμόν 1 στόχος των Βουλγάρων, με δεδηλωμένα πλέον και φανερά τα ελληνικά αισθήματα της πλειοψηφίας των κατοίκων. Τέσσερις βουλγαρικές συμμορίες κομιτατζήδων, με συνολική δύναμη 750-800 ανδρών και αρχηγό τον Κ. Μπάσκολη, καταστρέφουν και τρομοκρατούν. Η ελληνική κοινότητα οργανώνει επιτόπια σώματα αυτοάμυνας, μα η απροκάλυπτη συνεργασία Τούρκων και Βουλγάρων επιδεινώνει την κατάσταση. Έτσι, η οθωμανική διοίκηση συλλαμβάνει τους Έλληνες προύχοντες της Στρώμνιτσας και τους παραπέμπει στο στρατοδικείο της Θεσσαλονίκης, με κατηγορίες αβάσιμες. Την ίδια χρονιά (1897) απελαύνει τον μητροπολίτη Αγαθάγγελο και φέρνει στην πόλη Βούλγαρο μητροπολίτη.

Στον ατυχή για την Ελλάδα πόλεμο που θ' ακολουθήσει, αρκετοί Στρωμνιτσιώτες νέοι σπεύδουν εθελοντικά στον ελληνικό στρατό και πολεμούν εναντίον των Τούρκων. Στο διάστημα 1905-1908, οι συγκρούσεις ελληνικών και βουλγαρικών σωμάτων αποκτούν απίστευτη σφοδρότητα και προσλαμβάνουν διαστάσεις. Ντόπιοι οπλαρχηγοί από τη Στρώμνιτσα και τη γύρω περιοχή (όπως οι Φουρτούνας, Νικοτσάρας, Καραϊσκάκης, ο αξιωματικός Βλάσιος Τσιρογιάννης) οργανώνουν τους νέους της πόλης και η αντίσταση ενισχύεται. Αξίζει να σημειωθεί εδώ ότι αρκετοί καπετάνιοι (όπως ο Παντελής Γραϊκός ή Νικοτσάρας) είχαν αρχικά παρασυρθεί από τη βουλγαρική προπαγάνδα και τα βασικά της κηρύγματα «Η Μακεδονία στους Μακεδόνες» και «Αυτονομία στη Μακεδονία». Από

το 1904 και μετά όμως, αντιλαμβανόμενοι τις επεκτατικές προθέσεις της Σόφιας, προσχωρούν στις ελληνικές ανταρτικές δυνάμεις.

Μία αξιόλογη κατάθεση για την ελληνική κοινότητα στη Στρώμνιτσα του 1906, δίνει ο Γάλλος δημοσιογράφος Paillarès, ανταποκριτής της εφημερίδας «Lanterne». Στο κείμενό του, φανερώνει το θαυμασμό του για την υποδοχή που του έγινε στο «Φιλεκπαιδευτικό σύλλογο» της πόλης, από 400 Έλληνες, των οποίων «... ο πατριωτισμός, ή, καλύτερα, ο σοβινισμός, εκδηλώθηκε έντονα», όπως ενδεικτικά σημειώνει. Ήδη, από το 1904, τα θύματα των κομιτατζήδων πολλαπλασιάζονται. Δολοφονούνται ο μουχτάρης (πρόεδρος) του Ζίμποβο, Αντωνίου, ο πρόκριτος της Στρώμνιτσας Χαρίτων, Λιώτης, και πλήθος άλλοι, για να κλείσει ο φόρος ελληνικού αίματος το 1913, με τελευταίο θύμα το γιατρό Νικόλαο Αντωνιάδη,

επιφανές και ηγετικό μέλος της κοινότητας.

Στους βαλκανικούς πολέμους, οι νέοι της Στρώμνιτσας εντάσσονται ξανά στον ελληνικό στρατό και δημιουργούν ειδικό σώμα, το οποίο κατά την προέλαση του τακτικού στρατού, προέβαινε σε εκκαθαριστικές επιχειρήσεις. Η πολυπόθητη ελευθερία θα έρθει στις 24 Ιουνίου 1913, όταν απόσπασμα ελληνικού ιππικού καταλαμβάνει την πόλη. Η χαρά του λαού της Στρώμνιτσας, θα κρατήσει, όμως, λίγο: ακριβώς 30 μέρες. Με τη συνθήκη του Βουκουρεστίου η πόλη θα χαθεί για πάντα για την Ελλάδα. Με την αναγγελία της θλιβερής είδησης, η ελληνική κοινότητα συγκεντρώθηκε στη Μητρόπολη και επέλεξε την προσφυγιά από τον εκσλαβισμό. Στις 8 Αυγούστου 1913, οι Στρωμνιτσιώτες πυρπόλησαν τα ίδια τους τα σπίτια, έκαψαν την πόλη και παίρνοντας μαζί μόνο την ιερή εικόνα των «δεκαπέντε μαρτύρων», πέρασαν στον ελεύθερο ελληνικό νότο.

Στη Στρώμνιτσα, παρέμειναν οι λίγοι, οι δεμένοι τόσο με τη γη τους που δε βρήκαν το κουράγιο να την εγκαταλείψουν. Από το 1945, οι ηρωικοί αυτοί «μοναχικοί» Έλληνες, «παύουν» να υπάρχουν και να αναφέρονται, είτε σε απογραφές είτε σε εκδηλώσεις είτε οπουδήποτε. Έτσι, έσβησε με ελληνική κοινότητα και μια ιστορική παρουσία δεκάδων αιώνων.

Πικρό επίμετρο στα παραπάνω θα σταθεί μια ιδιαίτερη αναφορά στον εθνικό πρωτεργάτη της Στρώμνιτσας στα κρίσιμα χρόνια του μακεδονικού αγώνα, γιατρό Νικόλαο Αντωνιάδη. Υπήρξε μέλος της Δημογεροντίας, της σχολικής εφορείας και της εκκλησιαστικής επιτροπής από το 1904 ως τον ξεριζωμό. Ο Αντωνιάδης συνεργάστηκε εντατικά με τον αξιωματικό Βλάσιο Τσιρογιάννη. Ο τελευταίος εμφανιζόταν ως διευθυντής των ελληνικών σχολείων της πόλης, ενώ στην πραγματικότητα είχε σταλεί στην Στρώμνιτσα για να οργανώσει την αντίσταση στους κομιτατζήδες. Οι δύο τους, δημιούργησαν τα πρώτα ελληνικά ανταρτικά σώματα το καλοκαίρι του 1905. Η άοκνη ανθρωπιστική και εθνική προσφορά του Νικόλαου Αντωνιάδη στον ελληνισμό της Στρώμνιτσας συνεχίστηκε ως το καλοκαίρι του 1913, όταν τον δολοφόνησαν οι Βούλγαροι. Και όπως συγκινητικά αναφέρει η Αθηνά Κακουλή («Γιατροί στον Μακεδονικό Αγώνα») «... έμειναν τα κόκκαλά του εκεί, στην αγαπημένη του Στρώμνιτσα. Και έγινε ο θεματοφύλακας των ιστορικών δικαιωμάτων των Στρωμνιτσιωτών στη γενέθλια γη».

ΤΟ «ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΣΗΜΑ»

(B' μέρος)

της Σέμνης Καρούζου

Τό «Δημόσιον σήμα», όπως αρχικώς έκαλείτο, μεταγενεστέρως δέ ώνομάσθη πολυαίνδριον (πολυαίνδρειον), ήταν τό κρατικό νεκροταφείο των Αθηναίων διά τούς πεσόντες κατά ξηρά και θάλασσα. Τό μεγαλειώδες αυτό ταφικό συγκρότημα περιείχε διάφορα είδη τάφων: 1. Όμαδικούς τάφους των μή εύρεθέντων νεκρών «πρός ανάιρεσιν». 2. Ίδιαιτέρα μνημεία διά μενονωμένους Αθηναίους. 3. Ίδιαιτέρους τάφους διά συμμάχους των Αθηναίων. 4. Τάφους και ταφικά μνημεία δι' άνδρες πού προσέφεραν μεγάλες ύπηρεσίες στην πόλη. Σ' αυτούς έδόθη ή τιμή της ταφής στό σήμα, όπως και στους νεκρούς του πολέμου (Θρασύβουλος, Περικλής, Χαβρίας, Φορμίων). Η σημασία του είναι προφανής και μολοντί από μακροτάτου χρόνου γνωστό, μία πραγματική παράσταση περί αυτών απέκτησαμε διά των ανασκαφικών έρευνών του Α. Brückner και Γ.Π. Οικόνομου (1909).

Τά πρόσφατα εύρήματα της οδού Πλαταιών κατέστησαν τούτο και πάλιν επίκαιρο. Μία συστηματική ανασκαφή και μελέτη του «δημοσίου σήματος» αποτελεί πρωταρχική ύποχρέωση της έλληνικής πολιτείας.

Αναδημοσιεύομε άρθρο της Σέμνης Καρούζου. Έδημοσιεύθηκε στην έφημερίδα «Έλευθερία».

Σ' αυτό ή διαπρεπής αρχαιολόγος παρουσιάζει μέ γλαφυρότητα αλλά και πληρότητα τό θέμα.

Άγγελος Α. Παπαϊωάννου
Καθηγητής Πανεπιστημίου

Η μεγάλη λεωφόρος πού περιείχε τούς τάφους των πολεμιστών και των μεγάλων άνδρων της Αθήνας (Πολυάνδριο, την έλεγαν άργότερα οί Αθηναίοι) ξεκινούσε, είδαμε στό προηγούμενο σημείωμα, από τόν λεγόμενο «έξω Κεραμεικό», εμπρός από τό Δίπυλο και έφτανε έως πέρα στην Ακαδημία.

«Τιθέασιν ούν ές τό δημόσιον σήμα, ό έστιν επί του καλλίστου προαστίου της πόλεως, και αείει έν αυτόθι θάπτονσι τούς εκ των πολέμων, πλην γε τούς έν Μαραθώνι. εκείνων διαπρεπή την άρετήν κρίναντες αυτού και τόν τάφον έποίησαν» (Θουκυδίδης)

Από την άλλη, τή μικρότερη, τήν «Ιερά Πύλη» του Κεραμεικού, άρχιζε ό πομπικός δρόμος προς την Έλευσίνα, ή Ιερά Όδός (αυτή πού άνιέρα την αφήσαμε νά βεβηλωθή από καπηλεία, από σανοπωλεία, από έργοστάσια, από καπνοδόχους, άπ' ό,τι γίνεται πιό άγοραίο και πιό αντίθετο προς τό πνεύμα της. Όμοιον έξευτελισμό μιάς τέτοιας άρχαίας κληρονομιάς δέν θά τόν άνέχονταν ποτέ οί Ιταλοί έξω από τή Ρώμη - όφείλομε νά τό άναλογιστούμε σοβαρά).

Τό μάκρος της λεωφόρου προς την Ακαδημία τό ύπολογίζουν γύρω στά 800 ή 1000 μέτρα. Ποιά, όμως,

ήταν ή διάταξη των τάφων, των μνημείων και των στηλών αυτό δέν παραδόθηκε, ούτε μπορούμε νά τό ξέρουμε. Σύμφωνα μέ μία γνώμη, τό σήμα τραβούσε παράλληλα προς τή λεωφόρο - άλλοι ύποστηρίζουν ότι δύο δρόμοι, ένας από κάθε μεριά, πλαισιώναν τούς τάφους. Τό πρώτο συνταιριάζεται καλύτερα μέ τόν δρομικό άγώνα πού γίνεται εκεί μία φορά τό χρόνο: «Διατίθησι δ' [ό πολέμαρχος] άγώνα τόν επί-τάφιον τοίς τελευτήκασιν έν τω πολέμω, και Άρμοδίω και Άριστογείτονι έναγίσματα ποιεί», λέει ό Άριστοτέλης στην πολύτιμη Αθηναίων Πολιτεία του.

Τήν κυριώτερη τελετή του έπιταφίου αυτού άγώνα την άποτελούσε ή λαμπαδηδρομία, καθώς και ή όπλοδρομία των έφήβων. Οί νέοι έπαιρναν τή φλόγα από τό βωμό του Προμηθέα στην Ακαδημία και ώφειλαν νά τή φέρουν τρέχοντας έως την πόλη. Αν και είναι πιθανώτερο ότι ένας και μόνος ήταν ό μακρύς δρόμος, είναι δύσκολο νά παραιτηθούμε από την εικόνα των όλάνθιστων μνημείων και των πάλλευκων στηλών στη μέση και μία λεωφόρο από κάθε μεριά.

Μία φορά τό χρόνο γίνονταν στό έξω Κεραμεικό και οί έπίσημες ταφές των πεσόντων, όπως ιστορεί ό Θουκυδίδης στην εισαγωγή του Έπιταφίου. Η συγκέντρωση των λαρνάκων και ή έκφώνηση των λόγων γινόταν όχι μακριά από την κύρια είσοδο στην πόλη, τό Δίπυλο. Εκεί κοντά άποκαλύφθηκαν πριν από τόν πόλεμο, στις ανασκαφές του Γερμανικού Ίνστιτούτου, διάσπαρτες βαθειές όπές, πού δέν ήταν δυνατό νά έρμηνευτούν μέ την ύπαρξη μονίμων μνημείων. Έτσι, μοιραία πρόβαλε ή ύπόθεση ότι έδώ είχαν στηθη οί πάσσαλοι για τό ικρίωμα όπου στέκονταν οί λαρνακες των νεκρών, καθώς και για τό βήμα όπου στάθηκε κάποτε ό Περικλής για νά τούς ύμνήση.

Η διαμόρφωση του δημοσίου σήματος έχει τίς άρχές της στη συνήθεια των άρχαίων νά θάβουν τούς νεκρούς έξω από τίς πύλες της τειχογυρισμένης πολιτείας. Θά έβλεπαν τά μνήματα οί περαστικοί και οί στρατοκόποι, θά συμπονούσαν τούς θαμμένους πού στερήθηκαν, πολλοί μάλιστα πρόωρα, τό φώς του ήλιου, θά συλλογιζονταν τούς όρφανεμένους συγγενείς - ποιά καλύτερη παρηγοριά για τούς τελευταίους; «Χαίρετε οί παρόντες, έγώ δέ θαναών κατάκειμαι», λένε συχνά μερικές άπλές έπιτάφιας πλάκες πού έσώθηκαν έως έμάς.

Τίς καλύτερες θέσεις, κοντά στις πύλες, τίς είχαν καταλάβει οί έπιφανείς οικογένειες, όχι πάντα έξω από τό Δίπυλο. Άρκετά μακριά από την άλλη πύλη, την Αχαρνική, 2 χιλιόμετρα έξω από τό τείχος, ήταν οί τάφοι της οικογένειας του Σοφοκλή. Κοντά στη Μελιταία πύλη (του δήμου Μελίτη, στό μνημείο Φιλοπάππου) βρίσκονταν τά όνομαστά Κιμώνεια μνήματα. Ό τάφος του Σωκράτη (πόσο άπέριττη, μέ

ώραία χαρακτά γράμματα πρέπει νά ήταν ή στήλη του!) δέν ήταν κοντά στόν Κεραμεικό, αλλά στό δρόμο πρὸς τόν Πειραιᾶ, δίπλα σέ μία γάργαρη βρύση.

Παλαιότερες γεωμετρικές ταφές ἀνακαλύφθηκαν μέσα ἀπό τίς πύλες τοῦ Κεραμεικοῦ, στίς ἀμερικανικές ἀνασκαφές τῆς ἀρχαίας Ἀγορᾶς, ὅπως καί τοῦ Γερμανικοῦ Ἰνστιτούτου· εἶναι φυσικό ὅτι χρησιμοποιήθηκε ὁ χώρος ἔξω ἀπό τίς πύλες καί στίς κατοπινές ἐποχές. Ὅμως, τῆ διαμόρφωση τοῦ δημοσίου σήματος τὴν εὐνόησε τό κοσμολόγητο τεῖχος μέ τό ὅποιο, στό πείσμα τῆς Σπάρτης, ἔξωσε τὴν πόλη ὁ Θεμιστοκλῆς.

Δέν πρόφτασε, ὥστόσο, αὐτός νά ἐπινοήση τό μεγάλο κρατικό νεκροταφεῖο, ἀλλά ἓνας ἄλλος, Ἀθηναῖος κατ' ἐξοχὴν, ἂν καί φιλολάκων· μεγαλοφάνταστος, ἀνοιχτοχέρης, χαροκόπος καί «φιλοπότης», ἥρωικός, «πρὸς τοὺς βαρβάρους λαμπρός», ἀλλά καί πρὸς στά πολιτικά («τῶ τρόπῳ πολὺ τό γενναῖον καί ἀληθές ἐνυπάρχειν»), ἀριστοκράτης, ἀλλά καί φίλος τοῦ λαοῦ, «λαμπρός καί ἀνδρώδης», μέ πλοῦσια οὐλὴ κόμη, «ἀνὴρ θεῖος καί φιλοξενώτατος» - ὅπως τὸν περιγράφει ὁ Πλούταρχος στόν συναρπαστικὸν ἐκεῖνο Βίο του, ὁ Κίμων.

Πολλαπλά ἦταν τὰ εἶδη τῶν τάφων πού ἀποτελοῦσαν τό δημόσιο σῆμα: ὀμαδικοὶ τάφοι πολεμιστῶν. Τὰ ὀνόματά των ἦταν χαραγμένα κατὰ φυλές πάνω σέ λευκές μαρμάρινες στήλες. Τάφοι συμμάχων πού ἔπεσαν ἢ πέθαναν ἐδῶ. Τάφοι ἐξόχων ἀνδρῶν πού ἐτίμησαν καί ἐδόξασαν τὴν Ἀθήνα. Τάφοι προξένων, σάν τοὺς δύο πού οἱ στήλες των βρίσκονται πάντα στό νεκροταφεῖο τοῦ Κεραμεικοῦ. Τάφοι δούλων πού ἀνδραγάθησαν μαζί μέ τοὺς δεσπότες των καί ἀξιῶθηκαν νά ταφοῦν κοντά των.

Εἶδαμε στό προηγούμενο σημεῖωμα μερικά μαρμάρινα ὑπόλοιπα ἀπὸ τίς δημόσιες ταφές, ἐπιγράμματα καί ἓνα γλυπτό ἐπίθημα. Πῶς, ὅμως, νά μὴν ἀναζητήσουν καί ἄλλα, ἀνάμεσα στά γνωστά ἐπιτύμβια ἀνάγλυφα, ὅσοι ξέρουν τὴν ἱερότητα τῶν μνημάτων ἐκεῖνων; Μὲ τό δημόσιο σῆμα ἔχει συνδεθῆ ὄχι ἀδικαιολόγητα ἓνα ἀπὸ τὰ καλύτερα τῆς μεταφειδιακῆς ἐποχῆς, φυλαγμένο σέ μία ἀπὸ τίς δύσκολα προσιτές συλλογές τῆς Ρώμης, στή Βίλλα Ἀλμπάνι.

Ἐνας νέος Ἀθηναῖος ἱπέας ὀρθώνεται γιὰ νά δώσῃ τό θανάσιμο χτύπημα σ' ἓναν πεσμένον ἐχθρό, ὄχι κανέναν βάρβαρο, ἀλλά σ' ἓναν Ἕλληνα, νέον καί ὄραϊον, ὅπως αὐτός.

Ἀσυνεῖθιστο εἶναι ὅτι δηλώνεται ἀριστερά καί τό τοπίο: Ἐνας βράχος, τό ὕψωμα ὅπου γίνεται ἡ μάχη, τονισμένο χωρὶς ἄλλο στὴν ἀρχαιότητα μέ ζωηρά χρώματα.

Τὴν προχωρημένη τεχνικὴ τοῦ ἀνάγλυφου τὴ μαρτυροῦν τὰ τέσσερα ἐπάλληλα πεδία πού τό ἀποτελοῦν. Στό ἀκρότατο βρίσκεται ὁ πεσμένος πολεμιστῆς, λίγο πιὸ πίσω, σέ μικρότερη ἀναγλυφικὰ ἔξαρση, εἶναι ὁ νικητῆς, τό ἄλογο καί, ἐντελῶς πρόστυπη στό βάθος, ἡ χλαμύδα τοῦ ἱπέως.

Τό ὄνομα τοῦ Φειδία ἀναφέρθηκε ὄχι ἀδικαιολόγητα ἀπὸ σημαντικούς ἀρχαιολόγους. Ἀπὸ δικές του δημιουργίες στά γλυπτά τοῦ Παρθενῶνα κατάγεται

ἡ θεϊκότητα τοῦ ἀλόγου, ἡ ἀπολλώνεια ὁμορφιά τῶν νέων, ἡ στάση τοῦ ἐπιτιθεμένου. Τό ἀνέμισμα, ὥστόσο, τῆς χλαμύδας, ἡ ὑγρότητα τοῦ χιτῶνα, ἡ σχεδόν ζωγραφικὴ, ὄχι ἀμοιρῆ καί ἀπὸ ἐκζήτηση, σύγχυση στά περιγράμματα, δείχνουν ὅτι, ἂν ἐμαθήτεψε στόν Φειδία ὁ λαμπρὸς δημιουργὸς τοῦ ἔργου, ἐτράβηξε, ὅμως, δικό του δρόμο. Ἀπὸ τὴν προσέγγιση μ' ἐκεῖνον κατάγεται ἡ ὑψηλὴ εὐγένεια καί ἡ νιοὴ τοῦ ἀνάγλυφου.

Εἶναι τρομερὸ νά σκεφθοῦμε ὅτι πολλὰ παρόμοια ἔργα πού ἀγλαΐζαν τό δημόσιο σῆμα θά χάθηκαν γιὰ πάντα. Ὅσο γιὰ τό ἀνάγλυφο τῆς Βίλλα Ἀλμπάνι, ἡ ὑπόνοια ὅτι ξεριζώθηκε καί μεταφέρθηκε στὴν Ἰταλία στό κούρσεμα τῆς Ἀθήνας ἀπὸ τὸν Σύλλα δέν εἶναι ἀστήριχτη.

Τὰ περισσότερα μνημεῖα τοῦ δημοσίου σήματος πού ἀναφέρει ὁ Πausanias εἶναι ὀμαδικοὶ τάφοι πολεμιστῶν, νέων πού ἔπεσαν στά διάφορα πεδία, ἀλλά καί κενοτάφια ὅσων χάθηκαν σέ μακρινές ἐπιχειρήσεις. Ἀπὸ τοὺς τάφους τῶν ποιητῶν, φιλοσόφων, ρητόρων καί καλλιτεχνῶν κ.ἄ., ἀναφέρει ὁ περιηγητῆς μόνο τοῦ Χρυσίππου, τοῦ Ζήνωνος, τοῦ ζωγράφου Νικίου («ζῶα ἀριστος γράψαι τῶν ἐφ' αὐτοῦ»), τοῦ ἀναμορφωτοῦ Ἐφιάλτου, τοῦ πολιτικοῦ Λυκούργου.

Κάπου κοντά θά ἦταν θαμμένοι οἱ τυραννοκτόνοι, ὁ Ἀρμόδιος καί ὁ Ἀριστογείτων. Στό ξεκίνημα τοῦ σήματος συναντοῦσε κανεὶς τοὺς τάφους τοῦ Θρασυβούλου, τοῦ Περικλέους, τοῦ Χαβρίου καί τοῦ Φορμίωνος, καθὼς καί τοῦ παλαιοῦ Κλεισθένη.

Δέν λείπει ἂν ἐτάφηκαν ἐδῶ ἢ ἄλλου ὁ Σόλων, ὁ Πολύγνωτος, ὁ Εὐριπίδης, ὁ Ἀριστοφάνης, ὁ Παρράσιος, ὁ Μένανδρος, ὁ Πραξιτέλης καί τόσο ἄλλοι ἀπ' αὐτοὺς πού ἐμεγαλοῦργησαν στὴν Ἀθήνα μέ ἔργα τοῦ πνεύματος καί τῆς τέχνης. Ὑστερ' ἀπὸ τὴν ψυχρὴ ἀπαρίθμηση θερμαίνεται μόνο ὁ Πausanias μπροστὰ στὴν Ἀκαδημία. Ἐδῶ βρίσκεται, λείπει, ὁ τάφος τοῦ Πλάτωνος. Πρὶν νά ἀνατεῖλῃ ἡ ἡμέρα πού θά πῆγαινε νά μαθητεύσῃ εἶδε ὁ Σωκράτης στό ὄνειρό του ὅτι ἓνας κύκνος πέταξε στόν κόρφο του: «Ἔστι δέ κύκνω τῶ ὄρνιθι μουσικῆς δόξας».

Δέν εἶναι ἴσως γνωστὸ σέ πολλοὺς ὅτι ἔως ἐδῶ καί λίγες δεκαετίες ἡ περιοχὴ τῆς Ἀκαδημίας, ὅπου τελείωνε τό δημόσιο σῆμα, κρατοῦσε μαζί μέ τὴν ἐρημικὴν ὁμορφιά καί τό ἀρχαῖο τῆς ὄνομα: Καθήμια λεγόταν, ὅπως στά χρόνια τῆς τουρκοκρατίας, ἀπὸ τοὺς λαϊκοὺς ἀνθρώπους πού κατοικοῦσαν ἀραιὰ ἐκεῖ γύρω, ἀνάμεσα σέ ἐλαιόδενδρα καί σέ πορτοκαλιές.

Ὅπως τὴν ἀφήσαμε νά γίνῃ σήμερα, ἀγοραία καί ἀκατάστατη, δέν τολμάει κανεὶς νά προτείνῃ ὅτι χρωστᾶμε τουλάχιστο νά διαμορφώσουμε σ' ἓνα σημεῖο τῆς μιά πλατείας μέ κάποιο μνημεῖο τοῦ Πλάτωνος. Θά ἦταν ἐξ ἄλλου, εἶναι πρόθυμοι πολλοὶ νά τό προεικᾶσουν, τόσο ἀνάξιά του ὅσο ὄλα ἐκεῖνα τὰ σημερινὰ δημόσια γλυπτά πού διασύρουν τὴν πρωτεύουσα καί τὴ νεοελληνικὴ γλυπτικὴ.

[Τὸ ἄρθρο αὐτὸ δημοσιεύθηκε σέ δύο συνέχειες στὴν ἐφημερίδα «Ἐλευθερία», στά φύλλα τῆς 10ης καί 24ης Ἰανουαρίου 1959.]

Ἀναδημοσιεύουμε ολόκληρη τὴν ἐπιστολὴ τοῦ κ. Ἀχιλλέα Λαζάρου πού ἔστειλε καὶ δημοσιεύτηκε στὴν ἔφημερίδα «**Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ**» στὶς 20/12/98, σὲ ἀπάντηση τοῦ κ. Ἀπόστολου Λακασά.

Κίνητρο τῆς ἀναδημοσίευσως ὑπῆρξε ἀφ' ἑνός ἡ ἐνημερωσιὴ τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «**ΕΛΛΟΠΙΑΣ**», γιὰ τὰ ὑποπτα κίνητρα κάποιων σοβαροφανῶν ἀρθρογράφων, πού ὑποσκάπτουν τὴν συνοχὴ τοῦ ἑλληνισμοῦ, ἀφ' ἑτέρου γιὰ τὴν βαρῦτητα τῶν ἀπόψεων καὶ τῶν ἐπιχειρημάτων ἑνός ἐκ τῶν κορυφαίων βαλκανιολόγων τῆς ἐποχῆς μας.

(Οἱ ὑπογραμμίσεις στό κείμενο εἶναι τῆς σύνταξης).

Πρὸς τὸν κύριο Στάμο Ζούλα
Διευθυντὴ τῆς ἔφημ. **Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ**

Κύριε Διευθυντά,

στὴν Κυριακάτικη Καθημερινὴ τῆς 22.11.1998, σελ. 42, φιλοξενεῖτε ἐκτενέστατο ἀρθρο τοῦ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΛΑΚΑΣΑ, στὸ ὁποῖο οἱ παρεχόμενες πληροφορίες προσκρούουν σὲ πορίσματα πολυτῶν ἐπιτόπιων ἐρευνῶν διακεκριμένων ἐπιστημόνων. Ἀρκεῖ νὰ μνημονεύσω δύο καθηγητὲς τοῦ Πανεπιστημίου Σορβόννης. Κατὰ τὸν **André Blanc** (*Géographie des Balkans*, Paris 1971, 50), τὸ κράτος τὸ πιὸ ἐνιαῖο, τὸ πιὸ ὁμοιογενὲς εἶναι τὸ ἑλληνικό. Κατὰ δὲ τὸν **André Mirambel** (*Introduction au grec moderne*, Paris, 1957, 27), οἱ ὁμιλούμενες στὴν Ἑλλάδα πέρα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας μόλις ἀντιπροσωπεύουν τὸ ποσοστὸ 3,20%.

Παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε πρόσθετες ἐπισημάνσεις:

I. Ὁ ἐπίτιτλος «*Σήμερα πάνω ἀπὸ δύο ἑκατομμύρια Ἑλληνες ἔχουν ἀρβανίτικη καταγωγή*» δηλώνει ἀτεκμηρίωτα ὅτι οἱ Ἀρβανίτες δὲν εἶναι ... Ἑλληνες!

Ὑπενθυμίζεται ὅτι σὲ πρόσφατο παρόμοιο μὲ αὐτὸ τῆς Λεβαδειᾶς «συνέδριο», πού ἀφοροῦσε στοὺς Βλάχους, στὴ Λάρισα, οἱ ὀργανωτὲς, δηλαδὴ τὸ εὐρωδιαίτο Κέντρο Ἑρευνας Μειονοτικῶν Ὁμάδων (KEMO), ἐνῶ ἀγνόησαν προκλητικὰ τὶς τοπικὲς ἀρχές, ΜΜΕ, ἐντοπίους εἰδικούς ἐπιστήμονες πρωτίστως εἶχαν φροντίσει νὰ παρίστανται ἀφ' ἑνός μὲν ὁ Οὐαλλὸς **Tom Winnifrith**, πού σὲ δημοσίευσμά του χωρίζει τοὺς Βλάχους (*Ἀβέρωφ, Ἀρσάκη, Βικέλα, Διονύσιο Πύρρο, Ζαλοκώστα, Ζάννα, Ζάππα, Ζωγράφο, Ἰωακείμ Γ, Κ. Κρυστάλλη, Ἰ. Κωλέττη, Ἰ. Κωττούνιο, Σπ. Λάμπρο, Γεωργάκη Ὀλύμπιο, Δημ. Προκοπίου Πάμπερι, Ρήγα, Σβῶλο, Σίνα, Γ. Σταύρου, Δωρόθεο Σχολάριο, Τοσίτσα κ.ά.*) ἀπὸ τὸν ἑλληνισμό σὰν ἐθνότητα ξεχωριστὴ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ διαβόητος «Γάλλος» **Jean Périfan** (Γιάγκος Περήφανος), γόνος ἐγκατεστημένων στὴ Βουλγαρία θυμάτων τῆς προπολεμικῆς προπαγάνδας τῆς Ρουμανίας, ὁ ὁποῖος ἤδη ἀπὸ τὸ 1980 μὲ μισελληνικὸ φυλλάδιό του καλεῖ τοὺς διεθνεῖς ὀργανισμοὺς νὰ σπεύσουν γιὰ τὴ σωτηρία 1.500.000 Βλάχων, μὴ ... Ἑλλήνων, ἀν καὶ διεπιστημονικὰ καὶ διὰ βίου ἀποδεικνύεται περίτρανα ἡ ἑλληνικότητά τους.

II. Στὴ δευτέρη πρόταση τοῦ προλόγου τοῦ ἀρθρου ἐξαγγέλεται: «*Στὰ ἐδάφη τῆς χώρας μας βρῆκαν φιλοξενία δεκάδες φυλές...*»

Ἄν οἱ «ξένοι» στὴν Ἑλλάδα εἶναι περίπου 4.000.000

μόνον ἀπὸ δύο «φυλές» καὶ ἂν αὐτές, χωρὶς νὰ κατονομάζονται, ἀνέρχονται σὲ δεκάδες, δὲν ἀπομένουν ... Ἑλληνες!

Τὸ ἀρθρο θυμίζει τὸ ὀγκῶδες καὶ ἐπιβλητικὸ βιβλίο τοῦ **John Murat**, «*Τὸ Ἑκκλήρισμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ*» (Ἀθήνα 1982, σσ. 544), τὸ ὁποῖο ἀσπάλακες τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ ἔσπευσαν νὰ ἀγοράσουν καὶ νὰ διανεμίσουν «δωρεάν σὲ κοινοτικὲς βιβλιοθηκὲς τῆς χώρας», ὥστε νὰ πληροφορηθοῦν ἐπίσημα οἱ Ἑλληνες ἀναγνώστες ὅτι δὲν εἶναι... Ἑλληνες! Ἐνῶ δὲ τὸ ἐγκλημα καθοσιώσεως καταγγέλλθηκε ὀλοσέλιδα σὲ ἀθηναϊκὴ ἔφημερίδα (ΑΝΤ. ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ, «*Ένας Γραικύλος στὴ βιβλιοθήκη σας, Τὰ Νέα, 3.5.1984, 12*»), οἱ φορολογούμενοι πολῖτες, ἔστω καὶ «φιλοξενούμενοι» Ἑλληνες, δὲν ἐνημερώθηκαν, ἂν ἐπιβλήθηκαν στοὺς ὑπευθύνους οἱ δέουσες κυρώσεις τόσο γιὰ τὴν κατασπατάληση τῶν οἰκονομικῶν τους ὅσο καὶ γιὰ τὴν ὑπονόμευση τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος.

Ἐπίσης τὸ ἀρθρο ὑπερακοντίζει καὶ τὸν **Jakob Philipp Fallmerayer**, μολονότι καὶ μεταπολεμικὰ σὲ πλέον ἀρμόδιο ἐπιστημονικὰ περιοδικὸ ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Μονάχου **Th. von Uzorinac-Kohary** ἐπισημαίνει πάλι τὶς πλάνες του («... *ses erreurs, telles que son opinion sur les Grecs contemporains, qui seraient en réalité des Albanais et des Slaves grécisés...*»).

III. Δὲν φανερώνουν κάτι ξενικὸ οἱ ὄροι Ἀλβανοὶ καὶ Ἀρβανίτες, ἀρχαιοελληνικὸς καὶ λατινικὸς ὁ πρῶτος, νεοελληνικὸς ὁ δευτέρος, παράγωγα τοῦ ὀρωνυμίου Ἀλβανα, πλησίον τοῦ Ἑλβασάν, ἐνῶ οἱ φυλετικὰ ξένοι ἀποχωρίζονται μόνοι τους αὐτοαποκαλούμενοι Σκυπτάροι. Οἱ τελευταῖοι μετὰ τὴν ἐμφάνισή τους, τὸν 11ο αἰῶνα, στὰ Ἀλβανα προσονομάζονται «*Ἀλβανοί*» καὶ ἐπιδρώντας γλωσσικὰ στοὺς γείτονες καὶ συνοίκους Ἠπειρώτες συντελοῦν στὴν παρουσία τῶν Ἀρβανιτῶν. Ἡ δὲ ἀλβανικὴ γλώσσα διαιρεῖται σὲ δύο διαλέκτους, βόρεια, τῆς ὁποίας χρηστες εἶναι οἱ Γκέγκοι-Γκέγκηδες καὶ λέγεται γκεγκική, καὶ νότια τῶν Τόσκων-Τόσκηδων, ἡ τοςκική, τῆς ὁποίας ἰδίωμα ἀποτελοῦν τὰ Ἀρβανίτικα, πού ἐντὸς ἑλληνικοῦ περιβάλλοντος δὲν ἐξελίχθηκαν σὲ γλώσσα.

Ἦδη τὸ 1854 ὁ Αὐστριακὸς **Johann Georg von Hahn** μελετώντας τὴν τοςκικὴ συμπεραίνει ὅτι ὁμοιάζει πολὺ μὲ τὴν ἑλληνικὴ, μάλιστα ὅτι ὑπάρχουν στὴν τοςκικὴ συντακτικὰ-δομικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα, ὅπως τονίζει ὁ Βούλγαρος ἀκαδημαϊκὸς καὶ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου σόφιας **VI. Georgiev**, δὲν δανεῖζονται. Συνεπῶς, οἱ χρηστες ἔχουν καταγωγή ἑλληνική!

Ἐξ ἄλλου ὁ ἀκραιφνέστερος Σκυπτάρος καὶ ἐθνικιστὴς ἠγέτης τῆς γειτονικῆς χώρας **Basri-bey** ἀπερίφραστα ὁμολογεῖ: «*Αναγνωρίζουμε τὸν ἑλληνικὸ χαρακτῆρα τῆς νότιας Ἀλβανίας, ὅπου τὸ ὑπεραιωνόβιο πολιτισμικὸ ἔργο τῶν σχολῶν τῆς κυριαρχεῖ ἠθικὰ καὶ ἐθνικὰ.*»

IV. Δὲν συνιστοῦν πλέον οὔτε τὰ Ἀρβανίτικα κατὰ τὸ ξενικὸ! Οἱ χρηστες ἄλλως τε ἀρνοῦνται παλληκαρίσια τὴν ἀποκοπὴ τους ἀπὸ τὸν ἑλληνισμό καὶ ἀπορρίπτουν διαρρηδὴν τὴν ταῦτισή τους μὲ τὸν Σκυπταρισμὸ, ὅπως ἐπιτόπια διαπιστώνει καὶ δεοντολογικὰ δημοσιοποιεῖ τὸ 1977 ὁ **P. Trudgill**.

Πολὺ ἐνωρίτερα ὁ καθηγητὴς τῆς ἀρχαίας ἱστορίας, τῆς γεωγραφίας καὶ τῆς ἱστορίας τῶν πληθυσμῶν τοῦ



Πανεπιστημίου Ρώμης C. J. Beloch εξηγεί με παραδείγματα: «*Η γλώσσα μόνη δεν αρκεί βέβαια για τον καθορισμό της ατομικότητας ενός λαού. Κάποιος Νέγρος, που όμιλει αγγλικά, δεν είναι γι' αυτό Άγγλος. Ένας Ιουδαίος, που είχε ως μητρική γλώσσα την ελληνική, θεωρείτο κατά την Αρχαιότητα τόσοσόν όλίγον Έλλην, όσο θεωρείται σήμερα Γερμανός ό Ιουδαίος, που όμιλει γερμανικά. Σ' αυτό ή γλώσσα δεν έχει ιδιαίτερη σημασία, ή τόσο μόνον, ότι δηλαδή είναι εξωτερικό γνώρισμα της Φυλής.*»

Ανάλογες θέσεις ύποστηρίζει και ό ρωμανιστής-βαλκανιολόγος Gustav Weigand, καθηγητής του Πανεπιστημίου Λειψίας: «*Στήν πολιτική συνήθως κρίνουν από τή γλώσσα για τήν εθνότητα. Η επιστήμη δεν πρέπει να ίκανοποιείται με τήν άποψη αυτή, τής μητρικής γλώσσας. Η γλώσσα είναι κάτι εξωτερικό και μεταβλητό και δεν πρέπει μόνον αυτή να λαμβάνεται ως βάση για τήν κρίση, αλλά και πνευματικές και σωματικές ιδιότητες και ήθη και έθιμα λαϊκά.*»

Στό προκείμενο θέμα τήν ένδεδειγμένη θεώρηση και συνακόλουθη λύση έδωσε τό 1877 ό Άγγλος Stanford. Μετά πλατεία και ένδελεχη μελέτη γλώσσας, ήθων, έθιμων και χαρακτήρα των Άλβανών, προφανέστατα νοτίων, κάτω του Γενούσου-Έγνατίας, όδηγείται στό συμπέρασμα ότι κατά τήν άρχική τους καταγωγή αυτοί επαληθεύεται από τις άρχές κιόλας του 14ου αιώνα, χάρη σε μάρτυρα σύγχρονο των πρώτων καθόδων, τόν επίσης Άγγλο Simon Simeonis, που «*έπιμένει με έμφαση στην τέλεια ταύτιση των έλληνικών και άλβανικών ήθων και έθιμων.*» Παράλληλα, σύμφωνα με τήν πολύτιμη μαρτυρία του Γάλλου Philippe de Comynnes, «*Η-*

σαν άπαντες Έλληνες, έλθόντες εκ των πόλεων άς κατέχουσιν εν Ελλάδα οι Βενετοί, τινές μόν εκ του Ναυπλίου εν Πελοποννήσω άλλοι δ' εκ Άλβανίας, ένωπιον του Δυρραχίου...» (Μετάφρ. Σπυρ. Λάμπρου).

Ο τίτλος του άρθρου «*Αρβανίτικα, μιá γλώσσα που θέλει να ζήσει.*», κατά τό δεύτερο μέρος, είναι αύθαιρετος και «*εισαγόμενος!*» Ομολογουμένως, όποιαδήποτε γλώσσα ως ζωντανός όργανισμός ολοκληρώνει τόν κύκλο των έμβίων όντων, πάντοτε σε συνάρτηση ποικίλων και πολλαπλών παραγόντων. Τά Άρβανίτικα, άπότοκα έθνικών συγκυριών και περιπετειών, έχουν έκπληρώσει σωστική άποστολή σε καιρούς χαλεπούς. Δοθέντος δε ότι οί χρηστες τους ζούν διαρκώς μεταξύ συνελλήνων και άναπόδραστα χρησιμοποιούν τήν ελληνική γλώσσα, είναι έκπληκτικό που έπιβιώνουν, όπως και τά βλάχικα, των όποιων τήν άφομοίωση ούτε έπέδιώξε ούτε και μπορούσε ή ελληνική πολιτεία, κατά τόν καθηγητή του Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου και έν συνεχεία Bochum τής Γερμανίας Cicerone Poghiric.

Η παρείσφρηση «*μειονοτητολόγων*» έγκυμονεί κινδύνους για τά ίδια τά Άρβανίτικα. Άκριβέστερα οί Άρβανίτες, όπως και οί Βλάχοι, συλλογιζόμενοι ότι ή συνέχισή τους δίνει άφορμές για ξένες έπεμβάσεις, δηλωτικές διαμορφώσεως μη Έλλήνων, άφελληνισμού των Άρβανιτών, δηλαδή εθνότητας ξεχωριστής από τήν ελληνική, όπως πράγματι πολύ πρώιμα αυτοπροβάλλεται και φωτογραφικά ό «*πρωταγωνιστής*» τής μειονοτικής κινήσεως στό περιοδικό του γραφείου των όλιγώτερο διαδεδομένων γλωσσών, έπισπεύδουν τήν όριστική έγκατάλειψη του γλωσσικού ιδιώματος, του όποιου στοιχεία σωζόμενα φυσιολογικά, άν και ένισχυτικά τής ελληνικότητας των χρηστών τους, ένδέχεται να άφανισθούν πρό τής έπιβεβλημένης ένδελεχούς μελέτης.

Η έπιτηδευμένη στις ήμέρες μας συνεδριοσπουδή ούτε τήν επιστήμη ούτε τους Άρβανίτες ύπηρετεί.

Τό δε δήθεν ένδιαφέρον, που έκδηλώνεται για τά Άρβανίτικα, όπως και για τά Βλάχικα, άφορμάται από τά εύρωκονδύλια, τά όποια, κατά κοινοτάρχη ιστορικής κομποπόλεως και παλαίμαχο δημοσιογράφο, τόν Ν. Μέρτζο, που δημοσίως καταγγέλλει, τά πιάνουν ζεστά κάποιοι «*λογιώτατοι!*»

Με εξαίρετική τιμή
Αχ. Γ. Λαζάρου

Παραθέτουμε τήν επιστολή ενός συμπατριώτη μας από τή Γερμανία, με τήν οποία απευθύνθηκε στον πρωθυπουργό τής χώρας μας. Πίστη όλων είναι ότι εκφράζει τήν αγωνία τής πλειοψηφίας των ομογενών, οι όποιοι επιδιώκουν να ευαισθητοποιήσουν τήν πολιτική ηγεσία τής χώρας. Ελπίζουμε πως δεν απευθύνεται σε «*ώτα μη ακουόντων*», σε ηγέτες που αδυνατούν να ανταποκριθούν στις ανησυχίες και τήν αγωνία του ανά τον κόσμο ελληνισμού.

Εξοχώτατε κύριε Πρωθυπουργέ,

πληθαίνουν οι ειδήσεις, συγκλίνουν οι πληροφορίες ότι επίκειται η πανηγυρική αναγνώριση του κράτους τής FYROM από

την Ελλάδα με την ονομασία «Δημοκρατία της Μακεδονίας», Σκόπια.

Ο Υπουργός Εξωτερικών κ. Θεόδωρος Πάγκαλος ετοιμάζεται να επισκεφθεί το κράτος στα βορεινά μας σύνορα. Στο χαρτοφυλάκιό του έχει το αναπάντεχο δώρο για τους FYROMους, που, αν αληθεύει, θα τεκμηριώνει την κυβερνητική αδυναμία και ανικανότητα να υπερασπισθεί τα ελληνικά δίκαια και συμφέροντα. Σαμπάνιες τότε θα ανοίξει για τα επινίκια των Σκοπιανών για μας τους Μακεδόνες, απλόχερα ξίδι και χολή θα κεράσει.

Δεν τρέφουμε αυταπάτες και σ' αυτήν τη δήθεν σύνθετη ονομασία θα επικρατήσει, όπως έγινε και με το ακρωνύμιο FYROM το απλό και σκέτο Μακεδονία. Είναι η πικρή αλήθεια που εμείς οι Έλληνες στα ξένα βιώνουμε καθημερινά.

Προσπαθούμε να ανατρέψουμε την κατάσταση και να επιβάλουμε την σωστή ονομασία. Οι προσπάθειές μας, όμως, πέφτουν στο κενό. Οι υπεύθυνοι ξένοι μας υπενθυμίζουν ότι η

επίσημη Ελλάδα έχει πετάξει την Μακεδονία και τους Μακεδόνες σαν καυτερή πατάτα πέρα, χάμω, για να ικανοποιήσει τις βουλές και επιταγές των εταίρων της. Ο κατήφορος των εξελίξεων της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής δε λέει να σταματήσει. Μας υπενθυμίζουν το φιάσκο των πυραύλων S-300. Μας εξηγούν ότι είμαστε ένα κράτος υπό κηδεμονία και με περιορισμένες αρμοδιότητες. Η αναμενόμενη ευτυχής οικονομική επιτυχία της κυβέρνησής σας αποτελεί πανάκεια για κάθε εθνική αποτυχία.

Σας ικετεύουμε, αν μπορείτε και θέλετε να ανατρέψετε τις διαγραφόμενες εξελίξεις. Το τίμημα της σημερινής αναγνώρισης θα είναι βαρύ. Δε θα το πληρώσει μόνο η κυβέρνησή σας με μία ενδεχόμενη εκλογική ήττα μελλοντικά, αλλά όλος αυτός ο υπέροχος ελληνικός λαός.

*Με τον προσήκοντα σεβασμό
Γεώργιος Α. Βλάχος
Γενικός χειρουργός, τραυματολόγος*

ΠΡΟ-ΠΟ

ΛΟΤΤΟ



**ΚΑΝΕ
ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ ΣΟΥ...
ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ**



Βοιτυλιώτες ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΗΣ ΚΟΡΣΙΚΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ν. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

Οδοιπορικό
στην Αρχαία Κύρνο



ΕΚΔΟΣΕΙΣ

έρωδιός



ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΒΟΙΤΥΛΙΩΤΕΣ, ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΗΣ ΚΟΡΣΙΚΗΣ οδοιπορικό στην Αρχαία Κύρνο. Εκδόσεις: «Έρωδιός»

«Ποτέ άλλοτε τόσο λίγοι Έλληνες δε δοκιμάστηκαν τόσο πολύ και δεν πέτυχαν τόσα πολλά!». Αυτόν τον τίτλο χρησιμοποίησε ο εκδότης του περιοδικού «Αδούλωτη Μάνη» στο τεύχος-αφιέρωμα για τον ελληνισμό της Κορσικής.

Αυτούς τους «λίγους» Έλληνες που δοκιμάστηκαν πολύ και πέτυχαν πολλά έφερε στην επιφάνεια ο Δημήτρης Αλεξάνδρου με το τελευταίο του βιβλίο.

Από τον Όμηρο και το θαλασσοδαρμένο Οδυσσέα, που σκόταψε με τους συντρόφους του στο φοβερό νησί των Λαιστρυγόνων (που φέρεται να είναι η Κορσική), αλλά και αργότερα, καθώς οι Πέρσες αφανίζουν την Ιωνία, θα αναγκάσουν τους Φώκαεις να γυρέψουν νέα πατρίδα στην άλλη άκρη της Μεσογείου. Έτσι, θα δημιουργηθούν ελληνικές αποικίες στην Γαλατία (Γαλλία), στην Ιβηρία και στις νησιωτικές περιοχές (Αρχαία Κύρνο: Κορσική).

Πολλά χρόνια μετά, οι Τούρκοι καταστρέφοντας με τη σειρά τους την Μ. Ασία, τον Πόντο και τον Μοριά θα απλώσουν μια νέα φουρνιά Ελλήνων της Μάνης σε αναζήτηση νέας πατρίδας. Έτσι γεννιέται ο ελληνισμός της Κορσικής, που ζει και επιβιώνει χρόνια τώρα κρατώντας με θρησκευτική ευλάβεια τις ρίζες και τις παραδόσεις του. Θα αναθρέψει σπαρτιατικά και το Μέγα Ναπολέοντα, του οποίου η καταγωγή παραμένει ένα αίνιγμα μέχρι σήμερα. Μέσα σε όλα αυτά εμπλέκονται οι Κομνηνοί, οι Στεφανόπουλοι του Βυζαντίου, οι πειρατές του Αιγαίου, οι βεντέτες του Βοΐτουλος της Μάνης, η Γένουα και οι Κόρσοι, η στρατιωτική παράδοση των Μανιατών, ο Κάρολος Βοναπάρτης και η Πανώρια

ως και ο Ίων Δραγούμης, που έζησε θρυλικούς και ολοζώντανους Έλληνες της Κορσικής.

Ο Δημήτρης Αλεξάνδρου μετά τους ΚΑΛΑΣ και του ΓΚΡΕΚΑ-ΝΟΥΣ μας ταξιδεύει ξανά στις «χαμένες στράτες» του ελληνισμού. Ακολουθώντας τα χνάρια των Ελλήνων διαχρονικά αυτή τη φορά, μας φέρνει στους Έλληνες της Κορσικής, δίνοντας την υπόσχεση ότι θα συνεχίσει τα ταξίδια του.

Σπύρος Δημητρίου

ΠΟΙΟΙ ΔΟΛΟΦΟΝΗΣΑΝ ΤΟΝ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ Αθώοι οι Μαυρομιχαλαίοι, δε χτύπησαν αυτοί. Αθήνα, Πελασγός, 1998 Κοκκινάκης Δημήτριος (Τυθεάτης)

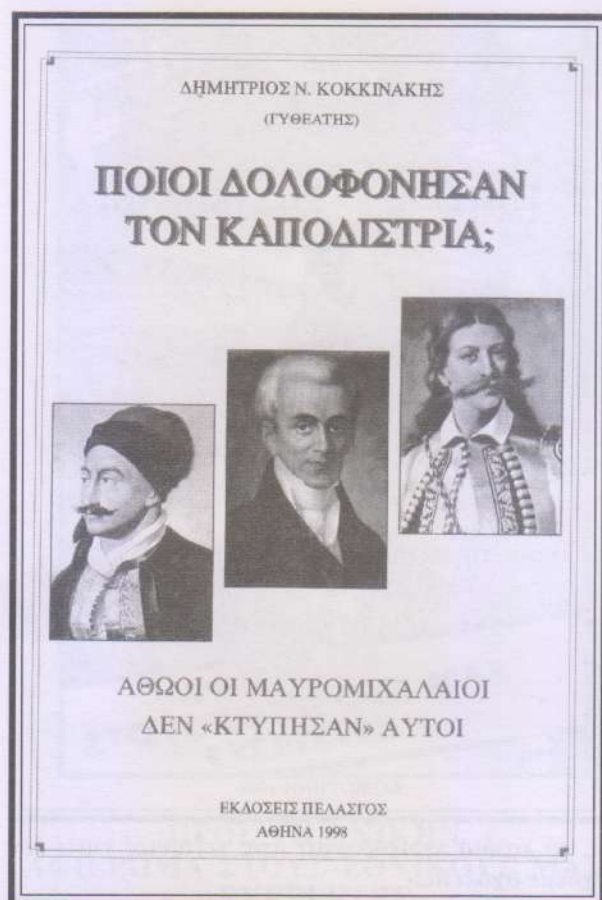
Μετά από 32 χρόνια σοβαρής, περιπετειώδους και επισταμένης έρευνας, ο κος Κοκκινάκης παρουσίασε το αξιολογότερο ιστορικό του πόνημα, *Ποιοι δολοφόνησαν τον Καποδίστρια*. Ο συγγραφέας αποδεικνύει πέρα πάσης αμφιβολίας ότι οι Κωνσταντίνος και Γεώργιος Μαυρομιχάλης δεν ευθύνονται για τη δολοφονία του πρώτου κυβερνήτη της Ελλάδος, Καποδίστρια, το πρωινό της 27ης Σεπτεμβρίου 1831. Ο κος Κοκκινάκης, μανιάτης στην καταγωγή, γεννηθείς το 1941 στο Γύθειο, αποφοίτησε από την ΣΜΑ το 1964 με το βαθμό του ανθυποσμηναγού μηχανικού έργων.

Συνδυάζοντας το επιστημονικό πνεύμα με την καλλιτεχνική του ευαισθησία και διαίσθηση, ο κος Κοκκινάκης παρουσιάζει σε ένα βιβλίο που ξεπερνά τις 500 σελίδες τη θέση του ότι για τη δολοφονία του Καποδίστρια δεν ευθύνονται οι Μαυρομιχαλαίοι αλλά εγκάθετοι πράκτορες των αγγλικών μυστικών υπηρεσιών.

Η μελέτη του κος Κοκκινάκη είναι άκρως εμπειριστατωμένη και εξονυχιστική. Σκοπός της, όπως μας λέει ο ίδιος ο συγγραφέας, είναι να ερευνησει «την ουσιαστική συμμετοχή των Μαυρομιχαλαίων. Εάν δηλαδή ετράβηξαν την σκανδάλη ή εκινήθησαν με μαχαίρι εναντίον του κυβερνήτη. Εάν ήταν ή δεν ήταν φυσικοί αυτουργοί οι Μαυρομιχαλαίοι».

Για να επιτύχει το σκοπό του, ο συγγραφέας ξεκινά με μια ενδελεχή ιστορική ανασκόπηση των γεγονότων που προηγήθηκαν της δολοφονίας του Καποδίστρια. Αποδεικνύει δε ότι αυτοί που ωφελήθηκαν από τη δολοφονία του Καποδίστρια δεν ήταν οι Μαυρομιχαλαίοι, αλλά οι «φιλοι και οι σύμμαχοι, οι οποίοι κατόρθωσαν να ποδηγετήσουν το νεοσύστατο κράτος μας». Εν συνεχεία, αναλύοντας την προσωπικότητα του Καποδίστρια, και παραθέτοντας αποσπάσματα επιστολών του, ο συγγραφέας αποδεικνύει το πρωτοπόρο και ελληνικό πνεύμα του φωτισμένου πρώτου κυβερνήτη της Ελλάδος, ο οποίος σαφέστατα αποτελούσε απειλή και εμπόδιο στα σχέδια των ξένων δυνάμεων για την πολιτική και οικονομική εξάρτηση της πατρίδος μας, μιας και «Μαυρομιχάλης και Καποδίστριας σήμαιναν για τους Αγγλογάλλους προσπάθεια της Ελλάδος για επάνοδο σε βυζαντινούς άρχοντες και κατά συνέπεια απομακρυνόταν η δυνατότητα της τοποθέτησής στο νέο θρόνο ενός γόνου μίας εκ των ευρωπαϊκών αυλών».

Γνώστης των μανιατικών ηθών και εθίμων, ο συγγραφέας καταρρίπτει τον ισχυρισμό ότι οι Μαυρομιχαλαίοι σκότωσαν τον Καποδίστρια, διότι ο τελευταίος πρόσβαλε τον Πετρόμπεη. Το γεγονός ότι οι Μαυρομιχαλαίοι δεν εδέχθησαν τις κατηγορίες και ότι ο Πετρόμπεης δεν ήταν ενήμερος της υποτιθέμενης δολοφονίας του Καποδίστρια από τον υιό του Γιώργο και αδελφό Κωνστα-



ντίνο Μαυρομιάλη, αποδεικνύει την αθωότητα των κατηγορουμένων.

Αναλύοντας επίσης βήμα προς βήμα τη σκηνή της δολοφονίας, με λεπτομερή σχεδιαγράμματα, και τις καταθέσεις των αυτοπτών μαρτύρων, οι οποίες είναι γεμάτες αντιφάσεις και δεν υποδεικνύουν άμεσα τους Μαυρομιαλούς ως τους δολοφόνους του Καποδίστρια. Αντιπαραβάλλοντας, επίσης, το πλαστό ιατρικό ανακοινωθέν με το γνήσιο, που συνέταξε ο ιατρός Καρβελάς, καθώς επίσης και το γεγονός ότι για το αγγλικό Υπουργείο Εξωτερικών ο φάκελος σχετικά με τον Καποδίστρια παραμένει ακόμα και σήμερα άκρωσ απόρητος, ο αναγνώστης εύκολα φτάνει στο συμπέρασμα του συγγραφέα, ότι «ο Καποδίστριας εδολοφονήθη μετά από απόφαση των ξένων και η πράξη της δολοφονίας εξετελέσθη από πράκτορες των ξένων, κατά τρόπο που ενοχοποιούσε τους αρχηγούς των Μανιατών, ώστε να "εξεδοντιασθή" η μόνη αξιόμαχη δύναμη που θα μπορούσε να αντιπαρατεθή στις διαθέσεις των ξένων».

Συμπερασματικά, η μελέτη του κου Κокκινάκη *Ποιοι Δολοφόνησαν τον Καποδίστρια*, αποτελεί έναν ιστορικό σταθμό στην μελέτη της ελληνικής ιστορίας, διότι δεν αποδεικνύει μόνο την αθωότητα των Μαυρομιαλίων, αλλά και το βαθμό εξάρτησης της χώρας μας από τα ξένα ιμπεριαλιστικά κέντρα, που αφανώς κυβερνούν την χώρα μας. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, «η δολοφονία του Καποδίστρια είναι η απαρχή της δημιουργίας της σημερινής τραγικής καταστάσεως της Ελλάδος ... οι βάσεις που ετέθησαν το 1831 εδραίωσαν άριστα το χάος που επηκολούθησε και το οποίο φθάνει μέχρι των ημερών μας».

Διονύσης Ψιλόπουλος

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΔΗΜ. ΛΑΖΟΓΙΩΡΓΟΥ-ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΚΔ. ΠΕΛΑΣΓΟΣ

*Γιά τό Μαρμαρωμένο Βασιλιά,
ούτε φωνή, ούτε λαλιά!
Τόν τραγουδάει όμως στά παιδιά
σάν παραμύθι ή γιαγιά...*

Ό Μαρμαρωμένος Βασιλιάς!
Μιά ιστορία πού άγγίζει τίς κορυφογραμμές του θρύλου...

Και στους άπλους ανθρώπους και ιδίως σ' έμάς, τούς Έλληνες, άρέσουν οί θρύλοι...

Κωνσταντίνος Παλαιολόγος: μιά μορφή-σύμβολο!

Κι όλοι διψάμε για τέτοιες μορφές-σύμβολα...

Είναι ό,τι μάς λείπει, όλα όσα μάς λείπουν!!!

Ό τελευταίος βυζαντινός αυτοκράτορας! Ό προδομένος, ό μοναχικός, ό μαχητής!

Σ' αυτή την ιστορία, τά επίθετα πού άκολουθούν τό όνομα και τούς τίτλους εκείνου του ανθρώπου, όπως τραγικός, θρυλικός, δραματικός, μαρτυρικός, είναι εκείνα πού όριοθετούν την άληθινή διάσταση των γεγονότων. Διότι άνατρέχοντας στις πηγές, βλέπουμε ότι οί κίνδυνοι και οί δυσχέρειες, οικονομικές και στρατιωτικές, ήσαν δυσαναλόγων μεγεθών έν σχέσει με εκείνες πού μπορούσε και καλούνταν να άντιμετωπίσει ό Κωνσταντίνος Παλαιολόγος. Η έποχή του, δύσκολη. Κι άς μη γελιόμαστε, από την πάλαι ποτέ άκμαίατατη Βυζαντινή Αυτοκρατορία τί είχε άπομείνει, όταν κατά τόν Μάρτιο του 1449 ό Κωνσταντίνος Δραγάζης-Παλαιολόγος άνελάμβανε την βασιλεία; Μόνον ή Κωνσταντινούπολις και τά περι αυτήν ήσαν ελεύθερα· ή λοιπή έλληνική γη κατείχετο από τούς «έκ της Δύσεως έπίδρομεις», τούς Σταυροφόρους, είτε από τούς Τούρκους, οί όποιοι είχαν έδρα την Άνδριανούπολη. Δύο άνεξάρτητα άκόμα τμήματα του έλληνισμού ύπήρχαν: Τό Δεσποτάτο του Μορέως και ή Αυτοκρατορία της Τραπεζούντος, πού σέ περίπτωση κινδύνου ήσαν άνίσχυρα και άνίκανα να βοηθήσουν τη Βασιλεύουσα.

Και βέβαια, ό Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, έκτός των άλλων, ύπεροπλις και ύπεραρίθμου των Τούρκων, είχε και ένα σοβαρό «ελάττωμα», του έλειπε ό ... ρεαλισμός!!! Διότι, άν ήταν ρεαλιστής -όπως οί σημερινοί μας «ήγγετες» - θά έκανε διμερείς συνομιλίες, διαπραγματεύσεις και τέλος πάντων... θά τό κουβέντιαζε τό «θέμα» και θά επέλεγε μιά λύση πιό ... ρεαλιστική, από τό να δώσει τή ζωή του για ... μιά χαμένη ύπόθεση! Όμως, είπαμε, δέν ήταν ρεαλιστής:

«Τήν Πόλην τοίς βαρβάροις ούδέποτε έώμεν...»!!!

Γι' αυτό κι έδωσε την τραγική εκείνη τελευταία μάχη, «μαχόμενος» ως άπλους στρατιώτης, πανταχού παρών κατά την πολιορκία, προτρέπων, ένθαρρύνων, νουθετών! Στην τραγική πάλη της χριστιανικής πίστεως κατά των μωαμεθανών άπίστων, του έλληνικού πολιτισμού κατά της τουρκικής βαρβαρότητας!

Κων/νος Δραγάζης-Παλαιολόγος: Μιά δραματική μορφή που καταχωρήθηκε στις ψυχές μας με τὰ στοιχία εκείνα που υφαινούν τήν ιστορία και τόν μύθο. Γιατί ή αξία και τό μέγεθος τής θυσίας και του μαρτυρίου έγκεινται στο πόσα χάνει ή κερδίζει τελικά κανείς από τίσ αποφάσεις του και τίσ επιλογές του! Κι εκείνος έδωσε τή ζωή του για μία ... «χαμένη υπόθεση»(!) κατά τίσ σύγχρονες αντίληψεις! Έκεινος πιστός στις αξίες και τὰ ιδανικά, πιστός στον Θεό του, τήν πατρίδα του, τόν λαό του, τήν ιστορία του! Δέν έσπασε τήν άλυσίδα, παρά προσέθεσε έναν κρίκο! Η μαρτυρική του θυσία στις 29 Μαΐου του 1453, μέ τήν Άλωση τής Κων/πόλεως από τούς Τούρκους, σηματοδότησε τήν τελευταία πράξη αντίστασης μιάς εποχής και τήν πρώτη μιάς καινούργιας! Πράξη αντίστασης έναντίον του Τούρκου κατακτητού, του Τούρκου σφαγέα και γενοκτόνου· του Άττίλα εισβολέα, του Τούρκου, των γκριζων ζωνων, των γκριζων λυκων, των γκριζων φονιάδων του φωτός, του Παναγιώτη Βλαχάκου, του Χριστόδουλου Καραθανάση, του Έκτορα Γιαλοψού, του Σολωμού Σολωμού, του Άναστάση Ίσαάκ, τής λευτεριάς...

Μέ τήν παρούσα έργασία του γι' αυτή τήν μεγάλη μορφή-σύμβολο του έλληνισμού ο κ. Δημήτριος Λαζογιώργος-Έλληνικός, προσεγγίζει μέ τήν γνήσια έλληνική ευαισθησία του και παραθέτει «ύπενθυμίσεις γεγονότων ξεχασμένων ή και σκεπασμένων», όπως γράφει ο ίδιος στον πρόλόγο του, μέ μία γραφή άληθινή και μία πέννα βουτηγμένη στη μνήμη, τό χρέος και τό αίμα, προσθέτοντας έτσι στις εκδόσεις μας μία ψηφίδα άτόφια βυζαντινή, χρυσή και πορφυρή σαν τὰ ματωμένα καμπάγια του πορφυρογέννητου στερνού μας αυτοκράτορα! Χρυσός, πορφύρα και αίμα! «Σώπασ' Άφέντρα και Κυρά και μήν πολυδακρυσείς, πάλε μέ χρόνους μέ καιρούς, πάλε δικά μας θάναι!»

Έλίνα Μαστέλλου-Γιαννάκενα

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ ΤΗΣ ΡΩΜΑΝΙ

Έκει όπου ή πολιτεία όλιγοφρεϊ, ένεργοί πολίτες καλύπτουν τό κενό και προσφέρουν στο κοινωνικό σύνολο.

Ο πολύχρονος μόχθος του κ. Άντώνη Λιάπη, ή παρότρυνση του κ. Πρόδρομου Έμφιετζόγλου και ή κάλυψη των έξόδων από τήν ΜΗΧΑΝΙΚΗ Α.Ε. δημιούργησαν τό πρώτο γλωσσάριο τής τσιγγάνικης γλώσσας, τής Ρωμανί.

Η παρουσίαση του έργου έγινε σε κεντρικό ξενοδοχείο τής Άθήνας τήν 15.12.1998 από τόν γλωσσολόγο κ. Βαγγέλη Μαρσέλο παρουσία του συγγραφέως, του χορηγού, του προέδρου τής Πανελληνίας Όμοσπονδίας Έλλήνων Ρωμά, εκπροσώπων πολιτιστικών συλλόγων των Ρωμά τής Θράκης, των χωριών Πολυάνθου και Δροσερού και πλήθους καλεσμένων. Οι εκπρόσωποι των τσιγγάνων μεταξύ των άλλων δήλωσαν: Ό αναλφαβητισμός, ή άνεργία, οι άρρώστιες, τὰ ύψηλά ποσοστά θνησιμότητας και ό κοινωνικός αποκλεισμός μαστίζουν τούς τσιγγάνους τής Θράκης.

ΑΝΤΩΝΗ Κ. ΛΙΑΠΗ

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ ΤΗΣ ΡΩΜΑΝΙ



όπως τη μιλούν οι μουσουλμάνοι Ρωμά
της ελληνικής Θράκης
(ελληνο-ρωμανό)

ΚΟΜΟΤΗΝΗ 1998

«... τὰ παιδιά περιφέρονται στις γειτονιές γιατί δέν έχουμε σχολείο...»

«... στο χωριό Δροσερό τής Ξάνθης ζούν 700 οικογένειες Ρωμά και ή συντριπτική πλειοψηφία είναι άνεργοι...»

Στό ένημερωτικό φυλλάδιο που μās δόθηκε διαβάζουμε: «... Στη σημερινή ελληνική Θράκη κατοικούν 20.000 Μουσουλμάνοι Τσιγγάνοι από τούς όποιους οι 16.000 έχουν τουρκοφωνήσει, ενώ 4.000 διατηρούν τήν τσιγγάνικη γλώσσα (Ρωμανί) ... ή κρατική μέριμνα ήταν και παραμένει ελάχιστη έως άνύπαρκτη...»

Η ΜΗΧΑΝΙΚΗ Α.Ε. έχει αναπτύξει μία πολυσχιδή δραστηριότητα στο χώρο των τσιγγάνων, όπως οικονομική ένίσχυση σε άπορους και άσθενείς. Μέ δαπάνες τής λειτουργεί, από τό 1994, ό παιδικός σταθμός «Η ΑΓΑΠΗ» για παιδιά τσιγγάνων. Αγοράστηκε έκταση 6 στρεμμάτων για κατασκευή πνευματικού κέντρου στο Δροσερό.

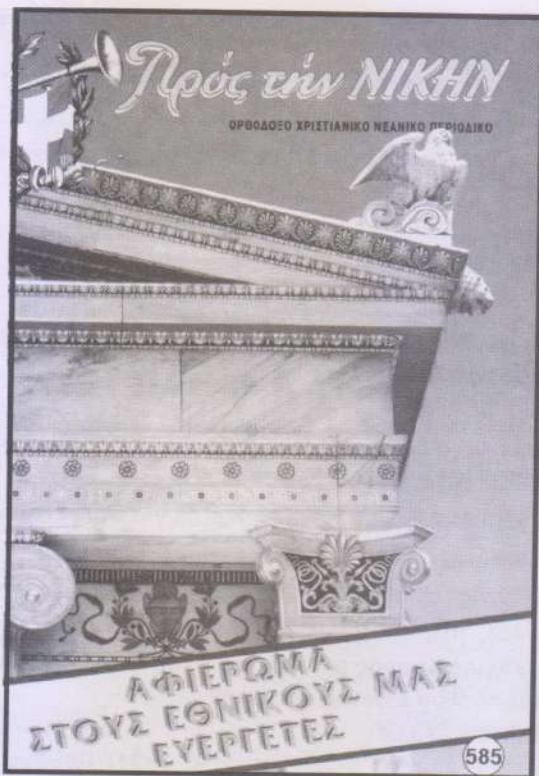
Προσφέρθηκε να χτίσει και να εξοπλίσει πολυθέσιο δημοτικό σχολείο στην Κομητηνή, αλλά ή Νομαρχία Ροδόπης από τόν Ιανουάριο του περασμένου χρόνου επικαλείται «διαδικαστικά ζητήματα».

Ίδρυσε στην Κομοτηνή τό μοναδικό στην Ευρώπη Μουσείο Καλαθοπλεκτικής των Ρωμά, μέ εκθέματα τσιγγάνικων καλαθιών από όλη τή Θράκη.

Και άλλες πολιτιστικές και άθλητικές δραστηριότητες στις κοινωνίες των Άθιγγάνων.

Ευχόμαστε ό συγγραφέας του έργου και ό χορηγός κ.κ. Άντώνης Λιάπης και Πρόδρομος Έμφιετζόγλου ν' άντέξουν στις κακόπιστες κριτικές και να συνεχίσουν τήν εθνωφελή προσφορά τους.

Θεόδωρος Μπινιχάκης



**ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΝΙΚΗΝ
ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΜΑΣ
ΕΥΕΡΓΕΤΕΣ**

*«Πόσο αξίζει ένας τίτλος;
Πόσο κοστίζει ένας τίτλος;
Πόσο ζητείται ένας τίτλος;
Πόσο μοναδικός είναι ο τίτλος τιμής
'Εθνικός Ευεργέτης;»*

Την απάντηση θά τή διαβάσει ο αναγνώστης στο 585ο τεύχος του Χριστιανικού Νεανικού Περιοδικού της 'Αδελφότητας «Ο Σωτήρ» «Πρός την Νίκη».

Σ' αυτήν έδω την χώρα, όπου δέν άνθησαν οι τίτλοι ευγένειας των ίπποτων και των βαρώνων, άνθησε ένας άλλος τίτλος τιμής και ευγένειας, που έδινε αντί νά παίρνει φέουδα και όφικια, έδινε το απόθεμα της ψυχής του και την περιουσία του για την άνθρώπιση αυτού του τόπου.

Οι άρετές αυτών των τιτλούχων δέν ήταν ή παλληκαριά στά τουρνούα και στις κονταρομαχίες, τίς σύγχρονες ρωμαϊκές άρένες, αλλά ή ταπεινοφροσύνη και ή προσήλωση σ' άνωτερα ιδανικά.

Στην Αίγυπτο, στη Ρουμανία, στη Ρωσία, στα Βαλκάνια και σ' όλη την κεντροδυτική Ευρώπη, εκεί όπου βρέθηκαν ξενητεμένοι, δέν έβγαλαν στιγμή άπ' την καρδιά τους την Ελλάδα. Και έστελναν και έκτιζαν τά Άβερώφεια, τά Τοσίτσεια, τά Άρσάκεια, τά Ζάππεια, τά Ζαρίφεια, τά Σιβιτανίδεια και τόσα άλλα.

Άπ' τίς σελίδες αυτού του έξαιρετου περιοδικού γίνεται φανερό πόσο φτωγή θά ήταν σήμερα ή Ελλάδα χωρίς τούς ευεργέτες. Φτωγή τόσο σε υλικά οικοδομήματα, όσο και σε πνεύμα, καθ' ότι και όλα σχεδόν τά εκπαιδευτικά μας ιδρύματα δημιουργήθηκαν από

τά κληροδοτήματα των έθνικων ευεργετών. Αυτούς που σήμερα, δυστυχώς, θυμούνται και τιμούν πολύ λίγοι άπό έμάς και γι' αυτό τό λόγο αξίζουν συγχαρητήρια στό έξαιρετο αυτό χριστιανικό περιοδικό.

Στέφανος Σωτηρίου

«Ο ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ»

του Χρήστου Νεράντζη

Εκδόσεις «Αλέξανδρος», 1992

(Σολωμού 66, τηλ.: 5223648, 5220020)

Ο άγώνας του ελληνισμού της Μακεδονίας για επιβίωση και εθνική ολοκλήρωση, στις τελευταίες δεκαετίες του προηγούμενου αιώνα και τις αρχές του εικοστού, συνθέτει ένα από τα πλέον σημαντικά και δραματικά συνάμα κεφάλαια της νεοελληνικής ιστορίας.

Στα γεγονότα εκείνης της εποχής παραπέμπει πληθώρα βιβλίων και μελετών, αποσπασματικά ή συνολικά. Το τρίτομο έργο του Χρήστου Νεράντζη «Ο ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ» είναι μία πλήρης περιγραφή και ανάλυση χιλίων σχεδόν σελίδων, απευθυνόμενο όχι απαραίτητα στον ερευνητή ή τον ιστορικό, μα στο ευρύ κοινό και εδώ έγκειται η πρωτοτυπία του και ορίζονται τα χαρακτηριστικά του: αμεσότητα, περιεκτικότητα, κείμενο γλαφυρό, που διατηρεί το ενδιαφέρον του αναγνώστη αμείωτο. Στον "ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΑΓΩΝΑ":

- Αναλύεται το πολιτικο-διπλωματικό περιβάλλον μεταξύ Αγ. Στεφάνου και βαλκανικών πολέμων, η αποσύνθεση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, οι επιδιώξεις των Δυνάμεων.

- Επισημούνται οι συνθήκες που διαμορφώθηκαν στον ευρύτερο μακεδονικό χώρο, οδηγώντας στην τελική σύγκρουση των Ελλήνων και Βουλγάρων.

- Σκιαγραφούνται, μία προς μία, οι προσωπικότητες που σημάδεψαν τον άγώνα του μακεδονικού ελληνισμού: μακεδονομάχοι, εκκλησιαστικοί ηγέτες και ιερείς, διπλωμάτες, εκπαιδευτικοί.

- Τονίζεται η, διστακτική αρχικά, έντονη στη συνέχεια, συμβολή του ελληνικού κράτους, αναφοράς γενομένης στον καταλυτικό ρόλο των ελληνικών προξενείων.

Περιγράφονται οι μάχες που διεξήχθησαν και οι συνακόλουθες αμότητες, παρατίθεται ονομαστικός κατάλογος των θυμάτων (αγωνιστών και αμάχων) και «ακτινογραφείται» η οργανωτική δομή τόσο της δικής μας πλευράς, όσο και των κομιτάτων. Όλα τα παραπάνω συνοδεύονται από την παράθεση πλουσίου αρχαιακού και φωτογραφικού υλικού, καθιστώντας την προσέγγιση του όλου θέματος αμεσότερη και ευκρινέστερη.

Να σημειωθεί ότι στο έργο αυτό υπάρχει η συνεργασία ηχηρών ονομάτων της ελληνικής ιστοριογραφίας, όπως του καθηγητή Νεοελληνικής Ιστορίας Κωνσταντίνου Βακαλόπουλου (Αριστοτέλειο Παν/μιο Θεσσαλονίκης). Ο συγκεκριμένος ιστορικός συνδέει το μακεδονικό έπος με τις μετέπειτα εξελίξεις και την ανακίνηση του θέματος από σλαβικής πλευράς, αθόρυβα και μεθοδικά από το 1945, απροκάλυπτα πλέον στη δεκαετία του '90. Ο σκοπιανός αλυτρωτισμός και ο βουλγαρικός μεγαλοϊδεατισμός (εν υπνώσει για την ώρα αλλά υπαρκτός) ενισχύουν την επικαιρότητα ενός θέματος, το οποίο στο έργο «Ο Μακεδονικός Αγώνας» φωτίζεται σε όλες του τις πτυχές, αποτελώντας συμβολή στην εθνική μας αυτογνωσία.

Σταύρος Γ. Καρκαλέτσος

Λάβαμε τα εξής βιβλία και περιοδικά

BIBLIA

1. «Ιστορία της Αποικιοκρατίας», 6 τόμοι, Νίκος Ψυρούκης, Εκδόσεις Αιγαίου, Λευκωσίας 1993.
2. «Η πολεμική προπαρασκευή της Ελλάδος 1923-1940», Αλεξάνδρου Ι. Δεσποτόπουλου, Εκδόσεις Ακαδημίας Αθηνών, Αθήνα 1998.
3. «Ήχοι από το μωβ δωμάτιο», διηγήματα, Ανδρέας Μακρίδης, Λεμεσός 1998.
4. «Διπλωματία και Στρατηγική των μεγάλων ευρωπαϊκών δυνάμεων Γαλλίας, Γερμανίας, Μεγάλης Βρετανίας», Παναγιώτης Ήφαιστος, Εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα 1999.
5. «Γλωσσάριο της Ρωμάνι», όπως τη μιλούν οι μουσουλμάνοι Ρωμά της ελληνικής Θράκης (ελληνορωμανό), Αντώνη Κ. Λιάπη, Κομοτηνή 1998.
6. «Ταξίδι στο χρόνο», Κατοχή & Εμφύλιος, Αλέκου Καρυά, Αθήνα 1990.
7. «Καλός, οι Έλληνες των Ιμαλαΐων», Δημήτρης Ν. Αλεξάνδρου, Εκδόσεις Ερωδίδς.
8. «Γκρεκάνοι, οι Έλληνες της Μάγκνα Γκρέτσια», Δημήτρης Ν. Αλεξάνδρου, Εκδόσεις Ερωδίδς.
9. «Βοιτυλιώτες, οι Έλληνες της Κορσικής», Δημήτρης Ν. Αλεξάνδρου, Εκδόσεις Ερωδίδς.
10. «Μιθριδάτης ΣΤ' ο Ευπάτωρ, Βασιλεύς του Πόντου», Περικλής Ροδάκης, Εκδόσεις Γόρδιος.
11. «Εθνικά Ζητήματα», τραγική απροθυμία, ανεπάρκεια και ολιγωρία του αθηναϊκού κράτους, Μιχάλης Χαραλαμπίδης, Εκδόσεις Γόρδιος.
12. «Διακόσιοι Μανιάτες Λογογράφοι», Κυριάκος Δ. Κάσσης, Αθήνα 1998.
13. «Οι ρίζες στ', Πρωτοέλληνες», Γεωργίου Κ. Γεωργαλά, Εκδόσεις Πελασγός.
14. «Οι ρίζες ζ', Χαλκείον Γένος», Γεωργίου Κ. Γεωργαλά, Εκδόσεις Πελασγός.

15. «Ο Μακεδονικός Αγώνας», Χρήστου Νεράντζη, Εκδόσεις Αλέξανδρος.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

1. «2000» Ανεξάρτητη εφημερίδα για την ελληνική μειονότητα στην Αλβανία
Εκδότης: Θ. Βεζιάνης, Δόμπολη 29 - Ιωάννινα, τηλ. 09481, τηλεομ.: 09450905
2. «Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός», τριμηνιαίο περιοδικό Ορθοδόξου Εξωτερικής Ιεραποστολής,
Εκδότης: τα μέλη του Δ.Σ., Κων/πόλεως 30, 564 29, Σταυρούπολη, Θεσ/νίκη, τηλ. (031) 606920 & 602602.
3. «Αέροπος» Διμηνιαίο περιοδικό για τον Ελληνισμό
Εκδότρια: Ελένη Κ. Φάσσου, Βατάτζη 10, ΑΘΗΝΑ 114 72, τηλ. 6437190, τηλεομ. 6438748
4. «Αθηναϊκή Πρωτοβουλία» Μηνιαία αδέσμευτη εφημερίδα
Εκδότης: Ιωαν. Χρ. Γιαννάκενας, Αχ. Παράσχου 127, 114 75 Αθήνα, τηλ. 6440021, τηλεομ. 6450097.
5. «Αλέκτωρ» Έντυπο Ποικίλου Προβληματισμού
Περιοδική Έκδοση πρωτοβουλίας Φοιτητών Α.Π.Θ., Καραϊσκάκη 7, Θεσ/νίκη 553 37, τηλ. - τηλεομ. 948574.
6. «Ανατολή» Για τον Ελληνισμό της καθ' ημάς Ανατολής, της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου
Μηνιαία πολιτική έκδοση, εκδότης: Μανώλης Αρσενιάδης, Δοϊράνης 130-132, 176 73 Καλλιθέα, τηλ. 9514225, τηλεομ. 9589939
7. «Αντιφωνητής»
Δεκαπενθήμερο έντυπο γνώμης, Εκδότης: Πάφης κυριάκος, Μαρινάκη 16, 69100 - Κομοτηνή, τηλ./ τηλεομ.: 0531-36331
8. «Βορειοηπειρωτικός Αγών» Μηνιαίο Δημοσιογραφικό όργανο κεντρικής επιτροπής Βορειοηπειρωτικού Αγώνος.
Εκδότης: Ι. Τσιαμπέρης, Ναυαρίνου 8, 106 80 Αθήνα, τηλ. 3629769

9. «Γνώμη» Δεκαπενθήμερος Ελληνο-Καναδική Εφημερίδα. Εκδότης: Κ. Καρατσίκης, Βανκούβερ-Καναδάς, τηλ.: (604) 435-4580, τηλεομ.: (604) 435-7619.

10. «Δημοσιογραφική» Όργανο του Δημοσιογραφικού Ομίλου

Εκδότης: Γιάννης Μενούκος, Προκοπίου 7-9, 171 24 Αθήνα, τηλ. 9731338, τηλεομ. 3816738

11. «Εθνικά Θέματα της Ελλάδος», Ευθυμίου Βασ. Παπαπαναγιώτου.

12. «Εικοστός πρώτος Αιώνας» Μηνιαία Ελληνοκεντρική Έκδοσις

Εκδότης: Νίκος Παπαδόπουλος, Ναύπλιο, Τ.Θ. 189, Τ.Κ. 211 00

13 «Ελλάνιον Ήμαρ» Τριμηνιαία περιοδική έκδοση Ελλανίων Πολιτιστικών Αναζητήσεων. Εκδότης: Γεράσιμος Καλογεράκης. Φιλικής Εταιρείας 39, Θεσσαλονίκη 54 621, τηλ.-τηλεομ.: 031-265042.

14. «Ελληνική Διεθνής Γλώσσα» Τριμηνιαίο περιοδικό

Εκδότης: Ιωάννης Χρ. Γιαννάκενας, Αχ. Παράσχου 127, Τ.Κ. 114 75, Αθήνα, τηλ. 6440021, τηλεομ. 6450097.

15. «Ενδοχώρα» για τη Θράκη που περιμένει, τον Ελληνισμό που αντιστέκεται.

Εκδότης: Κουριαννίδης Ιωάννης, Νικηταρά 21α, 681 00 Αλεξανδρούπολη, τηλ. 0551-31329 & 094-389805.

16. «Η Βασιλεία των Ουρανών» Τριμηνιαία έκδοσις. Εκδότης: Αρχιμ. π. Ν. Γκολιόπουλος. Αδελφότης Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Ναυπάκτου. 30300 Ναύπακτος.

17. «Η Βόρειος Ήπειρος σήμερα»

Διμηνιαία έκδοση της Εθνικής Νεολαίας Βορείου Ηπείρου, Εκδότης: Χ. Καραθάνος, Πειραιώς 8 - 10431 Αθήνα, τηλ. 5228650, τηλεομ. 5242069

18. «Η Κύπρος σήμερα»

Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών, Υπουργείο Εσωτερικών, Λευκωσία-Κύπρος

19. «Η Μαύρη Βίβλος του Τουρκισμού»

Εκδότης: Χάρης Αριστείδου, Κολοκοτρώνη 32, Λεμεσός - Κύπρος, τηλ. (05) 722703, τηλεομ. (05) 356056

20. «Θρησκίος Άνεμος» Διμηνιαίο περιοδικό για τη Θράκη.

Εκδότης: Γιαλαμάς Αθανάσιος, Παλαιολόγου 26, 681 00 Αλεξανδρούπολη, τηλ.-τηλεομ. 0551-31670.

21. «Μικρασιατική Ηχώ» Διμηνιαία Έκδοση Ενώσεως Σμυρναίων.

Εκδότης: Τάκης Βεζυργιάννης, Καρύτση 3, 105 61 Αθήνα, τηλ. 3228480, τηλεομ. 3229564.

22. «Ο Πολίτης» Ανεξάρτητη, πολιτική, ειδησεογραφική και κοινωνική εφημερίδα των Κωνσταντινουπολιτών.

Εκδύτρια: Π. Τσουκάτου, Πλατεία Βικτωρίας 2, 104 34 Αθήνα, τηλ. 8818992, τηλεομ. 8817341.

23. «Ορθόδοξος Τύπος» Εβδομαδιαία Έκδοσις της Πανελληνίου Ορθοδόξου Ενώσεως.

Εκδότης: Σωτήριος Βασιλόπουλος, Κάνιγγος 10, 106 77 Αθήνα, τηλ. 3816206, τηλεομ. 8136981.

24. «Ο Χρόνος» Καθημερινή Εφημερίδα Κομοτηνής.

Εκδότης: Αλεξ. Φανφάνης, Νικ. Ζωίδου 22-24, 691 00 Κομοτηνή, τηλ. 22791, τηλεομ. 31302.

25. «Προσφυγικό Βήμα» Διμηνιαία Κυπριακή Εφημερίδα

Εκδότης: Χρήστος Προδρόμου, Λ. Αθηνάς 41, 166 71 Βουλιαγμένη, τηλ. 9670964, τηλεομ. 9670966.

26. «Στο Κλεινόν Άστυ» Διμηνιαίο πολιτιστικό ενημερωτικό δελτίο του Επιστημονικού Συλλόγου Νέων των Αθηνών,

Μπουκουβάλα 12, 114 75 Αθήνα, τηλ. 6440021.

27. «Σύναξη» Τριμηνιαία έκδοση σπουδής στην Ορθοδοξία

Εκδύτρια: Σωτηρία Νέλλα, Θερμοπυλών 39, 152 35 Βριλήσσια, τηλ. 8049396.

28. «Σύνδεσμος» Μηνιαίο Περιοδικό Ελληνορθόδοξης Μαρτυρίας

Εκδότης: Παν. Ι. Μέντης, Β. Γεωργίου Α΄ 5, 241 00 Καλαμάτα, τηλ. 0721-23176.

29. «Το Δημοτικόν Φως» Τοπική εφημερίδα για την προβολή και την πρόοδο του Αγίου Δημητρίου.

Εκδότης: Γιώργος Μαράφης, Παπάγου 112Α 173 43, Αγ. Δημήτριος, τηλ.: 9704655, τηλεομ.: 9768818.

30. «Φωνή του Κουρδιστάν» Περιοδικό του Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου του Κουρδιστάν. Β. Σοφίας 54, 115 28 Αθήνα, τηλ. 7247022, τηλεομ. 7292556.

31. «Χριστιανική» Εφημερίδα Χριστιανικού Κοινωνικού Αγώνα

Εκδότης: Μανόλης Μηλιαράκης, Ακαδημίας 78Δ, 106 78 Αθήνα, τηλ. 3811302, τηλεομ. 3806262.

ΑΡΘΡΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ ΤΕΥΧΗ ΤΗΣ "ΕΛΛΟΠΙΑΣ" (επιλογή)

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ

- Τχ. 4** Μακεδονικό και Διαβαλκανικές σχέσεις του **Σπ. Κακουριώτη**.
Τχ. 4 Τα ιστορικοπολιτικά πλαίσια της σύγχρονης Μακεδονίας του **Κ. Βακαλόπουλου**.
Τχ. 8 Η στάση μας στο "Μακεδονικό" και η κατάσταση στα Βαλκάνια του **Θ. Ζιάκα**.
Τχ. 9 Σχετικά με το "Μακεδονικό ζήτημα" του **Α. Ανθεμιδή**.
Τχ. 9 Η πολιτική των Σκοπίων έναντι της Ελλάδας του **Κ. Κεντρωτή**.
Τχ. 11 Το Μακεδονικό ζήτημα στο σύγχρονο Βαλκανικό χώρο (I), (II), (III) του **Ε. Φακιάλα**.
Τχ. 12 Η αναγέννηση του βουλγαρομακεδονικού εθνικισμού του **Κ. Κεντρωτή**.
Τχ. 21 Ο Ελληνισμός των Σκοπίων στη διάρκεια του Μεσοπολέμου (1920-1940) του **Κ. Βακαλόπουλου**.
- Β' Περίοδος**
Τχ. 1 Σε αναζήτηση γερμανικής προστασίας του **Β. Στοϊλόπουλου**.
Τχ. 3 Οι εξελίξεις του Μακεδονικού και η εθελούφωση του ενδοτισμού του **Κ. Χολέβα**.
Τχ. 6 Οι σκόπελοι της ενδιάμεσης συμφωνίας του **Β. Στοϊλόπουλου**.
Τχ. 6 Μερικές σκέψεις επί Θεμελιωδών πτυχών του "Μακεδονικού" και του ρόλου της Ελλάδας στο διεθνές σύστημα του **Π. Ήφαιστου**.
Τχ. 6 Ο εκτουρκισμός των Torbesi της ΠΓΔΜ και οι "αθάτατες" πλευρές των μειονοτικών ζητημάτων του **Β. Στοϊλόπουλου**.
Τχ. 8 Τα Σκόπια ζητούν τη συνδρομή των "δημοκρατικών δυνάμεων" της Ελλάδας του **Β. Στοϊλόπουλου**.
Τχ. 8 Η προσφορά των Μανιατών στο Μακεδονικό Αγώνα του **Γ. Δημακόγιαννη**.
Τχ. 9 Σκοπιανό. Το κινικό αδιέξοδο του **Ν. Κασιλιώτη**.
Τχ. 9 Εθνική εγρήγορση. Η διέξοδος από την παγίδευση για το θέμα των Σκοπίων του **Αθ. Κόρμαλη**.
Τχ. 12 Το Μακεδονικό και οι σωτηριές ελπίδες της Βουλγαρίας του **Β. Στοϊλόπουλου**.
Τχ. 12 Διαλυτικά φαινόμενα στο υβρίδιο των Σκοπίων του **Κ. Χολέβα**.

ΚΥΠΡΟΣ

- Τχ. 1** Ο άλλος Αττίλας του **Ανδρέα Μακρίδη**.
Τχ. 1 Η επιστημονική μελέτη του Κυπριακού και η πολιτική ηγεσία του **Κ. Κύρρη**.
Τχ. 2 Αφιέρωμα στο Κυπριακό.
Να μετατρέψουμε το κενό σε ισχύ του **Τ. Φιλανιώτη**
Εθνικά υπολείμματα του **Δ. Καλουδιώτη**
Ποιοι διώχουν την Ένωση του **Σπ. Κακουριώτη**.
Ο τουρκικός επεκτατισμός της κατεχόμενης γης μας και τρόποι αντιμετώπισης του προβλήματος του + **Θεόφιλου Γεωργιάδη**.
Αυτοδιάθεση-Κύπρος-Τουρκία-Ευρώπη του **Κ. Κύρρη**.
Τχ. 4 Οι καταβολές του ΑΚΕΛ και ιστορικοκοινωνικοί παράγοντες που ορίζουν τη στάση στο εθνικό ζήτημα (I), (II) του **Π. Προδρόμου**.
Τχ. 7 Η ομοσπονδιακή λύση οδηγεί στην τουρκοποίηση του **Τ. Γεωργίου**.
Τχ. 7 Ο Ελληνισμός μπροστά στη νέα τάξη πραγμάτων του **Δ. Καλουδιώτη**.
Τχ. 8 Συνέντευξη του Αρχιεπισκόπου Κύπρου Χρυσόστομου
Τχ. 9 Άραγε μας σώζει η τουρκική αδιαλλαξία του **Θ. Στοφορόπουλου**.
Τχ. 9 Για μια νέα πορεία στο εθνικό θέμα της Κύπρου του **Τ. Γεωργίου**
Τχ. 14 Το Δημοψήφισμα του 1950 για την Αυτοδιάθεση-Ένωση του **Γ. Ζερβίδη**.
Τχ. 16 Κύπρος και εθνική στρατηγική του Ελληνισμού του **Π. Ήφαιστου**.
Τχ. 16 Το χρέος της Ελλάδας στην Κύπρο του **Θ. Στοφορόπουλου**.
Τχ. 17 Για τον εορτασμό της Κυπριακής "Ανεξαρτησίας" του **Γ. Ζερβίδη**.
Τχ. 18 Παγκύπριο Γυμνάσιο Λευκωσίας, τα πρώτα εκατό χρόνια μοναξιάς (1893-1993) του **Π. Παπαπολυβίου**.
Τχ. 20 Αφιέρωμα στο Κυπριακό.
Πολιτικό μνημόσυνο Θεόφιλου Γεωργιάδη του **Α. Μαύρου**.
Το χρονικό προδομένου αγώνα του **Κ. Χατζηαντωνίου**
Η σύσκεψη της 30ης Νοεμβρίου-1ης Δεκεμβρίου στην Αθήνα του **Τ. Φιλανιώτη**.
Πολιτικές και στρατηγικές πτυχές της σύζευξης του κυπριακού κράτους με

- το ελλαδικό κράτος του **Π. Ήφαιστου**.
Ελληνο-Τουρκικοί συσχετισμοί στη νέα περίοδο. Το Κυπριακό στο προσκήνιο; του **Δ. Καλουδιώτη**.
Ελληνισμός-Ελλαδισμός ομάδας μαθητών Παγκυπρίου Γυμνασίου.
Πικρό οδοιπορικό του **Φ. Μεταλληνού**.
Τχ. 21 Οι Κούρδοι ο Θεόφιλος κι εμείς του **Π. Λαζάρου**
Τχ. 21 Ο αγώνας των αποδήμων Κυπρίων προσφύγων στη Βρετανία για επιστροφή του **Α. Λεωνίδου**.
Τχ. 21 Η πολιτική πτυχή του θέματος των εγκλωβισμένων του **Γ. Κολασιδή**.
Τχ. 22 Κυπριακή οικονομία και αμυντική θωράκιση της Κύπρου του **Γ. Βαγιακόκου**.
Τχ. 23 Σκέψεις πάνω στην εθνική στρατηγική της μεταπολίτευσης του **Τάσου Φιλανιώτη**.
Τχ. 23 Συνέντευξη με την Ελένη Φωκά.
Β' Περίοδος
Τχ. 1 21 χρόνια μετά... του **Χριστόδ. Γιαλουριδή**.
Τχ. 2 Θεμελιώδεις πτυχές μιας Ελληνικής εθνικής στρατηγικής για το Κυπριακό ζήτημα του **Παν. Ήφαιστου**.
Τχ. 5 Το Κυπριακό ζήτημα του **Γ. Καραούσου**.
Τχ. 5 Το Πανεπιστήμιο Κύπρου του **Α. Μακρίδη**.
Τχ. 6-7 Τα αίτια της συνειδησιακής πάλης στην Κύπρο του **Χ. Ελισσαίου**.
Τχ. 7-8 Οι αγνοούμενοι της Τουρκικής εισβολής στην Κύπρο του **Ι. Γ. Βαρνάκου**.
Τχ. 8 Ευρύτεροι προβληματισμοί περί των απόψεων και προτάσεων των ΗΠΑ για στρατιωτικό διάλογο στην Κύπρο του **Αθ. Δρούγου**.
Τχ. 9 Το ενωτικό δημοψήφισμα και η έναρξη του απελευθερωτικού αγώνα του **Χ. Κέλλη**.
Τχ. 9 Πολεμικά γεγονότα. Ιούλιος-Αύγουστος 1974. Στρατόπεδο ΕΛΔΥΚ. Επιμ. **Θ. Μπινιχάκης**.
Τχ. 10 1974-1997, Αγνοούμενοι-Διεθνής Αμνηστία-Ηνωμένα Έθνη και Διερευνητική Επιτροπή Αγνοουμένων του **Γ. Βαρνάκου**.
Τχ. 11 Αφιέρωμα: Από την ένωση στη διχοτόμηση
Το έθνος ξεθεμελιώνεται η πατριδα σβήνει του **Ν. Ψυρούκη**.
Συνέντευξη με τον υπουργό Εξωτερικών της Κύπρου κ. Αλέκο Μιχαηλίδη επιμ. **Σπ. Δημητρίου**.
Κυπριακό: Λανθασμένοι χειρισμοί πάνω σε λανθασμένη βάση του **Π. Ήφαιστου**.
Η άλλη όψη του Κυπριακού του **Π. Σωτηρίου**.
Μαρτυρία: Χρονικό των μαχών της ΕΛΔΥΚ
Κύπρος... Η επόμενη ημέρα του **Π. Διακουμάκου**.
Κύπρος και διζωνική ομοσπονδία του **Κ. Κωνσταντινίδη**.
Πανόραμα του τουρκικού επεκτατισμού σε βάρος του κυπριακού Ελληνισμού του **Σ. Ισκωβίδη**.
Εθνοδημογραφικές και πολιτιστικές επιπτώσεις της εισβολής στην Κύπρο το 1974 του **Σπ. Δημητρίου**.
1974-1997. Οι αδήλωτοι αιχμάλωτοι-αγνοούμενοι της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο του **Ι. Βαρνάκου**.
Τχ. 12-13 Το θέμα των αγνοουμένων της Κυπριακής τραγωδίας είναι καθαρά ανθρωπιστικό ζήτημα του **Σ. Δημητρίου**
Τχ. 13 Κύπρος και S-30: Όρα για πράξεις του **Σ. Καρκαλέτση**.
Τχ. 15-16 Συνέντευξη με τον στρατηγό Γ. Καραούσο. Επιμ. του **Θ. Μπινιχάκη**.
Τχ. 16 Το Κυπριακό -για μια ακόμη φορά- στο μεταίχμιο και η «εξελληνική νοστροπία» του **Π. Ήφαιστου**
- Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ**
Τχ. 2 Οι διεθνείς ανεκμετάλλετες δυνατότητες του Ελληνισμού του **Γ. Αλεξάνδρου**.
Τχ. 2 Ρουμ Ορτοντόξ: Η προέκταση του γένους μας στη Μέση Ανατολή του **Κ. Χολέβα**.
Τχ. 3 Απόδημος Ελληνισμός του **Δ. Ευαγγελίδη**.
Τχ. 5 Μια Κρήτη στη Συρία του **Α. Πίγγουρα**.
Τχ. 7 Οι ελληνόφωνοι της κάτω Ιταλίας
Τχ. 7 Ελληνολατρεία στην ΕΣΣΔ του **Β. Αγτζίδη**.

Τχ. 10 Η κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης και οι συνέπειες για τον Ελληνισμό του **Βλ. Αγτζίδη**.

Τχ. 11 Η ελληνόφωνη περιοχή της Καλαβρίας του **Τίτο Squillaci**.

Τχ. 12 Οι ελληνόφωνες γυναίκες στην κάτω Ιταλία της **Β. Λαμπροπούλου**.

Τχ. 18 Όταν το κράτος φοβάται το δικαίωμα ψήφου του μετανάστη του **Β. Στοϊλόπουλου**.

Τχ. 19 Εντυπώσεις από τον Ελληνισμό της Αμερικής της **Μ. Ζουμπούλη**.

Τχ. 20 Η εικόνα της Ελλάδος στον Γερμανικό Τύπο του **Β. Στοϊλόπουλου**.

Τχ. 21 Ο απόδημος Ελληνισμός, οι δυνατότητες και οι προοπτικές του (I), (II) του **Κ. Κοκκινόφτα**.

Άσε των φρονίμων τις βουλές και το τουφέκι πιάσε... του **Γ. Σιλούρη**.

Τχ. 22 Ο αντι-ορθόδοξος ρατσισμός και οι Ευρωπαϊκές εξελίξεις του **Κ. Χολέβα**.

Β' Περίοδος

Τχ. 1-2 Ο Ελληνισμός της Διασποράς της **Άρτεμης Ξανθοπούλου-Κυριακού**.

Τχ. 4 Ποιος θα σώσει το Ρωμικό; του **Σ. Καργάκου**.

Τχ. 4-Τχ. 5 Ο Ελληνισμός της Αιγύπτου του **Ε. Σουλογιάννη**.

Τχ. 6 Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού του **Μ. Δικαίου**.

Τχ. 7 "Καλάς": Η μόνη φυλή στον κόσμο που διατηρεί μια παράδοση με στοιχεία που παραπέμπουν στην Αρχαία Ελλάδα του **Αθ. Λερούνη**.

Τχ. 17 Οι ελληνόφωνοι της Απουλίας του **Αθ. Κόρμαλη**.

Τχ. 18 Κι ο Τότος έγινε, όπως οι αρχαίοι του, Ορθόδοξος του **Γ. Αλεξάνδρου**.

ΕΥΡΩΠΗ

Τχ. 13 Εμείς και το Μάαστριχτ του **Θ. Ζιάκα**.

Η δική μας Ευρώπη του **Γ. Καραμπελιά**.

Η Ελλάδα στην ΕΟΚ: σχέδιο μερικού απολογισμού του **Θ. Στοφορόπουλου**.

Τχ. 14 Η Ελλάδα μεταξύ Ανατολής και Δύσης: Η περίπτωση της Κύπρου του **Δ. Καλουδιώτη**.

Τχ. 21 Εμείς και η Ευρώπη του **Γ. Σχίζα**.

Τχ. 22 Ο αντιορθόδοξος ρατσισμός και οι Ευρωπαϊκές εξελίξεις του **Κ. Χολέβα**.

Β' Περίοδος

Τχ. 4 Ο μύθος της απομόνωσης... του **Β. Στοϊλόπουλου**.

Τχ. 4 Τα εθνικά θέματα και η Διακυβερνητική της Ευρώπης του **Κ. Χολέβα**.

Τχ. 15 Νέο Ράιχ ή νέα πτώση; η Γερμανία στο δρόμο προς τον 21 αιώνα του **Β. Στοϊλόπουλου**.

Τχ. 17 Ο ευρωπαϊκός ανθελληνισμός του **Γ. Σκαλαβούου**.

ΑΙΓΑΙΟ

Τχ. 1 Η μειοδικτική πολιτική και οι συνέπειες της, της **Σ. Αντωνοπούλου**.

Τχ. 5 Οι διεκδικήσεις της Τουρκίας στο Αιγαίο (I), (II) του **Α. Συρίγου**.

Τχ. 23 Να μην πνιγούμε στο Αιγαίο του **Αθ. Κόρμαλη**.

Β' Περίοδος

Τχ. 1 Πρόκριμα Ελληνικών δυνατοτήτων του **Αθ. Κόρμαλη**.

Τχ. 2 Ορατή η απειλή στο Αιγαίο του **Αθ. Κόρμαλη**.

Τχ. 3 Το Γ "Ράιχ" των ΗΠΑ και το Αιγαίο του **Ν. Ψυρούκη**.

Τχ. 4 Ο γεωπολιτικός πανικός της Τουρκίας και το Αιγαίο του **Ιωάννη Λουκά**.

Τχ. 4 Το μετέωρο βήμα των Αθηνών του **Αθ. Κόρμαλη**.

Τχ. 5 Η Τουρκική προκλητικότητα και η Άμυνα του Αιγαίου του **Ι. Μανιάτη**.

Τχ. 8 Η προοπτική του "θερμού επεισοδίου" στο Αιγαίο του **Αθ. Δρούγου**.

Τχ. 8 Προς στρατιωτική διχοτόμηση του Αιγαίου στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ της **Σ. Αντωνοπούλου**.

Τχ. 8 Το έγκλημα των Υμίων νήσων και η πορισματική του συγκάλυψη του **Γ. Βαρνάκου**.

Τχ. 8 Η σημασία των Βραχονησίδων και η παρ' ολίγον κρίση στους Καλόγερους και στο Πετροκάραβο του **Αθ. Κόρμαλη**.

Τχ. 9 Τα επιλεγόμενα των Ίμια του **Φ. Μεταλληνού**.

Τχ. 15 Η αποστρατιωτικοποίηση των νήσων του Αιγαίου του **Α. Κόρμαλη**.

Τχ. 17 Αναφορά στους ακρίτες φρουρούς. Καστελλόριζο της **Αλ. Γαβριηλίδη** & του **Στ. Γαβριηλίδη**.

ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ

Τχ. 3 Αφιέρωμα στη **Β. Ήπειρο**.

Η σημασία του αυτονομιακού αγώνα της Β. Ήπειρου του **Κ. Χολέβα**.

Διεπιστημονική θεώρηση της Β. Ήπειρου του **Αχ. Λαζάρου**.

Συνέντευξη από τον Μητροπολίτη Σεβαστιανό.

Β' Πανελλήνιον Επιστημονικόν συνέδριον. Το Βορειοηπειρωτικό ζήτημα του **Β. Μιχαήλ**.

Αλβανική "εθνική" ενότητα και ποίηση του **Κ. Λουκέρη**.

Τχ. 4 Εντυπώσεις από ένα Ταξίδι στην Αλβανία του **Θ. Μπινιχάκη**.

Τχ. 6 Ο Ιταλικός παράγων στο Βορειοηπειρωτικό του 1912-13 του **Κ. Λιολούση**.

Τχ. 9 Βορειοηπειρωτικό ζήτημα και ελληνοαλβανικές σχέσεις του **Γ. Παπαγιαννόπουλου**.

Τχ. 9 Για το ζήτημα της Τσαμουριάς της **Ε. Πιτούλη**.

Τχ. 10 Νομικές και ιστορικές διαστάσεις του Βορειοηπειρωτικού ζητήματος (I), (II) του **Κ. Χατζηαντωνίου**.

Τχ. 13 Κοσσυφοπέδιο και Β. Ήπειρος: παράλληλες πορείες του **Γ. Παπαγιαννόπουλου**.

Τχ. 15 Βόρειος Ήπειρος. Ελλάδα που αντιστέκεται του **Αν. Γκοτσόπουλου**.

Τχ. 17 Η ορθόδοξη αυτοκέφαλη εκκλησία της Αλβανίας και ο Βορειοηπειρωτικός αγώνας σήμερα του **Α. Γκοτσόπουλου**.

Τχ. 18 Οι εθνικοί αγώνες των Βορειοηπειρωτών του **Κ. Χατζηαντωνίου**.

Τχ. 19 Το παρελθόν και το μέλλον της Β. Ήπειρου του **Ν. Hammond**.

Τχ. 21 Το εκπαιδευτικό πρόβλημα στη Βόρειο Ήπειρο των **Γ. Γτριγκόγια, Χ. Κυρανούδη**.

Τχ. 23 Η ζωή και ο αγώνας του αείμνηστου Μητροπολίτη Σεβαστιανού της **Σ.Φ.Ε.Β.Α.**

Β' Περίοδος

Τχ. 1 Η ιστορία ενός Βορειοηπειρώτη της **Μαρίας Φράγκου**.

Τχ. 2 Ο αείμνηστος Μητροπολίτης Σεβαστιανός και οι πλάνες περί του Βορειοηπειρωτικού του **Κ. Χολέβα**.

Τχ. 3 Η εθνική μας πολιτική ανεπάρκεια του **Αθ. Κόρμαλη**.

Τχ. 4 Ετεροβαρές το Σύμφωνο φιλίας με την Αλβανία του **Γρ. Γκιζέλη**.

Τχ. 6 Το Βορειοηπειρωτικό Ζήτημα στο πλαίσιο προστασίας των Συλλογικών Δικαιωμάτων και η παθητική στάση της Ελλάδος του **Γρ. Γκιζέλη**.

Τχ. 6 Σύμφωνο Φιλίας Ελλάδας-Αλβανίας του **Απ. Παπαθεοδώρου**.

Τχ. 7 Βορειοηπειρωτικό: Αξίζει ν' αγωνιστούμε του **Αθ. Κόρμαλη**.

Τχ. 8 Σεβαστιανός. Το ράσο που έγινε σημαία της **Ε. Μαστέλλου-Γιαννάκενα**.

Τχ. 8 Η έλλειψη σχεδιασμού στην εξωτερική πολιτική και οι επιπτώσεις της στο Βορειοηπειρωτικό Ζήτημα του **Γρ. Γκιζέλη**.

Τχ. 10 Αφιέρωμα: Η εξέγερση και ο Ελληνισμός της **Β. Ήπειρου**.

Η ελληνική παρουσία στην Αλβανία του **Α. Δρούγου**.

Η εξέγερση που προδίδουμε του **Α. Κόρμαλη**.

Η επανάληψη της Ιστορίας του **Κ. Μάρη**.

Η πολιτική της υποστηρίξεως του Μπερίσια απέβη σε βάρος των ελληνικών και των βορειοηπειρωτικών συμφερόντων του **Γ. Γκιζέλη**.

Συζήτηση με έναν από τους εξεγερμένους της Βορείου Ήπειρου επιμ. **Θ. Μπινιχάκη**.

Τχ. 12 Το Βορειοηπειρωτικό ζήτημα και οι λόγοι της μη παρεμβάσεως της Διεθνούς Κοινότητας στην επίλυσή του του **Γρ. Γκιζέλη**.

Τχ. 12 Όλοι αυτοί που έμειναν εκεί του **Θ. Μπινιχάκη**.

Τχ. 13 Σεβαστιανός. Ο επίσκοπος του χρέους και της θυσίας του **Α. Καντάνη**.

Τχ. 14 Η παγκοσμιοποίηση οδηγός της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής στο Βορειοηπειρωτικό Ζήτημα του **Γ. Γκιζέλη**.

Τχ. 18 Β. Ήπειρος & Κόσσοβο. Βίαι παράλληλοι, αλλά αποκλίνουσες πορείες του **Γ. Γκιζέλη**.

ΠΟΝΤΙΑΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Τχ. 1 Αφιέρωμα στον Ποντιακό Ελληνισμό.

Ποντιακός Ελληνισμός στην ΕΣΣΔ

Αυτονομία των Ελλήνων Ποντίων της ΕΣΣΔ

Οι αυτόνομες ελληνικές περιοχές στην ΕΣΣΔ το Μεσοπόλεμο

Η ελληνική εκπαιδευτική μεταρρύθμιση το 1926 στην ΕΣΣΔ

Μαρτυρία του Κώστα Σοφιανίδη

Οι ελληνικές οργανώσεις

Τα ελληνικά αντισταλινικά τραγούδια

Χρονικό του Ποντιακού Ζητήματος

Τχ. 5 Η ιστορική ελληνικότητα του Πόντου του **Χ. Μαχαιρίδη**.

Τχ. 6 Η Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου και η Τουρκική Αντίδραση του **Β. Αγτζίδη**.

Τχ. 8 Οι διωγμοί των Ελλήνων του Πόντου (I), (II) του **Π. Ενεπεκίδη**.

Τχ. 9 Μπροστά στο νέο προσφυγικό πρόβλημα του **Βλ. Αγτζίδη**.

- Τχ. 10** Γενοκτονία των Ποντίων του **Χ. Μαχαιρίδη**.
Τχ. 11 Το παγκόσμιο Ποντιακό Συνέδριο του **Β. Αιτζιόδη**.
Τχ. 16 Η απαράδεκτη στάση του ελληνικού κράτους απέναντι στους Έλληνες πρόσφυγες του **Χ. Σοφιανίδη**.
Τχ. 14-17 Η φυγή των Ελλήνων της πρ. ΕΣΣΔ στην Ελλάδα. Αίτια και προσδοκίες του **Βλ. Αιτζιόδη**.
Τχ. 17-18 Η κατάρρευση της ΕΣΣΔ και η κατάσταση των Ελληνοποντίων του **Θεοχ. Κεσσιόδη**.
Τχ. 18 Το Ποντιακό ζήτημα σήμερα του **Θ. Κατσανέβα**.
Τχ. 19 Ποντιακός Ελληνισμός της πρώην Ε.Σ.Σ.Δ.. 75 χρόνια πολιτικής παρουσίας του **Β. Αιτζιόδη**.
Β' Περίοδος
Τχ. 4 19η Μαΐου, ημέρα μνήμης της γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού του **Γ. Δοντά**.

ΑΜΥΝΑ

- Β' Περίοδος**
Τχ. 1 Ελλάδα: Αμυντικά, Στρατιωτικά δεδομένα και δυνατότητες του **Π. Διακουμάκου**.
Τχ. 2 Η τουρκική πολεμική βιομηχανία σήμερα (οργάνωση-δυνατότητες) του **Γ. Βαγιακάκου**.
Τχ. 3 Στρατιωτική ισχύς και διπλωματία του **Δ. Σκαρβέλη**.
Τχ. 3 Ο εκουγχρονισμός των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων του **Γ. Βαγιακάκου**.
Τχ. 4 Η τουρκική απειλή. Συγκριτική αξιολόγηση εξοπλισμών Ελλάδος-Τουρκίας του **Π. Διακουμάκου**.
Τχ. 5 Αναδιτάξεις στη Ν. Α. Μεσόγειο του **Α. Δρούγου**.
Τχ. 6 Η ελληνική απάντηση στο μείζον ζήτημα των εξοπλισμών του **Αθ. Δρούγου**.
Τχ. 7 Οι νέες απειλές για την ασφάλεια της Μεσογείου και η θέση της Ελλάδος του **Αθ. Δρούγου**.
Τχ. 7 Οι επιλογές των ηγεσιών υποσκάπτουν το μέλλον των λαών της Τουρκίας και της Ελλάδος του **Β. Σταυριανού**.
Τχ. 7 Η αναβάθμιση της Εφεδρείας είναι αναγκαίοτητα του **Π. Λάσκου**.
Τχ. 8 Τα υποστρατηγεία του ΝΑΤΟ στη Λάρισα του **Ι. Μονιάτη**.
Τχ. 9 Εφεδροι. Αгноουμένες χρυσές εφεδρείες του **Π. Λάσκου**.
Τχ. 9 Οι πύραυλοι S-300 και πραγματικότητες για την από αέρος άμυνα της Κύπρου του **Π. Διακουμάκου**.
Τχ. 10-11 Τα Νατοϊκά Στρατηγεία στην Ελλάδα. Σκοπιμότητες και αλήθειες του **Π. Διακουμάκου**.
Τχ. 13-14 Ελληνική αμυντική βιομηχανία. Παρούσα κατάσταση και προοπτικές του **Γ. Βαγιακάκου**.
Τχ. 13 Εφεδρεία και αποτροπή. Ο ρόλος του ανθρώπινου δυναμικού στην αμυντική θωράκιση της χώρας του **Δ. Σκαρβέλη**.
Τχ. 14 Το νέο ΝΑΤΟ και το στρατηγείο της Λάρισας του **Π. Διακουμάκου**.
Τχ. 14 Οι υπερεξοπλισμοί της Τουρκίας και η ελληνική αδράνεια του **Α. Δρούγου**.
Τχ. 16-17 Η χαμένη ισορροπία στο Αιγαίο του **Π. Διακουμάκου**.
Τχ. 16 Η αναγκαιότητα της παλαιακής άμυνας της **Θωμοϊδας Φώτσαλη**.
Τχ. 18 Το νέο μαχητικό της αεροπορίας. Οι πραγματικές ανάγκες της από αέρος άμυνας του **Π. Διακουμάκου**.

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

- Τχ. 7** Το σχοιμί (Για το Οικουμενικό Πατριαρχείο ο λόγος ορίων). Του **Στ. Σταματέλου**.
Τχ. 8 Οι ευθύνες των Μ.Δ. για την καταστροφή του Ελληνισμού της Μ. Ασίας του **Β. Αιτζιόδη**.
Τχ. 10 Ίμβρος και Τένεδος. Η ιστορία και το δράμα δύο Ελληνικών νησιών, του **Αθ. Κόρραλη**.
Τχ. 12 Ένας πολεμιστής του Μικρασιατικού αγώνα θυμάται του **Γ. Παπαγεωργίου**.
Τχ. 13 Η ειρηνική παλιννόστηση του ελληνισμού στη Μικρασία του **Β. Καπόντα**.
Τχ. 14 Αποκαλύψεις του Τζελάλ Μπαγιάρ για την Μικρασιατική Καταστροφή.
Τχ. 18 Ίμβρος-Τένεδος ημέρες μνήμης του **Χρ. Δόλοπα**.
Τχ. 19 Μνήμη Καπαδοκίας του **Κ. Χατζηαντωνίου**.
Β' Περίοδος

- Τχ. 9** Ο Μικρασιατικός Ξεριζωμός του **Θ. Κατσανέβα**.

ΘΡΑΚΗ

- Τχ. 1** Το πρόβλημα της Δυτικής Θράκης του **Θ. Τσιούμπα**.
Τχ. 1,2,3,6 Η Μουσουλμανική μειονότητα της Δ. Θράκης και η πολιτική της Τουρκίας του **Ν. Σαρρή**.
Τχ. 10 Οι παλιννοστούντες Έλληνες από την πρώην Σοβιετική Ένωση ως παράγοντας ανάπτυξης της Θράκης του **Δ. Καλουδιώτη**.
Τχ. 13 Η Θράκη σήμερα του **Φ. Μακρίδη**.
Τχ. 16 Η μειονοτική γλώσσα του **Ν. Παναγιωτίδη**.
Τχ. 19 Ο γλωσσικός ευνουχισμός των Πομάκων του **Ν. Παναγιωτίδη**.
Τχ. 21,22 Η μουσουλμανική μειονότητα και η οικονομική κατάσταση της Θράκης, της **Σ. Αντωνοπούλου**.
Τχ. 23 Αναγέννηση του Θρακικού Ελληνισμού, του **Γ. Αμπελιόδη**.
Β' Περίοδος
Τχ. 1 Μετά τον Σαδικ, ποιος ο επόμενος εντολοδόχος; του **Γ. Κουριαννίδη**.
Τχ. 2 Το Δημογραφικό πρόβλημα της Θράκης του **Ε. Γαλούση**.
Τχ. 3 Η Θράκη στο Τουρκικό στόχαστρο του **Ε. Γαλούση**.
Τχ. 4 Το μειονοτικό εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας του **Ν. Παναγιωτίδη**.
Τχ. 7 Πολιτική συμπεριφορά και στάση της μουσουλμανικής μειονότητας του **Ν. Παναγιωτίδη**.
Τχ. 8-9 Η πορεία μιας εθνογεννητικής διαδικασίας: Μουσουλμανική μειονότητα της Δ. Θράκης και μουσουλμανική μειονότητα της Βουλγαρίας του **Κ. Τσιούμπα**.
Τχ. 12 Εβρος: Ο γιός της Ροδόπης και του Αίμου του **Δ. Λιμνιάτη**.
Τχ. 18 Η Θράκη που επιμένει του **Γ. Κουριαννίδη**.
Τχ. 18 Η Θράκη σταυροδρόμι των διεθνών δικτύων του **Πρ. Εμφιετζόγλου**.
Τχ. 18 Συμφωνία ανακωχής Μουδανίων του **Δ. Λιμνιάτη**.

ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΘΝΟΣ

- Τχ. 1** α) Κράτος και Έθνος του **Ν. Ψυρούκη**
Τχ. 1 Τουρισμός και Εθνική Αλλοτρίωση του **Γ. Σχίζα**.
Τχ. 1 Σχετικά με την έννοια του Έθνους του **Π. Ροδάκη**.
Τχ. 1 Εθνισμός-Εθνικισμός-Διεθνισμός του **Κ. Λολιούση**.
Τχ. 3 Σχετικά με το πρόβλημα του ορισμού του έθνους του **Θ. Κεσσιόδη**.
Τχ. 2 Παιδεία και Εθνισμός του **Θ. Ζιάκα**.
Τχ. 5 Ευρωπαϊκός διαφωτισμός-Ρωμιούση του **Π. Γ. Μεταλληνού**.
Τχ. 6 Η προβληματική του εθνισμού. Ιστορικές όψεις του **Θ. Ζιάκα**.
Τχ. 7 Η αυτοδιάθεση των εθνών στη νέα τάξη πραγμάτων του **Γ. Σχίζα**.
Τχ. 7-10 Το πρόβλημα της ταυτότητας στη σύγχρονη ελληνική συνείδηση του **Θ. Ζιάκα**.
Τχ. 12 Ιστορία της προβληματικής γύρω από το έθνος του **Τ. Φιλανιότη**.
Τχ. 11-13 Το πρόβλημα του έθνους: μια απόπειρα πλουραλιστικού ορισμού του **Θ. Ζιάκα**.
Τχ. 14 Η αλλοτρίωση του Νέου Ελληνισμού του **Θ. Ζιάκα**.
Τχ. 15, 16 Χώρος και χρόνος του **Γ. Καραμπελιά**.
Τχ. 15-16 Εθνισμός και κοινωνισμός. Προβλήματα συμβιώσεως του **Θ. Δημόπουλου**.
Τχ. 17, 18 Είμαστε Έθνος ανάδελφο; του **Θ. Ζιάκα**.
Τχ. 19 Το πρόβλημα του ορισμού του έθνους του **Θ. Ζιάκα**.
Τχ. 19 Σύγκρουση πολιτισμών; του **δρ. Ε. Παντελούρη**.
Τχ. 20, 21 Επιστολή-απάντηση του **Χρ. Σαρτζετάκη** (τέως Προέδρου της Δημοκρατίας) στο άρθρο: "Είμαστε Έθνος Ανάδελφο"
Τχ. 21 Εμείς και η Ευρώπη του **Γ. Σχίζα**.
Τχ. 22 Η Ελλάδα μια χώρα των συνόρων του **Θ. Ζιάκα**.
Β' Περίοδος
Τχ. 1, 2, 3 Το Νεοελληνικό Είδωλο του **Κ. Χατζηαντωνίου**.
Τχ. 4 Εθνικισμός - Εθνισμός - Αεθνισμός του **Ν. Παναγιωτίδη**.
Τχ. 6 Από την Αναγέννηση στην Επανάσταση του **Κ. Χατζηαντωνίου**.
Τχ. 9 Ελληνισμός και Χριστιανισμός του **Γ. Ντελόπουλου**.
Τχ. 16 Η ελληνική ταυτότητα και οι προσπάθειες για αποσύνθεσή της του **Γ. Γκιζέλη**.
Τχ. 17 Ελληνισμός και Χριστιανική Ορθοδοξία του **Γ. Γκιζέλη**.

ΓΛΩΣΣΑ- ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

- Τχ. 1** Τα συμφωνικά φαινόμενα της Νέας Ελληνικής του **Χρ. Δόλοπα**.
Τχ. 4 Ενδοσυγκριτική Γλωσσολογία και Γραικική γλώσσα του **Χ. Δάλκου**.

Τχ. 4 Αρχαία ναυαγία στο Αιγαίο του **Ε. Βρανόπουλου**.
 Τχ. 8 Συμβολή στην έρευνα του χορού των Ελλήνων του Πόντου του **Ν. Ζουρντζιδη**.
 Τχ. 10-11 Τα αδιέξοδα της Παιδείας του **Σ. Καργάκου**.
 Τχ. 11 Μετανάστευση και Λογοτεχνία του **Φ. Φιλίππου**.
 Τχ. 12 Τσακωνική διάλεκτος: ένα πρωτοελληνικό απολίθωμα του **Χ. Δάλκου**.
 Τχ. 14-15 Γλώσσα και εθνική άμυνα του **Σ. Καργάκου**.
 Τχ. 15 Μπρούνο Καλίζε ένας Ελλονόφωνος ποιητής της Καλαβρίας του **Γ. Μεταξά**.
 Τχ. 16,17 Ο γλωσσικός εξανδραποδισμός στην Κύπρο του **Α. Μακρίδη**.
 Τχ. 19-20 Διαπολιτισμική παιδεία του **Π. Κοτσιώνη**.
 Τχ. 23 Ο ποιητής Βασιλης Κουρής του **Ν. Καρρά**.

Β' Περίοδος

Τχ. 1 Η Βαλκανική διάσταση της Ελληνικής γλώσσας του **Γ. Ντελόπουλου**.
 Τχ. 2 Η επίδραση της Ελληνικής γλώσσας στη διαμόρφωση ενός Αραβο-Ισλαμικού πολιτισμού του **Ευθ. Άσσου**.
 Τχ. 2 Περί της αρχαίας Ελληνικής μουσικής του **Δ. Σταθακόπουλου**.
 Τχ. 3 Γαλλική Encyclopedie και Νεοελληνικός δαφωτισμός του **Δ. Καραμπελιού**.
 Τχ. 6 Οι διαμορφώσεις και οι διεισδύσεις των Δυτικών στην Οθωμανική Αυτοκρατορία του **Ν. Κατσιλιώτη**.
 Τχ. 7 Φιλεκαπαιδευτικός Σύλλογος Ανδριανουπόλεως του **Κ. Βακαλόπουλου**.
 Τχ. 9-10 Η γλώσσα των Κυπρίων της Αγγλίας του **Α. Μακρίδη**.
 Τχ. 10 Το ακριτικό τραγούδι και τα κλέφτικα δημοτικά τραγούδια του **Β. Σταθακόπουλου**.
 Τχ. 10 Αρ. Κωνσταντινίδης. 158.000 ελληνικές λέξεις στην αγγλική γλώσσα του **Θ. Μπινιχάκη**.
 Τχ. 15 Θεσσαλονίκη. Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης της **Αντ. Τρουμπούκη**.
 Τχ. 15 Ο Έλγιν και τα μάρμαρα του Παρθενώνα του **Δ. Νικολούλια**.
 Τχ. 16 Η γλωσσική εισβολή των Αγγλων και των δυτικών στην Κύπρο. Μερικές άλλες περιπτώσεις του **Α. Μακρίδη**.
 Τχ. 18 Αρχαία μετρικά σχήματα στη μουσική των χωρών της ΒΔ. Μακεδονίας του **Π. Καθακόπουλου**.
 Τχ. 18 Ο πατριωτισμός στο λαϊκό μας τραγούδι του **Στ. Καρκαλέτση**.

ΚΟΥΡΔΙΚΟ

Τχ. 1 Κούρδοι, αυτοί οι ανυπότακτοι του **Α. Πίγγουρα**.
 Τχ. 2 Ο νόμος της γενοκτονίας του Κουρδικού Λαού του **κ. Αλή**.
 Τχ. 6 Ελευθερο Κουρδιστάν ή Θάνατος του **κ. Αλή**.
 Τχ. 7 Πεθαίνοντας στην Ανατολή του **Γ. Παπαγεωργίου**.
 Τχ. 13 Η Γενοκτονία στην Νοτιοανατολική Τουρκία του **Μ. Δανίκα**.
 Τχ. 21 Οι Κούρδοι και η συνθήκη των Σεβρών του **Α. Κόρμαλη**.
 Τχ. 23 η γένεση και η εξέλιξη του Κουρδικού ζητήματος του **Γ. Μπατζά**.

Β' Περίοδος

Τχ. 2 Μια Ιστορική αναφορά του **Γ. Μπατζά**.
 Τχ. 4 Το δημοκρατικό έλλειμμα της Γερμανίας και το Κουρδικό του **Η. Ηλιάπουλου**.

ΤΟΥΡΚΙΑ

Τχ. 2 Η Τουρκία και το ζήτημα των εθνοτήτων του **Χρ. Μαχαιριδη**.
 Τχ. 5 Για το Εθνικό ζήτημα στην Τουρκία του **Βλ. Αιτζιδη**.
 Τχ. 6 Η Τουρκία και το Κουρδικό μετά την κρίση του Κόλπου του **Γ. Καραμπελιά**.
 Τχ. 7, 8 Οι Ελληνο-Τουρκικές σχέσεις με βάση τα τουρκικά σχολικά βιβλία του **Α. Λαζάρου**.
 Τχ. 8 Τουρκολαγνεία και μισελληνισμός ενός Βρετανικού Πανεπιστημίου του **Μιχαήλ Δανίκα**.
 Τχ. 8 Τουρκικός επεκτατισμός και ελληνικός κοσμοπολιτισμός του **Γ. Καραμπελιά**.
 Τχ. 10 Κεντρική Ασία. Η τουρκική προώθηση και η Ελλάδα του **Μ. Δανίκα**.
 Τχ. 14, 15 Οι Μουσουλμάνοι Ρωμιοί της σημερινής Τουρκίας του **Βλ. Αιτζιδη**.
 Τχ. 15 Διπλωματούχοι δολοφόνοι του **κ. Αλή**.
 Τχ. 16 Η γενοκτόνος Τουρκία του **Θ. Στοφορόπουλου**.
 Τχ. 16 Με το βλέμμα στραμμένο στην Κεντρική Ασία. Τουρκία και Παντουρκισμός του **Μ. Δανίκα**.
 Τχ. 21 Οι κυριότερες παραβιάσεις της συνθήκης της Λωζάνης από την Τουρκία

του **Γ. Μαγκριώτη**.

Τχ. 22 Όψεις και πρακτικές της τουρκικής προπαγάνδας. Ελληνικές αδυναμίες του **Π. Κόνιαρη**.

Τχ. 23 Η Αραβική πραγματικότητα στην Τουρκία.

Β' Περίοδος

Τχ. 1, 2 Οι Γερμανοτουρκικές σχέσεις και το Κουρδικό ζήτημα του **Β. Στοϊλόπουλου**.
 Τχ. 3 Γιατί σπρίζουν τον "Ακρίτα" φίλο του **Β. Στοϊλόπουλου**.
 Τχ. 6 Η Τουρκία υπό Ισλαμιστή Πρωθυπουργό του **Δ.Γ. Σκαρβέλη**.
 Τχ. 8 Οι Τούρκοι μετανάστες στη Γερμανία του **Β. Στοϊλόπουλου**.
 Τχ. 9 Η αόρατη Γερμανο-Τουρκική προσέγγιση του **Σ. Δημητρίου**.
 Τχ. 10 Η οικονομική κατάσταση της Τουρκίας σήμερα του **Β. Στοϊλόπουλου**.
 Τχ. 11 Κεντρική Ασία. Το μεγάλο φιάσκο της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής και ο ρόλος της Ελλάδας στην περιοχή του **Μ. Καραγιάννη**.
 Τχ. 15 Η Ελλάδα με τα μάτια της τουρκικής τηλεόρασης του **Στ. Καρκαλέτση**.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Τχ. 13 Εναλλακτικές επιλογές και διλήμματα της ελληνικής αποτρεπτικής στρατηγικής του **Π. Ήφαιστου**.

Τχ. 13 Εμείς και το Μάαστριχτ του **Θ. Ζιάκα**.

Τχ. 13 Η δική μας Ευρώπη του **Γ. Καραμπελιά**

Τχ. 14 Το ελληνικό αμυντικό δόγμα του **Χ. Λυμπέρη**.

Β' Περίοδος

Τχ. 4 Στρατηγικές εξισορροπήσεις του **Χρ. Γιαλουριδη**.
 Τχ. 4 Η διεκδίκηση ως μέσο αποτροπής του **Β. Στοϊλόπουλου**.
 Τχ. 5 Η εξωτερική πολιτική του κράτους των Αθηνών του **Ν. Ψυρούκη**.
 Τχ. 5 Ομοψυχία και εθνική στρατηγική του **Δ. Γαρούφα**.
 Τχ. 10-11 Διεθνής πολιτική και εθνικοί προβληματισμοί του **Χρ. Σαρτζετάκη**.
 Τχ. 12 Η ελληνοτουρκική προσέγγιση και οι πολιτικοί Ρουβάδες του **Ν. Σαρρή**.
 Τχ. 17 Τουρκία και ελλαδικός "ρεαλισμός" του **Στ. Καρκαλέτση**.

ΒΑΛΚΑΝΙΑ

Τχ. 8 Ορθοδοξία και γεωπολιτική στην καθ' ημάς Ανατολή του **Κ. Χολέβα**
 Τχ. 8 Ελλάδα και Βαλκάνια του **Τ. Φιλανιώτη**
 Τχ. 9 Βουλγαρία. Ένα έθνος ανάμεσα στον πανικό, τον μεγαλοϊδεατισμό και την χειραφέτηση του **Δ. Καλουδιώτη**.
 Τχ. 10 Η αποσύνθεση των Βαλκανίων και οι στρατηγικοί προσανατολισμοί της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής του **Γ. Καραμπελιά**.
 Τχ. 11-12 Το μακεδονικό ζήτημα στο σύγχρονο βαλκανικό χώρο του **Κ. Βακαλόπουλου**.
 Τχ. 11-13 Η γένεση του μακεδονικού ζητήματος, ο Μακεδονικός Αγώνας και η διεθνής διπλωματία του **Ευστ. Φακιολά**.
 Τχ. 14 Η βαλκανική κρίση και οι δικές μας δυνατότητες του **Θ. Ζιάκα**
 Τχ. 14 Κοσσυφοπέδιο: Οι επιδιώξεις και τα όρια της αλβανικής πολιτικής του **Α. Μαρκογιάννη**.
 Τχ. 15 Το τουρκικό τόξο και η συνεργασία των Ορθοδόξων του **Κ. Χολέβα**.
 Τχ. 15 Βαλκάνια, σημερινές συνθήκες και προοπτικές του **Γ. Παπαγιαννόπουλου**.
 Τχ. 15-16 Η μουσουλμανική μειονότητα της Βουλγαρίας και οι σχέσεις της με την Τουρκία του **Γ. Κυμιωνή**
 Τχ. 17 Εμείς και οι Σέρβοι του **Κ. Χολέβα**
 Τχ. 17 Το ζήτημα των περιουσιών των Μουσουλμάνων Τσάμηδων της Θεσπρωτίας του **Κ. Κεντρωτή**
 Τχ. 18 Μύθος και πραγματικότητα για το ρόλο της Γερμανίας και Αμερικής στα Βαλκάνια του **Β. Κοροβίνη**.
 Τχ. 19 Για μια αποτελεσματικότερη παρουσία του Ελληνισμού στα Βαλκάνια του **Κ. Χολέβα**.
 Τχ. 19 Η κρίση στα Βαλκάνια και η Ελλάδα. Κίνδυνοι και δυνατότητες του **Β. Κοροβίνη**
 Τχ. 22 Οι Ελληνοβουλγαρικές σχέσεις του **Τ. Φιλανιώτη**.
 Τχ. 23 Σύμμαχος μας πλέον μόνο ο Θεός του **Δ. Παζινού**.

Β' Περίοδος

Τχ. 5 Από την Άλωση της Πόλης στην αναγέννηση της Ευρώπης του **Αχ. Λαζάρου**.
 Τχ. 7 Το ανάμωμα των Σαρακατσάνων στο Σλίβεν της Βουλγαρίας του **Κ. Μοράρου**.
 Τχ. 10 Εθνολογικά και πολιτισμικά της Βαλκανικής του **Αχ. Λαζάρου**.

Τχ. 12 Πώς είδε το τραγικό τέλος του Ρήγα ο Σέρβος Νομπελίστας Ίβο Αντριτς του **Ι. Παπαδριανού**

Τχ. 12 Ρήγας Βελεστινλής. Από τις μοναδικές προσωπικότητες του νεώτερου Ελληνισμού του **Δ. Καραμπερόπουλου**

Τχ. 12 Οι Σαρακατσάνοι της Βουλγαρίας σήμερα και αύριο του **Δ. Γαρούφα**

Τχ. 15 Το Ανατολικό Ζήτημα ανοίγει και πάλι τους ασκούς του Αιόλου στα Βαλκάνια του **Ν. Ψυρούκη**.

Τχ. 15 Kosovo Republica. Illirida Republica. Varios Ipiros Republica του **Σ. Σωτηρίου**.

Τχ. 15 Βράχοι-Βλάχοι και αβάσμες αποφάσεις του **Αχ. Λαζάρου**.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Τχ. 17-18 Τηλεπικοινωνίες και ιδιωτικοποιήσεις. Στρατηγικές επιλογές για την ελληνική οικονομία του **Κ. Βαΐτσου**.

Β' Περίοδος

Τχ. 7 "ΟΧΙ": Ζωογόνηση του Έθνους του **Ν. Ψυρούκη**

Τχ. 7 Δημοκρατία ή Κομματικοκρατία; του **Σ. Καργάκου**.

Τχ. 8 Ασουνεπής Πολιτεία. Μια άλλη διάσταση της ιστορίας των καιρών μας του **Γ. Καρούσου**.

Τχ. 8-9 ΜΜΕ, ανθρώπινα/μειονοτικά δικαιώματα και διεθνής πολιτική του **Η. Ηλιόπουλου**.

Τχ. 9 Αερολόγος αισιοδοξία και σκληρή πραγματικότητα του **Ν. Ψυρούκη**.

Τχ. 11 Νόμος περί προστασίας του ατόμου από επεξεργασία δεδομένων του **Λ. Αθανασίου**.

Τχ. 12 Ολυμπισμός: Η νέα μεγάλη ιδέα του Έθνους του **Ν. Ντάσιου**

Τχ. 12 Ο θεσμός της Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα του **Β. Γρηγοράκου**

Τχ. 13 Κοινωνικό κεφάλαιο ή συνενώσεις του **Ε. Πανά**.

Τχ. 15 Η εγκληματικότητα του κράτους του **Θ. Μπινιχάκη**.

Τχ. 17 Το αλβανικό "Ηφαίστειο" του **Αθ. Δρούγου**.

Τχ. 18 Οι εκλογές στα Σκόπια και η νέα φάση του Μακεδονικού του **Κ. Χολέβα**

Τχ. 18 Το πραγματικό μήνυμα των δημοτικών και νομαρχιακών εκλογών του **Γ. Βοσκόπουλου**.

Τχ. 18 Η ανεργία στην Ελλάδα του **Ν. Ντάσιου**.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Β' Περίοδος

Τχ. 10 Η μάστιγα των ναρκωτικών και το μαστίγιο κατά των ναρκωτικών του **Σ. Καργάκου**.

Τχ. 14 Οι συνενώσεις στη Σουηδία. Το παράδειγμα προς μίμηση που ξεχάσε το σχέδιο Ι. Καποδίστριας του **Ε. Πανά**.

Τχ. 16 Πολιτική κοινωνικοποίηση των νέων και εθνική στρατηγική του **Γ. Βοσκόπουλου**.

Τχ. 17 Η Βουλή των Εφήβων και οι Βουλαι των Υπερωρίμων του **Κ. Χολέβα**.

Τχ. 18 Αφιέρωμα: Λαθρομετανάστες και κοινωνικές επιπτώσεις επιμ. **Θ. Μπινιχάκη**.

Οι λαθρομετανάστες και οι κοινωνικές επιπτώσεις τους στην ελλ. κοινωνία του **Γρ. Γκιζέλη**.

Οικονομικοί πρόσφυγες. Οι επιπτώσεις της κρίσης και η αντιμετώπισή τους του **Γ. Σκλαβούνου**.

Το πρόβλημα των λαθρομεταναστών του **Φ. Μεταλληνού**.

Παρέμβαση **Ν. Ψυρούκη** για τη μετανάστευση στη συζήτηση του περιοδικού Ελλοπία.

Λαθρομετανάστες και ρατσισμός του **Ν. Ντάσιου**.

Οι κοινωνικές επιπτώσεις του μεταναστευτικού ρεύματος του **Μ. Βικέντιου**.

Λαθρομετανάστες και ελληνική πραγματικότητα του **Στ. Σωτηρίου**.

ΙΣΤΟΡΙΑ

Τχ. 3 Το Ανατολικό Ζήτημα της **Μ. Βεργέτη**.

Τχ. 4 Ποιος φοβάται το Ισλάμ; του **Βλ. Αιτζίδη**.

Τχ. 2-5 Οι Αρβανίτικες φάρες και η κάθοδός τους στον Ελλαδικό χώρο του **Π. Ροδάκη**.

Τχ. 5-6 Αρχαία Ελληνική Δημοκρατία και πολυκομματική κοινοβουλευτική δημοκρατία του **Β. Κοροβίνη**.

Τχ. 7-8 Από την Αυτοκρατορική Ιδέα στην Εθνική Ιδέα του **π. Γ. Μεταλληνού**.

Τχ. 8 Ορθοδοξία και Δύση στη νεώτερη Ελλάδα. Οι πρώτοι Έλληνες ενωτικοί του **Χ. Γιαννορά**.

Τχ. 9 Εξισλαμισμοί και επανεκχριστιανισμοί στον 17ο αιώνα του **Ι. Χασιώτη**.

Τχ. 9-10 Το Βυζάντιο ως δογματικός σχηματισμός στα πλαίσια της Ευρασιατικής Οικουμένης του **Β. Κοροβίνη**.

Τχ. 10 Επάνησα: Η ιστορία μιας πολιτισμικής γενεογονίας του **Γ. Σκλαβούνου**

Τχ. 11-13 Από την Ανατολή στη Δύση: η παραδότηση αρχαίων ελληνικών κειμένων από αραβικές μεταφράσεις του **Χ. Λόζου**.

Τχ. 13 Με αφορμή την καταστροφή της Σμύρνης της **Νάνου Χόρτον**.

Τχ. 13 Συνοπτική Ιστορία του μικρασιατικού και θρακικού Ελληνισμού του **Β. Αναστασιάδη**.

Τχ. 14-16 Το Βυζάντιο στη δίνη των χριστολογικών ερίδων του **Β. Κοροβίνη**

Τχ. 17 Συνάντηση Ελληνισμού-Χριστιανισμού στην Ελληνική Ιωνία του **Γ. Μεταλληνού**.

Τχ. 16-19 Τουρανισμός - Παντουρκισμός του **Αχ. Ανθεμιδή**.

Τχ. 22-23 Οι συνέπειες της Τουρκικής κατακτήσεως για τον Ελληνισμό από απόψεως πολιτικής, πνευματικής και αριθμητικής του **Γ. Μαγκριώτη**

Β' Περίοδος

Τχ. 10 Η Ρωμανία πάρθεν του **Γ. Δοντά**.

Τχ. 12 Οι Αμαζόνες γυναίκες στον μύθο και στην Ιστορία του **Β. Φαρασόπουλου**.

Τχ. 13 Αφιέρωμα: 200 χρόνια από τη θυσία του Ρήγα. Ρήγας Φεραίος: Σκαπανέας της απελευθερωτικής πάλης των εθνών του **Ν. Ψυρούκη**.

Ο εθνεγέρτης Ρήγας Βελεστινλής του **Ν. Φορόπουλου**.

Εικόνες από την "Χάρτα της Ελλάδος" του Ρήγα Βελεστινλή-Φεραίου της **Ζ. Νασίκα**.

Η θέση του Ρήγα για την εκπαίδευση στο επαναστατικό του κείμενο «Δίκαια του Ανθρώπου» του **Δ. Καραμπερόπουλου**.

Ο Ρήγας Βελεστινλής στο θρόλο και την πραγματικότητα του **Αθ. Καραθανάση**.

Ο Ρήγας Βελεστινλής στον Κισσό του Πηλίου του **Κ. Λιάπη**.

Ρήγα Βελεστινλή, Θούριος: Έκδοση δίσκου με παραδοσιακές μουσικές παραλλαγές του **Κ. Καραμπερόπουλου**.

Γ' Διεθνές Συνέδριο για τον Ρήγα Βελεστινλή

Ποιήματα για τη ζωή και το έργο του Ρήγα Φεραίου του **Χ. Χειμώνα**.

Συμβολή στη βιβλιογραφία για το Ρήγα Βελεστινλή-Φεραίο και το έργο του επιμ. **Ζ. Νασίκα**.

Τχ. 14 Μνήμη της δράσης των ανταρτικών σωμάτων της Εθνικής Εταιρείας το 1896-97 στη Μακεδονία του **Γ. Τσότσου**.

Τχ. 14 Ο Ρήγας Βελεστινλής και η επαναστατική ιδεολογία του **Δ. Μαυρογιάννη**.

Τχ. 14 Η Ήπειρος, η απελευθέρωση και ο Ταγματάρχης **Ι. Βελισσαρίου** του **Δ. Λιμνιάτη**.

Τχ. 15-16 Κωνσταντίνος Κουκίδης. Ο πρώτος αντιστασιακός του **Δ. Λαζογιώργου-Ελληνικού**.

Τχ. 16 Γ. Καραϊσκάκης και ελληνοτουρκικά του **Αχ. Λαζάρου**.

Τχ. 16-17 Από τη Μελούνα στο Σαγγάριο. Η μεγάλη εξόρμηση του νεότερου Ελληνισμού του **Π. Εμφιετζόγλου**.

Τχ. 17 Εθνικό μεγαλείο στην Κουτσούφλιανη και εθνικό έγκλημα στη Λάρισα του **Αχ. Λαζάρου**.

Τχ. 18-19 Το "Δημόσιον Σήμα" της **Σ. Καρούζου**.

Τχ. 18 Στις ακτές της Τριπολιτιδας του **Χ. Ψωμιάδη**.

ΔΙΕΘΝΗ ΘΕΜΑΤΑ

Τχ. 1 Ανατολική Ευρώπη και Εθνικά του **Σπ. Κακουριώτη**.

Τχ. 2 Οι οικονομικές συνέπειες της κατάρρευσης του διπολισμού στην Ευρώπη και η σημασία της για την Ελλάδα του **Β. Κοροβίνη**.

Τχ. 10 Οι Πράσινοι της Ευρώπης και τα εθνικά ζητήματα του **Τ. Φιλανιώτη**.

Τχ. 16-17 Η Συμφωνία παρα-Ευξείναιας Συνεργασίας του **Αν. Παπαδόπουλου**.

Β' Περίοδος

Τχ. 14 Η Ρωσία, η Τουρκία και οι πετρελαιαγωγοί του **Μ. Καραγιάννη**.

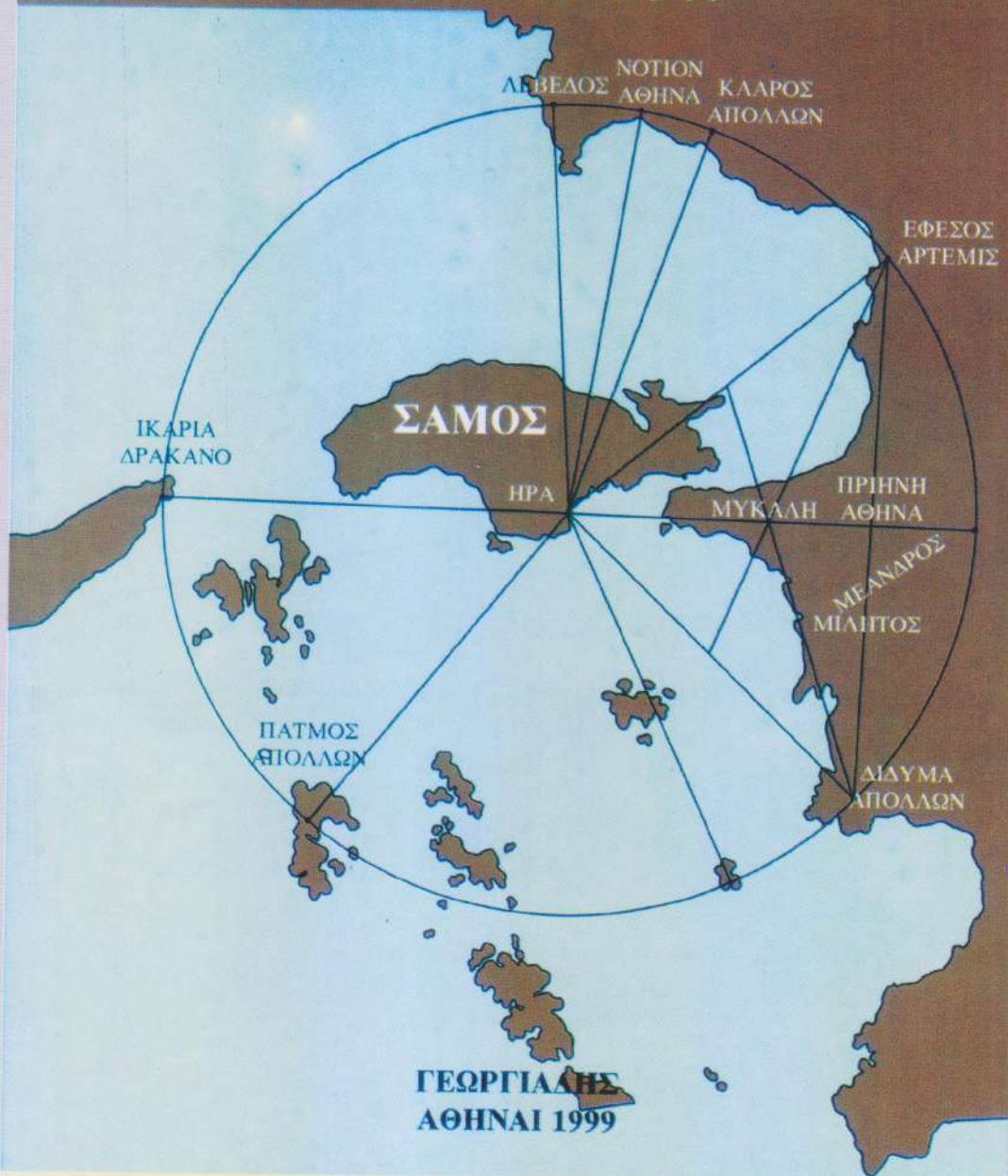
Τχ. 14 Το στρατηγικό δόγμα της Ελλάδας του **Π. Ήφαιστου**.

Τχ. 15 Εθνική στρατηγική. Ισοζύγιο ισχύος και πολιτικές ελίτ του **Γ. Βοσκόπουλου**.



ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΝΔΡΕΑΔΑΚΗΣ

Η ΤΕΤΡΑΚΤΥΞ ΤΗΣ ΙΩΝΙΑΣ ΚΑΙ Ο ΙΩΝΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΟΥΝ



ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ - ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 84 (5^{ος} ΟΡΟΦΟΣ) 102 10 - ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 38.36.231 - ΤΗΛΕΜΟΙΟΥΤΥΠΟ: 38.28.295

ΑΠΙΣΤΕΥΤΑ ΜΕΓΑΛΗ
Η ΑΡΧΑΙΑ ΜΑΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ...
ΜΗ ΤΗΝ ΑΦΗΣΟΥΜΕ ΝΑ ΜΑΣ ΠΛΑΚΩΣΕΙ

ΜΕΤΑ ΑΠΟ 2.500 ΧΡΟΝΙΑ...

Ἀρχαιογνώστες Ἀρχιτέκτονες
Ἐξειδικευμένοι Γευσιγνώστες
Ἐρευνητές Ἀρχαίων Ποτῶν

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΜ ΣΗΜΕΡΑ

Σ' έναν ειδικά σχεδιασμένο χώρο, απίθανους, ξεχασμένους, μα αιώνια
συναρπαστικούς συνδυασμούς γεύσεων από την έως τώρα άγνωστη

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ!



“ΑΡΧΗ ΚΑΙ ΡΙΖΑ ΠΑΝΤΟΣ ΑΓΑΘΟΥ
Η ΤΗΣ ΓΑΣΤΡΟΣ ΗΔΟΜΗ...”

Επίκουρος (341-270 π.Χ.)

ΣΑΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ ΝΑ ΔΟΚΙΜΑΣΕΤΕ

“ΚΡΕΩΚΑΚΚΑΒΟΣ - ΤΟΜΕΣ ΔΕΛΦΑΚΙΟΥ ΕΝ ΜΕΛΙΤΙ ΘΥΜΩ
ΟΞΕΙ, ΜΕΤΑ ΕΦΘΩΝ ΚΥΔΑΜΩΝ” ΔΕΙΠΝ. Γ/72 d.

(Πανσέτα χοιρινού με γλυκόξινη σάλτσα από μέλι, θυμάρι, ξύδι & βραστά κονιά)

“ΚΩΛΗ ΕΡΙΦΙΟΥ ΠΑΡΑ ΜΥΤΤΩΤΩ ΕΡΕΒΙΝΘΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΞΕΘΙΣ”

(Μπούτι κατσικιού με σκορδαλιά ρεβιθιών & πράσσα) ΔΕΙΠΝ. Γ/368 c.

και απολαύστε μια απίθανη αρχαία σαλάτα με:

“ΚΡΑΜΒΗ, ΕΥΖΩΜΟΝ, ΞΕΛΙΝΟΝ, ΔΕΠΑΡΑΓΓΟΙ, ΩΔ ΜΕΜΕΙΓΜΕΝΑ ΚΟΚΚΑΛΟΙΣ,
ΚΑΡΥΟΙΣ, ΒΟΛΒΟΙΣ, ΔΕΣΤΑΦΟΙΣΙΝΤΕ ΚΑΙ ΡΟΘΙΣ”

(λάχανο, ρόκα, σέλινο, σπαράγγια, αυγά με κουκουνάρι, καρύδια, βολβούς, σταφίδες και ρόδια)

ΚΟΔΡΑΤΟΥ 22 - ΑΘΗΝΑ - ΤΗΛ.: 5239661

<http://www.arxaion.gr>

e-mail: adamis@arxaion.gr